

Årsredovisning 2015.

Örebro kommun

Foto: Örebro kommun, Susanne Flink och Robin Andersson.

Fakta om Örebro

Sjunde största kommunen

Örebro är befolkningsmässigt landets sjunde största kommun. Här bor 144 200 personer (73 162 kvinnor och 71 038 män), på en yta av 1 380 kvadratkilometer (landareal). I kommunen finns invånare från mer än 165 olika länder. Själva staden Örebro firade 750-årsjubileum år 2015. Slottet började byggas redan på 1200-talet. I dag finns bland annat restaurang, konferenslokaler och landshövdingens bostad i Örebro slott.

Nära till resten av Sverige

Örebro kommun ligger centralt i Sverige med cirka 20 mil till Stockholm och 30 mil till Göteborg. 70 procent av Sveriges befolkning bor inom en radie av 30 mil. Flygplatsen har charter-, reguljär- och godstrafik till olika platser. Tågen trafikerar Örebro på Mäljarbanan, Svealandsbanan, Bergslagsbanan och söderut till bland annat Göteborg. På Europavägarna E18 och E20 samt riksväg 50 färdas både människor och gods.

Näringslivet i Örebro

I Örebro finns cirka 10 000 registrerade stora, medelstora och små företag. Stora privata arbetsgivare är Atlas Copco Rock Drills AB, Euro Maint Rail AB och DHL Express AB. Andra stora arbetsgivare är Örebro kommun, Region Örebro län, Örebro universitet, SCB och Polismyndigheten. Logistik, handel, avancerad tillverkningsindustri och måltid är viktiga områden inom näringslivet. De senaste åren har det vuxit fram en stor privat tjänstesektor inom transport, logistik och lagerhantering.

Universitetsstaden

Örebro universitet är ett av Sveriges mest expansiva universitet med 17 000 studenter och 1 260 anställda. Universitetet har utbildning och forskning inom bland annat juridik, ekonomi, samhällsvetenskap, naturvetenskap, teknik, undervisning, musik, idrott, restaurang samt läkarutbildning.

Grön miljö

Varje örebroare har i genomsnitt 78 kvadratmeter park. I kommunen finns ett fyrtiotal naturreservat varav ett tjugotal stadsnära natur- och kulturresevat, bland annat Oset och Rynningeviken intill Hjälmaren (Sveriges fjärde största sjö) samt fågelparadisen Tysslingen och Kvismaren. I väster finns Kilsbergen med skogar, sjöar och skidspår/vandringsleder. I Örebro finns 22 mil cykelvägar.

Våra vänorter

Vi har vänorter i åtta länder: Drammen i Norge, Kolding i Danmark, Lappeenranta/ Villmanstrand i Finland, Stykkishólmur på Island, Lodz i Polen, Yantai i Kina, Terrassa i Spanien och Pau i Frankrike.

Politiskt styre

Örebro kommun ledes 2015–2018 av Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i samverkan.

Innehåll

INLEDNING

Kommentar från Kommunstyrelsens ordförande	4
Viktiga händelser 2015	6
Så användes pengarna i kommunens verksamheter	7
Kommunens nämndorganisation.....	8

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN

Systematisk kvalitetsutveckling	9
Örebro utveckling mot ett hållbart samhälle	11
Kommunfullmäktiges strategiska områden	18
Strategiområde 1 – hållbar tillväxt.....	18
Strategiområde 2 – människors egenmakt	20
Strategiområde 3 – barns och ungas behov	21
Strategiområde 4 – trygg välfärd	22
God ekonomisk hushållning.....	23
God ekonomisk hushållning – uppföljning av finansiella mål.....	23
God ekonomisk hushållning – uppföljning av verksamhetsmål.....	29
God ekonomisk hushållning – uppföljning av resurser	35

VERKSAMHETEN I KOMMUNENS NÄMNDER

Barn och utbildning	40
Samhällsbyggnad	44
Social välfärd.....	49
Landsbygdsnämnden	53
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	54
Stadsrevisionen.....	55
Valnämnden	55
Kommunstyrelsens egen verksamhet	56

KOMMUNENS SAMLADE VERKSAMHET

Kommunens ekonomiska resultat och finansiell ställning.....	58
Verksamheten i Örebro kommuns företag	63
Investering och finansiering i koncernen.....	68
Tillämpade redovisningsprinciper och räkenskapsrapporter.....	71

REVISIONSBERÄTTELSE

Revisionsberättelse för år 2015	84
---------------------------------------	----

BILAGOR

Bilaga 1 Indikatorer strategiska områden	86
Bilaga 2 Flerårsöversikt	90
Bilaga 3 Driftsredovisning per verksamhetsområde.....	92
Bilaga 4 Nyckeltal – den finansiella profilen.....	93
Bilaga 5 Slutredovisning av större investeringar i kommunen som färdigställda under 2015	94
Bilaga 6 Investeringar i kommunen.....	95
Bilaga 7 Särredovisning av VA- och avfallsverksamheterna.....	97

MÅLGRUPP för årsredovisningen är Kommunfullmäktige. Den vänder sig även till externa intressenter i form av kreditgivare, leverantörer samt andra offentliga myndigheter. Årsredovisningen produceras av Kommunstyrelseförvaltningen för Kommunstyrelsen.

År 2015 firade Örebro 750-årsjubileum som stad med en mängd aktiviteter och arrangemang, som toppades med en jubileumsvecka i augusti. Foto: Jonas Classon.

Kommentar från Kommunstyrelsens ordförande

2015 – ett fantastiskt jubileumsår!

2015 var ett händelserikt år för Örebro kommun. Vi firade 750-årsjubileum som stad med mängder av aktiviteter som tusentals örebroare tog del av. Örebro befäste sin ställning som en av Sveriges bästa kommuner när det gäller näringslivsklimatet och befolkningsstillväxten fortsatte. Vi arbetar ständigt för att utveckla kvaliteten inom Örebro och vi har blivit uppmärksammade för det arbete vi gör och vunnit ett flertal priser under året. 2015 var verkligen ett fantastiskt jubileumsår!

Växande befolkning och ökande krav på välfärden

Att vi blir fler och fler örebroare är positivt men innebär också en utmaning. De som bor i Örebro ska känna att de har tillgång till bra kommunal service och ha möjlighet att leva ett bra liv. Därför måste vi kunna möta de krav som våra invånare ställer på oss. När vi nu växer kommer allt fler människor behöva tillgång till vård, skola och omsorg.

Fram till 2020 kommer befolkningen att öka ytterligare åtta procent och antalet skolbarn med tretton procent, enligt den prognos kommunen arbetar utifrån. Därför inledde vi under året en kraftig utbyggnad av den kommunala välfärden. Vi kommer fram till 2020 skapa 3 700 nya platser i skolan och förskolan. Det är den största satsning som gjorts sedan 1960-talet. Det i sin tur kräver att vi har resurser. Därför beslutade Örebro kommun att höja skatten med 50 öre. De pengarna ska gå till att utveckla kvaliteten i verksamheterna samtidigt som vi gör den kraftiga expansionen av välfärden.

Ökat bostadsbyggande och nöjdare företagare

Örebro ökar takten när det gäller bostadsbyggandet och det byggs fler bostäder i Örebro än i många jämförbara kommuner. Antalet färdigställda bostäder har ökat jämfört med år 2014 och flera nya bostadsområden växer fram. Samtidigt som bostäder byggs utvecklas även gatunätet, parkområden, rekreationsområden, och annan infrastruktur som tillsammans bildar ett modernt samhälle och ett Örebro som står för framtiden.

Örebro utvecklas också när det gäller företagandet. I Nöjd Kund-Index, alltså ett mått på hur företagen uppfattar kommunen som samarbetspart, rusar vi uppåt 132 placeringar jämfört med mätningen 2013, och placerade oss högst bland jämförbara större kommuner i 2014 års ranking. I 2015 års mätning av hur företagen upplever kommunens myndighetsutövning och service så ökar vi ytterligare från index 73 till 76. Vi har också, i politisk enighet, tagit ett näringslivsprogram, ett viktigt styr-dokument för att fortsätta utveckla företagandet i Örebro.

Mer jobb och minskat försörjningsstöd

Den här positiva utvecklingen syns också på arbetsmarknaden. Antalet anmälda jobb på Arbetsförmedlingen ökar snabbt. Om man jämför med motsvarande siffra 2014 så ökade antalet anmälda jobb med 24 procent. Jämför man med 2013 är ökningen hela 42 procent! Dessutom minskade kostnaderna för försörjningsstödet under 2015 med 24 miljoner kronor, vilket visar att också de som tidigare stått långt från arbetsmarknaden nu kommer i arbete.

750-årsjubileum och Open Art

2015 var alltså året då Örebro kommun firade 750 år som stad. Och som vi gjorde det. Det blev ett fantastiskt år med mängder av aktiviteter och evenemang. Året inleddes med SM-veckan då 24 idrotter och totalt 2 523 aktiva idrottare kom till kommunen för att göra upp om SM-medaljerna. Beräkningar som gjorts visar att SM-veckan lockade 52 000 besökare som gjorde 90 500 besök på de olika arenorna.

2015 var också året då vi genomförde Open Art – för femte gången. Det är en konstutställning som växer och gör Örebro känt i hela världen. 450 konstnärer från 70 länder ansökte om att få ställa ut. Av dessa togs 72 konstnärer från 19 länder ut och betoningen låg på kinesisk konst, bland annat hade den världsberömda kinesiska konstnären Ai Weiwei med ett verk som fick stor uppmärksamhet.

I augusti kom så höjdpunkten på 750-årsfirandet – Jubileumsveckan 2015 – en vecka med mängder av aktiviteter som lockade

och underhöll tiotusentals örebroare. Det var en vecka som levde upp till epitetet Århundradets Örebrofest och blev ett värdigt firande av en vital 750-åring.

Under hösten fick vi en tydlig påminnelse om att Örebro inte är någon isolerad del av vare sig Sverige eller världen. Kriget i Syrien och den besvärliga situationen i Afghanistan och Nordafrika fick till följd att tusentals flyktingar från främst de områdena sökte sig till Sverige för att söka ett liv i trygghet och säkerhet. Som kommun sattes vi under press för att klara den flyktingströmmen, men tack vare att vi satte in stora resurser på ett tidigt stadium och tack vare alla engagerade och ansvarsfulla medarbetares insatser för att ta emot dessa utsatta människor, så klarade vi den utmaningen på ett bra sätt.

Örebro kommun har fått priser på flera områden, tack vare goda insatser från medarbetare, näringsliv och kommuninvånare. Bland annat utsågs vi till Årets stadskärna och enligt tidningen Miljöaktuellt är vi Miljöbästa kommun i Sverige. Vi utsågs av Naturvårdsverket till näst bästa friluftskommun. I utvärderingen Kommunkompassen nådde vi rekordresultatet 650 poäng, den

högsta poäng som någonsin tilldelats någon kommun. Det innebär att det är ordning och reda på den kommunala styrningen.

All denna utveckling, all denna kvalitetsförbättring, alla aktiviteter och alla utmärkelser hade aldrig blivit verklighet utan alla dessa engagerade och kunniga medarbetare som vi har i Örebro kommun. Utan deras dedikerade och uppoffrande arbete klarar vi inte att hålla den höga standard på område efter område som vi nådde under året. Jag vill därför rikta ett stort tack till alla som bidragit till att göra 2015 till ett fantastiskt år för Örebro kommun.

Kenneth Nilsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Viktiga händelser 2015

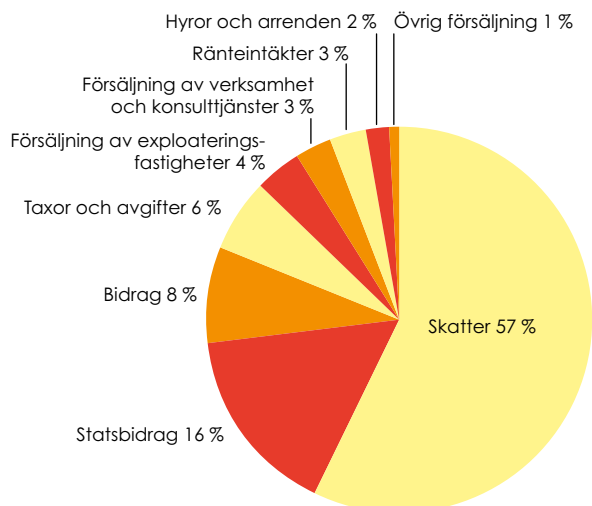
- **Örebro firar 750-årsjubileum som stad** med en mängd aktiviteter och arrangemang under hela året.
- **Landets tredje bästa kommun på Facebook** enligt analysföretaget Smampion. Vi ökar antalet följare på vår Facebook-sida med över 350 procent – från drygt 3 000 följare till närmare 14 000.
- **Open Art arrangeras på nytt** och blir en besöksmässig succé. Under tolv sommarveckor visas 130 konstverk av 72 konstnärer upp på 70 platser i det offentliga rummet.
- **Miljöbästa kommun 2015** enligt tidningen Miljöaktuell.
- **Näst bästa friluftskommun** är vi efter att ha blivit slagna på mållinjen av Örnsköldsvik, och efter att ha varit bäst tre år i rad enligt Naturvårdsverket.
- **Kvalitetspriset Nya steg tilldelas VA-verksamheten/Skebäcks reningsverk** för sitt uppströmsarbete som minskar skadliga ämnen i avloppsvattnet.
- **Alla skolrestauranger är nu KRAV-certifierade.**
- **Årets byggnadspris går till Novahuset** vid Örebro universitet.
- **639 ensamkommande asylsökande barn och ungdomar** tas emot av kommunen, att jämföras med 106 barn under 2014. Det ställer stora krav på flera av kommunens verksamheter.
- **Befolkningsökningen** uppgår till 1 528 personer.
- **4 500 personer svarar på frågor om hur de vill ha det som äldre** i Örebro kommuns medborgardialog.
- **Gymnasieskolorna fick nya webbplatser.**
- **Rekordresultat för Örebro kommun i utvärderingen Kommunkompassen** med poängen 650, den högsta poäng som någonsin utdelats till någon kommun.
- **SM-veckan vinter** anordnas i Örebro.
- **Hertig Karls allé** smyckas under sommaren med blommor och gamla trädstammar blir konstverk, som kompensation för de saknade almarna.
- **Årets Stadskärna** – den utmärkelsen får Örebro.
- **Företagens nöjdhet med kommunens myndighetsutövning ökade stort.** Med ett Nöjd Kund-Index på 73 klättrade Örebro 132 placeringar vid mätningen 2014 jämfört med mätningen 2013, och placerade sig högst bland jämförbara större kommuner. 2015 ökade Nöjd Kund-Index ytterligare till 76.
- **I rankingen "Bäst att bo" kommer Örebro på andra plats** bland Sveriges stadskommuner enligt tidningen Fokus, och på åttonde plats bland samtliga 290 kommuner.
- **Sociala investeringar** som kan bidra till förbättrade framtidsutsikter för invånarna görs. Totalt har 80 miljoner kronor avsatts, medel som kommunala verksamheter och civila aktörer kan ansöka om för att prova innovativa och nya arbetsätt.
- **Trygghetstelefonen 019-21 31 00** inrättas i samarbete med Missing People. Teckenspråkiga kan nå den via Skype.
- **Samordnade varutransporter** införs. Syftet är framförallt miljöhänsyn, men också ökad trafiksäkerhet runt förskolor och skolor, samt en ökad möjlighet för mindre och medelstora företag att lämna anbud.

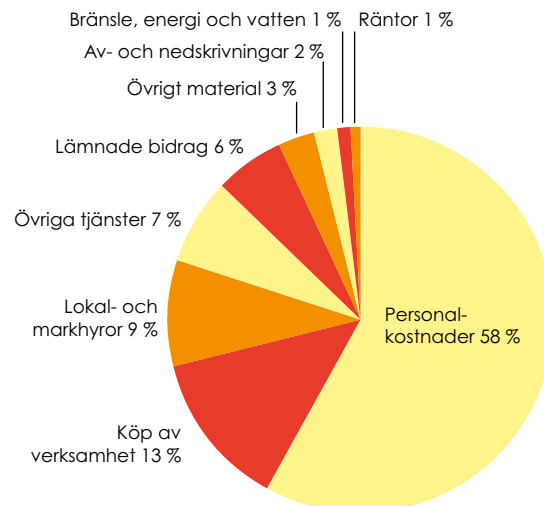
Foto: Susanne Flink.

Så användes pengarna i kommunens verksamheter

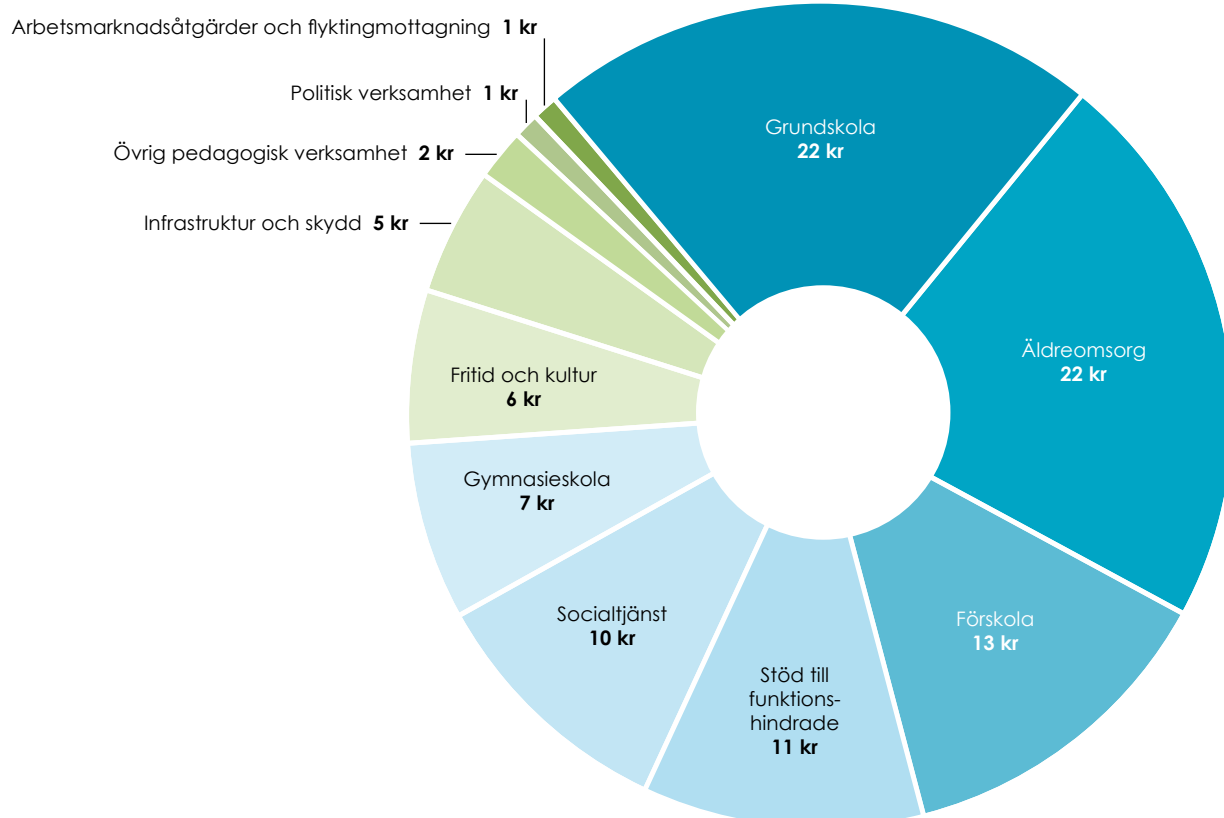
Intäkternas fördelning

Kostnadernas fördelning

100 kr fördelades så här i kommunens verksamheter

Kommunens nämndorganisation

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta görs med stöd av programnämnder.

Barn och utbildning

Programnämnd barn och utbildning ansvarar för att tillse att barn och unga i Örebro kommun ges möjlighet till barnomsorg och utbildning oavsett utförare, myndighetsutövning samt kvalitetsutveckling inom området. Förskolenämnden ansvarar för kommunens förskolor, öppna förskolor och barnomsorg under tid då förskola inte kan erbjudas. Grundskolenämnden ansvarar för kommunens grundskolor, den obligatoriska särskolan och fritidshem. Gymnasienämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, gymnasiesärskolan samt Riksgymnasium för döva och hörselskadade elever, Riksgymnasiesärskola, den kommunala teknikskolan Komtek och vissa utbildningar för vuxna.

Samhällsbyggnad

Programnämnd samhällsbyggnad ansvarar för kommunens fysiska översiktsplanering och trafikplanering samt för förebyggande miljöarbete. Tekniska nämnden ansvarar för att tillgodose örebroarnas behov av service inom vatten, avlopp, renhållning, avfallshantering, väghållning och parkskötsel. Byggnadsnämnden ansvarar för plan- och byggnadsverksamheten inom kommunen. Miljönämnden ansvarar för prövning och tillsyn enligt bl.a. miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen, alkohollagen samt smittskyddslagen. Fritidsnämnden ansvarar för skötsel av idrotts- och friluftsanläggningar, inomhusbad, friluftsbad och för föreningsbidrag. Kulturnämnden ansvarar för Kulturskolan, Bio Roxy, Örebro konsthall, folkbibliotek, fritidsgårdsdrift och kommungemensam ungdomsverksamhet samt stödjer och samordnar stadsdelsutvecklingen.

Social välfärd

Programnämnd social välfärd ansvarar för ett utbud av välfärdstjänster inom sitt område, såväl i egen regi som med externa utförare. Nämnden utfärdar kvalitetskriterier för tjänsterna samt ansvarar för delar av myndighetsutövningen inom området.

Mandattfördelning i Kommunfullmäktige 2015–2018

Socialdemokraterna	24
Moderaterna	13
Miljöpartiet	6
Sverigedemokraterna	6
Centerpartiet	4
Kristdemokraterna	4
Liberalerna	4
Vänsterpartiet	4
Totalt	65

De två vård- och omsorgsnämnderna ansvarar för kommunens vård- och omsorgsboenden, hemvård, dagcentraler, anhörigstöd och rehabilitering. Nämnden för funktionshindrade ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. De två socialnämnderna ansvarar för socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Överförmyndarnämnden ansvarar för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns uppdrag.

Landsbygdsnämnden

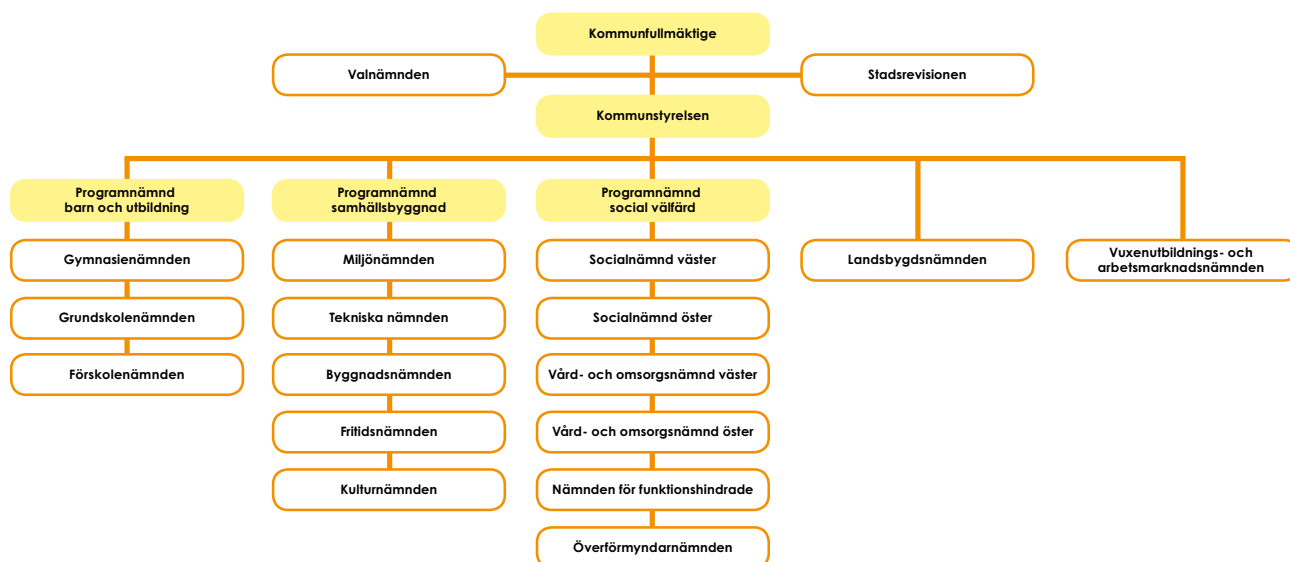
Nämnden finns direkt under Kommunstyrelsen och ansvarar för att stimulera utvecklingen på landsbygden samt är ett referensorgan i de frågor som rör landsbygden i Örebro kommun.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Nämnden finns direkt under Kommunstyrelsen och ansvarar för kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för funktionsnedsatta, svenska för invandrare (sfi) samt uppdragsutbildning och annan kompletterande vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för insatser inom kommunens arbetsmarknadsprogram samt för försörjningsstöd.

Nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice är gemensam med Region Örebro län och Kumla kommun.

Systematisk kvalitetsutveckling

Örebro kommun

Vi jobbar långsiktigt och hållbart för att vara en attraktiv region för både människor och företag. Vi drivs av att skapa en enklare vardag för alla.

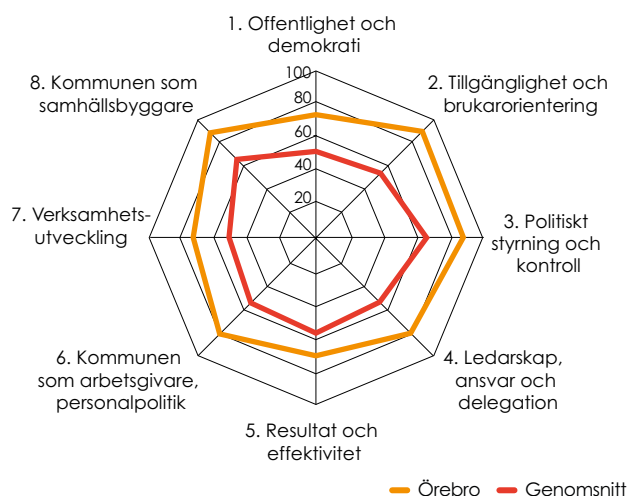
Örebro utsågs till Sveriges kvalitetskommun 2013, en utmärkelse som gällde till november 2015. Efter det första intensiva året, där stort fokus låg på att anordna konferenser och studiebesök i syftet att dela med oss av vårt arbete, så låg fokus 2015 på att säkerställa att den systematiska kvalitetsutvecklingen fortsatte. Den fina utmärkelsen är ett kvitto på att vårt arbete så långt har varit framgångsrikt, men ingen garanti för att utvecklingen fortsätter på samma höga nivå.

För att mäta den fortsatta utvecklingen gjordes bland annat en ny Kommunkompassen-utvärdering. Resultaten från denna blev ett kvitto på att kvalitetsarbetet i kommunen inte tappat fart, tvärtom. Örebro kommun uppnådde den högsta poäng, 650, som någon kommun någonsin uppnått.

Det är glädjande att samtliga resultat har förbättrats trots att dessa redan innan var så goda att de ledde fram till utmärkelsen Sveriges kvalitetskommun.

Utvecklingsarbete med medvetna satsningar

Utvecklingsarbetet fortgår och kommunen arbetar med förbättringar på alla områden och för en enklare vardag för alla örebroare. Det är uttalat att kommunen ska bli en mer innovativ organisation. Ett sätt att bidra till detta är att mer effektivt ta tillvara på medarbetarnas förslag och idéer. Behovet av stöd i detta har funnits en tid, och Örebro kommun sökte och fick medel från Vinnova till en förstudie om idésluss som påbörjades i december 2015. Den ska leda fram till att medarbetares idéer tas emot och får stöd i att slussas vidare till rätt instans, internt eller externt, för vidare utveckling.

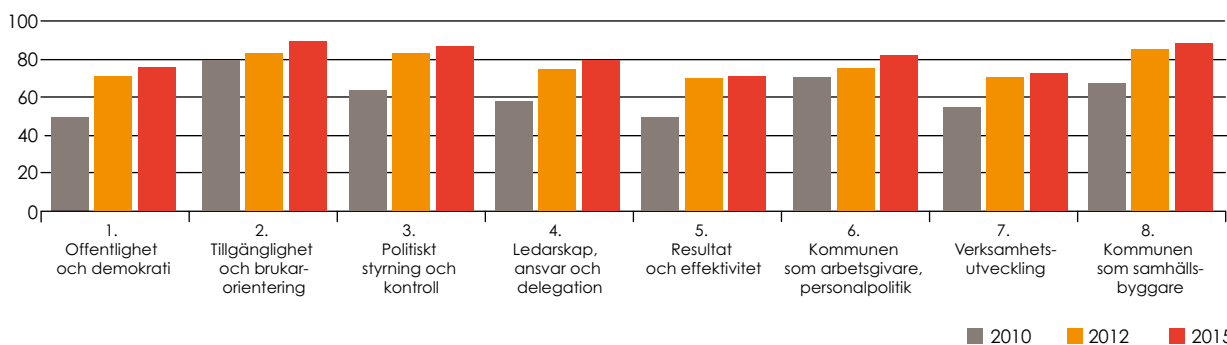

Källa: Kommunkompassen, SKL

Styrmodell

En viktig förutsättning för styrning är ett gott samspel mellan den politiska ledningen och förvaltningen. Med kommunens styrmodell finns en tydlighet och en gemensam vilja. Processen för styrning och uppföljning stödjer verksamheternas arbete med att nyttja resurserna effektivt och tillhandahålla tjänster med god kvalitet. Styrningen sker utifrån fyra för kommunen strategiska områden. Till respektive strategi knyts en rad målområden som gäller för hela mandatperioden och indikatorer med målvärden som ger information om måluppfyllelse. Uppföljningen inom kommunen visar måluppfyllelse för både ansvariga driftsnämnder, programnämnder och helheten. Utifrån programnämndernas och driftsnämndernas genomförda insatser och uppnådda resultat görs en värdering av hur kommunen som helhet utvecklats för respektive strategiskt område.

Jämförelser med egna tidigare resultat

Källa: Kommunkompassen, SKL

För Örebro kommun innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs effektivt. Den kommunala servicen ska bedrivas utifrån kommuninvånarnas behov och förväntningar och på ett kostnadseffektivt sätt. Värderingen visar om kommunen utfört sin verksamhet väl, kunnat betala för den och inte skjutit betalningsansvaret på framtiden. För att nå god hushållning krävs ett systematiskt arbete enligt Örebro kommuns styrmodell och den rambudget som fastställts av Kommunfullmäktige, samt att kommunen har förmågan att anpassa sig efter ändrade förutsättningar under året.

Ledning och samordning

En stor satsning på ledarutveckling har påbörjats under året och ett antal chefer och ledningsgrupper har kommit en bit in i den första utbildningsomgången. Efter önskemål har takten på utbildningstillfällen snabbats upp så att alla chefer ska ha gått utbildningen inom tre år.

Under året skapades tre nya avdelningar inom Kommunledningskontoret för verksamheter som behöver styras från en neutral plats i förhållande till omvärlden. De nya avdelningarna är Myndighetsavdelningen, Centralt skolstöd och Upphandling och uppföljning. I Övergripande strategier och budget 2016 (ÖSB) fick kommundirektören ett uppdrag att föreslå förändringar av förvaltningsorganisationen i syfte att minska kostnaderna och öka effektiviteten. Detta arbete påbörjades så snart beslutet fattats och resulterade i ett förslag om att kommunledningskontor och förvaltningskontor slogs samman till en kom-

munstyrelseförvaltning. FOA-kommittén (förtroendemännens organisation och arbetsformer) kommer samtidigt att göra en genomlysning av den politiska organisationen.

Samarbetet med koncernens bolag fortsätter att utvecklas och under året har bolagen och kommunen samverkat inom en rad områden.

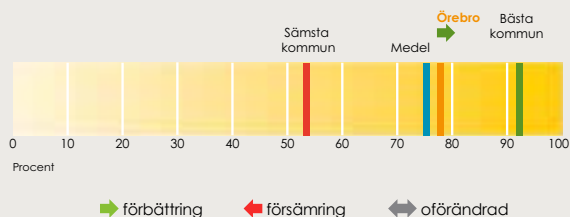
Övergripande struktur för mål- och resultatstyrning i Örebro kommun

Modellförklaringar

MÅTBBANDEN i årsredovisningen anger Örebros placering i jämförelse med cirka 240 av Sveriges kommuner. Pilarna visar Örebros utveckling.

MÅTT 19 Andel elever i årskurs 8 som är nöjda med sin skola.

MODELLEN FÖR REDOVISNING AV RESULTAT OCH UTVECKLING INOM DE STRATEGISKA OMRÅDEN är den ruta som finns i inledningen till varje strategiområde i kapitlet Kommunfullmäktiges strategiska områden. Resultaten och utvecklingen sammanfattas för varje strategiskt område utifrån vidtagna åtgärder, uppnådda resultat, analys samt planerade utvecklingsåtgärder.

FORTSÄTT SÅ anges där utvecklingen av uppdraget sker i önskad riktning.

MER BEHÖVS anges om uppdraget inte har utvecklats enligt den politiska ambitionen.

MODELLEN FÖR REDOVISNING AV VERKSAMHETENS RESULTAT är de tio bedömningsområden som finns i inledningen till varje verksamhetsområde i kapitlet Verksamheten i kommunens nämnder.

Modellen anger resultaten under 2015 ur olika perspektiv utifrån nämndernas uppdrag. Med hjälp av bilden ska läsaren kunna få svar på om nämnden bidragit till utvecklingen för de fyra strategiska områdena (bedöms med grönt eller gult). Vidare visar den om verksamheten jobbar på rätt sätt för att ge målgrupperna det de behöver, om brukarna och medborgarna är nöjda med nämndens tjänster, om anslagna resurser har använts på ett optimalt sätt samt om medarbetarna är en stabil resurs. Slutligen kan utläsas om nämnden hållit sin ekonomiska ram.

Grönt visar att mål/riktvärden uppnåtts

Gult visar en positiv utveckling men att mål/riktvärden inte uppnåtts

Rött visar när mer behöver göras för att utvecklingen ska gå i önskad riktning

Vitt visar att perspektivet inte är tillämpligt för den aktuella verksamheten

Blått visar att bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas

INDIKATORERNAS UTFALL bedöms utifrån måluppfyllelse mot målvärden för 2015. Bedömningen redovisas på samma sätt (grönt, gult, rött, vitt och blått) som verksamhetens resultat. Dess presenteras på tre ställen i årsredovisningen, som redogörelse i kapitlet Kommunfullmäktiges strategiska områden, i beskrivande text i kapitlet God ekonomisk hushållning och som tabell i Bilaga 1.

Örebro utveckling mot ett hållbart samhälle

För att realisera visionen om Örebro som Skandinavien mest attraktiva medelstora stad, söker vi vägar för att förverkliga målet om ett hållbart Örebro. Hållbar utveckling innebär en utveckling som *tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov*. Globalt sett behöver mycket göras för att nå den målsättningen, vilket adresseras i de globala målsättningar som under 2015 fastslogs för såväl hållbar utveckling som klimatet.

Örebro kommun utsågs till Sveriges bästa miljökommun 2015, vilket är ett resultat av vårt arbete med ekologisk hållbarhet. Dock kvarstår faktumet att vi även fortsättningsvis behöver arbeta mer för att nå en hållbar samhällsutveckling i Örebro. Idag förbrukar vi vår årsbudget av naturkapitalet på mindre än 100 dagar vilket betyder att om alla levde som vi i Sverige skulle vi behöva 3,7 jordklot. FN:s beräkningar säger vidare att mänskligheten kommer att gå från sju till nio miljarder fram till år 2050, vilket kommer att minska den enskilde örebroarens tillgång till planetens resurser. Denna utveckling behöver vi förstå för att nödvändiga beslut ska kunna fattas med ambitionen att skapa social utveckling inom ramen för en planet, och där vi använder ekonomin som verktyg.

Även om vi når målet och blir en helt hållbar kommun behövs också goda förberedelser för att kunna hantera framtida förändringar och kriser från det omgivande globala samhället. Örebro kommun behöver därför också bygga kapacitet för att hantera förändringar, återhämta sig efter kriser och fortsätta utvecklas.

Kommunens strategiska arbete för hållbarhet, idag och framöver

Arbetet inom miljöprogrammets ram har varit en viktig framgångsfaktor i kommunens strategiska miljöarbete, med fokus på ett målstyrt arbete och prioriterade åtgärder. Arbetet med ett motsvarande samlat program med mål för social hållbarhet påbörjades under 2015.

Vidareutveckling av sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvensbedömningar av beslut och investeringar i kommunen är viktiga redskap för att kunna arbeta förutseende och strategiskt. Olika former av förebyggande arbete är också viktigt i Örebro för flyttning mot hållbarhet.

Hållbarhetsarbetet handlar även om att utveckla samarbetet med andra aktörer i samhället, såväl andra myndigheter som näringslivet och det civila samhället. De utmaningar vi står inför idag är stora och komplexa och ställer krav på nya kreativa arbetsätt och samverkansformer för att jobba mot gemensamma mål.

Ekonomisk hållbarhet

Grunden för ekonomisk tillväxt är användning av naturresurser och av människors arbetskraft, kunskap och kreativitet. Investeringar som leder till hög och jämlik folkhälsa, hög utbildningsnivå och hög sysselsättning bäddar för god offentlig ekonomi. En viktig utmaning i omställningen till en hållbar utveckling är att bryta sambanden mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan.

Arbetet med gröna finanser fortsätter och föreslås ingå som eget ansvarsområde i kommunens klimatstrategi. En viktig utvecklingsmöjlighet som kvarstår är att utvidga verktyget gröna finanser till grön ekonomi, där hela kommunens ekonomiska

flöde används för att skapa en hållbar samhällsutveckling. Ett annat centralt verktyg för ekonomisk hållbarhet är analyser av livscykelkostnader inför alla våra investeringar. Här har Örebro kommun ett utvecklingsbehov.

Ung befolkning med många nationaliteter

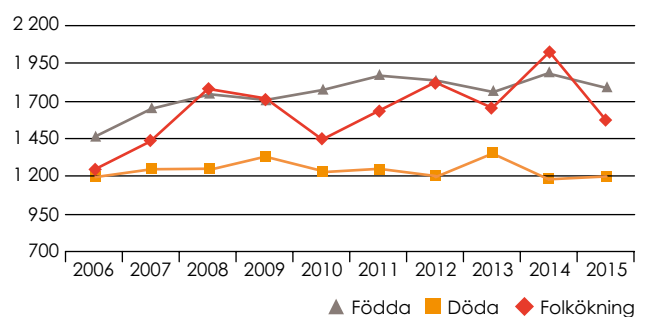
Örebro kommun hade 144 200 invånare den 31 december 2015 och behåller därmed placeringen som Sveriges sjunde största kommun. Andelen kvinnor är större än i riket, 50,8 procent jämfört mot 50,0. Örebro har en ung befolkning där medelåldern är 39,6 år mot 41,2 år i riket.

I Örebro finns människor från fler än 165 olika länder och mer än var femte örebroare har utländsk bakgrund (födda utomlands eller med båda föräldrarna födda utomlands). Det är något fler än i riket och andelen ökar stadigt. Knappt två tredjedelar av de senaste fem årens folkökning består av personer med utländsk bakgrund.

Fortsatt stor befolkningsökning

Folkökningen är något lägre jämfört med den genomsnittliga nivån de senaste fem åren för perioden januari – december. Barnafödandet var 1 841 vilket är lägre än samma period förra året. Det fortsätter dock att ligga på en hög nivå, vilket är en stor anledning till att folkmängden fortsätter öka. Antalet personer som avlidit januari – december är 1 167 personer vilket är något fler än samma period förra året.

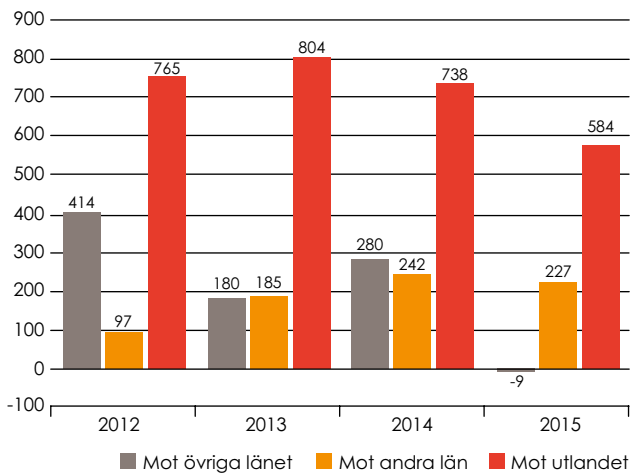
Antal födda och döda i kommunen, januari–december

Flyttnettot (inflyttade – utflyttade över kommungränsen) är fortsatt högt, dock något lägre än de senaste två åren. Såväl in- som utflyttarantal ökar stadigt vilket är vanligt i växande kommuner. De stora och avgörande flyttrörelserna under året brukar komma senare under hösten när bland annat många nya studenter flyttar in.

Flyttnettot mot kommuner utanför länet var fram till och med årsskiftet 227 personer vilket betyder att 227 fler har flyttat in till Örebro från kommuner utanför länet jämfört med antalet som flyttat i den motsatta riktningen. Siffran är ungefär liknande som förra året och relativt mycket högre än de två tidigare åren, bland annat på grund av att studenter flyttar till Örebro på grund av att universitetet växer. De flyttrörelser som sker mellan Örebro och länets övriga kommuner har resulterat i ett nettounderskott på 9 invånare. Det är det motsatta till flyttnettot mot andra län, som varit mycket lägre än senaste tre åren. Antalet som flyttat till kommunen från utlandet är som tidigare år mycket högre än antalet som flyttat i motsatt riktning.

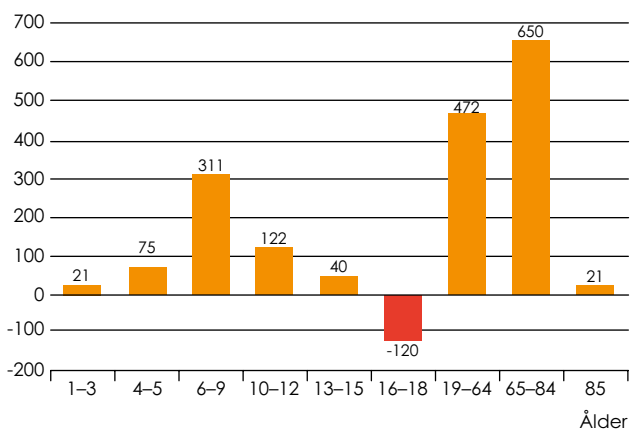
Flyttnetto januari–december

Folkmängdsförändringar mellan 1 januari och 31 december 2015

År 2014 slutade folkköningen på 2 019 personer och var prognostiserat till 1 805. För 2015 blev folkköningen 1 528 personer, mot prognosen 1 948. 2014 var ett rekordår för antalet födda samtidigt som antalet döda var lågt. Det är framförallt flyttnettot som gör att befolkningsökningen inte blev så stor 2015.

Förändring i befolkningen mellan januari–december

Fler förskolebarn och grundskolebarn

I de åldersgrupper som finns inom barn- och utbildningsverksamheterna fortsätter befolkningsutvecklingen med små ökningar för yngre förskolebarn (1–3 år) och äldre grundskolebarn (13–15 år), och lite kraftigare ökningar för äldre förskolebarn (4–5 år) och mellanstadieelever (10–12 år), samt en kraftig ökning av för yngre grundskolebarn (6–9 år). För antalet ungdomar i gymnasieåldern har minskningen varit lite kraftigare än det som prognostiserats.

Många fler pensionärer

Antalet invånare som är 65 år och äldre är fler än någonsin och har ökat årligen sedan 2004 och 2015 med 671 personer. Den största ökningen har skett i åldersgruppen 70–74 år med 408 personer. Åldersgruppen 65–69 år har minskat med 55 personer.

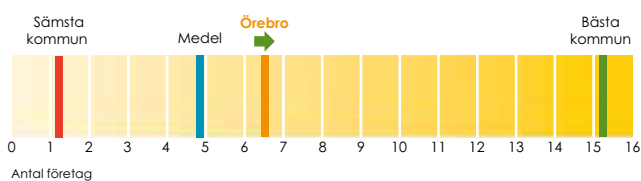
Befolkning och utbildning

En ökad befolkning ställer bland annat krav på nya bostäder, utveckling av rekreativmiljöer, utbyggnad av antalet för- och grundskoleplatser samt ett ökat utbud av vård- och omsorgstjänster. Fram till år 2020 förväntas åldersklasserna 0–15 år och 70–84 år öka mest. Det innebär bland annat att försörjningsbördan för den arbetande delen av befolkningen ökar, liksom vårdkostnaderna. Ett fortsatt viktigt utvecklingsområde är att utbyggnaden av staden och övriga tätorter i kommunen sker med ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Viktigt är också att kommunen fortsätter att fokusera på förebyggande och hälsofrämjande arbete för att medborgarna ska få ett så bra liv som möjligt, men också för att minska framtida kostnader.

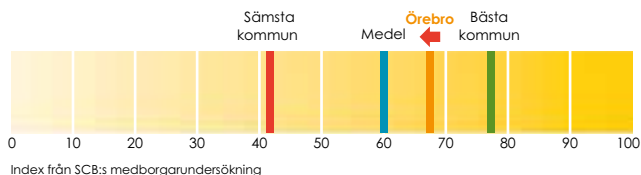
Forskning visar ett tydligt samband mellan högre utbildningsnivå, bättre hälsa och framtida livschanser. En hög utbildningsnivå bland befolkningen gör även att näringslivet kan rekrytera individer med rätt kompetens, vilket föder livskraftiga företag. Under de senaste åren har utbildningsnivån ökat i Örebro, men vi har fortfarande en lägre andel högutbildade än andra jämförbara universitetskommuner. Utbildningsnivån är dock inte jämnt fördelad mellan olika delar av kommunen och skillnaderna är störst mellan olika stadsdelar i staden. Det finns också tydliga könsskillnader, flickor har högre betyg än pojkar och kvinnor har högre utbildningsnivå än män. Skillnaden mellan könen gäller både om man är född i Sverige eller utomlands och skillnaden fortsätter att öka.

Målet i Örebroregionens utvecklingsstrategi är att alla elever i grundskolan och gymnasieskolan ska avsluta sina studier med minst godkända betyg, samt att minst hälften av alla gymnasieelever ska påbörja en eftergymnasial utbildning inom tre år. Andelen avgångselever i årskurs nio som har behörighet till något av de nationella gymnasieprogrammen visar en minskande trend under 2000-talet och ligger nu på 78,8 procent (78,9 för flickor och 78,8 för pojkar), en nedgång från 83 procent (85 för flickor och 82 för pojkar). Andelen flickor som är behöriga har alltså sjunkit med runt sex procentenheter medan andelen behöriga pojkar har minskat med cirka tre procentenheter. En viktig utmaning är därför att försöka bryta denna trend och fortsatt arbete behövs, bland annat för att öka andelen unga från studieovana hem som går vidare till högre studier. Genom samarbetet Linje 14 arbetar Örebro kommun tillsammans med Örebro universitet med att motivera och stödja elever för att de lättare ska kunna navigera och ta sig fram i utbildningssystemet.

MÅTT 33 Hur många nya företag har startats per 1 000 invånare?

MÅTT 39 Hur ser medborgarna på sin kommun som en plats att bo och leva på?

Sysselsättning

Arbetslöshet påverkar såväl den offentliga ekonomin som enskilda individers privatekonomi. Arbetslöshet medför även en ökad risk för ohälsa och socialt utanförskap. En ökad sysselsättning är därför ett viktigt mål i kommunens arbete. Andelen arbetslösa av den arbetsföra befolkningen (16–64 år) fortsätter att närma sig riksnittet. Ungdomssatsningen, Komjobb, arbetsmarknadsanställningar och feriepraktik är viktiga satsningar som leder vidare till arbete eller studier. En tydlig framgång är att antalet hushåll med försörjningsstöd fortsätter att minska, trots att befolkningen ökar. Ett nära samarbete med bland annat näringslivet har en viktig del i detta.

Näringsliv

Örebro kommun har studerat näringslivets utveckling under perioden 2008–2013. Samtliga aktiebolags utveckling ligger till grund för studien. Örebro kommun är den oomtvistliga motorn i regionen och företagen växer i takt med eller snabbare än företag i exempelvis Umeå, Norrköping eller Linköping: 9 procents tillväxt i antal anställda och 31 procents tillväxt i antal nya företag under perioden. Branscher som går särskilt bra är verkstad, omsorg, besöksnäring och företagstjänster. Tillväxten inom respektive branscher för även med sig att sysselsättningstillväxten är stark i kommunen. 2015 anmäldes 18 084 nya arbetstillfällen enligt Arbetsförmedlingen, en ökning med nästan 24 procent på ett år. Företagen i kommunen är nöjda med kommunens service och myndighetsutövning. Örebro kommun placerar sig högst bland jämförbara kommuner i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) årliga mätning, Öppna jämförelser: företagsklimat, med ett Nöjd Kund-Index på 73 av 100 möjliga i 2014 års ranking. 2015 har Nöjd Kund-Index förbättrats ytterligare till 76, från den mätningen saknas ännu jämförelsedata. För att möta den kraftiga tillväxt som många branscher och företag för

tillfället befinner sig i, måste service och myndighetsutövning gentemot företag prioriteras ytterligare.

Hållbara investeringar

Förebyggande investeringar för hållbara sociala eller miljömässiga lösningar idag, kan ge minskade kostnader i framtiden. Exempel är insatser som förebygger avhopp från skolan eller åtgärder som leder till minskad energianvändning och därmed minskade utsläpp av växthusgaser.

Sociala investeringar handlar om att uppnå minskat utanförskap genom gränsöverskridande samverkan i förebyggande insatser. Genom att ta högre kostnader idag och investera i de mjuka värdena på längre sikt, uppnås både ökad social hållbarhet och minskade offentliga kostnader.

De förslag till ansökningar som behandlats under året fokuserar till stor del på satsningar i våra bostadsområden och insatser för ökad måluppfyllelse. Totalt är fem satsningar igång och under hösten fattades beslut om en till med start i januari 2016. Under 2015 har ett intensivt utvecklingsarbete genomförts i samarbete med SKL och Norrköpings kommun. För vår del har fokus legat på att utveckla strukturer för uppföljning och utvärdering. En viktig utvecklingsmöjlighet är nu att uppnå samarbete med Region Örebro län och statliga myndigheter.

Ekologisk hållbarhet

Utmärkelsen Sveriges bästa miljökommun 2015 är ett resultat av ett långsiktigt arbete med miljöfrågor i kommunen, både på bredden och på djupet. Kommunens strategiska miljöarbete har sedan tillkomsten av miljöprogrammet 2010 fått en tydlig struktur med fem fokusområden som tar avstamp i de nationella miljökvalitetsmålen. Miljöprogrammet ska kompletteras

Viktiga händelser på etablerings- och investeringsområdet 2015

Örebro har klättrat till en andraplats i rankningen om Sveriges bästa logistiklägen av tidningen Intelligent logistik. Den stora ökningen av logistikyta är det främsta skälet till det. Efterfrågan på mark för verksamhetsetableringar har med andra ord varit fortsatt starkt positiv. Under året sålde kommunen totalt 272 322 kvm för verksamhetsändamål. (Elektroskandias etablering i Munkatorp är inte inkluderad detta år.) Det gynnsamma ränteläget och värdeutvecklingen på fastigheter har inneburit att företag i högre grad investerar i egna lokaler istället för att hyra hos annan fastighetsägare.

Området Berglunda har under 2015 blivit i stort sett färdigutvecklat. Här har Tage Reimes etablerat på en 70 150 kvm stor fastighet för försäljning och service av lastvagnar. Förvaltnings AB Västerstaden uppför ett 50 000 kvm stort centrallager och kontor åt PAC Produktion.

I Västra Pålängen har PostNord inlett en omlokalisering från två hyrda lokaler i Pålängen till att samla de två verksamheterna i gemensam samlad anläggning i Västra Pålängen. I området har XXL köpt mark för en utbyggnad som innebär en fördubbling av befintlig etablering.

Etableringarna i Södra grusgropen har fortsatt i rask takt och vi har nu ingen ytterligare mark till salu i området. De största etableringarna här är Dormy som bygger butik och centrallager på en 16 146 kvm stor fastighet och Husman Lokaler som bygger lokaler åt KTM på en fastighet som omfattar 23 000 kvm.

Även övriga utvecklingsområden för verksamheter fortsätter att utvecklas positivt. Såväl Gällersta-Gryt, Bettorp, Pålängen, Gamla vägen, Stenbackerondellen (söder om COOP Ladugårdsängen) och Gustavsvik har pågående projekt både under utveckling i reservationsavtal och där faktisk försäljning genomförs. Fler nya områden ligger för detaljpanelläggning för att säkerställa framtida etableringar och arbetsplatser.

Efterfrågan på mark för att bygga flerbostadshus är fortsatt stor. Etableringar har skett i framförallt Sörbyängen, Södra Lindhult och Södra Ladugårdsängen. I Södra Ladugårdsängen fortsätter markanvisningen etappvis. I januari utlystes markanvisningen för etapp två som omfattar cirka 22 000 kvm och kommer att ge 350 nya bostäder. Första etappen omfattade 800 bostäder. Färdigutbyggt kommer Södra Ladugårdsängen att omfatta cirka 2 000 bostäder. Kommande områden för bostadsutveckling under 2016 är Norra Ormesta och fortsättningen av Södra Ladugårdsängen.

Under 2015 har kommunen även gjort strategiska markköp. Syftet med markköp är framför allt att vinna rådighet över framtida stadsutvecklingsprojekt. I sammanhanget kan nämnas del av kvarteret Gasklockan (15 000 kvm) vid utvecklingsområdet Österport. För verksamheter har kommunen förvärvat Fastigheten Elektrikern 6 i Bista (63 000 kvm). Därutöver har kommunen köpt ön Björkö i Hjälmaren. Detta område ska utvecklas för naturvårdsändamål.

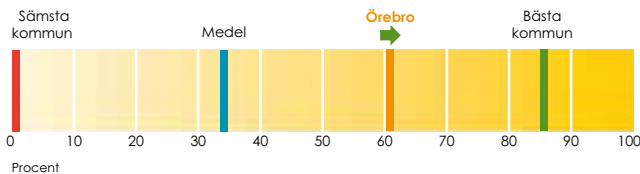
med en plan eller strategi för respektive fokusområde. Tre av fem områden har idag en sådan strategi: klimat, vatten och biologisk mångfald. Under 2015 påbörjades arbetet med en strategi för ett fjärde fokusområde, giftfri miljö, samtidigt som den för klimat revideras.

Miljöprogrammet beskriver ett systematiskt miljöstrategiskt arbete, som innebär att kommunen prioriterar förändringar som gör det lättare att göra rätt. Därtill är det viktigt för kommunen att föregå med gott exempel, för att kunna förmå andra aktörer att ta sitt ansvar för utvecklingen.

Klimat

Med klimatplanen som grund bedrivs ett framgångsrikt arbete med effektivare energianvändning, utbyggnad av förnybar energi och arbete för att minska matens klimatpåverkan inom ramen för ”Smartare mat”. En uppföljning av klimatplanen görs årligen och om nuvarande trender fortsätter kommer klimatmålet för organisationen 2020 att överträffas. Under 2015 pågick ett intensivt arbete med att revidera klimatplanen. En ny strategi med höjda ambitioner är planerad att antas under 2016. Där föreslås bland annat att den kommunala organisationen ska minska sin klimatbelastning med 80 procent till 2020 och vara klimatneutral 2030.

MÅTT 37 Hur stor är kommunorganisationens andel miljöbilar av totala antalet bilar?

Under 2013 bildade kommunen ett gemensamt vindkraftsbolag med Kumla kommun, Kumbro Vind AB. Flera satsningar har gjorts under 2015 för att nå målet för kommunkoncernen att bli självförsörjande på klimatsmart el. Under 2014 emitterade kommunen en grön obligation som finansierar våra energisatsningar, samtidigt som obligationen möjliggör för andra att göra hållbara placeringar. En placeringspolicy har antagits som bland annat innebär att placeringar inte ska ske inom fossil energi.

Under året har arbetet med att öka örebroarnas klimatmedvetenhet fortsatt inom satsningarna Klimatsmart vardag, Örebro klimatarena och solkartan. Vi arbetar på att engagera det lokala näringslivet mer i klimatfrågan. Med den kostnadsfria e-tjänsten solkartan kan alla husägare i Örebro tätort enkelt ta reda på hur mycket solenergi som kan produceras på det egna hustaket.

Nationella styrmedel har stor betydelse. För att vi ska nå målet till 2050 om ett i princip fossilfritt samhälle krävs en teknikutveckling i kombination med förändringar av konsumtions- och resvanor. Örebro kommun har under 2015 ställt sig bakom regeringens initiativ ”Fossilfritt Sverige”, om att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Vatten

Arbetet för en bättre vattenmiljö i Sverige styrs av EU:s vattendirektiv, där målet är att alla vattenförekomster ska uppnå god status senast 2021. Idag är 90 procent av bedömda sjöar, vattendrag och viktiga grundvattentillgångar i Örebro kommun i behov av åtgärder.

Arbete pågår med många av de prioriterade åtgärderna som pekats ut i kommunens vattenplan. En uppföljning av mål och åtgärder 2015 visar att vi genomfört nästan hälften av åtgärderna i tid. De områden där kommunen behöver intensifiera arbetet är skydd av dricksvatten, dagvattenrening och åtgärder för att

minska vandringshinder för fisk, utter och andra vattenlevande djur. Ett nytt förslag på åtgärdsprogram från Vattenmyndigheterna har varit på remiss vintern 2014/2015, med bland annat hårdare krav på kommunen vad gäller tillsyn och dricksvattenskydd. En revidering av vattenplanen efter de nya kraven planeras under 2016.

Biologisk mångfald

Förlusten av biologisk mångfald är ett av våra största miljöproblem. Enligt målen antagna i FN ska minst 17 procent av landarealen i världen skyddas. I dagsläget är 3–4 procent av marken i Örebro kommun skyddad som till exempel naturreservat, och mer arbete behövs för att säkra och utveckla miljöer med höga naturvärden.

Vårt arbete med de gröna frågorna utgår från mål och prioriteringar som finns i den naturplan som beslutades av Kommunfullmäktige i januari 2014. Naturplanen handlar utöver biologisk mångfald också om bättre folkhälsa, aktiv fritid, turism och en attraktiv stad. Örebro kommun har fått nationell uppmärksamhet för arbetet med skydd av tätortsnära natur och restaurering av natur- och rekreationsområden. Efter att ha vunnit utmärkelsen Årets friluftskommun tre år i rad blev Örebro ”bara” tvåa 2015.

Giffrfri miljö

Under hösten 2015 inleddes arbetet med att ta fram en övergripande strategi för en giftfri miljö i kommunkoncernen. Arbetet kommer att fokusera på minskad användning och spridning av

miljö- och hälsofarliga ämnen inom områdena upphandling, förskola/skola, kemiska produkter samt byggande. Förorenade områden, som ursprungligen var med i strategiarbetet, hanteras i enskild process eftersom det behöver en annan tidplan.

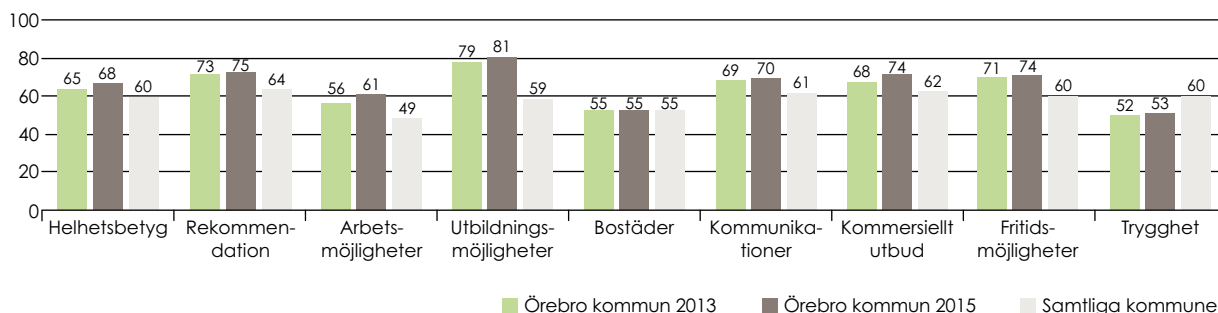
God bebyggd miljö

Befolkningsökning och snabbt växande städer har gjort hållbar stadsutveckling till en högaktuell och global miljöfråga. Vi behöver samhällen som är byggda för låg energianvändning och effektiv hushållning med naturresurser, samtidigt som de är attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.

En viktig utmaning är att förändra transportsystemet och styra över fler transporter från bilresor till gång-, cykel- och kollektivtrafik. Med utgångspunkt från det trafikprogram som Kommunfullmäktige antog 2014 pågår ett omfattande arbete för att förändra örebroarnas resvanor.

Andra utmaningar är bland annat att minska ”funktionssepareringen” i staden, öka tätheten på ett hållbart sätt och föra bostäder, handel, arbetsplatser och service närmare varandra, samt att utveckla gröna rekreationsområden i staden. I den nya stadsdelen Södra Ladugårdsängen utvecklas nya metoder för hållbart stadsbyggande, där kommunens ambitioner mötts av ett stort intresse från marknaden. Lärdomarna därifrån bör även kunna tillämpas vid annan exploatering.

Medborgarnas attityder till Örebro som en plats att bo och leva på (NRI)

Medborgarna om Örebro

Tillsammans med andra kommuner undersöker vi vartannat år medborgarnas bedömning av kommunens verksamheter och Örebro som plats att bo och leva på. Senaste undersökningen gjordes våren 2015 och då deltog 60 kommuner. Ju högre indexvärdet är desto bättre betyg har medborgarna gett sin kommun. Högsta möjliga index är 100 och 40 kan tolkas som lägsta godkända index.

Medborgarna om Örebro som en plats att bo och leva på, Nöjd Region-Index, NRI

År 2015 blev Örebro NRI 68. Jämfört med samtliga undersökta kommuner ligger Örebro bra till. Helhetsbetyget är högre än genomsnittet för de andra kommunerna. Områden som bör prioriteras för att få nöjdare medborgare i Örebro kommun och som ger stor påverkan på helhetsbetyget för NRI är bostäder och trygghet. Områden där förbättringspotential finns är arbetsmöjligheter, kommunikationer och fritidsmöjligheter.

Medborgarna om Örebro kommuns verksamheter, Nöjd Medborgar-Index, NMI

År 2015 blev Örebro NMI 62. Jämfört med samtliga undersökta kommuner ligger Örebro bra till även här och får ett högre helhetsbetyg av sina medborgare än genomsnittet. Områden som bör prioriteras för att få nöjdare medborgare och högre helhetsbetyg är äldreomsorg och miljöarbete.

Medborgarna om inflytandet i Örebro kommun, Nöjd Inflytande-Index, NII

År 2015 blev Örebro NII 46. Jämfört med samtliga undersökta kommuner ligger Örebro bra till även här och får ett högre helhetsbetyg än genomsnittet. För att medborgarna ska bli mer nöjda med inflytandet i Örebro kommun och helhetsbetyget höjas bör faktorerna påverkan och förtroende uppmärksammas.

Social hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att skapa samhällen där grundläggande mänskliga behov uppfylls, för såväl dagens generation som kommande generationer, i Sverige såväl som i övriga världen. Respekt för mänskliga rättigheter är centralt i sammanhanget, liksom att utveckla välfärdssystem som är anpassade till att möta de demografiska förändringar och andra utmaningar som vi står inför. Förutom det vidare begreppet mänskliga rättigheter är bland annat demokrati och delaktighet, social sammanhållning och folkhälsa viktiga aspekter i arbetet för ökad social hållbarhet.

Erfarenheter visar att systematiskt och målstyrt arbete med flera inblandade aktörer i samverkan kan ge tydliga effekter på den sociala hållbarheten. Under 2015 har vi påbörjat arbetet med att forma ett program för social hållbarhet för Örebro kommun. För att programmet ska bli framgångsrikt är det av avgörande betydelse att målen blir långsiktiga och uppföljningsbara. Vi deltar fortsatt i den nationella mötesplatsen för social hållbarhet, samt följer arbetet i såväl den regionala som den nationella kommissionen för jämlik hälsa.

Mänskliga rättigheter

Den politiska målsättningen är att Örebro ska vara främst i landet när det gäller mänskliga rättigheter. En central fråga för kommunen är service på lika villkor och under året har bland annat utbildningsinsatser genomförts för att förbättra bemötandet av HBT-personer. Ett arbete pågår även för att förbättra såväl tillgången till kommunal service som möjligheterna till delaktighet och inflytande för nationella minoriteter och teckenspråksanvändare. Fokus under senare år har legat på jämställdhetsintegrering, det vill säga att ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i all ordinarie verksamhet och budgetarbete för att säkerställa att kvinnor och män, flickor och pojkar, får samma service och kvalitet av kommunens verksamheter. Utmaningarna är bland annat en könssegregerad arbetsmarknad, ojämlik fördelning av såväl formell som informell makt i samhället samt mäns våld mot kvinnor. Under 2015 antogs styrdokumentet Strategi för ett jämställt Örebro 2016–2025.

En samordnarfunktion för Örebro kommun som finskt förvaltningsområde inrättades under 2015 och ett antal utbildningsinsatser har genomförts. I arbetet med Örebro som Europas huvudstad för teckenspråk har en uppföljning av handlingsplanen gjorts, som kommer att ligga till grund för arbetet med service på lika villkor ur denna aspekt.

Tillgänglighet har kommit mer i fokus sedan det kommunala handikapprådet under året bytt namn till Kommunala tillgänglighetsrådet. Ett antal lekplatser har rustas upp och gjorts tillgängligare för barn med funktionsnedsättning.

Det är särskilt tydligt att barnen inte har samma förutsättningar och möjligheter i samhället. Föräldrarnas socioekonomiska

position har generellt sett en stor betydelse för barnens framtidsutsikter, och barn som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll har till exempel ökad risk för sjukdom, mår sämre psykiskt, och lämnar oftare grundskolan med lägre betyg än andra barn. Kommunens mångåriga barnrättsarbete utgår från vår policy för barnets rättigheter som tydliggör kommunens förhållningssätt och att barnperspektivet ska finnas med i ordinarie verksamhet. Under 2015 beslutades om fortsatt deltagande i Partnerskapet för barnets rättigheter i praktiken (2016–2019). Arbetet med att minska antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll har fortsatt och verksamheterna arbetar fortlöpande med åtgärderna i handlingsplanen. Ett flertal utbildningstillfällen med möten mellan forskare och praktiker har också genomförts, för kompetenshöjning och kunskapsspridning om vad som görs inom olika förvaltningar.

Social sammanhållning

Känslan av delaktighet, samhörighet och trygghet stärker den sociala sammanhållningen och gör samhället mindre sårbart för social oro och konflikter mellan olika grupper. Tryggheten är fortsatt ojämnt fördelad i befolkningen. Till exempel känner sig pojkar och män tryggare än flickor och kvinnor, trots att det procentuellt sett är fler yngre män än kvinnor som drabbas av våldsbrott i Sverige.

Arbete för ökad social sammanhållning handlar om att bryta mönster med utanförskap och segregation. Boendesegregationen är, ur ett socioekonomiskt perspektiv, fortsatt stor i Örebro. Under 2015 har samarbetet mellan olika kommunala förvaltningar och bolag som är verksamma i de västra stadsdelarna fortsatt. Partnerskapsmodellen med bred samverkan utifrån prioriterade stadsdelar har fortsatt. Tre utvecklingsamordnare koordinerar arbetet i fem stadsdelar (Vivalla/Baronbackarna, Varberga/Oxhagen samt Brickebacken). Samverkan bör utvecklas med externa parter som det civila samhället, Region Örebro län och näringslivet.

Civilsamhället spelar en viktig roll för den sociala sammanhållningen i Örebro. Föreningar, frivilligorganisationer, församlingar och individer medverkar redan i utvecklingen av Örebro som lokalsamhälle. Löpande samverkan mellan kommunen och det civila samhället sker bland annat genom överenskommelsen om samverkan, Föreningarnas Hus, Brorådet och Socialförvaltningens brukarråd. Örebro föreningsråd driver sedan 2015 Föreningarnas hus. En utvecklingsmöjlighet för kommunen som helhet är att i än högre utsträckning och på ett bättre sätt än idag tillvarata volontärintsatser, där de egna ekonomiska och personella resurserna inte räcker till.

Under 2015 har flyktingströmmarna till Sverige varit de största sedan 1990-talets krig på Balkan. Situationen skapar såväl en ökad social sammanhållning och solidaritet som ökade klyftor och avstånd mellan människor.

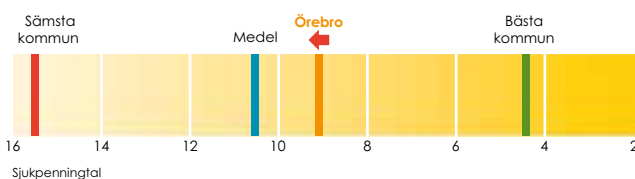
Under 2015 har Örebro kommun rekryterat en samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism.

Folkhälsa

Sveriges befolkning har en mycket god hälsa sett ur ett internationellt perspektiv, men vi når inte målsättningen om minskade skillnader i hälsa, tvärtom ökar skillnaderna. Folkhälsoarbetet i Örebro kommun utgår ifrån länets folkhälsoplan med fokus på stödjande miljöer. Arbetet understöds av avtal med Region Örebro län och idrotts- och bildningsrörelsen.

Det politiska ansvaret för folkhälsofrågorna inom regionen har under 2015 flyttats till regionstyrelsen, och folkhälsoavtalet

MÅT 35 Hur högt är sjukpenningtalet bland kommunens invånare?

2012–2015 har förlängts till och med 2016. En dialog kring nya folkhälsoavtal förväntas påbörjas under 2016. Kommunen deltar avtalsmässigt i utvecklingen av det regionala utvecklingsprogrammet. Vi följer även arbetet med både den regionala och den nationella kommissionen för jämlik hälsa med stort intresse.

Hälsoklyftorna mellan olika grupper har bemötts genom ett flertal initiativ, bland annat dansintervention för att bemöta den psykiska ohälsan bland flickor. Insatser görs kring föräldrastöd, bland annat genom utbildning för personalen på länets familjecentraler, förskolor och skolor. Tegelbruket fortsätter att vara en hälsofrämjande arena, med fokus på tjejer och heders-

relaterat våld och förtryck. Dessutom har den (o)jämlika hälsan bland äldre medborgare fortsatt stått i fokus i avtalspartsgemensam samverkan.

Under flera år har vi bedrivit ett framgångsrikt förebyggande arbete inom ramen för Örebro's förebyggande råd (samverkansforumen Örefrö och Öreför) mellan skolor, fritidsgårdar, socialtjänst och polis. På senare år har alkoholkonsumtionen bland högstadiel elever minskat, medan det finns en trend att ungdomar och även vuxna, har intagit en mer liberal hållning till narkotika, främst cannabis. En utveckling av det förebyggande arbetet har initierats och en ny drogpolitisk handlingsplan ska tas fram.

Framgångar och utmaningar för hållbar utveckling i Örebro 2015

EKONOMISKT – ETT ATTRAKTIVT ÖREBRO

+ Framgångar 2015 +	- Utmaningar 2016 -
Nöjd Kund-Index för näringslivet förbättras ytterligare, från 73 år 2014 till 76 år 2015.	Kommunen ska fortsätta arbeta för vara en attraktiv etableringsort och för den skull inte ge avkall på målen om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.
Andelen arbetslösa invånare i kommunen har minskat.	Skillnaderna i förvärvsfrekvens består mellan kvinnor och män och mellan inrikes och utrikes födda. Stora regionala skillnader finns också inom kommunen.
Stora satsningar och planeringsarbeten inom samhällsbyggnadsområdet har gjorts under året för att möta behoven från en ökande befolkning.	Kommunen behöver utveckla olika bedömningsmetoder för att kunna ta ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbara beslut.
Fler nyttjar möjligheten att välja utförare av kommunal service.	Kommunen behöver skapa en organisation som är flexibel och snabbt kan ställa om vid förändrad efterfrågan.

EKOLOGISKT – ETT HÅLLBART ÖREBRO

+ Framgångar 2015 +	- Utmaningar 2016 -
Örebro kommun har utsetts till Sveriges bästa miljökommun 2015.	Kommunen ska fortsätta med olika insatser inom klimatområdet för att bli en attraktiv och en ekologisk hållbar stad.
Antalet upphandlingar med sociala kriterier och miljöhänsyn har ökat under 2015.	Kommunen ska fortsätta arbeta med hållbarhetskriterier kring ekonomi, miljö och sociala hänsyn vid upphandling, vilket bidrar till en bättre miljö samt ökad sysselsättning.
Andelen ekologiskt producerad mat i kommunala verksamheter har fortsatt att öka.	Kommunen fortsätter arbeta med att öka andelen ekologisk producerad mat i sina verksamheter.
Klimatsmart vardag har genomförts med månadsvisa utmaningar till örebroarna för att öka medvetenheten om hur man i sin vardag kan leva mer klimatsmart och bidra till att minska sitt klimatavtryck.	Arbetet med klimatplanen fortgår och beslut om den reviderade versionen, den nya klimatstrategin ska tas under 2016.

SOCIALT – ETT TRYGGT ÖREBRO

+ Framgångar 2015 +	- Utmaningar 2016 -
Folkmängden fortsätter att öka.	Kommunen ska fortsätta att värna om mångfalden i utvecklingen för ett socialt och ekonomiskt hållbart Örebro.
Olika satsningar har genomförts med hjälp av kommunens arbete med sociala investeringar.	Kommunen ska fortsätta utveckla arbetet med sociala investeringar.
Kostnaden för försörjningsstöd minskar trots en ökande befolkning.	Kommunen ska bli ännu bättre på att sätta in resurser där de behövs och fortsätta arbetet med olika insatser så att människor ska kunna få möjlighet till en optimal utveckling.
Andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll har minskat under året. Örebro kommun har utsetts till årets Majkommun av Majblommans riksförbund.	Kommunens verksamheter fortsätter arbetet med att halvera andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll fram till år 2020.

Kommunfullmäktiges strategiska områden

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt

Totalt omdöme för områdets utveckling

2015 FORTSÄTT SÅ	2016	2017	2018
---------------------	------	------	------

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar idag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Vilka åtgärder har vidtagits?

Samverkan med den nya regionbildningen har tagit form. Ett intensivt arbete har gjorts för att revidera nuvarande klimatplan till en klimatstrategi och ett arbete för en giftfri miljö har startats. Tekniska nämnden arbetar aktivt med att minska elförbrukning, utbyggnad av cykelstråk, förbättrad vinterväghållning, renare fordonspark och bättre rening av avloppsvatten. Under året har vi också arbetat med att anpassa vår organisation för att klara av nya åtaganden. En ny myndighetsavdelning inom social välfärd har bildats för att säkerställa en rättssäker verksamhet bland annat gällande lagen om valfrihet (LOV). Vi arbetar med att skapa arbetstillfällen för långtidsarbetslösa och olika insatser som till exempel instegsjobb, Ungdomssatsningen och Komjobb har fortsatt. Arbetet med den sociala investeringsfonden pågår och en rad olika satsningar har kommit igång under året.

Servicecenter är numera örebroarnas ingång till och första kontakt med Örebro kommun och förbättringen av kommunens service har fortsatt. En förstärkning inom IT-strategiområdet och en utveckling av olika e-tjänster har skett, och kommer fortsätta, för att bättre möta e-samhällets behov. Under året har olika insatser gjorts i förskolan, grundskolan och gymnasiet för att öka måluppfyllelsen, t.ex. tidiga betygsdiskussioner, samrättning och bedömning av nationella prov för att öka andelen behöriga elever.

Vilka resultat har uppnåtts?

Örebro kommun blev högst rankad bland de 20 största kommunerna i Nöjd Kund-Index för näringslivet i 2014 års ranking och förbättrade det resultatet ytterligare 2015 samt har utsetts till Sveriges bästa miljökommun. Andelen försörjningsstödstagare av befolkningen minskar stadigt och medel kan tas i anspråk för andra åtgärder och insatser som ständigt utvecklas. Andelen barn i första klass som är läskunniga ligger fortfarande över 90 procent och olika samarbeten har initierats för att fortsätta arbetet med att höja måluppfyllelsen i grundskolan. Kommunens grundskolor ligger bra till vad gäller inköp av ekologisk och närproducerad mat. Utvecklingsarbetet inom social välfärd förväntas resultera i ökad rättssäkerhet, men också i förbättrad ekonomisk effektivitet. Den fortsatta utvecklingen av valfriheten enligt LOV genererar ökat företagande och intresse från nya företag. Socialnämnderna har också fem sociala investeringar igång, varav en har lett till ett tvärkompetensteam på familjecentralen i Oxhagen, som ska stödja föräldrar med barn i åldern 0–9 år.

Vilka analyser kan göras av sambandet mellan vidtagna åtgärder och uppnådda resultat?

Sammantaget ökar självförsörjningen i de grupper som tagit del av arbetsmarknadsåtgärder och utbildningsåtgärder vilket bidrar till att framtida välfärdskostnader uteblir eller minskar, folkhälsan förbättras och risken för utanförskap minskar. Kommunen arbetar långsiktigt och strukturerat inom många områden till exempel miljöområdet vilket har resulterat i utmärkelsen "Miljöbästa kommun 2015", som genomlyser olika aspekter på kommuners hållbarhetsarbete och dess effekter. Klimatsmart vardag löper på med månadsvisa utmaningar till örebroarna för att öka medvetenheten om hur man i sin vardag kan leva mer klimatsmart.

Vilka förbättringsåtgärder planeras för kommande budgetår?

Arbetet med implementering av klimatstrategin fortsätter. SKL har beslutat att göra en satsning i kommunen inom området sociala investeringar. Komjobb och riktade insatser till barnfamiljer med försörjningsstöd fortsätter. Grundskolan ska fördjupa analysen av måluppfyllnaden på individ-, klass- och ämnesnivå. Det kollegiala lärandet ska utvecklas liksom rutiner för åtgärdsprogram, arbetssätt och kompetens för att effektivare nå de elever som är i behov av särskilt stöd. Under 2016 ska en strategi tas som ska leda fram till målet att Örebros skolor år 2025 ska vara bland de 25 bästa i SKL:s skolranking.

Andelen externa utförare inom valfrihetssystemet ökar och egenregins konkurrensutsatta verksamheter behöver sänka kostnadsnivån, anpassa personalstyrkan och arbeta för att bli konkurrenskraftiga. Det ekonomiska underskottet är stort inom hemvården där kostnaden för att utföra en hemtjänsttimme fortfarande är för hög i förhållande till ersättningsnivån. Bemanningsstrategin inom Vård- och omsorgsnämnderna har uppdaterats för att anpassa hemvården till en ekonomi i balans och öka personalkontinuiteten hos kunderna.

Resultat per strategiområde

Hållbar tillväxt

- Arbetslösheten sjunker i Örebro, både totalt, bland ungdomar och bland långtidsarbetslösa. Skillnaden mot riksgenomsnittet uppgår nu endast till 0,3 procentenheter.
 - Antal hushåll som är beroende av långvarigt försörjningsstöd (mer än 6 månader) har minskat. Andelen hushåll har dock ökat, men det beror på att volymen hushåll med kortvarigt försörjningsstöd har minskat ännu mer.
 - Företagarna blir allt mer nöjda med kommunens service och myndighetsutövning.
 - Miljöinsatserna fortsätter att öka. Matsvinnet minskar, andelen ekologiska livsmedel ökar, all el som förbrukas är klimatsmart och andelen egenproducerad el ökar. Dessutom ökar andelen upphandlingar med miljöhänsyn och social hänsyn.
 - Andel timavlönade ligger kvar på samma nivå som förra året. Arbetet för att minska andelen fortsätter.
 - Kommunen arbetar för att erbjuda all omsorgspersonal heltid.
 - Kommunen arbetar för att minska antalet delade turer för omsorgspersonal.
 - Den oanvända lokalytan i kommunens verksamhetslokaler fortsätter att minska.
 - Kommunens nämnder klarar i stort sin verksamhet inom det tilldelade ekonomiska utrymmet.
 - Antal beviljade insatser genom sociala investeringar ökar, nu finns beslut om sex samarbetsprojekt.
-
- När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.
 - När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.
 - När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Strategiområde 2 – människors egenmakt

Totalt omdöme för områdets utveckling

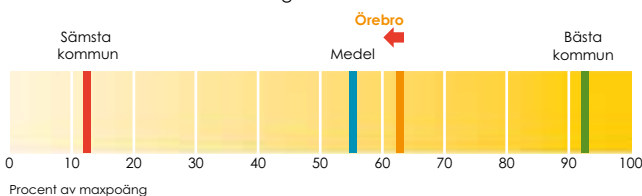
2015 FORTSÄTT SÅ	2016	2017	2018
---------------------	------	------	------

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

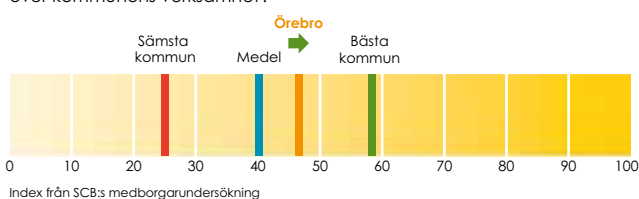
Vilka åtgärder har vidtagits?

Socialnämndernas arbete har under hösten präglats av att hitta boende till ensamkommande flyktingbarn. Flera nya kommunala boenden har öppnats, nya upphandlingar har gjorts och otraditionella lösningar med stugbyar, hotell och vandrarhem har använts. En aktiv medborgardialog har skett inom framförallt programområde Samhällsbyggnads verksamheter och inom Landsbygdsnämndens ansvarsområde. Arbetet med ett jämställt Örebro har pågått och en jämställdhetsstrategi har tagits fram. Ett steg i arbetet med att minska de ojämlika livsvillkoren i Örebro har varit att utöka arbetet med ett partnerskap som genererat gränsöverskridande samverkan mellan programområdena och samarbete med andra myndigheter. Kulturskolan har till exempel ökat sin närvaro i områdesgrupperna för att kunna utveckla olika samarbeten i stadsdelarna. Flera ansökningar om sociala investeringar har inkommit och resulterat i att verksamheter och civila aktörer har börjat arbeta tillsammans. Programnämnd barn och utbildnings arbete med att stärka elevers möjlighet till inflytande och delaktighet har fortsatt under året. För att underlätta kommunikationen mellan lärare och föräldrar har olika e-tjänster utformats och fortsätter att utvecklas. Överlag är elever och föräldrar nöjda med verksamheten i kommunens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Kommunens valfrihetssystem enligt LOV har stärkts under året.

MÅTT 14 Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling?

MÅTT 15 Hur väl upplever medborgarna att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet?

Vilka resultat har uppnåtts?

Antalet medborgardialoger har ökat och ett drygt 60-tal har hållits inom översiktlig planering, stadsmiljö, naturvård, äldreomsorg och landsbygdsfrågor. Arbetet med olika handlingsplaner fortsätter, till exempel mot våld i nära relationer, och arbetet med nationella minoriteter och service på lika villkor fortsätter. Varberga/Oxhagen ingår nu i partnerskapet och olika förebyggande insatser för minskat utanförskap har påbörjats med hjälp av finansiering från sociala investeringar. Utvecklingen av e-tjänster har resulterat i förenklingar för medborgarna. Arbetet med att utveckla konsekvensbeskrivningar med ett barn-, genus- och mångfaldsperspektiv fortsätter.

Vilka analyser kan göras av sambandet mellan vidtagna åtgärder och uppnådda resultat?

Brukarundersökningarna följs upp av respektive nämnd. De resultat som inte är tillfredställande följs upp och olika rutiner tas fram för att komma tillrätta med eventuella problem. Införandet av LOV är fortfarande relativt nytt och verksamheterna arbetar kontinuerligt med att förenkla och förbättra det administrativa flödet, samt säkerställa lika hantering av extern och egen regi. Allt fler väljer utförare och i högre grad även externa utförare. Långsiktighet, systematik och samverkan för att förbättra vad och hur vi mäter i vår uppföljning, krävs dock för att kopplingar ska kunna göras mellan vidtagna åtgärder och resultat/effekter inom strategiområdet.

Vilka förbättringsåtgärder planeras för kommande budgetår?

Verksamheterna behöver fortsätta att utveckla sin service och dialog med medborgarna, det civila samhället och företagen. Olika utvärderingar och handlingsplaner ska genomföras och tas fram för att bli ännu bättre där man inte har lyckats nå målvärdena. Arbetet med att införa LOV kommer fortsätta att utvecklas för att utöka valfriheten för medborgarna. Social välfärd ska också undersöka möjligheten för volontärer att delta i utvecklingen.

Partnerskapsarbetet kommer att fortsätta och utvecklas i de nyligen tillkomna områdena, liksom arbetet med att knyta ihop stadens stadsdelar. De trygghetsskapande åtgärderna inom skolan fortsätter, liksom skolornas arbete med att sprida information om mål och innehåll i undervisningen. En handlingsplan för att öka målpuppfyllelsen till år 2025 ska tas fram.

Resultat per strategiområde

Människors egenmakt

- Segregationen i kommunen har ökat.
- Många insatser har genomförts, både för medborgardialog och för att få medborgarna delaktiga via sociala medier.
- Insatser görs för att öka jämställdheten, under året har åtta genderbudget-analyser genomförts i verksamheterna.
- När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.
- När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

Strategiområde 3 – barns och ungas behov

Totalt omdöme för områdets utveckling

2015 FORTSÄTT SÅ	2016	2017	2018
---------------------	------	------	------

Alla barn förtjänar en bra barndom och en trygg och utvecklande skolgång. Genom tidiga insatser och arbete för att förebygga – såväl fysisk som social och psykisk ohälsa – kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor och negativ effekt på barns och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Vilka åtgärder har vidtagits?

Under 2015 har avdelningen Centralt skolstöd utvecklats och ger stöd till barn från åldersgruppen 0-15 år till gymnasieåldern. Verksamheten omfattar bland annat kvalitetsutvecklargruppen som är en resurs för alla skolor i Örebro, oavsett huvudman. Här finns också Perrongen som är alla nyanländas ingång till skolan och det ger förutsättningar för att eleven ska få stöd i det språk de talar. Den ökade tillströmningen av flyktingar och framförallt av ensamkommande flyktingbarn har lett till att en ny enhet också skapats där de handläggande resurserna samlas. Kommunen har ansvar för boendefrågan för dessa barn och vi har bland annat HVB-hem där särskilt fokus är att ge barnen en trygg start i Sverige och en meningsfull vistelse. Måluppfyllelsen för elever med utländsk bakgrund har ett särskilt fokus och en tjänst har inrättats för att vara konsultativ gentemot rektorer, inspirera och bidra till kompetenshöjning hos specialpedagogerna samt handleda arbetslag. Stressen i skolan ses öka, och elevhälsan tillämpar metoden DISA för att motverka den psykiska ohälsan hos tonåringar. Avgiftsfria aktiviteter ska säkerställas inom gymnasieskolan och inom flera andra nämnder är frågan också aktuell. För att öka föreningarnas möjligheter att skapa upplevelser och aktiviteter för barn, ungdomar och barnfamiljer, har ett riktat sommarbidrag delats ut till föreningar. Försörjningsstöd fortsätter arbetet med att säkerställa barnperspektivet vid ekonomisk biståndsbedömning, samt rikta fokus mot att skapa möjligheter för barnfamiljer att nå egen försörjning. Under året antogs Örebro kommuns barnpolicy och arbetet mot barnfattigdom fortsätter.

Vilka resultat har uppnåtts?

En tydligare struktur har åstadkommit inom skolan genom kollegialt lärande, handledning och stöd från Centralt skolstöd till både pedagoger och rektorer. Kommunens mottagande av ensamkommande barn har ställt krav på förvaltningarnas verksamheter. För att kunna säkerställa god omsorg har hela kommunkoncernen samverkat. Olika sociala investeringssatser bidrar till att skapa förbättrade framtidsutsikter och förutsättningar, genom att tidigt stöd erbjuds barn och familjer. Kostnadsfria aktiviteter bidrar till inkludering och integrering. Sommarbidraget genererar ökade möjligheter för barn och unga

att få en meningsfull fritid. Trots arbete med jämställdhet på fritidsgårdarna minskar andelen flickor som deltar i verksamheten. Genom att vi lånar ut cyklar kan barn delta på mer lika villkor, oavsett ekonomiska förutsättningar. Fritidsnämnden har stöttat projekt inom civilsamhället som syftar till att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor, till exempel ett vinterläger för barn i ekonomiskt utsatta familjer.

Vilka analyser kan göras av sambandet mellan vidtagna åtgärder och uppnådda resultat?

Socialnämnderna har ett omfattande förebyggande uppdrag som är viktigt att upprätthålla och utveckla. Samtidigt ställer det ökade mottagandet av ensamkommande barn verksamheterna inför nya utmaningar. Under året har olika utbildningar, föreläsningar och andra kompetenshöjande åtgärder genomförts som förväntas ge effekter längre fram. Skolans brukarundersökning visar att genomfört arbete för ökad trygghet och nöjdhet ger effekt, även om det finns geografiska och könsmissiga skillnader och arbetet behöver fortgå. Arbetet med handlingsplanen för barn i ekonomiskt utsatta hushåll har visat vikten av att barn och unga ges möjlighet till meningsfulla fritidsaktiviteter och sommarbidragets betydelse har därför stärkts.

Vilka förbättringsåtgärder planeras för kommande budgetår?

Kunskapen om barnkonventionen behöver fortsätta spridas i verksamheterna, samtidigt behöver familjecentralerna utvecklas och deras samverkan med andra interna och externa resurser fortsätta. Den könsmissiga skillnaden i upplevd stress i skolan behöver beaktas och insatser göras för att minska stressen bland skolelever. IT-satsningar och e-tjänster fortsätter utvecklas i syfte att underlätta kommunikation med kommunens medborgare. Fortsatt analys av betygen väntar där fokus ligger på könsmissiga skillnader. Utvecklingsarbetet utifrån resultat i brukarundersökningar behöver fortgå. En organisation för det kommunala aktivitetsansvaret har byggts upp i samverkan mellan Gymnasienämnden och Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Resultat per strategiområde

Barns och ungas behov

- Andelen elever som avslutar sina studier i årskurs 9 med godkända betyg är lägre i Örebro än riksgenomsnittet. Andelen som avslutar gymnasieskolan med yrkesexamen eller högskoleförberedande examen är däremot högre än i riket.
 - Andel elever som nått kunskapsmålen i årskurs 3 och 6 är lägre än i riket.
 - Föräldrarna är nöjda med verksamheten inom förskola och fritidshem.
 - Gruppstorlekarna inom förskolan minskar.
 - Barnfattigdomen fortsätter att minska.
-
- När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.
 - När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

Strategiområde 4 – trygg välfärd

Totalt omdöme för områdets utveckling

2015 FORTSÄTT SÅ	2016	2017	2018
---------------------	------	------	------

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro kommun ska vara en stad där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

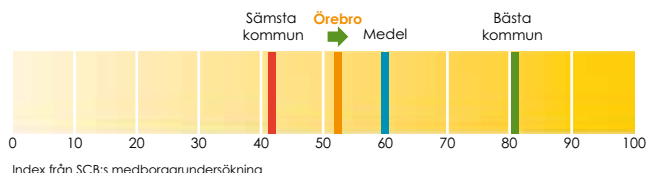
Vilka åtgärder har vidtagits?

Ett omfattande arbete med att skapa ”Sveriges bästa äldreomsorg” pågår. Valfrihetssystemet innebär att medborgaren får välja utförare av utvald service och omvårdnad. Fler har valt extern utförare och det ställer krav på den kommunala utföraren att vara flexibel, anpassa organisationen och höja kvaliteten på tjänsterna som levereras. Olika insatser görs för att stärka tryggheten i den fysiska miljön, exempelvis förbättras belysning och lekplatser rustas upp och anpassas utifrån tillgänglighet. Arbetet med trygghetsfrågor sker i nära samverkan med flera olika aktörer, exempelvis Partnerskap Örebro, Polisen, bostadsbolag och kommunala förvaltningar. Inom förskola och skola fortsätter arbetet med trygghetsplaner och trygghetsteam. Handlingsplaner upprättas för att stärka särskilda områden, exempelvis elevinflyttandet, minskad stress i skolan och samverkan och kommunikation med vårdnadshavare. Kommunen arbetar också aktivt mot den våldsbejakande extremismen, där partnerskapet har ett operativt ansvar. Under hösten har en utredning skett med syfte att kartlägga verksamhet med rastvärdar på de kommunala grundskolorna samt beskriva skolornas förebyggande värdegrundsarbete.

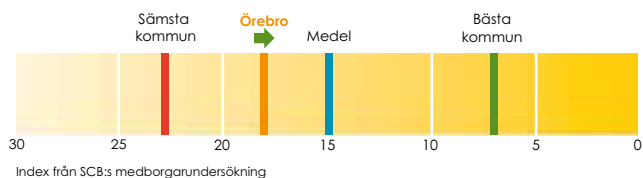
Vilka resultat har uppnåtts?

Olika nämnder i kommunen arbetar i samverkan med andra myndigheter och civila aktörer i syfte att minska riskerna för människor att hamna i utanförskap och för att skapa möjligheter att klara framtida utmaningar. Deltagande i olika nätverk

MÅTT 9 Hur trygga känner sig medborgarna i kommunen?

MÅTT 10 Hur många olika personal besöker en äldre person med hemtjänst under en tvåveckorsperiod?

och samverkan med föreningar har resulterat i en utvecklad kultur- och fritidsverksamhet. Utifrån utredningen av skolornas rastvärdar- och värdegrundsarbete har en rad förbättringsförslag tagits fram, som att Örebro kommuns nuvarande mall för trygghetsplan ska ersättas med Diskrimineringsombudsmannens webbaserade plan, samt att samtliga blanketter som är kopplade till trygghetsarbetet behöver granskas och vid behov uppdateras för att säkerställa en god kvalitet.

Vilka analyser kan göras av sambandet mellan vidtagna åtgärder och uppnådda resultat?

Kommunen har genomfört olika åtgärder och utbildningsinsatser som tillsammans utgör basen i arbetet med att skapa en trygg välfärd. Personalkontinuitet är en framgångsfaktor för en trygg och meningsfull vardag för våra äldre. För att uppnå det krävs bra verktyg för att matcha behov och bemanning. Flexibla scheman och bemanningssystem är exempel på sådana verktyg. Samverkan mellan förvaltningar och lokala myndigheter bidrar till att öka möjligheterna till ett rättssäkert arbete, men också till att kunna agera förebyggande för bättre resultat. Inom skolan behöver arbetet fortsätta med att stärka elevernas medbestämmande och öka samverkan med vårdnadshavare, för att skapa en skola som erbjuder bra miljö för både elever och personal.

Vilka förbättringsåtgärder planeras för kommande budgetår?

Under 2016 ska Socialförvaltningen inleda ett projekt för att utveckla ett områdesknutet socialt arbete i bostadsområdet Vivalla, med såväl myndighetsutövning som stödinsatser. Förvaltningen förutspår att svårigheterna att rekrytera socionomer kommer att kvarstå eller öka de närmaste åren, trots strategiskt arbete för att attrahera studenterna redan under studietiden. Förutom det nära stödet i form av elevhälsoteam på skolan, finns ett antal kommunövergripande specialiserade stödverksamheter som språk- och talpedagoger, resursgrupp autism samt resursenheten Lotsen, som är ett stöd till skolans elevhälsoteam och arbetar med elever med problematisk skolfrånvaro och normbrytande beteende. Inom skolan har olika utvecklingsbehov identifierats och under 2016 fortsätter arbete med nätverk, föreläsningar och konsultation inom flerspråkighet och lärande. Flera nämnder framhåller behovet av att effektivisera verksamheterna för att möta efterfrågan från ett ökat antal invånare.

Resultat per strategiområde

Trygg välfärd

- Servicemottagarnas upplevelse av trygg och god omsorg är fortsatt hög.
- Andelen servicemottagare som har fått välja utförare av hemtjänst har ökat.
- Örebro kommun lever inte fullt ut upp till servicegarantierna. Ibland finns också en skillnad mellan vad kommunen har levererat och hur medborgarna uppfattar tjänsten.
- I Örebro byggs många nya bostäder, under 2015 beviljades slutbesked för 1 131 stycken. Inga av dessa var särskilt anpassade för äldre eller ligger utanför Örebro tätort.
- När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.
- När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning uppnås när kommunen utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter upp betalningsansvaret på framtiden. God ekonomisk hushållning ska ses både ur det finansiella perspektivet och ur verksamhetsperspektivet. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och dess utveckling och anger därmed kommunens finansiella förutsättningar och ramar. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Bra förutsättningar skapas när det råder ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

God ekonomisk hushållning – uppföljning av finansiella mål

Med goda bokslutsresultat och en god soliditet har Örebro kommun en i grunden god ekonomi. Det finns stora utmaningar framåt i att fortsätta planera för och investera i en växande kommun och stad och en god verksamhetsutveckling, där stora volymökningar och fortsatta investeringsbehov kommer att kräva fortsatt hushållning med kommunens ekonomiska och finansiella resurser.

Årets resultat

Kommunfullmäktiges mål

Över nästkommande 3-årsperiod ska årets resultat exklusive finansnettot uppgå till minst en procent av skatteintäkterna.

Kommunfullmäktige har valt att höja resultatmålet för att säkerställa en långsiktig god ekonomisk hushållning. Örebro växer snabbt, vilket medför behov att bygga ut den kommunala servicen. Detta i sin tur innebär ökade investeringsutgifter. För att begränsa behovet av upplåning för att finansiera de ökade investeringsbehoven, behöver resultatet också ge utrymme för en ökande grad av självfinansiering av investeringarna.

Kommunens resultatmål för planperioden 2015–2017 fastställdes till ett överskott över treårsperioden motsvarande 1 procent av skatteintäkter och utjämning exklusive finansnetto och budgetmässigt också exklusive jämförelsestörande poster.

Den fastställda budgeten redovisar ett resultat på 0,6 procent, det vill säga under målnivån och för år 2015 budgeterades ett överskott på 0,1 procent.

Resultatet för 2015 uppgår till 516 mnkr, av det utgör finansnettot 211 mnkr. Resultatet innehåller jämförelsestörande poster med 407 mnkr och den största posten är intäkter inom exploateringsverksamheten som är en konsekvens av förändrade redovisningsprinciper. Då de jämförelsestörande posterna inte kan knytas mot kommunens ordinarie verksamhet räknas dessa bort gällande det finansiella resultatmålet. Det justerade resultatet utifrån det finansiella målet blir -1 procent av skatteintäkter och utjämning för året.

För att uppnå målet om 1 procent överskott för perioden 2015–2017 måste resultaten 2016 och 2017 uppgå till cirka 4 procent. I den ekonomiska planen för åren 2016–2018 är resultaten för 2016 och 2017 budgeterade till 1,0 respektive 0,9 procent, vilket innebär ett samlat resultat för perioden 2015–2017 på 0,3 procent, det vill säga klart under det finansiella målet.

Resultatet 2015 inklusive finansnetto och jämförelsestörande poster motsvarar knappt 3 500 kronor per invånare i Örebro kommun, vilket är en god nivå. Det positiva resultatet bidrar till att förstärka kommunens eget kapital, och ger en fortsatt stabil soliditet. Medräknat kommunens samtliga pensionsåtaganden har soliditeten ökat till 42 procent, från 32 procent 2014. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att kommunens soliditet över en längre tid ökar. Det innebär i sin tur att kommunen blir mindre skuldsatt och den finansiella styrkan ökar.

Kostnadsutveckling

En förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att nämnderna klarar att bedriva verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten. Kommunfullmäktige har i budgetbeslutet gjort en prioritering av hur skattemedlen ska användas.

Kostnadsutvecklingen för 2015 på 4,8 procent, exklusive jämförelsestörande poster, är något lägre än budgeterat 4,9 procent och nämnderna har sammantaget förbrukat mindre än budget. Nämndernas budgetavvikelse uppgår till ett överskott med 40 mnkr vilket motsvarar 0,5 procent av nämndernas samlade budget. Personalkostnaderna inklusive löneökningar och volym ökade med cirka 5 procent.

Skatteintäktsutveckling

Årets skatteintäkter inklusive utjämning ökade med 4,3 procent mot budgeterat 4,9 procent. Eftersom 2015 års kostnadsutveckling är cirka 0,5 procent högre än kommunens skatteintäkter föreligger en obalans. Denna obalans behöver hanteras under planperioden för att inte äventyra kommunens långsiktiga ekonomiska hållbarhet.

För 2015 har kommunen ett balanserat resultat som vilar dels på att nämnderna totalt visar ett positivt resultat kombinerat med ett positivt finansnetto, återbetalda AFA-medel, stora exploateringsintäkter m.m. Inriktningen framåt behöver vara att den samlade förvaltningsorganisationens kostnader ska finansieras med skatteintäkter. Kommunens finansnetto kan både utgöra en buffert och säkerhet för oplanerade händelser.

Örebro kommun fick 63 mnkr i tillfälligt statsbidrag för ökat flyktingmottagande. Av dessa periodiserades 58 mnkr till 2016 enligt tidsmatchningsmetoden. Av de 5 mnkr som användes 2015 fördelades 4 mnkr till Socialnämnd väster och 1 mnkr till Socialnämnd öster enligt Ks 1373/2015.

Kommunala investeringar

Kommunfullmäktiges mål:

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara 75 procent.

Årets resultat inklusive finansnetto och jämförelsestörande poster och årets avskrivningar skapar ett finansiellt utrymme för investeringar. Över tid behövs resultatnivåer som täcker in en stor del av investeringarna för att de ska vara så självfinansierade som möjligt och inte belasta kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling negativt. Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket in sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Självfinansieringsgraden uppgår till 146 procent, mycket tack vare stora försäljningsintäkter från exploateringsverksamheten. Målet på minst 75 procent har därmed uppnåtts.

Kommunfullmäktiges mål:

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för taxe finansierad verksamhet ska vara 100 procent.

Taxekollektivet uppnår inte 100 procents självfinansieringsgrad, men verksamheten kan finansiera sina investeringar till 100 procent med hjälp av internlån och belastar därmed inte skattekollektivet.

Årets nettoinvesteringar uppgår till 598 mnkr (504 mnkr 2014) vilket är 283 mnkr lägre än budgeterat. De skattefinan-

sierade investeringarna uppgår till 410 mnkr (345 mnkr 2014) vilket är 265 mnkr lägre än budget.

Under de kommande fem åren genomförs en stor satsning på fastighetstekniska reinvesteringar inom förskola och skola på totalt 500 mnkr. Kostnaderna kommer delas lika mellan kommunen och kommunens helägda skolfastighetsbolag Futurum.

Kommunens pensionskostnader

Pensionskostnadernas andel av skatteintäkter kommer att öka de närmsta åren fram till 2020 för att därefter sjunka succesivt. Årets pensionskostnader uppgår till 348 mnkr (315 mnkr år 2014) vilket motsvaras av 4,8 procent av skatteintäkterna. Kommunen har avsatt 1,3 mdkr för att möta kommande pensionsutbetalningar vilket motsvarar hela avsättningen till avtalspensioner och 28 procent av ansvarsförbindelsen. Pensionsutbetalningarna kommer att öka och nå sin topp år 2030 vilket ökar likviditetsbelastningen de kommande åren. I avsnittet Kommunens samlade verksamhet finns mer upplysningar om pensionsförpliktelserna och pensionsmedelsförvaltningen.

Årets resultat i den sammanställda redovisningen

Örebro kommun bedriver en del av sin verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser, samt har en del av sin verksamhet i entreprenadform. Avsikten med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomi, oberoende av i vilken juridisk form den kommunala verksamheten bedrivs. Årets resultat för den sammanställda redovisningen uppgår till 699 mnkr (339 mnkr år 2014). Balansräkningen har en omslutning på 24 mdkr och det egna kapitalet uppgår till 8 mdkr. Kommunfullmäktige har fastställt särskilda ägardirektiv för de majoritetsägda aktiebolagen.

Koncernsamarbetet utvecklas

De flesta av kommunens bolag deltar nu aktivt i kommunens styrmodell och bidrar därmed till att nå målen inom de strategiska områden som kommunen har satt upp. Samarbetet blir också viktigt genom att många av kommunens fastighetsinvesteringar sker genom bolagen. Under året har Futurum Fastigheter AB påbörjat ett samarbete med Örebro kommun för att ta fram en reinvesteringsplan som ska säkerställa en god standard och långsiktigt goda marknadsvärden på förskole- och skolfastigheterna fram till 2021.

De större kommunala bolagen som Örebrobostäder AB (ÖBO), Örebroporten Fastigheter AB, Futurum Fastigheter AB och ÖBO Omsorgsfastigheter AB har redovisat bokföringsmässiga överskott som överstiger de uppsatta ägarkraven. De budgeterade utdelningarna från ÖBO och Örebroporten Fastigheter AB till ägaren Örebro Rådhus AB kommer därför att ske efter plan. Örebro Rådhus AB kommer i sin tur ge utdelning till Örebro kommun. Bolagen uppfyller därmed ägarens önskemål om långsiktig förvaltning och värdesäkring av de anläggningstillgångar som ägs och förvaltas inom respektive bolag.

Kommunen har en väl fungerande internbank som har uppdraget att med bred kapitalanskaffning säkerställa att kommunen och dess bolag får tillgång till kostnadseffektiv finansiering. Det innebär i korthet att kommunen lånar pengar som sedan vidareutlånas till respektive bolag utifrån nivåer beslutade av Kommunfullmäktige. Genom denna finansiella samordning utnyttjas hela kommunkoncernens samlade styrka till förhållandevis låga räntenivåer för upplåning på finansmarknaden. Upplåningsnivåerna ökar successivt med de investeringar som genomförs, framför allt i fastigheter och bostäder. Samtidigt motsvaras investeringarna av ökade tillgångsvärden i bolag och kommun. Detta tillsammans med ökade underhållsinsatser i några av de större bolagen innebär en bra värdesäkring av koncernens samlade anläggningsvärden. I avsnittet Verksamheten i kommunens företag, framgår koncernbolagens verksamhet, ekonomiska utfall och koncernens finansiering.

Balanskravet uppfylls

Kommunen lever upp till det lagstadgade balanskravet som bland annat innebär positiva resultatnivåer som över tid stärker och värdesäkrar kommunens eget kapital, den kommunala förmögenheten. Balanskravet var inte tidigare utformat för konjunktursvängningar då kravet var att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna, budgetbalans ett år i taget. Örebro kommun nyttjade möjligheten att införa en resultatutjämningsreserv (RUR) vilken har en direkt påverkan på balanskravet och gör det möjligt för kommunen att leva upp till detta krav även i perioder av lågkonjunktur. Hur den kan användas har Kommunfullmäktige reglerat i riktlinjen för god ekonomisk hushållning. Prognoserna för de kommande årens konjunktur är positiv och väntas inte leda till det krisläge där uttag ur resultatutjämningsreserven är nödvändig.

Örebro kommun har under senare år, främst med anledning av stora engångsintäkter från så kallade AFA-medel (återbetalda sjukförsäkringspremier), valt att i eget kapital reservera överskott från dessa medel till särskilda satsningar som även budgeterats. Det innebär ökade kostnader de år pengarna förbrukas. Detta redovisas i tabellen Driftsredovisning per nämnd, varav finansiering via eget kapital. I avsnittet Kommunens samlade verksamhet finns mer att läsa om utvecklingen av kommunens och koncernens ekonomiska resultat och finansiella ställning.

Balanskravsutredning, miljoner kronor

Årets resultat i förhållande till balanskravet	2013	2014	2015
Årets resultat enligt resultaträkningen	320	207	516
Reducering av samtliga realisationsvinster	-42	-104	68
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	278	104	448
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv *	-	-34	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	278	69	448

Är årets balanskravsresultat negativt ska det återställas inom tre år.

* Totalt finns 68 mnkr reserverade i resultatutjämningsreserven (2010-2014)

Transparensdirektivet

Vid avstämning av tröskelvärden för den s.k. transparenslagen överstiger för första gången kommunens samlade omsättning för kommersiella verksamheter tröskelvärden på 40 miljoner euro. Om kommunen överstiger tröskelvärden två år i följd finns krav på en öppen och separat redovisning avseende de kommersiella verksamheterna. Va-verksamheten och avfallsverksamheten och avfallsverksamheten som är en del av de kommersiella verksamheterna sedan flera år i bilaga 7.

Avstämning transparensdirektiv Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (2005:590)	2014	2015
40 miljoner euro i svenska kronor, mnkr	379	368
Omsättning i kommersiell verksamhet, mnkr	354	373
Över (-)/ under (+) tröskelvärden, mnkr	25	-5

Framåtblick

Liksom de föregående åren är det en utmaning att klara att balansera kommunens verksamhet utifrån fortsatt tillväxt och ökade behov, med skatteintäkter som inte ökar så mycket som skulle behövas för att matcha behoven.

Fortsatt anpassning och effektivisering i verksamheten gäller framåt. Svensk ekonomi är inne i en fas av tillväxt, med några svårtolkade faktorer att ta hänsyn till, som minusstyrränta från Riksbankens sida samtidigt som inflationen är fortsatt väldigt låg.

Örebro kommuns investeringsbehov fortsätter vara på en hög nivå, och underhåll av ny och befintlig infrastruktur förutsätts också inrymmas i den ekonomiska planen framåt för att bibehålla en god ekonomisk hushållning.

Upplåningsbehoven för kommunkoncernen fortsätter att öka. Kommunen behöver fastställa en strategi för att klara såväl höga tal för nya bostäder, lokalförsörjning inom skola och omsorg som underhållsbehov i befintligt fastighetsbestånd.

Genom aktiv finansförvaltning i form av grön placeringspolicy och gröna obligationer skapas mervärden i framtiden.

Driftsredovisning per nämnd

Driftnämnd, anslag miljoner kronor	2014	2015			Budget	Budget avvikelse
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto		
Barn och utbildning	-2 865,1	-3 580,2	627,2	-2 953,0	-2 991,4	38,4
Förskolenämnden	-	-754,0	6,2	-747,8	-755,0	7,1
Grundskolenämnden	-	-1 042,7	49,8	-992,9	-1 009,3	16,4
Gymnasienämnden	-335,6	-744,1	416,1	-328,1	-327,6	-0,5
Programnämnd barn och utbildning	-822,9	-1 039,4	155,2	-884,2	-899,5	15,3
Skolnämnder 2014	-1 706,5	-	-	-	-	-
Social välfärd	-2 554,6	-3 786,4	1 029,0	-2 757,4	-2 692,3	-65,1
Nämnden för funktionshindrade	-777,6	-926,2	328,5	-597,7	-600,0	2,3
Socialnämnd väster	-263,4	-414,3	129,9	-284,3	-282,4	-1,9
Socialnämnd öster	-135,2	-156,6	10,7	-145,9	-138,0	-7,9
Vård- och omsorgsnämnd väster	-451,5	-643,2	169,4	-473,9	-446,0	-27,8
Vård- och omsorgsnämnd öster	-613,5	-896,4	245,4	-650,9	-606,4	-44,5
Överförmyndarnämnden	-10,2	-21,8	11,4	-10,4	-10,7	0,3
Programnämnd social välfärd	-303,3	-727,9	133,7	-594,3	-608,8	14,6
Samhällsbyggnad	-683,6	-1 342,7	651,4	-691,4	-709,1	17,7
Byggnadsnämnden	-32,5	-36,8	33,5	-3,4	-5,6	2,2
Fritidsnämnden	-129,2	-180,4	38,0	-142,4	-147,3	4,9
Kulturnämnden	-173,2	-211,2	29,7	-181,6	-182,9	1,3
Miljönämnden	-11,4	-24,5	12,5	-12,0	-14,3	2,3
Tekniska nämnden exkl. va och avfall	-261,9	-626,1	363,7	-262,4	-261,5	-1,0
Programnämnd samhällsbyggnad	0,4	-178,0	146,9	-31,1	-39,9	8,8
- kollektivtrafik	-61,2	-85,7	27,2	-58,5	-57,6	-0,9
Lokala nämnder 2014	-14,4	-	-	-	-	-
Tekniska nämnden, fordonsgas	-0,4	-6,9	6,2	-0,7	0,0	-0,7
Programnämnd samhällsbyggnad mark	0,6	-60,7	59,6	-1,2	-13,6	12,5
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-464,6	-600,6	102,8	-497,8	-513,9	16,1
Kommunstyrelsen	-294,0	-418,5	109,3	-309,3	-323,7	14,4
Kommunledningen	-37,0	-39,2	0,3	-38,9	-38,9	0,0
Kommunledningskontoret	-257,0	-379,4	109,0	-270,4	-284,8	14,5
Lokalförsörjningsavdelningen, rörelsefastigheter	-33,8	-879,5	887,5	8,0	2,0	6,0
Landsbyggsnämnden	-	-4,4	0,0	-4,4	-4,7	0,3
Stadsrevisionen	-2,8	-3,4	-	-3,4	-3,5	0,1
Valnämnden	-4,4	-0,3	0,3	0,0	-0,2	0,2
Summa nämnder	-6 902,7	-10 683,8	3 473,2	-7 210,6	-7 250,4	39,8

För mer information om verksamheternas resultat, se sidorna 40-56.

Driftnämnd, anslag miljoner kronor	2014	2015			Budget avvikelse	
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto		
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	0,0	-304,6	312,9	8,3	0,0	8,3
VA	0,0	-183,4	183,4	0,0	0,0	0,0
Avfall	0,0	-121,2	129,5	8,3	0,0	8,3
Kommunstyrelsen – kommungemensamt	-68,0	-178,2	119,8	-58,5	-83,6	25,1
Till kommunstyrelsens förfogande	0,0	-	-	0,0	-13,1	13,1
Kommungemensamma verksamheter	-103,0	-106,1	12,1	-94,1	-109,1	15,0
Nerikes brandkår	-70,9	-72,1	-	-72,1	-73,1	1,0
Kommungemensamma statsbidrag	105,9	0,0	107,7	107,7	111,7	-4,0
- flyktingstatsbidrag m.m.	49,6	-	51,8	51,8	55,0	-3,2
- maxtaxa barnomsorg	56,3	-	55,9	55,9	56,7	-0,8
Finansiering	276,6	113,0	456,5	569,6	231,1	338,5
Personalförsäkring	192,9	201,3	-	201,3	200,7	0,6
AFA-återbetalning av sjukförsäkringsavgift	0,0	-	54,8	54,8	36,9	17,9
Pensionskostnader	-315,3	-347,1	-	-347,1	-316,0	-31,1
Semesterlöneskuld förändring	-16,7	-13,5	-	-13,5	-10,0	-3,5
Kapitalkostnader	264,2	295,3	-	295,3	261,7	33,6
Försäljning av tomträtter	15,3	-	68,5	68,5	20,0	48,5
Försäljning av exploateringsfastigheter	80,6	-21,8	327,4	305,6	38,0	267,6
Internt avkastningskrav fastigheter	50,7	-	-	-	-	-
Avskrivning lån	-0,3	-0,2	-	-0,2	-0,2	0,0
Avgifter, ersättningar och intern ränta	5,4	-0,9	5,8	4,9	0,0	4,9
Driftbudget totalt	-6 694,0	-11 053,6	4 362,3	-6 691,3	-7 102,9	411,6
Avgår interna poster	-	1 956,7	-1 956,7	-	-	-
Verksamhetens kostnader/intäkter	-6 694,0	-9 096,9	2 405,6	-6 691,3	-7 102,9	411,6

...varav finansiering via eget kapital

Reservering för överfört resultat inom Intraprenader, belopp i miljoner kronor	2014		2015			Totalt	
	lanspråk tagna medel	Acku mulerat resultat	lanspråk tagna medel	Budget avvikelse	Nya underskott	Nya överskott	Acku mulerat resultat
Intraprenadernas ackumulerade resultat via eget kapital, budgeterat	-6,6	17,6	-2,7	14,9	0,0	19,7	34,6
Barn och utbildning	-1,2	9,1	-1,0	8,1	-	13,0	21,0
Social välfärd*	-3,2	9,5	-1,6	7,9	-	5,4	13,3
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	-2,2	-1,0	-	-1,0	-	1,4	0,3

Reserveringar, belopp i miljoner kronor	2014	2015			Totalt		
	Netto	Budget	Kost nader	Budget avvikelse	Acku mulerade Beslut kostnader	Kvar varande medel	
Finansiering via eget kapital via budgetramar	-47,3	-30,0	-18,5	18,8	156,7	-97,3	59,4
AFA-medel (åter från 2007 och 2008) till prioriterade tillväxtingsatsningar	-15,1	-2,4	-2,4	0,0	35,4	-35,4	0,0
AFA medel (åter från 2005 och 2006)	-32,2	-27,6	-8,8	18,8	73,4	-54,6	18,8
AFA medel (åter från 2004)**	-	-	-7,3	-	47,9	-7,3	40,6
Finansiering via eget kapital ej i budgetramar	-4,9	0,0	-6,4	0,0	111,5	-11,4	100,1
Jubileumssatsning	-3,6	-	-2,1	-	6,0	-5,7	0,3
Sociala investeringar	-1,3	-	-4,3	-	86,9	-5,7	81,2
Kapitalkostnader exploateringsfastigheter	-	-	-	-	18,6	-	18,6
Finansiering via eget kapital totalt	-58,8	-47,6	-27,6	20,0	268,2	-108,7	194,2

*) Underskott från Intraprenad som avslutats har minskat berörd nämnds budget med motsvarande belopp 2015.

**) Årets del av AFA medel (åter från 2004) har budgeterats med del av årets intäkt och redovisas därför inte här som reservering.

Investeringar

Belopp i miljoner kronor	2014	2015		
		Budget	Netto	Avvikelse
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-58	-59	-33	26
Trafik- och miljöinvesteringar	-83	-265	-110	155
Inventarier	-137	-234	-132	103
Förvärv av anläggningstillgång	-67	-116	-135	-19
Kommunens investeringar för skattefinansierade verksamhet	-345	-674	-410	265
Taxefinansierade verksamheter	-141	-206	-126	80
Exploateringsverksamhet	-19	-	-62	-62
Kommunens investeringar	-504	-880	-598	283
Bolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet	-422	-690	-643	47

Investeringar för skattefinansierad verksamhet

Den sammanlagda investeringsbudgeten för kommunens skattefinansierade verksamheter uppgick till 674 mnkr, medan investeringsvolymen var 410 mnkr. Av investeringsbudgeten var 237 mnkr överförda från år 2014. Koncernbolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet uppgick till 643 mnkr jämfört med en budget på 690 mnkr. Det outnyttjade investeringsutrymmet innebär att investeringar inte genomfördes i den takt som beslutats i investeringsprogrammet för året.

Trafik- och miljöinvesteringar

Arbetet med att förbättra stadsmiljön har fortsatt under 2015. Åtgärder för ökad trygghet, tillgänglighet och attraktivitet längs gångstråket Slottet–Stadsparken samt Järnvägsgatan har pågått under året och fortsätter 2016. Arbetet fortsätter också med lek- och gatumiljöer i stadskärnan samt övriga kompletteringar av torg- och gatumuljöer. Skateparken i Drottningparken har byggts, invigts och tagits emot väl av användarna. Den första mikroparken har byggts och en andra finns projekterad och klar för byggnation. Planering för investeringar på torget i Glanshammar beräknas kunna genomföras 2016.

Arbetet med belysning vid småbåtshamnen–Osetbron har slutförts. Projektering pågår för att anlägga en lekmiljö i anslutning till utegymmet vid Alnängarna. I anslutning till föregående års investeringsprojekt Skebäcks strandpromenad har träd planterats och markytan färdigställt.

Park och gata

Arbetet med beslutade gång- och cykelvägar samt passager pågår planerligt. Hälften av beslutade objekt i 2015 års budget är färdigställda och resten är under byggnation eller projekteras.

Huvudcykelstråken Universitetsleden etapp 1 och Västerleden etapp 2 har färdigställt. Universitetsleden etapp 2 är under byggnation och för Pilängsleden är projekteringen slutförd och arbetet påbörjas våren 2016.

Planering för omgestaltning av Trädgårdsgatan har slutförts och projektering påbörjats. För Hertig Karls allé pågår planeringsarbetet. För Rudbecksgatan, delen mellan Almbyplan och Hagmarksgatan, har en beställning av genomförande skickats. Förprojektering är beställd för del av Östra Bangatan.

En utredning för breddning av Skebäcksbron har utförts under året. Arbetet med att flytta Södra Grev Rosengatan beräknas kunna göras färdigt hösten 2016. Insatserna för att uppmuntra och underlätta rekreation i naturreservaten samt skapa förutsättningar för naturturism i kommunen har fortsatt.

Fastighetsförvärv

Förvärv av fastigheter uppgår till 132 mnkr. Av dessa är 80 mnkr slutbetalning av förvärvet av fastigheten i Myrö. I övrigt har förvärv skett av Gasklockan 5, Mosås 1:11, en mindre fastighet i Palmbohult och ett antal arrendestugor på kommunens mark, samt Björkönen i Hjälmaren som i huvudsak har finansierats med försäljning av en skogsfastighet.

Övriga fastighetsinvesteringar utgörs av kompletteringar av Truckstop samt fastighetstekniska åtgärder inom markreserven.

Investeringar inom taxefinansierad verksamhet

För den taxefinansierade verksamheten uppgick investeringsbudgeten till 206 mnkr varav 126 mnkr förbrukats under året. Planeringen för den nya vattenreservoaren är klar och överlämnad till Stadsbyggnad för gestaltning. Parallellt med detta har delar av matarledningen till den nya reservoaren byggts klart. Inglassningen av utsiktsrampen på Svampen är avslutad. Örebro växer vilket innebär att investeringarna för utbyggnad av ledningsnätet ökar. Investeringarna i förnyelse av VA-ledningar och exploateringar är högre än år 2014.

Exploateringsverksamheten

Investeringarna inom exploateringsverksamheten uppgick till 62 mnkr.

God ekonomisk hushållning – uppföljning av verksamhetsmål

Kommunfullmäktiges mål:

22 målvärden inom de fyra strategiska områdena anges för att möta kravet på god ekonomisk hushållning.

Uppföljningen av verksamhetens mål för god ekonomisk hushållning baseras på de indikatorer som fastställts i Övergripande strategier och budget 2015 med plan för 2016–2017. Av de 22 mål som bedömts, utifrån resultatet på indikatorerna kopplade till varje mål, har fjorton nått måluppfyllelse. Två har inte kunnat mätas eftersom jämförelsedata för tidigare år saknas. Resultaten inom fem av målen utvecklas åt rätt håll men når inte ända fram till måluppfyllelse. För ett av målen nås inte måluppfyllelse och indikatorn utvecklas dessutom åt fel håll. Årsuppföljningen är den första under denna mandatperiod. Många utvecklingsinsatser har gjorts under året till nytta för medborgare och brukare. En del har gett effekt redan 2015, för andra väntas effekten komma framöver. Den sammantagna bedömningen blir därmed att Örebro kommun uppfyllt kraven om god ekonomisk hushållning utifrån satta verksamhetsmål.

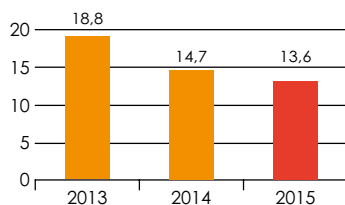
- När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.
- När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.
- När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.
- När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Arbetslösheten ska ligga i paritet med riksgenomsnittet

Syfte: Grunden i samhällsstrukturen är att den vuxna befolkningen kan försörja sig och sin familj via inkomster från arbete eller studier. Långtidsarbetslösa och ungdomar är prioriterade grupper för att bryta den strukturella arbetslösheten.

Resultat: Arbetslösheten i Örebro kommun uppgick till 8,2 procent den 31 december 2015. Det är 0,3 procentenheter högre än riksgenomsnittet, men en förbättring mot förra årsskiftet då skillnaden mot riksgenomsnittet var 0,5 procentenheter. Mellan 2013 och 2015 har ungdomsarbetslösheten minskat från 18,8 till 13,3 procent och arbetslösheten bland långtidsarbetslösa från 1,3 till 1,2 procent.

Andel arbetslösa 18–24 år i procent

Arbetsmarknadsinsatserna finslipas och kalibreras hela tiden för att möta olika behov med rätt insatser. Ungdomsanställningarna utvecklas positivt, mycket tack vare ett gott och noga planerat

samarbete med Arbetsförmedlingen. Även instegsjobben når upp till målsättningen och ger fler nyanlända en väg ut på arbetsmarknaden, kunskap om svenskt arbetsliv tidigt i integrationsprocessen och träning i det svenska språket. Komjobb-satsningen når målsättningen när det gäller antalet deltagare. Anställningar till personer med funktionsnedsättning behöver dock fortsätta att utvecklas.

Andel unika hushåll som erhållit försörjningsstöd i sex eller fler månader under ett år ska minska

Syfte: Antalet hushåll med försörjningsstöd under längre tid är ett mått på hur kommunen utvecklas.

Resultat: Antal hushåll med försörjningsstöd 6 månader eller mer har minskat med 66 hushåll jämfört med 2014. Dock har andelen med långvarigt försörjningsstöd (som indikatorn mäter) ökat med två procentenheter till 44 procent. Ökningen beror på att hushåll med mindre än 6 månaders försörjningsstöd minskat ännu mer (minskning med 181 hushåll).

Att antalet hushåll med försörjningsstöd fortsätter minska, trots ett ökat inflöde av nya ärenden tyder på att processen för att fler ska komma ut i arbete och egen försörjning fungerar. Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden arbetar till exempel med yrkesutbildningar och sfi med arbetsmarknadskoppling inom näringslivet och offentlig sektor. Instegsjobben ger möjlighet för nyanlända invandrare att under sfi-tiden komma i tidig kontakt med arbetslivet, samtidigt som de lär sig svenska i reell miljö. Ett annat konkret exempel är det utvidgade samarbetet mellan sfi, Arbetsförmedlingen och Region Örebro län i syfte att bidra till regionens långsiktiga kompetensförsörjning av läkare och annan sjukvårdspersonal.

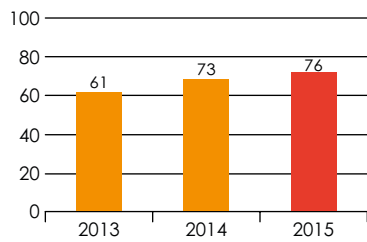
Företagares nöjdhet med kommunens service och verksamhet ska vara lägst 70

Syfte: För att utveckla ett attraktivt näringslivsklimat behöver stödet till och dialogen med företagen fungera bra och nöjdheten regelbundet mätas.

Resultat: För 2015 har Nöjd Kund-Index ökat till 76, en förbättring med 3 procentenheter från 2014. Mätningen visar hur företagen upplever kommunens myndighetsutövning och service. Örebros resultat har förbättrats inom alla serviceområden som mäts; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Resultatet är också jämnt fördelat, över 70 varje månad under hela året.

De myndighetsområden som mäts är brandtillsyn, markuppåtelse, bygglov, serveringstillstånd och miljö- och hälsoskyddstillsyn. Örebro har ökat eller bibehållit resultatet på alla områden utom markuppåtelse, något som kan ha att göra med det stora antalet ärenden som hanterats under året för att Örebro växer och på grund av 750-årsjubileet.

Nöjd Kund-Index i procent

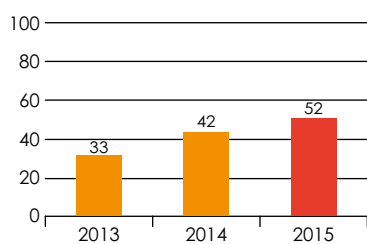
Örebro har en mycket bra branschbalans. Analyser visar att företagen har god ekonomisk marginal och att utvecklingskraften är stark. Nyföretagandet är högt (10,5 företag/1 000 invånare) och det finns ett starkt intresse för Örebro hos verksamheter som söker sig hit. Orosmoln är kompetensförsörjning och tillgång till lokaler, främst centralt belägna kontor.

Verksamhetens och de kommunala bolagens miljö- och sociala insatser ska öka

Syfte: Att stärka de gröna näringarna i stort och lokalt är prioriterat, för att ge förutsättningar för ett mer hållbart samhälle såväl ekologiskt som socialt. Klimatsmarta alternativ ska värderas och målet är att vara självförsörjande på klimatsmart el 2018. Matsvinnet ska halveras per serverad portion till 2020.

Resultat: Andelen ekologiska livsmedel har ökat, från 42 till 52 procent sedan 2014. Det uppmätta matsvinnet har minskat från 20 till 17 procent. Elförbrukningen av egenproducerad el uppgår till 27 procent, vilket är en ökning med 5 procentenheter. Precis som 2014 var all förbrukad el klimatsmart. I de upphandlingar som kommunen gjort har andelen med miljöhänsyn respektive sociala hänsyn ökat till 89 respektive 44 procent. Av bolagens redovisningar kan utläsas att sociala hänsyn har beaktats i flertalet upphandlingar.

Andel ekologiska livsmedel i procent

Genom konceptet Smartare mat arbetar kommunen bland annat med matsvinn, ekologiska, rättvisemärkta och säsonganpassade livsmedel. De politiska mål som antagits inom ramen för Smartare mat är viktiga pusselbitar i kommunens hållbarhetsarbete. Under 2015 KRAV-certifierades alla skolrestauranger i Örebro kommun, vilket ger ytterligare drivkraft i arbetet. Samtliga verksamheter inom vård och omsorg samt skola och förskola väger sitt matsvinn under en vecka på hösten respektive våren. Resultatet sammanställs, analyseras och återkopplas till verksamheten i den gemensamma strävan att minska matsvinnet. Den ekonomiska besparing som minskningen medför ger utrymme för att öka andelen ekologiska livsmedel.

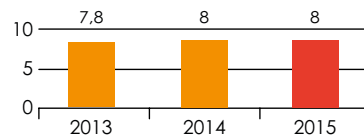
Under 2015 pågick ett intensivt arbete med att revidera kommunens klimatplan. En ny klimatstrategi med skärpta mål, bland annat för produktion av förnybar el, är nu ute på remiss för att kunna antas under 2016. Målen riktar sig både till den egna organisationen och till förvaltningar och bolag, men omfattar också Örebro kommun som geografiskt område och de som verkar inom dess gränser.

Andel timavlönade ska minska

Syfte: För att skapa en bättre kvalitet i verksamheterna ska andelen timavlönade minska till förmån för tillsvidareanställda.

Resultat: Andel timavlönade ligger kvar på 8 procent, ingen förändring har skett sedan 2014 på kommunövergripande nivå. Högst är andelen inom Social välfärd, där Nämnden för funktionshindrade har 22 procent och vård- och omsorgsnämnderna har 15 respektive 18 procent.

Andel timavlönade i procent

Inom vård- och omsorgsnämnderna pågår ett intensivt arbete med att minska andelen timavlönade korttidsvikarier, men den ökade korttidsjukfrånvaron har bidragit till ett fortsatt stort behov av timavlönade.

Andel omsorgspersonal som erbjudits heltid ska öka

Syfte: För heltider ger en högre kvalitet i våra verksamheter, utifrån detta ska omsorgspersonalen erbjudas möjlighet att gå upp till heltid.

Resultat: Från medarbetarenkäten våren 2015 kan utläsas att av omsorgspersonalen är det 49 procent som arbetar deltid. Av dem som arbetar deltid är det 29 procent (238 personer) som inte är nöjd med sin sysselsättningsgrad. Av dessa uppger 74 procent (177 personer) att de inte har fått något erbjudande om att öka sin sysselsättningsgrad. Införandet av rätten till heltid pågår inom vård- och omsorgsnämnderna och Nämnden för funktionshindrade. Enligt tidplanen kommer införandet pågå fram till 2017. Andelen som har eller har erbjudits en heltidsanställning uppgick till 75 respektive 73 procent inom vård- och omsorgsnämnderna. Inga jämförelsedata finns för 2014.

Inom Nämnden för funktionshindrade har 54 procent en heltidsanställning eller har erbjudits en, det är samtliga utom personal inom barn- och ungdomsverksamheterna samt personlig assistans. Inom barn- och ungdomsverksamheterna krävs ett nytt arbetstidsavtal, vilket är på gång. Personal inom personlig assistans är för tillfället undantagna för att det inom dessa verksamheter bland annat behöver arbetas fram tekniska lösningar för att det ska vara genomförbart.

Andelen heltidsarbetande i kommunen har ökat från 78 procent till 80 procent, andelen heltidsanställda kvinnor har ökat kontinuerligt de senaste åren.

■ Andel schemalagda delade turer för omsorgspersonal ska minska

Syfte: Personalen ska ges möjlighet att vara den resurs som kommunen behöver för att utföra bra tjänster och service i våra verksamheter, genom att i högre grad kunna få samlade arbetstider under arbetspassen.

Resultat: Inom hemvården uppgick de schemalagda delade turerna till 8 procent av samtliga turer. Inom vård- och omsorgsboenden uppgick andelen delade turer till 2 procent. Jämförelse-data saknas för 2014.

Delade turer är en konsekvens av schemaläggning med få helger per medarbetare. För att minimera antalet ofrivilligt delade turer är grundprincipen helgtjänstgöring varannan helg. I arbetet som nu pågår med att anpassa vård- och omsorgsnämndernas verksamheter till rådande budget, finns risk att andelen delade turer kommer öka.

■ Effektiv lokalanvändning – andel omställningsyta i kommunens verksamhetslokaler ska uppgå till högst 3 procent

Syfte: Kommunens totala lokalutnyttjande behöver effektiviseras så att onödiga och kostnadskrävande ytor avvecklas, till förmån för de ändamålsenliga lokaler verksamheterna behöver.

Resultat: Kommunens omställningsytor har minskat ytterligare och uppgår nu till en procent.

Förändrade arbetssätt och samverkande lösningar är nödvändiga för att tillgodose verksamheternas behov av lokaler, boenden och bostäder. Planeringen sker i samverkan med programnämnderna, tillsammans med samhällsbyggnadsrådets långsiktiga planering och i dialog med de kommunala bolagen.

■ Verksamhetens ramavvikelse ska vara noll

Syfte: Verksamheten som bedrivs och utvecklingen av den ska rymmas inom den tilldelade ekonomiska resursen för verksamhetsåret.

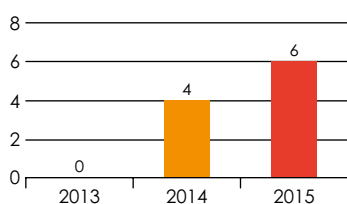
Resultat: Nämndernas resultat uppgår sammantaget till 40 mnkr. Programområde Social välfärd redovisar ett underskott på 65 mnkr medan övriga programområden och nämnder redovisar överskott.

■ Antal beviljade insatser genom sociala investeringar ska öka

Syfte: En fortsatt utveckling med sociala investeringar ger fler möjligheter för aktörer inom bland annat civila samhället att bidra till den kommunala välfärden och Örebros utveckling mot ett hållbart samhälle.

Resultat: Sammanlagt är nu sex sociala investeringar beslutade, varav fem satsningar pågår. Två nya beslut om sociala investeringar har fattats under året.

Antal beviljade ackumulerade insatser, sociala investeringar

Under 2015 har ett intensivt utvecklingsarbete genomförts i samarbete med SKL och Norrköpings kommun. Örebro kommuns fokus har legat på att utveckla strukturer för uppföljning och utvärdering, ett arbete som nu är av nationell intresse. De förslag till ansökningar som behandlats under året fokuserar till stor del på satsningar i våra bostadsområden och insatser för ökad måluppfyllelse. En viktig utvecklingsmöjlighet som kvarstår är att uppnå samarbete med Region Örebro län och statliga myndigheter.

■ Segregationen ska minska

Syfte: Kommunen arbetar aktivt med att minska segregationen. Ett indexvärde på 100 innebär att fullständig segregation råder, ett värde på 0 innebär att individer med utländsk bakgrund är jämnt fördelade över alla områden i kommunen.

Resultat: Segregationsindex har ökat marginellt från 41,9 procent till 42,2 procent. Det innebär att 42,2 procent av befolkningen måste byta bostadsområde för att en jämn fördelning mellan människor med svensk och utländsk bakgrund ska uppnås i alla Örebros bostadsområden.

Boendesegregationen är ur ett socioekonomiskt perspektiv fortsatt stor i Örebro. Under 2015 har samarbetet mellan olika kommunala förvaltningar och bolag som är verksamma i de västra stadsdelarna fortsatt. Partnerskapsmodellen med bred samverkan utifrån prioriterade stadsdelar har fortsatt. Tre utvecklingsamordnare koordinerar arbetet i fem stadsdelar (Vivalla/Baronbackarna, Varberga/Oxhagen samt Brickebacken). Samverkan bör utvecklas med externa parter som det civila samhället, Region Örebro län och näringslivet.

■ Genomförda insatser för medborgardialog ska öka

Syfte: Målet är att medborgarna ges ett mer aktivt inflytande och större delaktighet för att påverka kommunens utveckling. Genom olika insatser för ökad dialog möjliggörs inflytande och delaktighet i verksamheterna.

Resultat: Antalet medborgardialoger har ökat och ett drygt 60-tal har hållits inom översiktlig planering, stadsmiljö, naturvård, äldreomsorg och landsbygdsfrågor. Medborgardialoger har bland annat genomförts i samband med

- fördjupad översiktsplan Vivalla
- planering av mikroparker
- framtagande av landsbygdsprogrammet
- arbetet för att nå målsättningen Sveriges bästa äldreomsorg
- utformning av Tybbleparken och Karlaparken
- ”Bo i Örebro – en växande stad: en medborgardialog om det framtida Örebro”.

Medborgarnas delaktighet och inflytande har ökat genom användningen av sociala medier. Örebro kommuns Facebook-sida har utsetts till tredje bästa i kommunsverige av analysföretaget Smampion som mätt och analyserat 200 kommuners Facebook-sidor. Inlägget om ”rosa gatan” genererade närmare 500 kommentarer, ett inlägg om blomsterängen på Hertig Karls allé fick över 3 000 gillanden och nådde närmare 70 000 personer. Under 2015 har Örebro kommun ökat antalet följare på sin Facebook-sida med drygt 340 procent och har nu närmare 13 400 följare. I november 2015 startade en Facebook-sida som riktar till dem som driver, äger eller arbetar för företag i Örebro kommun.

2015 inrättades trygghetstelefonen. Medborgarna erbjuds "en vän i luren" när de är utomhus sent på kvällar och nätter. Örebro kommun ansvarar för telefonlinjen via Örebro brottsförebyggande råd (Örebrå) och i samarbete med Missing People.

■ Genomförda insatser för jämställdhet ska öka

Syfte: En grundläggande förutsättning för kommunen är att service och tjänster till medborgare och målgrupper sker på lika villkor för flickor, pojkar, kvinnor och män. Det innebär att kunskapen om hur arbetet utförs ständigt behöver öka och utvecklas, för att likvärdig service kan säkras.

Resultat: Antalet slutförda genderbudget-analyser uppgick till åtta under 2015. De analyser som har redovisats är av god kvalitet.

Under året har de flesta nämnderna börjat arbetet med att inventera förekomsten av konsekvensanalyser i strategiska beslutsunderlag. Resultatet är svårbedömt, arbetsätt och definitioner behöver förfinas inför kommande år.

Under 2015 har en strategi för ett jämställt Örebro fastställts, med syftet att skapa långsiktighet och hållbarhet i arbetet.

■ Andel elever som avslutar sina studier med godkända slutbetyg i årkurs 9 respektive gymnasieexamen ska ligga i paritet med riket

Syfte: Skollagar och kommunens mål anger att alla elever ska ges möjlighet att nå målen för grundskola respektive gymnasieprogram, för att ha förutsättningar till en framtid med egenförsörjning.

Resultat: Andelen elever som lämnade grundskolan med godkända betyg i alla ämnen uppgick till 75 procent (70 procent

i kommunala grundskolor), vilket är lägre än riksgenomsnittet. Andelen elever med yrkesexamen från kommunala gymnasieskolor uppgick till 74 procent*, vilket är högre än riksgenomsnittet. Andelen elever med högskoleförberedande examen från kommunala gymnasieskolor uppgick till 78 procent*, vilket också är bättre än rikets resultat.

Från Komvux är andelen med godkända betyg från grundläggande kurs 96 procent, från allmän gymnasial kurs 77 procent och från yrkeskurs 94 procent, vilket är bra resultat jämfört med riket.

Analys av betygsresultat inom grundskolan visar att en av de viktigaste åtgärderna är att höja förväntningarna och kraven i de yngre åldrarna, redan i förskoleklass. Undervisning i läsa, skriva och räkna ska påbörjas i förskoleklass. Analyser av resultat i årskurs 1–3 ska ske på individ-, klass-, skol- och ämnesnivå. Tidigare låg denna fokusering mycket tydligare i de äldre åldrarna men för att nå den politiska målbilden att Örebros skolor ska vara i "topp 25" bland Sveriges kommuner år 2025, krävs insatser tidigare.

Inom vuxenutbildningen kan de goda resultaten bland annat förklaras av en förbättringsstrategi för urvals- och antagningsprocessen där man i hög grad säkerställer intresse, förutsättningar och förberedelse inför utbildningen. Rätt nivå, rätt färdigheter och en löpande stödjande uppföljning i kombination med ett aktivt val hos eleven skapar motivation, som är en stark framgångsfaktor för goda studieresultat. En nära samverkan med näringslivet är också meningsskapande och bidrar till förstärkning för läroprocessen.

*Andelen av de elever som påbörjade respektive program hösten 2012 och har klarat examen på tre år.

■ Andel elever som nått kunskapsmålen i årskurs 3, 6 och 8 ligger i paritet med riket

Syfte: Varje elev har rätt till det stöd som behövs för att klara resultaten i skolans samtliga nivåer. Genom att följa utvecklingen för elevgrupperna, ges större möjlighet att ge stödet så att möjligheterna ökar att klara grundskolan med godkända betyg.

Resultat: För årskurs 3 och 6 är resultaten lägre än i riket. För årskurs 8 finns inga jämförelsedata.

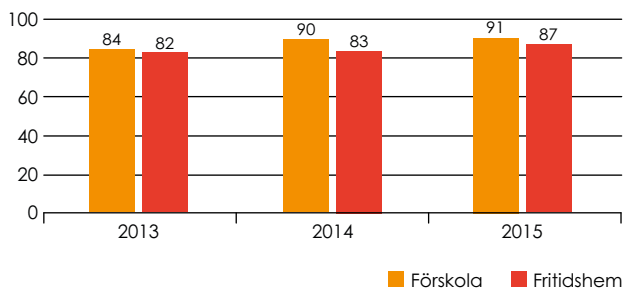
Det finns flera framgångsfaktorer på de skolor som förbättrat sina resultat, bland annat pedagogernas arbete med tidiga betygsdiskussioner, större förtrogenhet med kunskapskrav och därmed säkrare betygssättning, samrättning och bedömning av nationella prov.

■ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans respektive fritidshemmens verksamhet ska vara lägst 80 procent

Syfte: Föräldrarna ska känna sig trygga och nöjda med de skattefinansierade tjänster som erbjuds inom förskolan och fritidshemmen.

Resultat: Brukarundersökningarna visar på hög grad av nöjdheter hos föräldrar, både inom förskolan och fritidshemmen. Resultaten uppgår till 91 respektive 87 procent, och avser både kommunala förskolor och fritidshem, och fristående alternativ.

Nöjda föräldrar inom förskola och fritidsverksamheten i procent

Det finns tre områden som många kommunala förskolor kommer att arbeta med utifrån resultaten. Det första är ett ökat inflytande och information till vårdnadshavare. Det andra området, vilket fortfarande är aktuellt från förra året, handlar om att fortsätta arbeta med att behandla pojkar och flickor lika. Lugn och ro är det tredje området som man valt att arbeta med.

Inom fritidsverksamheten är det fyra frågor som de kommunala fritidshemmen kommer arbeta med utifrån resultaten. Det är flickors och pojkars upplevelse av att bli behandlade lika, frågan om lugn och ro på fritids, elevers och föräldrars delaktighet och inflytande samt att som elev ha någon att vända sig till och att de vuxna griper in när någon behandlas illa.

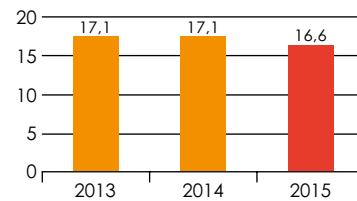
■ Gruppstorlek inom förskolan och årskurserna 1–3 ska minska

Syfte: Ett led i att säkra att förskoleverksamheten präglas av pedagogisk kvalitet, kreativitet och trygghet är minskad storlek på barngrupperna och ökad personaltäthet.

Resultat: Gruppstorleken inom förskolan har minskat och uppgår 2015 till 16,6 barn. En metod för att mäta klasstorleken

i årskurserna 1–3 har tagits fram under året och värdet uppgick till 22 barn. Inga jämförelsedata finns för 2014.

Barngruppernas storlek i antal barn

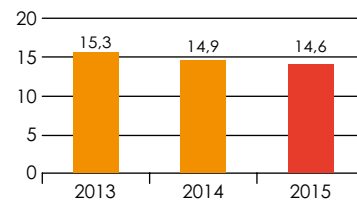
Gruppstorleken inom förskolan har minskat delvis tack vare att en stor kull blivande sexåringar lämnade verksamheten under sommaren och platserna inte fylldes i samma takt. Omorganiseringer har också kunnat genomföras eftersom nämnden erhållit statsbidrag för att hålla nere barngruppernas storlek.

■ Barnfattigdomen ska minska

Syfte: Ett långsiktigt mål är antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll ska halveras.

Resultat: Barnfattigdomsindex har minskat under året, från 14,9 till 14,6.

Barnfattigdomsindex

Kommunens mångåriga barnrättsarbete utgår från Örebro policy för barnets rättigheter som tydliggör kommunens förhållningssätt och att barnperspektivet ska finnas med i ordinarie verksamhet. Under 2015 beslutades om fortsatt deltagande i Partnerskapet för barnets rättigheter i praktiken (2016–2019). Arbetet med att minska antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll har fortsatt och verksamheterna arbetar fortlöpande med åtgärderna i handlingsplanen. Ett flertal utbildningstillfällen med möten mellan forskare och praktiker har också genomförts, för kompetenshöjning och kunskapsspridning om vad som görs inom olika förvaltningar.

Arbetet bedrivs genom bland annat aktiviteter som ett riktat föreningsbidrag, sommarbidraget, för att öka föreningarnas möjligheter att skapa upplevelser och aktiviteter för barn, ungdomar och barnfamiljer. Extra öppethållande av fritidsgårdarna i flera av partnerskapsområdena. Kommunen har också stöttat projekt inom civilsamhället som syftar till att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor, till exempel ett vinterläger, där barn i ekonomiskt utsatta familjer fick möjlighet att delta i vintersportsaktiviteter. Försörjningsstöd fortsätter att arbeta med att säkerställa barnperspektivet vid ekonomisk biståndsbedömning samt rikta fokus mot att hitta och skapa möjligheter för barnfamiljer att nå egen försörjning.

■ Servicemottagarnas upplevelse av trygghet och god omsorg ska uppgå till lägst 80 procent

Syfte: Den äldre ska ha rätt att ha rätt att bestämma över sin tillvaro och uppleva att trygghet, värdighet och livskvalitet präglar verksamheten.

Resultat: Både servicemottagare på vård- och omsorgsboende (oavsett utförare) och servicemottagare med hemvård (oavsett utförare) och personer med funktionsnedsättning upplever att omsorgen är trygg och god.

Nämnden för funktionshindrade arbetar med en ny variant av brukarundersökning, Pict-O-Stat. Detta innebär att resultatet ännu inte med säkerhet kan redovisa servicemottagarnas underliggande uppfattning om inflytande/självbestämmande, tillgänglighet/kontinuitet, stödbehov och nöjdhet. De brukarundersökningar som genomförts under året tyder dock på att måluppfyllelse nås även för denna grupp.

■ Andel mottagare som anger att de fått välja utförare av hemtjänst ska öka

Syfte: Den äldre ska ha rätt att ha rätt att bestämma över sin tillvaro och uppleva att trygghet, värdighet och livskvalitet präglar verksamheten.

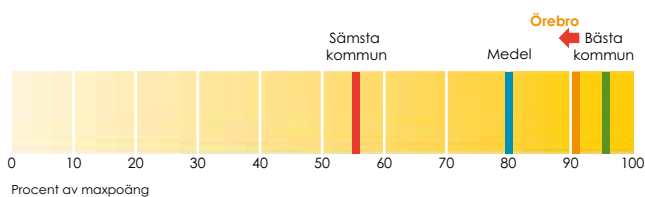
Resultat: Andelen servicemottagare som anger att de har fått välja utförare av hemtjänst har ökat, från 58 till 66 procent. Resultatet är högre än riksgenomsnittet och ligger väl i linje med förväntningarna. Örebro kommuns valfrihetssystem för omvårdnad är nytt. När det startade fick alla servicemottagare ett brev om att de hade möjlighet att välja men många valde att inte välja vid det tillfället och sedan dess har vi inte riktat någon information till hela målgruppen annat än via webbplats och broschyrer. För att få informationen måste man aktivt söka den och det gör inte alltid personer som är gamla och sjuka. Alla personer som ansöker om hemtjänst får individuell information av biståndshandläggare och/eller Servicecenter. Marknadsföringsåtgärder riktade aktuell målgrupp och till alla äldre skulle öka kunskapen om systemet.

■ Andel uppnådda service- och värdighetsgarantier ska vara lägst 90

Syfte: Servicegarantier är löften till medborgarna om den kvalitet av service och tjänster som verksamheten lovar att leva upp till.

Resultat: Örebro kommun lever inte fullt ut upp till servicegarantierna. Flera av garantierna uppfyller nämnderna helt, många ligger mellan nittio och hundra procent i måluppfyllelse och en handfull behöver nämnderna arbeta mer med. Inom programområdet Barn och utbildning finns frågor om servicegarantierna med i brukarundersökningen. Där blir det tydligt att verksamhetens leverans av servicegarantierna i vissa fall skiljer sig från elevernas/vårdnadshavarnas uppfattning. Ett exempel är servicegarantin där föräldern får veta om ens barn har olovlig

MÅTT 13 Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna?

frånvaro. Där krävs aktivitet från föräldern (registrera mobiltelefonnummer på webbplatsen) för att få den informationen. Resultaten inom välfärdsgarantierna inom vård- och omsorgsnämnderna har förbättrats från förra året.

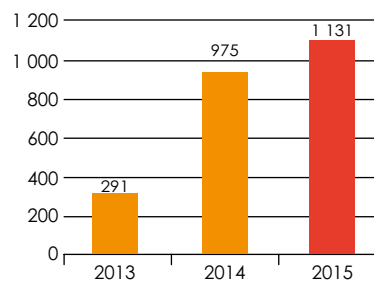
Nämnderna arbetar vidare med att förbättra resultaten. För personalen kan det handla om att synliggöra, implementera och använda checklistor, skriftliga rutiner, handlingsplaner samt att hålla informationsmöten för nyanställda. För att öka medvetenheten hos medborgarna arbetar nämnderna med informationsfoldrar, möten och webbplatser.

■ Antal nyproducerade bostäder ska öka

Syfte: För att kunna vara en växande kommun behöver tillgången till olika former av bostäder förbättras såväl i staden som på landsbygden.

Resultat: 2015 beviljades slutbesked för 1 131 lägenheter i flerbostadshus och småhus, jämfört med 975 år 2014. 14 nya gruppboendestäder enligt LSS har tillkommit. Inga nya bostäder för äldre har tillkommit under året, heller inga bostäder utanför Örebro tätort. Målet för mandatperioden är 3 000 färdigställda lägenheter.

Antal nyproducerade bostäder

De senaste fem åren har befolkningen ökat med i genomsnitt 1 722 personer per år i Örebro. Under samma tidsperiod har kommunen beviljat slutbesked för i genomsnitt cirka 600 lägenheter per år. Det är dock cirka 200 lägenheter färre än behovet utifrån befolkningsökningen. Utbyggnadstakten har ändå varit jämförelsevis hög, genom att kommunen har en hög planberedskap med en stor planreserv, snabb handläggningstid för bygglov och ett aktivt bostadsbolag med stor marknadsandel.

God ekonomisk hushållning – uppföljning av resurser

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare

Att vara en attraktiv arbetsgivare är viktigt inför framtiden, dels med tanke på ett ökat behov av arbetskraft inom välfärdssektorn, dels för att cirka 40 procent av medarbetarna inom yrkeskategorierna undersköterska, sjuksköterska och gymnasielärare kommer att gå i pension de närmsta tio åren. Utvecklingen är lika i hela riket och den ökade konkurrensen ställer höga krav på oss att både kunna rekrytera och behålla nya medarbetare.

Att utgå ifrån och använda ledarplattformen och medarbetarplattformen förväntas ge långsiktiga effekter för kommunen som attraktiv arbetsgivare. Varumärkesarbete, som ska bidra till ökad möjlighet att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare, pågår ur flera perspektiv. Till exempel har förmåner som Örebro kommun erbjuder tagits fram och flera nämnder arbetar med att koppla sin verksamhetsidé till den enskilde medarbetarens uppdrag. Varumärkesarbete görs även för specifika yrkesgrupper, till exempel sjuksköterskor och socialsekreterare.

Våra medarbetare är engagerade och stolta, och 70 procent upplever Örebro kommun som en attraktiv arbetsgivare enligt årets medarbetarundersökning. 63 procent av medarbetarna har svarat att de kan rekommendera kommunen som arbetsgivare, vilket är en ökning med tre procentenheter i jämförelse med resultatet för 2014. Hållbart medarbetarengagemang (HME) har ökat i jämförelse med förra året från 78 till 79 och är i paritet med jämförbara kommuner. Några frågor i HME handlar om mål, styrning och uppföljning. Resultatet för dessa har i några nämnder krävt extra insatser under året, för att tydliggöra för medarbetare hur de ska bidra till att uppnå målen. Örebro kommun har i årets mätningar av Attraktiv arbetsgivarindex, Jämställdhetsindex och Hälsoindex backat något poängmässigt, där ökad kort- och långtidssjukfrånvaro är en stor påverkansfaktor.

Ledarförsörjning

I år upplever 93 procent av medarbetarna att ledarskapet är bra i Örebro kommun, en ökning med två procent sedan förra året. Kommunen har 501 chefer, en liten ökning som delvis beror på införandet av ett nytt chefsled inom Förvaltning för funktionshindrade och delvis på att Förvaltningen förskola och skola arbetar aktivt med att minska antalet medarbetare per chef. Även förändringar inom Kommunledningskontoret med nya avdelningar och därmed fler chefer har påverkat ökningen. 68 procent av cheferna är kvinnor och 32 procent män, men kvinnliga chefer är fortfarande underrepresenterade på chefspositioner i förhållande till det totala antalet anställda. Under 2015 var andelen kvinnor bland rekryterade chefer 85 procent vilket är

en markant ökning i jämförelse med tidigare år, men fortsatta åtgärder behövs för att kvinnor och män ska ges lika möjligheter att bli chef. Andel chefer med utländsk bakgrund har ökat med 0,7 procent, en positiv utveckling i enlighet med Jämställdhets- och ickediskrimineringsplanen.

I Örebro kommun är 16 procent av cheferna över 60 år. På grund av pensionsavgångar och minskat intresse bland yngre för den komplexa rollen som chef är chefsuppdraget ett framtida bristyrke. Positivt är att vi under året har lyckats attrahera fler sökanden per annons än tidigare, och även att fler än tidigare uppfyllde kravprofilen. Det är fortfarande svårt att rekrytera chefer inom samhällsbyggnadsområdet utifrån adekvat kompetens, och forskolechefer med erfarenhet.

Det koncernövergripande chefs- och ledarutvecklingsprogrammet syftar till att lägga grunden till en gemensam ledarkultur, som ska stärka chefers förutsättningar att åstadkomma ett ökat värde för medborgarna. Programmet startade i oktober 2015 och pågår till sommaren 2017. Utvärderingar som gjorts visar på mycket positiva omdömen, med ett medelvärde på 4,7 på en skala 1–6. Användandet av individuell handledning har mer än fördubblats under 2015 i jämförelse med 2014. Under våren 2015 lanserades mentorsprogrammet med chefsföreläsningar som mentorer, och för att säkra att utvecklingen av ledarskapet går i rätt riktning har en ny mall för utvecklings- och resultatsamtal för chefer tagits fram. Utbildningen Framtida ledare har genomförts som en pilot med mycket positiva utvärderingar där flertalet deltagare under och efter utbildningen valt att gå in i ett chefsuppdrag. De positiva effekterna innebär att utbildningen kommer att fortsätta.

Kompetensförsörjning

Rekryteringsbehovet ökade under året då förstärkningar krävdes inom Socialförvaltningen med anledning av tillströmningen av ensamkommande flyktingbarn. Även ett ökat behov av förskollärare, öppning av nya boenden i Förvaltningen för funktionshindrade och att programområdet Samhällsbyggnad expanderar utifrån att staden växer, har bidragit till fler rekryteringar. Rekryteringarna ökade således under 2015 jämfört med 2014 medan antalet sökanden har minskat. Minskningen av antalet sökande beror delvis på det kvalitetssäkrade arbete som pågår kring hantering av medarbetare med företrädesrätt till återanställning. För några svårrekryterade yrkesgrupper som förskollärare och ingenjörer har antalet sökanden minskat under året, men fler sökande med rätt kompetens har inneburit att fler tjänster ändå har kunnat tillsättas under året jämfört med 2014.

Resultat medarbetarundersökning	Örebro kommun 2014			Örebro kommun 2015			Alla kommuner (ovägt medel) 2015		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Hållbart medarbetarengagemang	78	75	78	80	75	79	78	76	78
Motivationsindex	79	75	78	81	76	80	79	78	79
Ledarskapsindex	76	75	76	78	75	77	76	76	77
Styrningsindex	80	79	74	81	75	80	79	75	79

På grund av pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster är det särskilt goda framtidsutsikter för yrkesgrupper som förskollärare, lärare i matematik/no, lärare i karaktärsämnen, yrkeslärare, specialpedagoger/speciallärare, ingenjörer, chefer, undersköterskor och sjuksköterskor. Särskilt svårrekryterade yrkesgrupper är sjuksköterskor med geriatrisk kompetens, erfarna socialsekreterare, tvåspråkiga boendestödjare, behöriga yrkeslärare, lärare i slöjd, trä, textil och hemkunskap. Flera projekt pågår för att stärka kompetensförsörjningen, till exempel talangrekrytering som kan ge effekt för svårrekryterade yrkesgrupper i regionen, utveckling av det regionala arbetet med strategisk kompetensförsörjning inom programområdena Social välfärd och Barn och utbildning och en särskild satsning inom förskola och skola för att möta den väntade lärarbristen. Ett projekt är initierat för att bredda kompetensförsörjningen med fokus på att identifiera kärnuppsattnar i ett yrke, omfördela arbetsuppgifter och locka nya målgrupper på arbetsmarknaden. Med anledning av ökat antal ensamkommande flyktingbarn finns nu ett ökat behov av lärare för svenska som andra språk. Inom gymnasieskolan har ett arbete påbörjats med syfte att ge förutsättningar för utrikesfödda med lärarbehörighet från sitt hemland att undervisa i den svenska skolan.

Könsfördelningen inom yrkesgrupper är samma som 2014, de rekryteringar som gjorts har inte bidragit till en jämnare könsfördelning. Aktiva åtgärder krävs för att få till en förändring, vilket belyses i den nya Jämställdhets- och ickediskrimineringsplanen. Andel månadsavlönade med utländsk bakgrund fortsätter att öka och är nu 18,6 procent. Ökningen ses inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen samt Kommunledningskontoret, där Centralt skolstöd med Modersmålsavdelningen finns organiserad.

En god introduktion stärker oss som attraktiv arbetsgivare och ger medarbetaren förutsättningar att förstå sitt uppdrag och sin del i helheten. Den kan även vara en förutsättning för att vilja gå in i en ny roll. Introduktionsmaterial har tagits fram och flera nämnder genomför specifika introduktioner för nyanställda medarbetare. Resultat från intern kontrollen visar att fler behöver nyttja det stöd och material som finns. Ett medarbetarprogram har upphandlats för att medarbetare och chefer även ska kunna få stöd vidare i samband med avslut av sin anställning i Örebro kommun.

Lön

Fokus i årets löneöversyn var liksom föregående år att fortsätta utveckla processen i linje med lönestrategins intentioner. Målsättningen att ny lön skulle betalas ut i april uppnåddes. Kostnaden

för löneöversynen uppgick till cirka 118 mnkr. För chefslöner är målvärdena uppnådda och de lägsta lönenivåerna ligger nu i nivå med jämförbara stora kommuner. Uppföljningen visar att en satsning gjordes på skickliga lärare men att lönespridningen mätt som skillnaden mellan 10:e och 90:e percentil inte har ökat så mycket, eftersom den påverkas av att det samtidigt gjorts en satsning på att höja lägstalöner. Förvaltningschefernas utrymme för att kunna göra satsningar på nyckelpersoner eller nyckelgrupper, har gjort det möjligt att behålla nyckelkompetens samt att belöna mycket goda prestationer. Under 2015 har vi sett över den lokala lönestrukturen och chefer har fått inblick och förståelse för arbetsvärderingens grunder och dess komplexitet.

En lönekartläggning genomförs årligen för att säkerställa att det inte finns några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Årets lönekartläggning visar inga osakliga löneskillnader som beror på kön för vare sig lika eller likvärdigt arbete. Örebro kommun lever därmed upp till diskrimineringslagens krav på en könsneutral lönesättning. 92 procent av medarbetarna har haft utvecklingssamtal med sin chef under året, en ökning med två procent jämfört med förra året och andelen medarbetare som förstår kriterierna för den individuella lönesättningen har ökat. 95 procent av våra medarbetare upplever att de har den kompetens som krävs för att göra ett bra arbete, en ökning med en procent. Arbetet med att förenkla och förtydliga modellen för utvecklingssamtal och tydliggöra dess koppling till medarbetarplattformen fortsätter.

Bemanning

Antalet anställda har ökat med 244 sedan 2014 och kommunens genomsnittliga sysselsättningsgrad har vid årets slut kommit över gränsen för målvärdet med 95,1 procent. Sysselsättningsgraden har ökat för både kvinnor och män även om männen har fortsatt högre genomsnittlig sysselsättningsgrad med 96,6 procent jämfört med kvinnornas 94,7 procent. Andelen heltidsarbetande har under 2015 ökat från 78 procent till 80 procent, andelen heltidsanställda kvinnor har ökat kontinuerligt de senaste åren. Införandet av rätten till heltid pågår inom Vård- och omsorgsförvaltningen och Förvaltningen för funktionshindrade. Tidplanen är att införandet kommer pågå fram till 2017, vilket förväntas fortsätta ge effekter på den genomsnittliga sysselsättningsgraden. Utökningen av tillsvidareanställdas sysselsättningsgrad kräver en minskning av andelen timavlönade, vilket också ökar kraven på tillsvidareanställda medarbetare att arbeta mer flexibelt och anpassat till de enskildas behov. Åtta procent av den totalt arbetade tiden i kommunen utförs av timavlönade medarbetare, samma som 2014. Inom Vård- och omsorgsför-

Antal anställda och årsarbetare i Örebro kommun	Tillsvidareanställda		Visstidsanställda		Totalt antal anställda	Total andel anställda	Antal årsarbetare**
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män			
Barn och utbildning	3 512	885	410	227	5 034	43,6%	5 157
Samhällsbyggnad	385	495	32	45	957	8,3%	991
Social välfärd	3 505	594	351	74	4 524	39,2%	4 334
Kommunledningskontoret	343	124	55	22	544	4,7%	388
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	277	141	52	10	480	4,2%	507
Totalt Örebro kommun*	8 022	2 239	900	378	11 539	100 %	11 377

* Exkl. anställda på beredskapsavtal, BEA.

** Samtliga tillsvidare- och visstidsanställdas summerade sysselsättningsgrader.

valtningen pågår ett intensivt arbete med att minska andelen timavlönade korttidsvikarier, men den ökade korttidssjukfrånvaron har bidragit till ett fortsatt stort behov av timavlönade.

Delade turer förekommer framförallt inom Vård- och omsorgsförvaltningen där behoven av insatser är störst vissa tidpunkter på dagen, delade turer är även en konsekvens när man schemalägger få helger per medarbetare. För att minimera antalet ofrivilligt delade turer är grundprincipen helgtjänstgöring varannan helg. I arbetet som nu pågår med att anpassa Vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter till rådande budget kan delade turer utifrån bemanningsbehov öka.

Budgeten för omställning och kompetensväxling var på 30 mnkr och utfallet för helåret blev 25 mnkr, varav 17 mnkr var kostnader för medarbetare som varit helt eller delvis utan budgeterad tjänst. Sista december var 115 medarbetare berörda för omställning vilket är 38 färre än motsvarande tid 2014. Den interna rörligheten har minskat i jämförelse med 2014. Trenden i samhället såväl som i Örebro kommun visar på mer frekventa omorganisationer framåt, för att kunna möta förändrade uppdrag som kräver alltmer flexibel verksamhet. En ökad intern rörlighet väntas under 2016, med anledning av effektiviseringsuppdrag med omorganisationer som följd.

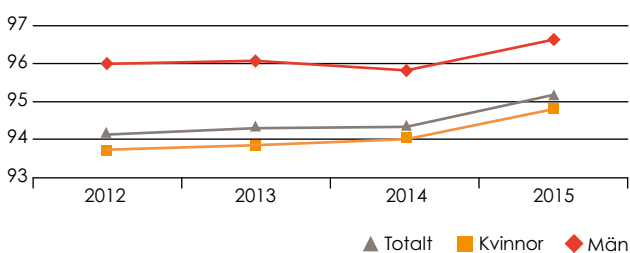
Arbetsmiljö och hälsa

Försäkringskassan konstaterar att den samlade sjukfrånvaron i landet fortsätter att öka, vilket gäller även för Örebro kommun. Den totala sjukfrånvaron i procent av arbetstiden har ökat med 0,7 procentenheter och är nu 6,3 procent. Försäkringskassans uppgifter om sjuktalet (genomsnittligt antal kalenderdagar per medarbetare) visar att Örebro kommun med 12,1 dagar har lägst sjuktalet av samtliga kommuner i länet. Snittet i länet ligger på 13,6 dagar och 11,9 för samtliga län i Sverige.

Sjukfrånvaron ökar inom alla yrken, men den största ökningen är inom vård- och omsorgsyren. Identifierade orsaker till ökningen inom denna sektor är både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Upplevelsen av den fysiska och psykiska arbetsmiljön inom Social välfärd visar i medarbetarbetarenkätens resultat att drygt 50 procent är positiva. För kommunen totalt är resultatet knappt 50 procent.

I det för 2015 nya avtalet med företagshälsovården har större fokus lagts på förebyggande och hälsofrämjande arbete samt psykisk ohälsa och systematiskt arbetsmiljöarbete. Örebro kommun kommer framåt ännu mer behöva stöd för att utveckla kommunens arbetsplatser med fokus på hälsofrämjande insatser. Korttidssjukfrånvaron har ökat med 0,5 dagar sedan förra årsskiftet och är nu på 6,5 dagar per snittanställd, 6,9 för kvinnor

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Sjukfrånvaro

	2012	2013	2014	2015	Förändring
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden					
Totalt	5,1	5,2	5,6	6,3	0,4
Kvinnor	5,6	5,7	6,2	7,1	0,5
Män	3,3	3,5	3,6	3,8	0,1
Sjukfrånvaro i procent per ålderskategori					
Totalt					
upp till 29 år	3,9	4,5	4,3	4,5	-0,2
30-49 år	4,6	4,8	5,4	6,1	0,6
50- år	6	5,9	6,4	7,2	0,5
Kvinnor					
upp till 29 år	4,0	4,6	4,4	5,0	-0,2
30-49 år	5,3	5,3	6,0	6,9	0,7
50- år	6,6	6,5	7,2	8,0	0,7
Män					
upp till 29 år	3,4	4,2	3,8	3,2	-0,4
30-49 år	2,4	2,9	3,2	3,4	0,3
50- år	4,0	3,8	4,0	4,6	0,2
Korttidssjukfrånvaro i procent*					
Totalt	6,2	6,0	6,0	6,5	0,0
Kvinnor	6,5	6,3	6,4	6,9	0,1
Män	4,9	5	4,9	5,3	-0,1
Andel långtidssjukfrånvaro					
Totalt (>60 dgr)	36,2	37,5	40,2	42,2	2,7
Kvinnor (<60 dgr)	37,1	39,0	41,9	43,7	2,9
Män (>60 dgr)	31,5	30,0	31,1	34,1	1,1

*Antal dagar per anställd, korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar.

och 5,3 för män. Skillnaden mellan könen återspeglar hur det ser ut i riket i stort. En ökning med en halv dag per snittanställd motsvarar en ökad kostnad på cirka 15 mnkr per år (beräknat utifrån att en korttidssjukfrånvaro i regel kostar tio procent av snittmånadslönen i produktionsbortfall oavsett med eller utan vikarie).

För att chefer ska ges förutsättningar för och kunskap om arbetsmiljö- och hälsoledning ska samtliga chefer i kommunen arbetsmiljöcertifieras. Örebro kommun har som mål att alla chefer ska vara certifierade innan sommaren 2017. Hittills har 115 chefer certifierats, vilket motsvarar 22 procent.

Under hösten påbörjades utbildningar utifrån kommunens förnyade samverkansavtal, där arbetsmiljöfrågorna är en integrerad del. Medarbetarinflytande, som det skapas förutsättningar för i avtalet, är viktigt för en god arbetsmiljö och ett hälsofrämjande arbete. Ett viktigt forum för medarbetarinflytande är arbetsplatsräffarna. 97 procent av kommunens medarbetare anger att de har arbetsplatsräffar, 87 procent av dessa att alla kan vara med och säga vad de tycker där och 74 procent att de kan påverka frågor som är viktiga för dem och för arbetsplatsen. Samtliga värden har ökat i förhållande till förra årets medarbetarenkät.

Jämställdhet och ickediskriminering

En reviderad jämställdhets- och ickediskrimineringsplan för 2016-2019 är beslutad under december och implementeringsarbetet pågår. En översyn av processer och verksamhetsstöd är påbörjad under 2015. Den syftar bland annat till att sätta

målvärden för både kvinnor och män i den könsuppdelade statistiken, för att kunna minska skillnader på sikt. De flesta verksamheter har ett värdegrundsarbete som genomsyrar allt arbete och under året har bemötande varit en aktuell fråga. Flera nämnder har också genomfört utbildningar, seminarier och temamöten kring HBT-frågor.

Kvinnorna fortsätter att stå för det största uttaget av både föräldraledighet och vård av barn, även om männens uttag sakta ökar. Det totala uttaget av både föräldraledighet och vård av barn ökar och är nu per snittanställd 15,5 dagar för kvinnor och 2,1 dagar för män. 89 procent av de medarbetare som varit föräldralediga de senaste tre åren upplever att attityderna på arbetsplatsen gör det lätt att ta ut föräldraledighet, samma som året innan. Andelen medarbetare som tycker att attityderna på arbetsplatsen gjorde det lätt att komma tillbaka efter föräldraledighet har ökat och var nu 88 procent, med något högre andel för män.

Lokaler

Syftet med lokalplaneringen är att ha ett långsiktigt och hållbart perspektiv på kommunens lokalförsörjning, där lokalutnyttjandet är effektivt och ger möjlighet till förändrat arbetssätt och samverkande lösningar. Verksamheternas behov av både lokaler, boenden och bostäder ska tillgodoses. Planeringen sker i samverkan med programnämnderna, tillsammans med samhällsbyggnadsområdets långsiktiga planering och i dialog med de kommunala bolagen.

Hösten 2015 ställdes detta arbete, tillsammans med andra kommunala verksamheter, inför nya och akuta utmaningar i samband med en accelererande flyktingsituation. Arbetet intensifierades för att hitta kreativa lösningar i första hand för ensam-

kommande flyktingbarn, men även planering av evakueringsboende för flyktingar har genomförts.

Örebro kommun växer. Under 2015 har beslut tagits för att möjliggöra en utbyggnad av skolverksamheten för att möta ett ökat behov. Inom förskoleverksamheten har 13 nya avdelningar startats och beslut har fattats om att bygga två nya grundskolor. Karolinska skolan har renoverats och fått en ny matsal och arbetet med att ändra inriktning på Risbergsskolan från gymnasieskola till ett campus för vuxenutbildning har påbörjats.

Våren 2015 beslutades att kommunens seniorbostäder skulle omvandlas till trygghetsbostäder. Det innebär bland annat att det ska finnas aktivitetsvårdar på plats varje dag och att åldersgränsen för att få flytta in höjs till 75 år.

Två nya gruppboendestäder med sex respektive åtta lägenheter färdigställdes under 2015. Upphandling genomfördes för ytterligare tre som kommer att färdigställas under 2016. Upphandlings syfte är att hitta fastighetsägare som vill bygga och långsiktigt hyra ut till kommunen.

ÖBO byggde under 2015 två specialutrustade gruppboendestäder med fyra lägenheter i vardera.

Inom ramen för samarbetsavtal med fastighetsägarna reserverades 94 lägenheter för bostadssociala ändamål under året.

Ånnaboda skidstadion färdigställdes under 2015 och anpassningar i Behrn arena Vinter gjordes.

IT och digitalisering

Örebro kommun arbetar för att IT såväl systemen, verktygen som stödorganisationen ska utgöra en effektiv del i att utföra kommunens service och tjänster till medborgare och service-mottagare.

Information är en viktig grund för ett fungerande samhälle och för bra kommunal verksamhet, som vård och omsorg, utbildningsmöjligheter samt utvecklad samhällsinfrastruktur. Tillgång till tillförlitlig information är tätt sammanflätat med inflytande och möjlighet att påverka. IT är idag en integrerad del av samhället och en grundläggande förutsättning för kommunens framtida medborgarkontakter.

Digitaliseringen inom kommunen, utvecklingen mot e-samhällets behov av informationsflöden, fortsätter och fördjupas framöver. För en effektiv verksamhetsutveckling är förändringen nödvändig, och kommer kräva gott samspel inom och mellan verksamheter i kommun och region. Utvecklad informationshantering startar med en gemensam modell för metodisk informationsbehovsanalys. Modell, arbetssätt och principer kommer att förankras i kommunens verksamheter för det fortsatta arbetet då kunskapen om verksamheternas processer och informationsbehov är störst inom den egna verksamheten. I Region Örebro län har ett forum för IT-frågor formats under året för utvecklingsområden av gemensam karaktär. Under året tillsattes ny IT-direktör som leder utvecklingsarbetet. Från och med 2016 kommer ökad styrning av IT-utvecklingen ske när samtlig IT-verksamhet flyttas under Kommunstyrelsens direkta ansvar. Arbetet med att beskriva kommunens IT-arkitektur har försenats, bland annat till följd av svårigheter att rekrytera och behålla medarbetare med kunskap om IT-arkitektur.

Under 2015 genomfördes en analys av Örebro kommuns informationssäkerhet som baseras på standarden SS-ISO/IEC 27001. Analysen kommer att ligga till grund för en strategi och handlingsplan för det fortsatta arbetet.

Kommunens projektstyrningsmodell anger hur kommunens IT-projekt på ett bättre sätt kan samordnas och prioriteras samtidigt som en beslutsstruktur för igångsättningsbesked inrättas. En samordnad projekthantering kommer ge snabb inblick och status i pågående projekt samt skapa en samlad bild för effektiv resursfördelning.

Utvecklingsarbete som har genomförts under 2015 tillsammans med kommunens olika verksamheter

- 1 900 PC och 1 600 läsplattor har levererats till grund- och förskola för att möjliggöra en ny digital pedagogik inom skolan, vi har tagit fram en ny kommunikationsplattform till förskolan, genomfört en sammanslagning av skolnät och administrativt nät och möjliggjort tillgång till Office 365.
- Tillgång till system för externa aktörer har skapats för tjänster inom Social välfärd utifrån lagen om valfrihet (LOV), som införandet av digitala trygghetslarm, digital läkemedels-signering och TES Mobil. Förbättringar har gjorts av de stora vårdsystemen mot en effektivare e-förvaltning tillsammans med andra kommuner.
- Inom Samhällsbyggnad har projektet runt ett kommun-gemensamt e-arkiv börjat ta form. Flera förstudier har genomförts runt bland annat Kulturskolan, interaktiva föreningsregister och betalningslösningar på webben.
- Inom det administrativa området har en förbättrad själv-service i det personaladministrativa systemet införts och vissa tilläggstjänster har utvecklats. Intranätet har anpassats till användarens mobila enheter. Förstudier har gjorts för bland annat Servicecenters behov av ärendehanteringssystem samt ett nytt valadministrationssystem.

Uppföljning av intern kontroll

Örebro kommun arbetar strukturerat och med en tydlig ansvars-fördelning för att säkra att nämnderna och bolagen upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Det betyder att de bedriver en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, har en tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt följer tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Modellen för intern kontroll är uppbyggd utifrån riskanalyser som styr vilka områden som granskas respektive år. Kommunens riktlinjer tydliggör att nämnder och bolag har ansvar för tillsyn enligt intern kontroll inom sina verksamheter. Kommunstyrelsen svarar för de kommunövergripande processerna och den egna verksamheten genom sitt nämndspecifika tillsynsarbete, men också för det samlade ansvaret för intern kontroll inför Kommunfullmäktige. Som stöd för tillsynsarbetet finns kommunens nya handbok "Bättre koll med intern kontroll". Nämndernas tillsynsarbete bedöms årligen av ett centralt tillsynsteam utifrån tillsynsrapporter kompletterade med förvaltningsvisa dialogträffar.

Nämndernas planer för årets granskningsområden grundades på riskanalyser. Detta gäller även för några av bolagen medan övriga bolag förbereder för detta.

Tillsynsresultat för nämnder och bolag

Resultaten av årets granskningar visar vissa brister i rutinerna inom tillsynsområdena. Åtgärder för att komma till rätta med bristerna är bland annat att ta fram rutiner, utbilda i rutiner och regelverk samt förbättra och utveckla systemfunktioner. Nämndernas och bolagens bedömningar och beslut om åtgärder är genomtänkta och relevanta och utgör alltmer en grund för verksamhetsutvecklingen. En samlad värdering av nämnder och bolags systematiska tillsynsarbete under året visar att kommunen har en medelhög grad av kontroll. I resultatbedömningsmodellen för nämnderna är intern kontroll en av grunderna för bedömning av verksamhetsårets resultat.

Kommunens visselblåsarfunktion, som ger möjligheter för anställda och förtroendevalda att initiera förslag till granskningsområden, har inte haft några ärenden under året. Utifrån den samlade värderingen av årets tillsyner, nämndernas och bolagens samlade interna kontroll och systematiska resultatrapportering, bedöms kommunen ha en god intern kontroll.

Uppföljning av externa utförare

Örebro kommun arbetar med godkännande och uppföljning av utförare i konkurrensutsatt verksamhet, inom Social välfärd och Barn och utbildning. Vid avtalsuppföljningen inom Social välfärd används en särskild metod, där privat och kommunal verksamhet följs upp på ett likvärdigt sätt. Uppföljningar av de nya privata utförarna i hemvården har prioriterats. Uppföljningarna visar att de privata utförarna har goda resultat för kontinuitet och tillgänglighet. Bristerna finns framförallt inom områdena kompetens och dokumentation. De utförare som har brister åläggs att upprätta en tidsatt åtgärdsplan som följs upp.

Beredningen av tillstånd och metoden för tillsyn för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg i enskild regi, utförs enligt kriterier utifrån skollagen. Myndighetsutövningen omfattas av vägledning, bedömning och uppföljning. Prioriterade ärenden har varit tillsynsbesök inför start och utökning av verksamhet samt tillsyn utifrån klagomål. Om verksamheten inte uppfyller de villkor som gäller för beslutet om rätt till bidrag eller ett verksamhetsgodkännande så föreläggs huvudmannen. I förelägganden anges de åtgärder som behöver vidtas för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Barn och utbildning

Nämnd	UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
	Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Intraprenader	Övrig verksamhet
Programnämnd	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Blått	Blått	Blått	Vitt	Vitt	Grönt
Förskolenämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt
Grundskolenämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Rött	Gult	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt
Gymnasienämnden	Grönt	Gult	Gult	Grönt	Grönt	Rött	Grönt	Gult	Vitt	Grönt
Totalt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Gult	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Programrådets samlade resultat

Måluppfyllelse verksamhet

Resultatet för årskurs nio, att alla elever ska nå målen i alla ämnen är lägre i år jämfört med föregående år både i kommunal och fristående skola. Flickornas resultat har sjunkit mer än pojkarnas. Ett arbete för att minska skillnader mellan flickors och pojkars resultat måste fortsätta. Andelen elever i gymnasieskolan som erhållit en yrkesexamen har ökat medan de elever som erhållit en högskoleförberedande examen visar lägre resultat än föregående år.

Örebro kommun erbjuder alla föräldrar barnomsorg i tid, det möjliggör för föräldrar att arbeta och studera vilket bidrar till hållbar tillväxt.

Årets barn-, elev- och föräldraenkät visar att brukarnas nöjdhet inom förskola och skola är något högre än vid förra årets mätning, med undantag för gymnasieskolan som har något lägre resultat än 2014 men bättre än 2013. Resultaten ger enheterna underlag för lokala utvecklingsinsatser. Svarsfrekvensen kan bli bättre. Resultatet för våra grundskolor står sig väl i nationell jämförelse.

Årets medarbetarenkät visar på goda resultat för hållbart medarbetarengagemang. Resultatet för programområdet är 81, en ökning från föregående års resultat (78). Programrådets resultat är högre än kommunens som helhet (79).

Renoveringen av Karolinska gymnasiet lokaler är i sitt slutskede och beräknas vara klar under första kvartalet 2016. Arbetet med ett effektivt lokalutnyttjande sker utifrån förväntat barn- och elevantal. Utbyggnad sker av nya lokaler, permanenta lokaler för förskolan och upprustning av grundskolor.

Nämnderna har fokuserat verksamhetsuppföljningen på planerade utvecklingsaktiviteter utifrån uppdraget att förenkla, förnya och förbättra. Samtliga nämnder bidrar till utveckling av de fyra strategiska områdena med ett antal aktiviteter. Verksamheterna arbetar väl med det ansvarsområde de har både i grunduppdrag och i utvecklingsarbeten som pågår, men det finns också en del utvecklingsområden.

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Förskola	851,0	907,4	927,5
Grundskola	1 329,2	1 406,6	1 463,1
Gymnasieskola	427,1	436,1	444,5
Särskola	100,6	94,5	87,1
Övrig verksamhet	28,7	20,5	30,8
Totalt	2 736,6	2 865,1	2 953,0

Barn-/elevantal	2013	2014	2015
Förskola	7 961	7 987	8 032
Kommunala förskolor	7 107	7 027	6 974
Pedagogisk omsorg, familjedaghem	6	0	0
Fristående förskolor	848	960	1 027
Antal barn i pedagogisk omsorg fristående regi	54	79	31
Grundskola, särskola och förskoleklass	15 192	15 771	16 275
Kommunala skolor	12 171	12 623	13 063
Särskola	133	129	130
Fristående skolor	2 888	3 019	3 082
Gymnasieskola och gymnasiesärskola exkl. Riksgymnasiet	6 348	6 367	6 217
Kommunala skolor	4 848	4 890	4 812
Särskola	110	106	106
Fristående skolor	1 258	1 257	1 203
Elever från Örebro i andra kommuners gymnasieskolor	132	114	96

Måluppfyllelse resurser

Programområde Barn och utbildning redovisar ett samlat överskott på 38,4 mnkr. Det ekonomiska resultat för intraprenaderna är fortsatt positivt med ett överskott på 20,3 mnkr som är en del i programområdets samlade överskott.

Utvecklingen av de ekonomiska nyckeltalen är positiv. Det är viktigt att den utvecklingen fortsätter så att effektiviteten behålls och förbättras.

Jämförelser

Programområdet deltar i olika nätverk för att bland annat få fram bra nyckeltal och jämförelser och utbyta erfarenheter inom olika verksamhetsområden.

I jämförelser med andra kommuner har Örebro kommun en lägre kostnad 2014 per inskrivet barn och elev i kommunala förskolor och skolor än jämförbara kommuner, enligt Skolverket SiRIS.

Framtid

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Därför måste arbetet med ökad måluppfyllelse fortsätta.

Antalet nyanlända är och kommer enligt prognoser vara fortsatt stort. Utveckling av mottagande, säkerställande av utredning och snabb skolplacering är viktiga inslag i tidiga insatser som gynnar elevens fortsatta kunskapsutveckling. Modersmål och studiehandledning är också viktigt för elevernas resultat, och detta arbete ska utvecklas.

Arbetet med ett effektivt användande av lokaler fortsätter. Barn- och elevantalet ökar kraftigt inom de närmaste åren. Nya lokaler behöver skapas samtidigt som flera befintliga lokaler behöver genomgå upprustning. Stor flexibilitet krävs av verksamheten för att hantera detta.

Arbetet med resursfördelningsmodellen för gymnasieskolan har slutförts medan beslut om grundskolans reviderade modell tas av programnämnden i mars 2016. Arbetet med förskolans resursfördelningsmodell fortsätter under 2016.

Undersökningar har visat på hög stress hos både elever och personal och det är ett område där ett aktivt arbete måste göras för att minska stressen.

Förskola

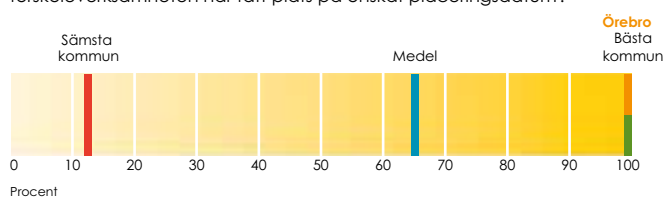
Måluppfyllelse verksamhet

Förskolenämnden klarar samtliga verksamhetsuppdrag enligt reglemente och bidrar också till utveckling av de fyra strategiska områdena.

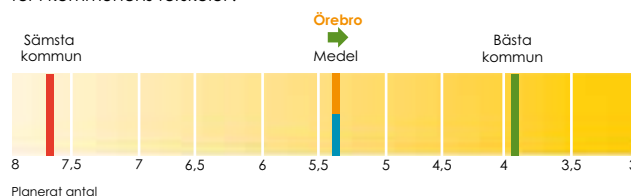
Inom strategiområdet hållbar tillväxt bidrar nämnden framförallt genom att möta vårdnadshavarnas behov av omsorg, vilket bidrar till att vårdnadshavare kan arbeta eller studera.

Brukarundersökningen som gjordes under våren och riktade sig till vårdnadshavare med barn i åldern 4–5 år i förskolan visar goda resultat och att kvaliteten i verksamheten är god. Utvecklingsområden är vårdnadshavares delaktighet och inflytande, jämställdhetsarbete samt lugn och ro i dagsrytmen på förskolan.

MÅTT 5 Hur stor andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum?

MÅTT 11 Hur många barn per personal är det planerat för i kommunens förskolor?

Viktiga händelser

- Den årliga barn-, elev- och föräldraundersökning i förskola, grundskola och gymnasieskola genomfördes under våren 2015 och visade på en något högre nöjdhet än 2014 med undantag för gymnasieskolan. Resultaten för Örebro kommun står sig väl i en nationell jämförelse på grundskolenivån, där jämförelsedata finns.
- Det kommunala aktivitetsansvaret har förtydligats från och med 1 januari 2015 vilket innebär att kommunerna ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.
- Förskolan Kattungen, förskola för barn med hörselnedsättning, har flyttat till nya anpassade lokaler i Lillån, Klöverängens förskola.
- Glanshammars skolas elever i årskurs 7–9 har Engelbrektskolan som ny anvisningskola från och med höstterminen 2015.
- Bruket skolas elever i årskurs 4–6 har Västra Engelbrektskolan som ny anvisningskola från och med höstterminen 2015.
- Karolinska gymnasiet återflytt från Risbergsgymnasiet har pågått under året. Den pågående renoveringen förväntas vara klar under första kvartalet 2016.
- Risbergsgymnasiet avvecklas som gymnasieskola från och med höstterminen 2016. Det innebär att program flyttar till andra gymnasieskolor.
- Det pedagogiska priset delades ut i samband med Lärardagarna. Vinnarna var Karin Svördh, Vivalla förskolor, Kersti Thelin Ringqvist, Brickebackens skola F–3 och Andreas Liljesson, Thoren Business School.
- Ny nämndorganisation från 1 januari 2015 innebär en gemensam förskolenämnd för Örebros kommunala förskolor och en gemensam grundskolenämnd för våra grundskolor.

Måluppfyllelse resurser

Förskolenämnden redovisar ett överskott på 7,1 mnkr varav 6,0 mnkr är från intraprenadernas fortsatt positiva ekonomiska resultat.

Utifrån befolkningstillväxten inom åldersgruppen 1–5 år ökar efterfrågan kraftigt på förskoleplatser, vilket ger en genomsnittlig årlig ökning på cirka 130 barn per år fram till 2024.

Andelen barn i fristående förskolor uppgår till 13 procent.

I årets medarbetarenkät uppnås målvärdet för hållbart medarbetarengagemang med god marginal. Även målvärdet att minska andelen timavlönad personal nås.

Kompetensförsörjningsplanen har visat att det totalt sett finns den kompetens som efterfrågas inom förskolan. Det är dock svårt att rekrytera behöriga förskollärare till vikariat och till vissa bostadsområden. Detta ökar arbetstrycket på anställd personal. Utifrån pensionsavgångar, övriga avgångar och ökande barnkullar kommer rekryteringen att behöva prioriteras de kommande åren.

Arbetet med att utveckla digitala tjänster för att underlätta kommunikation mellan hem och förskola innebär att alla förskolor har anslutits till en digital plattform. Inom fokusområdet förenkla, förnya och förbättra pågår planering för införandet av e-tjänst för ansökan om barnomsorg och inom genusredovisning sker en uppföljning utifrån uppdraget service på lika villkor oavsett kön.

Jämförelser

Antalet barn per årsarbetare i kommunal förskola var 5,4 i oktober 2014. Det är samma värde som året tidigare och det ligger på exakt samma nivå som jämförbara större städer och riket.

Framtid

En översyn av förskolans resursfördelningsmodell har påbörjats och fortsätter under 2016.

Efterfrågan på förskoleplatser kommer att vara fortsatt stor och i kombination med målsättningen att minska förskolans gruppstorlekar finns ett ökat behov av förskolepersonal.

Arbetet med kompetensförsörjningsplanen kommer att intensifieras i att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare.

Det långsiktiga arbetet med att få en giftfri miljö i förskolorna fortsätter.

Fler e-tjänster inom barnomsorgen kommer att utvecklas och tas i bruk under det kommande året.

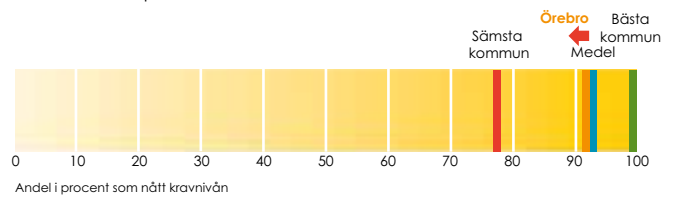
Grundskola

Måluppfyllelse verksamhet

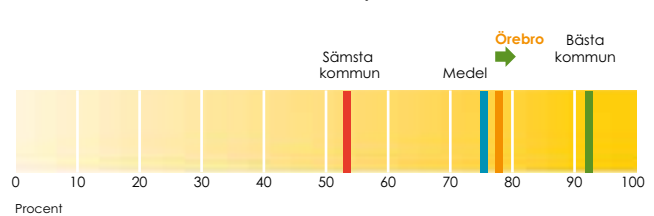
Grundskolenämnden klarar delvis verksamhetsuppdragen enligt reglemente och bidrar till utveckling av de fyra strategiska områdena.

När det gäller kvalitetsarbetet klarar nämnden delvis sitt verksamhetsuppdrag. Elever med behörighet till gymnasieskolan från kommunala skolor uppgår till 78,8 procent, drygt två procentenheter lägre än föregående år. Med fristående skolor inräknat uppgår den till 83,2 procent. Glappet mellan flickors och pojkars resultat är minimalt, vilket bör anses vara en positiv trend. Det finns dock tydliga skillnader mellan och inom skolorna. Vissa skolor har även vänt en negativ trend med sjunkande kunskapsresultat. Pojkarna har också på alltför många skolor genomgående lägre resultat än flickorna. Arbetet med ökad måluppfyllelse måste därför fortsätta.

MÅTT 17a Vilket resultat når eleverna i årskurs 6 i kommunen i de nationella proven?

MÅTT 19 Andel elever i årskurs 8 som är nöjda med sin skola.

Brukarundersökningen till elever i årskurs 3,5 och 8 och barn i fritidshem i årskurs 2 samt deras vårdnadshavare visar att andelen elever som känner sig trygga i den kommunala grundskolan är 93 procent, i stort sett samma som förra året. Värdet är högt och verksamheterna arbetar aktivt med att alla elever ska känna sig trygga i skolan. Undersökningen visar också på en hög grad av nöjdhet hos elever och vårdnadshavare, där framförallt fritidshemmets goda resultat ska lyftas fram. Ett utvecklingsområde att arbeta vidare med är elevernas känsla av stress inför skolarbetet.

Måluppfyllelse resurser

Grundskolenämnden redovisar ett överskott på 16,4 mnkr varav 15,0 mnkr är från intraprenadernas fortsatt positiva ekonomiska resultat.

Utifrån befolkningstillväxten inom åldersgruppen 6–15 år ökar efterfrågan kraftigt på skolplatser vilket ger en genomsnittlig årlig ökning på cirka 380 elever per år fram till 2024.

Andelen elever i fristående skolor uppgår till 20 procent.

I årets medarbetarenkät uppnås målvärdet för hållbart medarbetarengagemang med marginal. Även målvärdet att minska andelen timavlönad personal nås.

När elevantalet ökar krävs både yteffektivisering av lokalbeståndet och en utökning av skollokalerna. Här pågår ett arbete tillsammans med Lokalförsörjningsavdelningen, Futurum Fastigheter och andra aktörer inom kommunen. Det förs också diskussioner med fristående aktörer i frågan.

Jämförelser

Antalet elever per lärare (heltidstjänst) i kommunal grundskola uppgick till 12 (oktober 2014). Det är samma värde som året innan och i paritet med jämförbara större städer och riket.

Framtid

Ökad samverkan mellan förskola och skola behövs när det gäller övergången mellan skolformer.

Ett arbete för att utveckla systemstödet för skolpliktsbevakning kommer att slutföras under 2016.

Nya rutiner för skolval införs delvis inför hösten 2016 och fullt ut inför hösten 2017. Vid varje placering av elev vid ny skolenhet kommer ett skolval baserat på närhetsprincipen och det fria skolvalet genomföras. Varje elev kommer även i fort-

sättningen vara garanterad en plats på en kommunal skola, men om berörd skola har fler sökanden än platser kommer varje byte mellan två skolenheter att föregås av en prövning.

Ett stort antal nyanlända barn och unga förväntas komma under de närmaste åren. Därför krävs en bra organisation med förutsättningar för bra mottagande och en ökad samverkan med de fristående aktörerna.

Det strategiska arbetet för att nå visionen att vara ”topp 25” bland Sveriges kommuner år 2025 vad gäller betygsresultaten för årskurs 9, går nu in i en ny fas. En långsiktig satsning startar från förskoleklass med språk- och kunskapsutveckling. Fokus ligger på kunskapsmålen och läroprocesserna.

Utifrån en översyn av grundskolans resursfördelningsmodell tar Programnämnd barn och utbildning beslut om en reviderad resursfördelningsmodell för grundskolan i mars 2016.

Gymnasieverksamhet

Måluppfyllelse verksamhet

Gymnasienämnden klarar delar av sitt verksamhetsuppdrag enligt reglemente och bidrar till viss del när det gäller utveckling av de fyra strategiska områdena.

Andel elever som erhållit en yrkesexamen uppgår till 74 procent vilket är något högre än föregående år och kan jämföras med rikssnittet på 67 procent. För högskoleförberedande examen är motsvarande siffra 78 procent vilket är marginellt lägre än året innan och kan jämföras med rikssnittet på 74 procent.

I de kommunala gymnasieskolorna noteras att 92 procent av alla betygsatta kurser hade lägst det godkända betyget E. Andelen flickor som uppfyller målet är även i år större än andelen pojkar.

En brukarundersökning som gjordes under våren riktade sig till eleverna i årskurs 2 i gymnasieskolan. Resultatet 2015 är något lägre än 2014 men högre än 2013. Utvecklingsområden är elever som sällan känner stress i skolarbetet, tryggheten i skolan och elever som upplever att de kan påverka planering, genomförande och utvärdering av undervisning.

Inom gymnasiesärskolan görs insatser för att öka elevernas kunskap om arbetslivets villkor, vilket leder till att flera elever erhåller anställning eller praktikplats efter avslutad skolgång. Ett exempel är projektet ”Jobb i sikte”, ett samverkansprojekt med Stiftelsen Activa.

Särskilda insatser har krävts för att säkra ett bra mottagande och kvalitativ undervisning för nyanlända. En nyinrättad grupp samarbetar med Introduktionsenheten, Socialtjänsten och folkhögskolor om kommunens aktivitetsansvar.

Måluppfyllelse resurser

Gymnasienämnden redovisar ett underskott på 0,5 mnkr.

Utifrån befolkningstillväxten inom åldersgruppen 16–18 år ökar efterfrågan på skolplatser vilket ger en genomsnittlig årlig ökning på knappt 100 elever per år fram till 2024.

Andelen barn i fristående förskolor uppgår till 26 procent.

I årets medarbetarenkät uppnås inte målvärdet för hållbart medarbetarengagemang. När det kommer till att minska andelen timavlönad personal nås målvärdet.

Gymnasienämnden har under året fattat beslut om att avveckla Risbergiska gymnasiet från och med höstterminen 2016. Det

innebär att program flyttas till andra gymnasieskolor. En utredning har startat om programutbudets omfattning och förändring av antagningsvillkoren.

Jämförelser

Antalet elever per lärare (heltidstjänst) i kommunal gymnasieskola uppgick till 12,6 (oktober 2014). Det är något högre jämfört med året innan (12,4) och det ligger högre än jämförbara städer (12,0) och riket (11,9)

Framtid

Ett stort antal nyanlända barn och unga förväntas komma under de närmaste åren. Det krävs en bra organisation med förutsättningar för bra mottagande och en ökad samverkan med de fristående aktörerna.

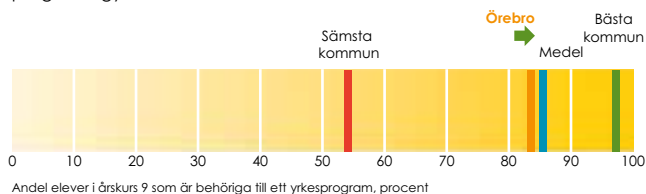
Ett regionalt samarbete pågår för att skapa en kompetensplattform så att en hållbar framtida kompetensförsörjning utvecklas och säkras. Kommunens satsning på kvalitetsutvecklare, förstälärare och lärspridare utgör en god rekryteringsbas och ska också säkra de goda exemplens och forskningsrönens spridning och höja måluppfyllelsen.

Under våren 2016 kvalitetssäkras bedömningen för och av lärande genom en enkät i årkurs 3 på samtliga kommunala gymnasieskolor. En strategi för att inkludera valda delar av undervisningen på kommunens vård- och omsorgsboenden ska utvecklas.

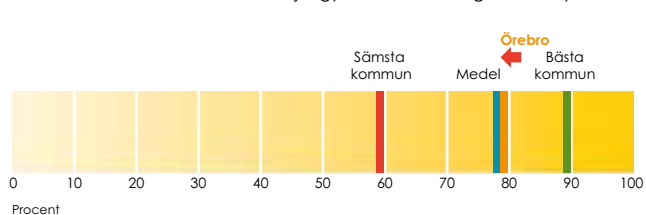
En omfattande utredning av Riskgymnasiet för döva och hörselskadade har genomförts där det aviseras förändringar. Utredningen kommer att se över effektivitet vad gäller utbildningsmöjligheter för eleverna, ledning, stödverksamhet, kvalitet, ekonomi m.m.

Insyn i samtliga fristående gymnasier ska genomföras under kommande läsår. Huvudsyftet är att utveckla dialogen mellan kommunen och alla dess skolor samt att öka likvärdigheten för kommunens samtliga elever. Samarbetet med kommunala grundskolor och fristående gymnasieskolor ska ökas att säkra mottagande av och utbildning för nyanlända vilket ska leda till att fler elever når målen.

MÅTT 18 Andel behöriga elever till något nationellt program i gymnasieskolan.

MÅTT 21 Andelen elever som fullföljer gymnasieutbildningen inom fyra år.

Samhällsbyggnad

Nämnd	UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
	Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Balansenhet	Övrig verksamhet
Programnämnd	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Blått	Gult	Vitt	Grönt
Byggnadsnämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Vitt	Vitt	Grönt
Tekniska nämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Grönt	Gult	Grönt	Grönt
Miljönämnden	Grönt	Vitt	Vitt	Vitt	Gult	Grönt	Grönt	Grönt	Vitt	Grönt
Kulturnämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Vitt	Grönt
Fritidsnämnden	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Grönt	Vitt	Grönt
Totalt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Programområdets samlade resultat

Måluppfyllelse verksamhet

Verksamheten inom programområdet bedöms fungera väl och stå på en stabil grund. Samtliga nämnder bidrar enligt förväntan till de strategiska områdena. Den totala bedömningen är att verksamheterna har tagit de initiativ som krävs för en långsiktig hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning.

Samtliga nämnder arbetar med eller planerar för insatser som säkrar att verksamheten rör sig i den riktning som fokusområdena anger. Arbetet med intern kontroll ingår som en naturlig del i verksamhetsplaneringen. En gemensam handlingsplan för kvalitetsarbetet är fastställd liksom en gemensam planering för insatser inom kommunikations- och personalområdet.

Måluppfyllelsen vad gäller de generella/styrande indikatorerna uppgår till 85 procent. Ett programgemensamt förbättringsarbete gällande indikatorer har påbörjats under året och fortsätter under 2016. En del av indikatorerna utgör servicegarantier (här är resultaten i princip fullgoda).

Måluppfyllelse resurser

I indexet för hållbart medarbetarengagemang, HME, uppvisar programområdet ett värde på 74, vilket är lägre än 76 som är målvärdet för programområdet (kommunsnittet är 79). Alla nämnder arbetar målmedvetet med personalstrategiska frågor för att närma sig målvärdet. Sjukfrånvaron har ökat men är fortfarande lägre än kommunens snittvärde.

Samtliga nämnder får godkänt när det gäller det ekonomiska resultatet och programområdet har en ekonomi i balans vid årets slut. Resultatet visar ett överskott på 29,9 mnkr. I detta ingår reavinster inom markreserven på 15,6 mnkr.

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Skattefinansierad verksamhet	620,5	682,9	692,8
Gator, vägar och parker	134,9	151,8	143,7
Fritidsverksamhet	186,8	189,8	202,0
Kulturverksamhet	122,9	121,9	126,0
Kollektivtrafik	59,9	61,2	58,5
Samhällsbyggnad	21,7	44,3	41,1
Miljöverksamhet	11,7	14,9	18,3
Kommungemensamma IT-kostnader	89,2	105,8	105,4
Kommungemensam verksamhet, övrigt	0,5	2,2	6,0
Övrig verksamhet	7,0	6,3	6,6
Mark och exploatering	-14,2	-15,3	-14,9
Taxefinansierad verksamhet	7,1	0,0	-8,3
Avfallsverksamhet	-3,4	0,0	-8,3
VA-verksamhet	10,5	0,0	0,0
Intäktfinansierad verksamhet	0,5	0,5	0,7
Fordonsgas	0,5	0,5	0,7

Volymuppgifter	2013	2014	2015
Vinterväghållning, tkr	20 228	18 062	28 785
Asfaltunderhåll körbanor, tkr	3 995	15 625	20 714
Hushållsavfall till förbränning, ton	22 923	22 761	22 490
Naturresevat, antal	20	20	20
Besökare badanläggning, antal	454 000	497 750	499 377

IT-utvecklingen inom programområdet går framåt. Särskilt viktigt är e-lösningar som förenklar mötet mellan kommunen och medborgarna/brukarna. Arbetet med en programgemensam planering för lokalförsörjning fortsätter. Verksamheten följer utvecklingen och förbereder sig på de framtida förändringar som ett eventuellt aktivitetsbaserat arbetssätt och andra effektiviseringar innebär.

Jämförelser med andra kommuner

Att Örebro har förbättrade resultat för Nöjd Kund-Index är ett kvitto på ett medvetet utvecklingsarbete och en god samverkan. Kommunen har ett totalt Nöjd Kund-Index på 73 för 2014, att jämföra med 68 som är genomsnittet i SKL:s mätning. 2015 har Nöjd Kund-Index förbättrats ytterligare till 76, från den mätningen saknas ännu jämförelsedata.

SCB:s medborgarundersökning visar att Örebro kommun ligger högre än genomsnittet inom undersökta områden. Några förbättringsområden är bostäder, trygghet, vatten och avlopp, kultur, möjligheten till påverkan samt upplevelsen av förtroende. Resultatet bekräftar att programnämndens prioriterade utvecklingsområden är relevanta.

Framtid

Verksamheten behöver fortsatt och medvetet svara upp mot utmaningarna i den växande staden samtidigt som krav på omställning finns när kommunens skatteintäkter inte möter utgifterna.

Tre områden är särskilt viktiga att utveckla inom hela programområdet:

1. Örebroarna måste involveras mer i de gemensamma utmaningarna genom information, dialog och medskapande.
2. Örebros fortsatta växande förutsätter byggande av bostäder, verksamhetslokaler och infrastruktur.
3. Barnperspektivet ska finnas närvarande i allt.

Samhällsplanering – programnämndens egen verksamhet

Måluppfyllelse verksamhet

Genom långsiktig och god framförhållning i planerings- och markärenden för både bostäder och verksamheter, aktiv medborgar- och intressentdialog, gott bemötande och snabb handläggning i etableringsfrågor samt aktiv mark- och naturvård bidrar verksamheten till att både säkra grunduppdraget enligt reglementet och utveckla strategiområdena.

En god ekonomisk hushållning uppnås genom arbete med ständiga förbättringar av planerings- och genomförandeprocesser samt att uppvisa att planerade aktiviteter utförts inom anvisad budgetram.

Verksamheten bidrar till insatser för jobb och social sammanhållning genom att se till att det finns planlagd mark för företag som vill expandera och etablera sig i kommunen, men även genom att i samverkan med Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden vårda och utveckla kommunens naturområden.

Planering för genderbudget-analys finns, men någon analys är ännu inte utförd. Nämnden förenklar, förnyar, förbättrar bland annat genom utökade och mer strukturerade samarbeten utanför kommunen och över nämnd- och avdelningsgränser som lett till effektivare resursutnyttjande och snabbare processer. Under året har ett drygt sextiotal medborgardialoger inom ett fyrtiotal ärendeområden hållits inom trafik, översiktlig planering, stadsmiljö och naturvård. Nya sätt att få in synpunkter från allmänheten utvecklas ständigt.

Måluppfyllelse resurser

Det ekonomiska resultatet uppgår till 20,3 mnkr varav 15,6 mnkr avser reavinster vid markförsäljning.

HME har minskat från 75 till 72. Antalet avslutade anställningar har ökat från 5 år 2014 till 21 år 2015. Sjukfrånvaron har

Viktiga händelser

- Översiktsplanen aktualiseras varje mandatperiod. En mer omfattande revidering av den senaste från 2010 startade med en medborgardialog, "Bo i Örebro".
- SKL:s mätning av hur nöjda företagarna är med kommunernas service och myndighetsutövning visar att Örebro klättrat ytterligare. Inom samhällsbyggnadsområdet har samtliga verksamheter höjt eller bibehållit sina resultat på alla områden utom markupplåtelse.
- Enligt statistik från SCB fördubblades bostadsbyggandet i Örebro län under året från 1 090 till 2 098.
- Örebro vann utmärkelsen "Årets stadskärna" vid Svenska Stadskärnors årskonferens i maj.
- Bygglovsavdelningen fick 2015 kommunens kvalitetspris Nya steg.
- Det ökade antalet flyktingar under hösten skapade nya akuta behov som samtliga verksamheter bidrog till att avhjälpa.
- Örebro Skatepark invigdes.
- SM-veckan genomfördes i februari efter två års förberedelser.
- Open Art blev en succé med över 180 000 besökare.
- Örebro kommun vann priset "Årets digitala karta" för sin portal för öppna geodata.
- En ny funktion lanserades på orebro.se, där det via en karta går att hitta olika livsmedelsverksamheter och de senaste kontrollrapporterna om dem.
- 200 nya papperskorgar "Sortören" placerades ut i city.
- Ett försök med avgiftsfria offentliga toaletter inleddes och fortsätter under våren 2016.
- Fastighetsnära insamling av avfallssortering infördes för 2 200 hushåll.
- Området kring järnvägen har varit föremål för utredningar och fördjupade översiktsplaner under ett flertal år. Nu har frågan om snabbspår mellan Stockholm och Oslo ytterligare aktualiserat frågorna kring sträckning och utveckling runt järnvägen.
- Fördjupade översiktsplaner och arbete med andra översiktliga plandokument pågår för bland annat områdena Vivalla-Boglundsängen, Brunnsparken, Munkatorp och flygplatsen med omland fram till Berglunda och Pilängen.

ökat men medvetenheten är hög och förbättringsåtgärder finns. Uppföljningsarbetet är inriktat på mål- och styrningsfrågor samt arbetsplatsens kultur, där de lägsta resultaten finns.

Jämförelser med andra kommuner

Jämförelser för programnämndens egen verksamhet saknas, men då bygglov är sista ledet i kedjan med plan- och markfrågor kan bygglovs förbättrade kundnöjdhet återspeglas på alla verksamheter inom nämndens ansvarsområde.

Framtid

Utvecklingsområden:

- God efterfrågan på mark från näringslivet medför minskad mark- och planberedskap för verksamheter.
- Händelsestyrd verksamhet kräver tydlighet i styrningen.
- Stora åtaganden som revidering av översiktsplan, flera fördjupade översiktsplaner samt infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt kräver personalförstärkningar.

En utmaning framåt ligger i att fortsätta arbeta för ett hållbart medarbetarskap och förstärkt kompetensförsörjning för att klara utmaningarna med den växande staden. Det blir även viktigt att fortsätta arbeta med det interna utvecklingsarbetet för att effektivisera arbetsprocesserna ytterligare.

Samhällsplanering – Byggnadsnämnden

Måluppfyllelse verksamhet

Byggnadsnämnden bidrar till utvecklingen av samtliga Kommunfullmäktiges fyra strategiska områden och angivna målområden.

Medborgardialog används i större planprojekt, till exempel i detaljplaneringen av Mellringe/Heden och Varberga centrum.

Nämnden bidrar till god ekonomisk hushållning genom att arbeta med ständiga förbättringar och utföra uppdrag inom ramen för taxeintäkter och budgetram.

Nämnden förenklar, förnyar och förbättrar sin verksamhet genom bland annat utökad antal e-tjänster, nya principer för bygglovstaxan samt utveckling av effektiviserande arbetsmetoder för ökad samverkan. Nämnden beaktar perspektiven genus, barn, mångfald, klimat och folkhälsa i samtliga planbeslut genom checklisten för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Planering för genomförande av projekt med genderbudget-analys har påbörjats, men ingen analys är genomförd. Nämnden bidrar till fokusområdet insatser för jobb och social sammanhållning genom sitt grundläggande uppdrag att ansvara för fysisk detaljplanering, bygglov och andra myndighetsbeslut inom plan- och bygglagens ram.

Måluppfyllelse resurser

Byggnadsnämndens budgetram uppgick till 5,6 mnkr och redovisat resultatet är ett överskott på 2,2 mnkr.

Jämförelser med andra kommuner

Kommunen har ett Nöjd Kund-Index för bygglov på 68 för 2014, att jämföra med 62 som var genomsnittet i SKL:s mätning. 2015 har Nöjd Kund-Index förbättrats ytterligare till 71, från den mätningen saknas ännu jämförelsedata.

Framtid

I mars 2015 presenterades en lägesrapport för Örebro kommuns bostadsförsörjning 2015–2025 som visar att det behövs ett tillskott på uppemot 800 lägenheter per år de närmaste 10 åren för att hålla jämn takt med den prognostiserade befolkningsökningen. En revidering av lägesrapporten kommer göras i samband med revideringen av översiktsplanen.

Ärendeinstämningen ökar samtidigt som personalvakanser finns. Viktig framgångsfaktor är att snabbare komma fram med

Foto: Susanne Flink.

detaljplaner för nya stadsdelar som möjliggör byggande av en stor mängd bostäder. Exempel på nya, större bostadsplaner som prioriteras de närmaste åren är Ormesta/Mark, Örnros, Österplan, en ny del av Pappersbruket, Reträtten/Hjortsbergstorp, Östra Ringstorp, Björklunda, Nyponlunden och Heden.

Teknisk verksamhet – Tekniska nämnden

Måluppfyllelse verksamhet

Tekniska nämnden bidrar till utvecklingen av samtliga av Kommunfullmäktiges fyra strategiska områden och angivna målområden.

Verksamheten har kommit långt i att förenkla, förnya och förbättra och är en föregångare inom programområdet i att arbeta med systematisk verksamhetsutveckling. Verksamheten ligger även långt framme i sitt arbete med att förbättra kommunikationen med olika målgrupper.

Nämnden har genomfört en genderbudget-analys inom området parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Medborgardialog har genomförts i samband med ombyggnad av Karlaparken och Tybbleparken, som färdigställs 2016.

Nämnden bidrar till fokusområdet insatser för jobb och social sammanhållning genom att skapa praktik- och utbildningsplatser samt till ökade antal arbetstillfällen. Nämndens IT-verksamhet skapar fortsatt goda förutsättningar för målgrupperna, bland annat genom ett nytt felanmälningsystem för bland annat renhållning, snöröjning och gatubelysning.

Måluppfyllelse resurser

Tekniska nämnden redovisar ett underskott på 1 mnkr för den skattefinansierade verksamheten. Undantaget underskottet på 8,7 mnkr för vinterväghållningen (som kompenseras) och överskott inom IT-verksamheten samt Fordons underskott, redovisas ett resultat på 4,8 mnkr.

HME har ökat något under 2015 men ligger fortsatt lågt på 73 och verksamheten arbetar med att ta fram handlingsplaner för positiv utveckling. Sjukfrånvaron har ökat sedan 2014 och nämnden kommer att börja mäta medarbetarnas frisknärvaro under 2016.

Jämförelser med andra kommuner

I mätningen för 2014 var Örebro kommun en av de kommuner vars Nöjd Kund-Index avseende markupplätelser ökat mest från 49 år 2013 till 69, att jämföra med 67 som var genomsnittet i SKL:s mätning. I den senaste mätningen för 2015 har dock resultatet sjunkit till 63, från den mätningen saknas ännu jämförelsedata. Det finns flera anledningar till försämrade resultatet och ett analysarbete pågår. SCB:s medborgarundersökning visar på goda resultat över genomsnittet, förutom nöjdhet kopplat till vatten och avlopp.

Framtid

I mars 2016 presenteras utredningen om hur det kommunala insamlingsansvaret för förpackningar ska utformas. Bedömningen är att avfallstaxan kan ligga kvar på en fortsatt låg nivå de kommande åren, även om ett nytt insamlingsystem införs.

Den växande staden medför utmaningar i ökad utbyggnad samt drift och underhåll av det kommunala gång-, cykel- och vägnätet samt för utbyggnad av drift och underhåll av ledningsnät för vatten och avlopp. Rekrytering av personal pågår för att klara utmaningarna.

Miljöverksamhet – Miljönämnden

Måluppfyllelse verksamhet

Miljönämnden bidrar enligt förväntan till strategiområdet hållbar tillväxt.

Nämnden har inte lyckats nå upp till alla mål. Orsaken till detta är en fortsatt hög personalomsättning/underbemanning, ett ökat antal ärenden inom flera områden samt vissa oförutsedda händelser. Verksamheten har prioriterat sitt myndighetsuppdrag framför utvecklingsarbete som att bidra till ökad medborgardialog och att arbeta med genderbudget-analys.

Verksamheten förenklar, förnyar och förbättrar bland annat genom att säkra en rättssäker och effektiv handläggning. Andra exempel är processkartläggning, kvalitetsgranskning av ärenden, e-tjänster och ny styrmodell.

En kvalitativ undersökning visar att förnyade arbetssätt på Miljökontoret har förbättrat servicen till företagen och därigenom förenklats för dem att leva upp till ställda krav. Önskemålen från företagen finns med i förvaltningens fortsatta kvalitetsarbete.

Måluppfyllelse resurser

Det ekonomiska resultatet för Miljönämnden är 2,3 mnkr. Målet för avgiftsfinansieringsgraden på 50 procent har hållits (51 procent).

Som en åtgärd för resursbristen har förbättringsåtgärder gjorts för befintlig personal, bland annat har en VA-koordinator rekryterats och rollen som miljö- och hälsoskyddsinspektör har renodlats. 2015 års medarbetarenkät visade att medarbetarna upplever stora brister i den psykosociala arbetsmiljön. Varje enhet har tagit fram en handlingsplan med åtgärder som ska samordnas i och med arbetet med 2016 års medarbetarenkät. Det sammantagna HME-resultatet 79 är dock fortsatt bra (samma som kommunens snitt).

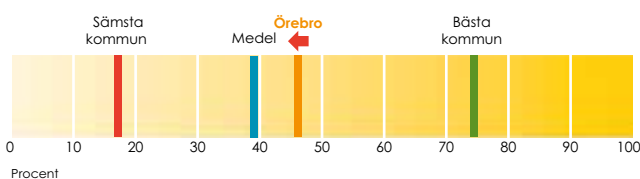
Jämförelser med andra kommuner

Miljö- och hälsoskydd har ett Nöjd Kund-Index på 73 för 2014, att jämföra med 68 som var genomsnittet i SKL:s mätning. 2015 har Nöjd Kund-Index förbättrats ytterligare till 77, från den mätningen saknas ännu jämförelsedata. Förbättringen är ett resultat av ett långsiktigt arbete med att förbättra servicen till våra företag.

Framtid

En eventuell förändring i debitering av livsmedelskontrollen, riskerar att medföra ökade administrativa kostnader för förvaltningen och för företagarna. Om förslaget går igenom kommer cirka 90 procent av livsmedelskontrollen som idag finansieras genom avgifter, istället behöva finansieras genom skattemedel. Kostnaden bedöms uppgå till cirka 4 mnkr.

MÅTT 36 Andel återvunnet material i totala mängden hushållsavfall.

Kulturverksamhet – Kulturnämnden

Måluppfyllelse verksamhet

Kulturnämnden bidrar till utvecklingen av samtliga av Kommunfullmäktiges fyra strategiska områden och angivna målområden.

Medel för sociala investeringar har tilldelats nämnden för projektet ”El Sistema” som syftar till att förebygga utanförskap genom undervisning i musik för barn i deras miljö med start redan i tidig ålder. Projektet är lyckat och fortsätter till år 2017.

En genderbudget-analys har gjorts av nämndens sommarbidrag 2015. Fritid Ungdom tilldelades i april ett hedersomnämmande för sitt arbete på kommunens fritidsgårdar där genusernder kontinuerligt genomförs.

Nämnden har inte utsett beslutsområde för medborgardialog under året, men planerar för det för år 2016. Biblioteket har påbörjat implementering av barnbokslut i samarbete med regionbiblioteket, en utvärdering av hur fattade beslut påverkat barns och ungas villkor. Ungdomsdialoger har genomförts.

Insatser för jobb och social sammanhållning finns redovisade, till exempel fick närmare 100 ungdomar feriepraktik under sommaren i lägerkollo och dagkollo och nästan lika många inom Open Art, där även 20 personer från Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden engagerades. Andra insatser för social sammanhållning har möjliggjorts genom kulturprojekt som vänder sig till nyanlända ensamkommande barn, för att bryta utanförskap och skapa mötesplatser.

Verksamheten förenklar, förnyar och förbättrar på flera sätt, bland annat genom att ta fram verksamhetsspecifika mallar med rubriker som passar in på de flesta typer av avtal. Vidare genomförs omorganisation inom allmänkultur för att öka resursutnyttjandet med ett mer teambaserat arbetssätt. Även inom Kulturskolan ses arbetssätt över för att möta behov av kulturaktiviteter på fritidsgårdarna.

Måluppfyllelse resurser

Det ekonomiska resultatet för Kulturnämnden är ett överskott på 1,1 mnkr.

Nämndens HME-resultat har sjunkit från 79 till 77 under året, men är fortfarande högt i relation till andra driftsnämnder inom programområdet.

Jämförelser med andra kommuner

I jämförelse med Norrköpings kommunala biograf har Bio Roxy ungefär lika många skolbesök trots mindre resurser. Stadsbiblioteket har lägre utlåningsciffror och färre besök per invånare, men också lägre anslag per invånare än jämförbara kommuner.

Framtid

Nämndens resurser förväntas kunna tillgodose allt fler invånares förväntningar på kulturaktiviteter. Det är troligt att både nämnd och förvaltning behöver tänka nytt kring etablerade former av verksamheten. Det är särskilt viktigt ur ett integreringsperspektiv.

Arbetet med ett kulturpolitiskt program väntas fortsätta efter det att igångsättningsbeslut fattats av Kommunstyrelsen. En reviderad version av biblioteksplanen väntas antas inom kort, vars ambitioner medför nya krav på verksamheten som inte kan tillgodoses med nuvarande resurser.

Idrotts- och fritidsverksamhet – Fritidsnämnden

Måluppfyllelse verksamhet

Fritidsnämnden bidrar till utvecklingen av samtliga av Kommunfullmäktiges fyra strategiska områden och för dem angivna målområden.

En genderbudget-analys har gjorts av nämndens sommarbidrag 2015. Nämnden har inte utsett något beslutsområde för medborgardialog, men planerar för det för år 2016. Ungdomsdialoger har genomförts. Insatser för jobb och social sammanhållning finns redovisade, till exempel anlätades ett stort antal volontärer i samband med SM-veckan.

Nämnden förenklar, förbättrar och förnyar verksamheten på flera sätt. Verksamheten har till exempel medverkat i arbetet med att ta fram appen Naturkartan.se som förenklar sökandet efter utbud av motionsspår, cykelleder, badplatser och andra rekreationsytor. Hittills har 1 600 nedladdningar av appen gjorts sedan starten våren 2015.

Nämnden har även underlättat för föreningar som själva vill ta ansvar för och driva sina egna anläggningar genom riktade bidrag för både skötsel och investeringar. Nämnden har stöttat flera projekt och på annat sätt möjliggjort en meningsfull fritid och integration för ensamkommande barn.

En modell för behovsanalyser i syfte att skapa en transparent och effektiv investeringsprocess har utvecklats. Annat utvecklingsarbete handlar om förbättrade kassa- och inpasserings-system vid badanläggningarna, samt effektiviseringar i form av e-tjänster och e-formulär.

Måluppfyllelse resurser

Det ekonomiska resultatet för Fritidsnämnden är ett överskott på 4,9 mnkr.

Nämndens HME-resultat har sjunkit från 79 till 77 men är fortfarande högt i relation till andra driftsnämnder inom programområdet. Åtgärder och mätetal som bidrar till och synliggör ett effektivt lokalutnyttjande är ett viktigt fortsatt utvecklingsområde.

Jämförelser med andra kommuner

Enligt SCB:s medborgarundersökning är medborgarna är nöjda med fritidsutbudet och idrotts- och motionsanläggningarna och kommunen får ett högre betyg av sina medborgare än genomsnittet.

Framtid

Den växande befolkningen medför en utmaning då nämndens resurser är begränsade och det är troligt att både nämnd och förvaltning behöver tänka nytt kring etablerade former av verksamheten.

Arbetet med ett fritids- och idrottspolitiskt program väntas påbörjas efter det att igångsättningsbeslut fattats av Kommunstyrelsen.

Social välfärd

Nämnd	UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
	Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Intraprenader	Övrig verksamhet
Programnämnd	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Blått	Grönt	Blått	Vitt	Vitt	Grönt
Socialnämnd väster	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Vitt	Rött
Socialnämnd öster	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Vitt	Rött
Vård- och omsorgsnämnd väster	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Grönt	Gult	Grönt	Grönt	Rött
Vård- och omsorgsnämnd öster	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Grönt	Gult	Grönt	Grönt	Rött
Nämnden för funktionshindrade	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Gult	Grönt	Grönt	Rött
Överförmyndarnämnden	Vitt	Vitt	Vitt	Vitt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Vitt	Grönt
Totalt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Grönt	Grönt	Rött

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Programområdets samlade resultat

Måluppfyllelse verksamhet

Verksamheterna har under året haft stora utmaningar genom det ekonomiskt svåra läget samt mottagandet av det stora antalet ensamkommande barn och unga. Bedömningen är att måluppfyllelse nås för verksamhetsuppdraget. Nämnderna arbetar väl med sina grunduppdrag. Fokusområden redovisas i relevanta delar. De unika servicegarantierna och värdighetsgarantierna når måluppfyllelse.

Medborgarnas och individernas nöjdhet med tjänsterna klarar måluppfyllelse med några undantag. Den ekonomiska effektiviteten bedöms inte nå måluppfyllelse. Kostnaden för att utföra en hemtjänststimme inom hemvården är fortfarande för hög i förhållande till ersättningsnivån. Många nyckeltal visar dock förbättrade resultat.

Nämnderna har fokuserat verksamhetsuppföljningen på planerade utvecklingsaktiviteter utifrån uppdraget att förenkla, förnya och förbättra. Helhetsbedömningen är att samtliga nämnder bidrar till utvecklingen inom de strategiska områdena.

Måluppfyllelse resurser

Programområde Social välfärd redovisar ett samlat budgetunderskott med 65,1 mnkr. Intraprenaderna klarar måluppfyllelse. Underskott finns inom flera av området verksamheter men framförallt inom hemvården i kommunens egen regi. Uppdraget med arbetet med omställning inom hemvården har inte nått de förväntade resultaten. Både den förebyggande verksamheten och

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Socialtjänst	-405,5	-421,2	-452,6
Äldreomsorg	-1 235,8	-1 303,8	-1 437,5
Funktionshindrade	-762,9	-797,0	-849,1
Övrigt gemensamt	-17,8	-22,3	-7,7
Överförmyndarverksamhet	-9,2	-10,2	-10,4
Totalt	-2 431,1	-2 554,6	-2 757,3

Volymuppgifter	2013	2014	2015
Institutionsvård, antal dygn	34 656	32 319	40 645
- varav barn och unga	25 111	22 269	27 352
Familjehemsvård, antal dygn	91 961	105 362	126 050
- varav barn och unga	89 241	102 510	122 713
Daglig verksamhet LSS	589	583	610
Personlig assistans med statlig ersättning	199	147	171
Särskilt boende, permanenta platser*	1 038	1 068	1 068
Korttidsplatser*	118	121	121
Hemvård, antal personer	4 441	4 497	4 813

*exklusive tillfälligt utökade platser på grund av åtgärdsplan för att minska antalet utskrivningsklara med betalningsansvar.

vård- och omsorgsboendena klarar budget i balans med visst överskott. Socialnämnderna har arbetat med effektiviseringar inom sin verksamhet, vilket minskat storleken på underskotten.

För att klara god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans måste arbetet med åtgärder intensifieras. Vård- och omsorgsnämnderna arbetar nu intensivt med att sänka kostnaderna. En omfattande åtgärdsplan är presenterad. Programnämnden arbetar med åtgärder. Åtgärdsplan för att minska antalet utskrivningsklara med betalningsansvar har gett positiva resultat. Lokalutnyttjandet visar förbättrade resultat för de flesta verksamheterna inom området. Måluppfyllelse nås för medarbetarna. Programområdet visar en förbättring av hållbart medarbetar-engagemang, HME, från 78 till 79 vilket är i nivå med resultatet för Örebro kommun som helhet. Målet att minska antalet timavlönade klaras inte. Införandet av IT-system som kan förbättra, förenkla och förnya pågår men takten behöver ökas för att nå mer effektivitet.

Jämförelser med andra kommuner

Nettokostnaden totalt för individ- och familjeomsorgen (exklusive ekonomiskt bistånd) ligger under medelkostnad mot jämförbara kommuner. Programrådets stora utmaning finns inom vård och omsorg; hemvård, korttidsplatser, kostnad för utskrivningsklara m.m. Där ligger kostnaden högt över jämförbara kommuner. Kostnad för vård- och omsorgsboende ligger dock i nivå med eller under den för jämförbara kommuner.

Framtid

Örebro kommun växer. Volymökningar och ökad ärendetyngd påverkar programrådets alla verksamheter. Arbetet med att förenkla, förnya och förbättra pågår till exempel genom åtgärder för att förbättra resursutnyttjandet inom och mellan förvaltningarna. För att minska kostnadsutvecklingen arbetar programnämnden med åtgärder. Arbetet pågår för att säkerställa och effektivisera myndighetsutövningens alla delar. Den ansträngda bostadssituationen i Örebro påverkar verksamheternas möjligheter att hitta bostadslösningar. Insatser pågår för att öka engagemanget hos privata fastighetsägare att erbjuda lägenheter för bostadssociala lösningar.

Andelen externa utförare inom valfrihetssystemet ökar och konkurrensutsatta verksamheter behöver sänka kostnadsnivån, anpassa personalstyrkan och arbeta för att bli konkurrenskraftiga.

Socialnämnderna

Måluppfyllelse verksamhet

Nämnderna bedöms bidra till utveckling inom samtliga strategiska områden.

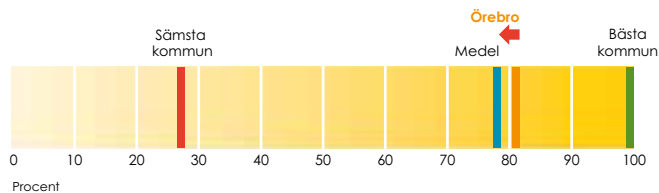
Verksamhetsuppdraget bedöms uppnå måluppfyllelse. Fokusområden redovisas där det är lämpligt. Genderbudget-analys redovisas. Indikatorerna nås med undantag för inte återaktualiserade vuxna samt antal rapporterade icke verkställda beslut. Positivt är också att nämndernas respektive resultat särskiljs tydligare. Flera goda arbeten pågår, till exempel kring ensamkommande barn, team för förstärkt öppenvård i egen regi och att erbjuda tidiga insatser för föräldrar till barn 0–9 år i Oxhagen.

Måluppfyllelse för målgruppens resultat nås. Resultaten för Tillståndsenheten (Socialnämnd öster) är fortsatt goda. Insatser pågår för förbättrade resultat.

Viktiga händelser

- En kraftig ökning av ensamkommande flyktingbarn och svårigheter med lokaler, boende, ställföreträdare och gode män.
- Vård- och omsorgsboendet Trädgårdarna och nya gruppboendestäder är under byggnation.
- Strategiarbetet Sveriges bästa äldreomsorg pågår. Dialog med medarbetare genomfördes under våren och medborgardialog genomfördes under hösten.
- Arbetet med att reducera utskrivningsklara patienter på länets sjukhus har resulterat i en kraftig minskning till en rimlig nivå.
- De första externa utförarna av daglig verksamhet har kommit igång och är valbara.
- Frivillig och hälsofrämjande enheten var den första verksamheten inom Örebro kommun att bli HBTQ-diplomerad.

MÅTT 30 Andelen ungdomar som inte blivit aktuella på nytt ett år efter avslutad insats/utredning av kommunens socialtjänst.

Måluppfyllelse resurser

Medarbetarnas utveckling visar att HME-värdet inte klarar måluppfyllelse för Socialnämnd väster men är i nivå för Socialnämnd öster. Förenkla, förnya och förbättra samt internkontroll finns med i relevanta delar. Positivt är att ett arbete med ständiga förbättringar inleddes för att bättre ta tillvara medarbetarnas förslag och utvecklingsvilja.

Ekonomisk effektivitet visar måluppfyllelse. Beläggningsgrad för lokalutnyttjandet når goda resultat. Förvaltningen har arbetat för hemtagning av externa köp för att minska kostnaderna.

Ekonomi visar underskott inom båda nämnderna (Socialnämnd öster -7,9 mnkr, Socialnämnd väster -1,9 mnkr) vilket gör att måluppfyllelse inte klaras. Förvaltningen har dock gjort insatser som mildrat underskottet.

Exempel på insatser

- Verksamheten har varit delaktig i att ta hand om det stora antalet ensamkommande barn, vilket ställt stora krav på flexibilitet, samverkan och goda arbetssätt.
- Det stora flyktingmottagandet har ställt mycket stora krav på såväl den myndighetsutövande verksamheten som det interna utförandet. Flera nya boendeverksamheter i kommunal regi har öppnats under året och för att möta behoven har förvaltningen också gjort nya upphandlingar och använt mer otraditionella lösningar med hotell, vandrarhem och stugbyar. De nya lösningarna har möjliggjorts genom stor flexibilitet i organisationen och hos externa samarbetspartners.
- Förvaltningen är delaktig i sociala investeringar, bland annat genom tvärkompetensteamet i Oxhagen som erbjuder tidiga stödinsatser för barn 0–9 i samverkan med skolan, samt stöd till funktionshindrade.
- Tydliggörandet av den öppna ingången till öppenvårdsverksamheten för vuxna har ökat andelen människor som söker sig till verksamheten på eget initiativ.

Jämförelser med andra kommuner

Örebro hade fram till 2013 en högre kostnad per invånare för barn- och ungdomsvård och missbrukarvård för vuxna än jämförbara kommuner, trenden har dock vänt och 2014 hade Örebro 161 kronor lägre kostnad per invånare. Nettokostnaden totalt för individ- och familjeomsorgen (exklusive ekonomiskt bistånd) ligger under medelkostnaden för jämförbara kommuner.

Framtid

- Utmaningen är att klara kommande volymökningar. Antalet utredningar har ökat vilket återspeglas i kostnadsökningar för insatserna, framförallt ökade externa köp. Effektiviseringar har påbörjats för att minska externa köp till förmån för billigare verksamhet i egen drift med bibehållen eller ökad kvalitet och behöver fortsätta.
- Inför 2016 har förvaltningen erhållit medel för att tillsammans med Barn och utbildning förstärka familjecentralerna personellt under tre år för att skapa goda förutsättningar för fortsatt utveckling.
- En treårig satsning görs för att förstärka myndighetsutövningen när en filial öppnas i Vivalla.

Vård- och omsorgsnämnderna

Måluppfyllelse verksamhet

Utveckling sker inom samtliga fyra strategiska områden vilket gör att måluppfyllelse nås.

För området processer är bedömningen att måluppfyllelse inte klaras. Flera av indikatorerna når inte önskat läge, utveckling sker men bedömningen är att mer behövs. Arbetet med genderbudget-analys är uppskjutet. Vård- och omsorgsnämnderna visar dock en positiv utveckling, till exempel för vård- och omsorgsboenden samt förebyggande verksamhet. Förvaltningen deltar i strategiarbetet Sveriges bästa äldreomsorg. Positivt är också att nämndernas respektive resultat särskiljs tydligare. Vårdighetsgarantierna visar måluppfyllelse. Fokusområden redovisas, till exempel genom redovisning av insatser för jobb och social sammanhållning som pågår inom den förebyggande verksamheten.

Årets brukarundersökning visar måluppfyllelse totalt sett och har analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv. Målvärdet nås dock inte för inflytande inom vård- och omsorgsboende öster.

Måluppfyllelse resurser

Inom ekonomiskt effektivitet bedöms nämnderna inte klara målen. Kostnad per utförd timme i hemvården är långt över målvärdet. Inom flera av verksamheterna utvecklas resultaten i rätt riktning. Indikatorerna för beläggningsgrad inom vård- och omsorgsboende visar förbättrade resultat vilket gett cirka 20 platser. Arbetet med att minska antalet utskrivningsklara med betalningsansvar har gett resultat under året.

Medarbetarnas resultat är goda för HME-värdet och där verksamheten når måluppfyllelse för båda nämnderna. Andel timavlönade, andel heltid och delade turer har börjat följas och har

ännu en bit kvar till måluppfyllelse. Målkonflikter försvårar utvecklingen. Könsuppdelad statistik finns.

Båda vård- och omsorgsnämnderna visar underskott (Vård- och omsorgsnämnd väster -27,8 mnkr, Vård- och omsorgsnämnd öster -44,5 mnkr) vilket innebär att måluppfyllelse inte klaras. Intraprenaderna för båda nämnderna klarar måluppfyllelse.

Exempel på insatser

- Kommunens första HBTQ-diplomerade enhet finns inom Vård och omsorg.
- Målgruppernas nöjdhet är fortsatt hög för de flesta verksamheterna.
- Förebyggande området har tagit emot 32 personer i arbetsmarknadsåtgärder. Dessa personer får möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden och bidrar stort till en väl fungerande verksamhet.
- Seniorfestivalen genomfördes för sjätte året i rad i samverkan med pensionärsorganisationer.

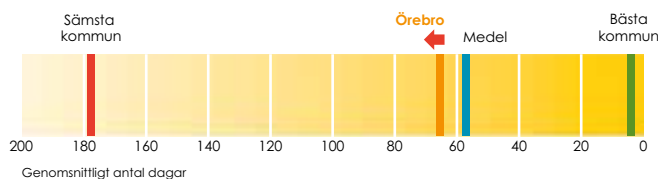
Jämförelser med andra kommuner

Vård- och omsorgsnämnderna har en hög kostnad för ordinärt boende (hemvård, korttidsplatser, kostnad för utskrivningsklara m.m.) i jämförelse med likvärdiga kommuner. Kostnaden för vård- och omsorgsboende ligger i nivå med eller under den för jämförbara kommuner.

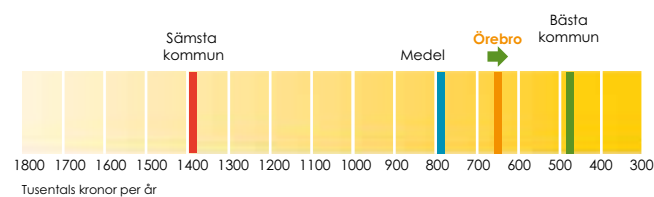
Framtid

- Andelen externa utförare inom omvårdnad ökar med cirka 1,6 procentenheter per månad vilket gör att nämnderna både behöver arbeta med att sänka kostnadsnivån och anpassa personalstyrkan efter uppdraget.
- En åtgärdsplan med en tydlig tidsplan är framtagen. Syftet är att komma tillräkta med underskotten och nå en ekonomi i balans.
- Under 2016 ska arbetet med tekniska lösningar prioriteras, exempelvis tillsyn via länk, och nyckelfri hemtjänst.

MÅTT 7 Hur lång är väntetiden för att få plats på ett vård- och omsorgsboende från ansökan till erbjudande om plats?

MÅTT 24 Vad kostar en plats i kommunens vård- och omsorgsboenden?

Nämnden för funktionshindrade

Måluppfyllelse verksamhet

Nämnden bedöms bidra till utveckling inom samtliga strategiska områden.

Verksamhetens processer bedöms nå måluppfyllelse, de flesta indikatorerna klarar målvärdet och visar god utveckling. Nämnden redovisar fokusområden. Måluppfyllelse nås för de unika servicegarantierna. Genderbudget-analys finns redovisad.

Verksamhetsuppdraget målgruppernas nöjdhet bedöms inte nå måluppfyllelse. Ett nytt verktyg, Pict-O-Stat, används inom bostad med särskild service, korttidstillsyn, korttidsvistelse samt daglig verksamhet. Resultaten är något sämre än tidigare och svårtolkade, samtidigt ger metoden bättre delaktighet för individen. Resultaten indikerar skillnader mellan könen som tidigare inte uppmärksammats vilket gör att fortsatt utveckling är viktigt att följa. En enkätundersökning har genomförts inom socialpsykiatri med goda resultat.

Måluppfyllelse resurser

Inom ekonomisk effektivitet bedöms nämnden inte klara målen. Flera av indikatorerna klarar inte önskat läge. Omställningsarbetet inom daglig verksamhet har inte gett önskad effekt. Det är positivt att redovisningen omfattar en analys utifrån både KPB (kostnad per brukare) och omvärld.

Verksamhetsuppdraget medarbetare bedöms klara måluppfyllelse. Nämnden har tre olika nyckeltal, HME, timavlönade och rätt till heltid. När det gäller HME syns en positiv utveckling, liksom för andelen heltidsanställda, men andelen timavlönade har inte minskat.

Verksamheten exklusive intraprenadens resultat redovisar ett underskott och klarar inte måluppfyllelse. Intraprenaden klarar måluppfyllelse.

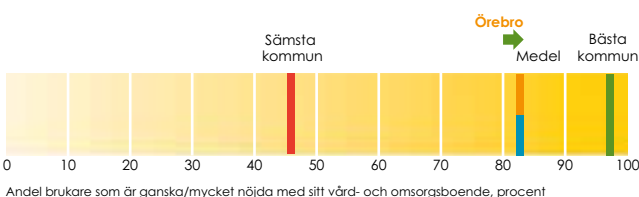
Exempel på insatser

- Förvaltningen arbetar aktivt med delaktighet och inflytande, ett exempel är införandet av några öppna ledningsgrupper.
- Nämnden är delaktig i två sociala investeringar, Team Oxhagen samt NP-teamet. Båda insatsernas fokus är att ge tidiga insatser för unga 0–9 år samt individer med neuropsykiatrisk problematik.

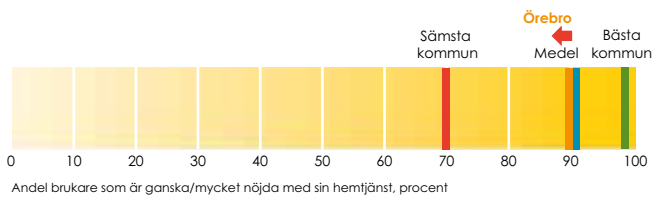
Jämförelser med andra kommuner

Förvaltningen har en hög andel bostäder med särskild service i förhållande till andra kommuner som mäts enligt KPB. Det gäller också i förhållande till andra kommuner som har en stor andel personer med funktionsnedsättning. Kommunen ligger fortfarande under medelkostnad för samtliga insatser enligt KPB,

MÅTT 25 Hur nöjda är brukarna med sitt vård- och omsorgsboende?

MÅTT 28 Hur nöjda är brukarna med den hemtjänst de får?

men generellt har kostnaderna ökat under 2015 beroende på ökade volymer och förändrad insatsmix.

Framtid

- Psykisk ohälsa och utanförskap ökar, förvaltningen arbetar för en ökad kunskap kring problematiken tillsammans med civila samhället.
- En anpassning av verksamheten daglig verksamhet behövs utifrån att verksamheten numera är konkurrensutsatt.
- En fortsatt utveckling av användandet av enkätverktyget Pict-O-Stat behövs.

Överförmyndarnämnden

Måluppfyllelse resurser

Nämnden har inget redovisningskrav inom de strategiska målområdena.

Processerna beskrivs väl i grunduppdraget och bedömningen är att måluppfyllelse nås. Överförmyndaren har svårt att uppfylla den ena servicegarantin, ställföreträdarens och gode mäns möjlighet till entledigade efter tre månader. Servicegarantin att begärt uttagstillstånd ska hanteras inom fem dagar ligger på 97 procent och klarar därmed måluppfyllelse. Genderbudget-analys och internkontroll redovisas.

Inom området målgruppens nöjdhet finns få resultat redovisade. En enkätundersökning till ställföreträdare har genomförts som indikerar goda resultat, men djupare analys av resultaten saknas.

Måluppfyllelse resurser

Indikatorerna klarar måluppfyllelse inom ekonomisk effektivitet. Inom området medarbetare visar HME 73, en minskning från 78 året innan. Fokusområden finns redovisade.

Exempel på insatser

- Verksamheten har varit delaktig i att ta emot det stora antalet ensamkommande barn vilket ställt stora krav på flexibilitet, samverkan och goda arbetssätt. Ett stort antal nya ställföreträdare har rekryterats, antalet godmanskap har ökat från 67 till 263.
- Under året har en enkätundersökning genomförts till ställföreträdarna som visar på god nöjdhet.

Framtid

- Utvecklingen av mottagandet av ensamkommande barn är fortsatt viktigt. Ett fortsatt stort antal väntas även kommande år. Processer och gränssnitt mellan verksamheter behöver säkerställas för att kunna ge målgruppen ett bra mottagande.
- Förvaltningen planerar för att inneha värdskapet för Föreningen Sveriges Överförmyndares studiedagar 2017.

Landsbygdsnämnden

UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Intraprenader	Övrig verksamhet
Grönt	Grönt	Gult	Gult	Vitt	Vitt	Vitt	Vitt	Vitt	Grönt

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Måluppfyllelse verksamhet

Landsbygdsnämnden har verkat sedan första januari 2015. Nämnden bedriver ingen egen verksamhet, men har inom ramen för sitt huvuduppdrag att stimulera utvecklingen på landsbygden, arbetat för en långsiktig hållbarhet genom de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Nämnden har i allt väsentligt arbetat utifrån givna uppdrag och lämnat positiva bidrag till flera av de strategiska områdena.

Nämnden har i det interna arbetet koncentrerat sig på att skapa arbetsformer och rutiner för nämndarbetet. Det utåtriktade arbetet har till stor del varit knutet till framtagandet av ett landsbygdsprogram som varit ute på remiss. Ett antal medborgardialoger genomfördes för att på så sätt få in synpunkter på programmet.

Långvariga sjukskrivningar och omsättning på tjänstemannasidan har försvårat arbetet. Detta till trots har nämnden genomfört en rad insatser för landsbygdens utveckling.

Exempel på insatser

- Ett förslag till landsbygdsprogram för Örebro kommun har tagits fram.
- Nämnden har givit ut nyhetsblad i Tysslinge och Glanshammar, samt annonserat i Östernärkebladet.
- Nämnden har genomfört medborgardialoger på Örebro kommuns landsbygd.
- Medel för landsbygdsutveckling har fördelats till 23 olika projekt.
- Medel för näringslivsutveckling har betalats ut till fyra olika företagorganisationer på landsbygden.
- Nämnden har medverkat i arbetet med utbyggnad av bredband på landsbygden.

Måluppfyllelse resurser

Nämndens samlade budget gav ett överskott på 300 000 kronor. Nämndens egna kostnader gav ett mindre underskott, främst beroende på extra kostnader för etableringen av den nya nämnden. I budgeten avsattes medel till landsbygdsutvecklingsbidrag. Budgetposten gav ett överskott, vilket kan förklaras med att det var nämndens första år och att dess verksamhet inte ännu var känd. Landsbygdsstödet till företagorganisationer betalades ut i sin helhet. Avvikelsen vad det gäller ersättning till Näringslivsavdelningen beror till stor del på extraordinära personalkostnader.

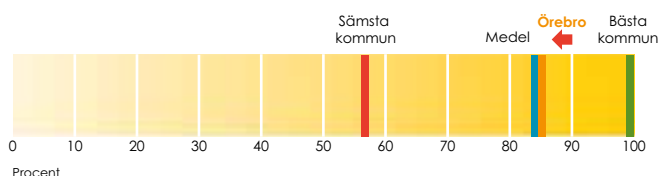
Verksamhet, nettokostnader i tusen kronor	2014*	2015
Nämnd	-	-943
Planeringsreserv	-	-45
Bidrag till landsbygdsutveckling	-	-616
Landsbygdsstöd företagsorganisationer	-	-600
Informationsblad	-	-202
Ersättning till Näringslivsavdelningen	-	-1 800
Övriga kostnader	-	-193
Totalt	-	-4 400

*Inget utfall 2014 då nämnden bildades 2015.

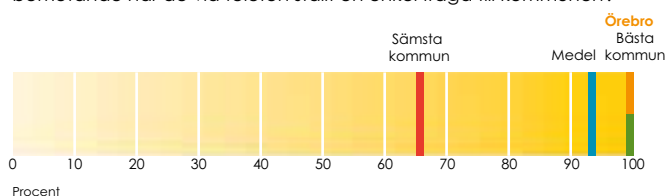
Framtid

På grund av den mängd synpunkter som inkommit på förslaget till landsbygdsprogram, tillsatte nämnden en arbetsgrupp, vars uppgift var att bedöma remissvarens konsekvenser för programmet utformning, föreslå ny tidplan och bestämma en arbetsordning för det fortsatta arbetet. Därefter kommer en parlamentarisk arbetsgrupp att utses. Detta arbete kommer att ta stor del av nämndens uppmärksamhet i anspråk, liksom arbetet med bredbandsutbyggnad på landsbygden. Nämnden behöver vidare ta fram handlingsplaner för en rad uppdrag. Exempel på det är rutiner för dialog, bland annat med de kommande lokala utvecklingsgrupperna, samt medborgardialoger i allmänhet. Även nämndens uppdrag att säkerställa medverkan i projekt som berör nämndens strategiska uppdrag, ska konkretiseras i handlingsplaner.

MÅTT 1 Hur stor andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post får svar inom två arbetsdagar?

MÅTT 3 Hur stor andel av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen?

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Intraprenader	Övrig verksamhet
Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Måluppfyllelse verksamhet

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har god ekonomi som grund för en god och effektiv verksamhet. Måluppfyllelsen för de styrande indikatorerna från Kommunstyrelsen uppgår till 75 procent vid årets slut. Ett antal utvecklingsområden finns där måluppfyllelsen kan bli bättre.

För att öka målvärdet för huvudindikatorn ”andel som går vidare till arbete och/eller studier” pågår ett arbete för att förbättra resultatet för de enskilda arbetsmarknadsinsatserna, 3 av 5 insatser når full måluppfyllelse. Förbättrade och mer riktade studie- och yrkesvägledningsinsatser, ökad individualisering i planering och val av insats samt riktade insatser till specifika målgrupper görs.

En hög måluppfyllelsen inom vuxenutbildningen ska garantera kvalitet och bidra både till framtida arbete för den enskilda och god kompetensförsörjning för regionens näringsliv.

Nämndens arbete med att rikta och individanpassa insatser för att människor ska etablera sig på arbetsmarknaden och få egen försörjning, bidrar till människors egenmakt. Insatserna riktar sig till olika grupper med särskilda behov och med stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. I detta arbetar vi tillsammans med kooperativ och frivilligorganisationer. Genderanalyser görs inom respektive verksamhetsområde i syfte att säkerställa jämställdhetsperspektivet.

Målområdet barns och ungas behov visar starkt resultat, och genom ett utvecklat arbete med barnperspektiv inom försörjningsstöd och riktade arbetsmarknadsinsatser till barnfamiljer ges bättre ekonomiska förutsättningar och skapar goda föräldraförebilder.

Nämndens förvaltning genomför uppdrag från programområde Samhällsbyggnad med att sköta och underhålla naturreservaten och rekreationsområdena i Örebro, så att de bidrar till medborgarnas trygghet och trivsel.

Resultatet av brukarenkäten som genomfördes våren 2015 bekräftar ett starkt brukarfokus och en mycket hög brukarnöjdhet, vilket också bekräfts av höstens temperaturmätning.

Nämndens verksamhet arbetar systematiskt med verksamhetsutveckling, internkontroll, genderanalyser och med att för enkla, förnya och förbättra för att tillgodose medborgarnas och brukarnas behov.

Nämndens bidrag till de fyra strategiska områden är god och bedömningen visar ett starkt resultat, endast för strategiområdet hållbar tillväxt blir bedömningen ett resultat med förbättringspotential.

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Arbetsmarknadsåtgärder	-110,5	-121,9	-113
Flyktningmottagande	-6,4	-0,8	-0,4
Försörjningsstöd	-235,8	-234,4	-233
Vuxenutbildning	-101,4	-106,7	-113
Övrig verksamhet	-0,9	-0,7	-1
Totalt	-455,0	-464,5	-460,4

Volymuppgifter	2013	2014	2015
Öppen arbetslöshet, %	5,0	4,4	4,0
Öppen arbetslöshet, inkl. alla i arbetsmarknadsprogram, %	9,8	8,6	8,1
Antal personer i arbetsmarknadsåtgärder	1 987	1 658	1 639
Antal mottagna flyktingar	570	610	640
Antal deltagare i sfi-undervisning	1 739	1 681	1 892
Antal årsstudieplatser på grundläggande vuxenutbildning	353	401	360
Antal årsstudieplatser på gymnasial vuxenutbildning, allmänna och yrkeskurser	966	1 277	423
Antal unika hushåll med försörjningsstöd	4 167	4 061	3 814
Utbetalt ekonomiskt bistånd, totalt, mnkr	190,7	181,6	178,4

Exempel på insatser

Exempel på insatser är yrkesutbildningar och sfi med arbetsmarknadskoppling till näringslivet och offentlig sektor. Instegsjobben ger möjlighet för nyanlända invandrare att under sfi-tiden komma i tidig kontakt med arbetslivet, samtidigt som de lär sig svenska i reell miljö.

Den årliga feriepraktiken ger flickor och pojkar möjlighet att få egen inkomst under sommaren, vilket kan underlätta för ungdomar i ekonomiskt utsatta hushåll. Dessutom ger den tidig kontakt med och erfarenhet av arbetslivet vilket kan underlätta framtida etablering på arbetsmarknaden.

Vi fortsätter samarbetet med Förvaltningen för funktionshindrade kring hur fler personer med funktionsnedsättning ska kunna erbjudas arbetsmarknadsinsatser. Vi samarbetar med ÖBO med inriktning på utbildning, ÖBO-skolan är en kurs i grönyteskötsel och fastighetsskötsel som möjliggör anställning i något av fastighetsbolagen.

Måluppfyllelse resurser

Nämndens ekonomiska resultat visar på överskott med 16 mnkr, varav intraprenaden Komvux visar på överskott med 1,4 mnkr och förvaltningskontoret visar på överskott med 1,8 mnkr.

Vuxenutbildningen bidrar till överskottet, framförallt lägre kostnad för yrkesutbildningar. AFA-medel som överfördes från 2014 till 2015 för initialkostnader i samband med nytt verksamhetssystem ger överskott. Arbetsmarknadsanställningarna bidrar också till överskottet då verksamheten inte kommer upp i budgeterade volymer, liksom utbetalning av försörjningsstöd som minskat med 2 procent sedan 2014.

Fortsatt arbete och dialog med samtliga chefer inom förvaltningen utifrån ledarplattformen har skett. Resultatet i 2014 års medarbetarenkät föranledde ett stort fokus på ledarskap i förvaltningen, och i 2015 års resultat av ledarindex bekräftade medarbetarna att detta gett resultat.

Förvaltningens korttidssjukfrånvaro har minskat något sedan 2014 till 5,2 dagar per snittanställd. Frisknärvaron, som kan användas för att beskriva en "rimlig" frånvaro på grund av sjukdom, är 0–5 dagar per person och år. Det innebär att korttidssjukfrånvaron bara marginellt överstiger detta värde för frisknärvaro.

Volymer inom grundläggande vuxenutbildning och sfi bedöms öka kraftigt under perioden fram till 2020. En strategisk plan för hur vuxenutbildningen ska utvecklas och växa har tagits fram som säkerställer en mer långsiktig trygghet och samordning av vuxenutbildningens lokalisering.

Jämförelser med andra kommuner

Andelen deltagare i sfi som avslutar sina studier med betyg på D-nivå uppgår till 73 procent, vilket är över riksgenomsnittet. Andel godkända elever på vuxenutbildningens yrkesutbildningar uppgår till 94 procent, vilket är över snittet med jämförbara kommuner.

Framtid

Den positiva utvecklingen med ett minskat antal hushåll med försörjningsstöd måste fortsätta. Grunden för det är fortsatt goda insatser som leder vidare till arbete och egen försörjning

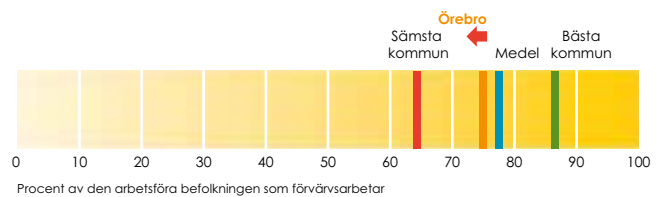
och ett utvecklat och fördjupat samarbete med Arbetsförmedlingen. Detta i kombination med en fortsatt positiv utveckling på arbetsmarknaden och god tillväxt i regionen kan säkerställa en fortsatt god utveckling.

Vi ska ha fortsatt fokus på målgrupper som har en längre väg till arbete och egen försörjning. För att möta dessa målgruppers behov kommer nu Hälsoträdgården att etableras på Kvinnerstaområdet. Ett samarbete med Svenska kyrkan kring start av Stadsmissionen i Örebro har inletts och en social investering i samverkan med Förvaltningen för funktionshindrade och socialtjänsten planeras.

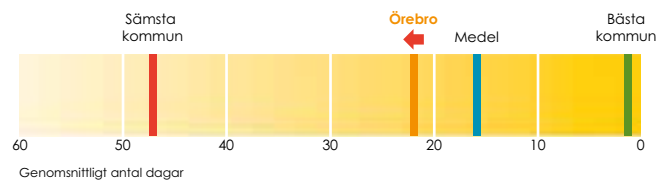
De kommande årens stora flyktningmottagande kommer att utgöra en utmaning för nämnden, inte bara för att det medför stora volym- och kostnadsökningar inom vuxenutbildningen utan för att det ställer ännu större krav på hur vi lyckas med integrationsuppdraget.

Totalt ska nämndens utvecklingsarbete alltid syfta till att uppfylla verksamhetsidén om att fler människor ska kunna försörja sig själva. Det ska ske med hög medverkan från den enskilde och med relevanta krav från samhället. Just kring delaktigheten har verksamheten ett utvecklingsområde.

MÅTT 31 Andelen förvärvsarbetande i kommunen.

MÅTT 8 Hur lång är handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd vid nybesök?

Stadsrevisionen

Stadsrevisionens uppgift är att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom Kommunstyrelsens/nämndernas verksamhetsområden. Genom lekmannarevisorer, som är valda ur gruppen av revisorer i Stadsrevisionen, granskas även att de kommunala bolagen följer ägardirektiven och har god intern kontroll. Stadsrevisionen har under 2015 granskat kommunens delårsrapport samt årsredovisning. Det har också genomförts åtta fördjupade granskningar samt granskning av kommunens interna kontroll. Stadsrevisionen redovisar ett överskott med 0,1 mnkr.

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Stadsrevisionen	-2,9	-2,8	-3,4

Valnämnden

Valnämndens resultat visar ett överskott på 0,2 mnkr. Den lokala valmyndigheten består av valnämnd och valkansli. Valnämnden ansvarar för valen, och valkansliet för det praktiska genomförandet av allmänna val, val till Europaparlamentet samt eventuella folkomröstningar.

Implementering av ett nytt valadministrativt system har inletts under året. Under 2015 genomfördes inga val.

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Valnämnden	-0,2	-4,4	0,0

Kommunstyrelsens egen verksamhet

UTVECKLA: Strategiska områden 2015–2018				SÄKRA: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				HUSHÅLLA: Ramavvikelse	
Hållbar tillväxt	Människors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Verksamhetens processer	Brukare/medborgare	Ekonomiska nyckeltal/effektivitet	Medarbetare	Intraprenader	Övrig verksamhet
Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Blått	Gult	Vitt	Grönt

■ När målen nåtts och utvecklingen bidrar till kommunens helhetsresultat.

■ När utveckling skett men målet inte har uppnåtts.

■ När mer behöver göras för utveckling i rätt riktning.

□ När uppgift saknas eller inte kan bedömas.

■ När bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas.

Måluppfyllelse verksamhet

Verksamheten under Kommunstyrelsen har i allt väsentligt bedrivits utifrån givna uppdrag och lämnar positiva bidrag till de strategiska målområdena. Under året har arbetet med att utveckla förutsättningar för fortsatt digitalisering fått en nystart. Informationskartläggning pågår för att komma vidare inom e-utvecklingen, inrätta fler komplexa e-tjänster och öka effektiviteten inom den kommunala administrationen. En ny internhyresmodell är på plats och tillämpas, och resultatet ser positivt ut. Utvärdering och analys av effekter kommer fortsätta under 2016.

Tre nya avdelningar: Myndighetsavdelningen, Centralt skolstöd samt Upphandling och uppföljning, har under året succesivt etablerats inom Kommunledningskontoret i syfte att förstärka kommunens arbete med tillsyn, uppföljning, insyn och kontroll av externa och interna utförare. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar samt är arbetsgivare för de medarbetare som flyttats. Under året har Kommunstyrelsen utvecklat sin samordnande roll i mottagandet av ensamkommande barn och flyktingsituationen.

Samverkan mellan bolagen och kommunen har utvecklats och sker idag inom en rad områden. Det regionala samarbetet har hittat sina former genom den nya samverkanstrukturen. Samarbetet inom Business Region Örebro inkluderar numera elva kommuner i regionen, med Örebro kommun som motor i arbetet. Servicen till näringslivet har förbättrats avsevärt.

Exempel på insatser

- Örebro får Kommunkompassets högsta uppmätta värde hittills.
- Örebro kommun har utsetts till Sveriges bästa miljökommun 2015.
- Nöjd Kund-Index för näringslivet förbättras ytterligare, från 73 år 2014 till 76 år 2015.
- Antalet ensamkommande barn har ökat kraftigt, och kommunens verksamheter har visat en god förmåga att växla upp insatserna.
- Jubileumsåret, Örebro 750 år, blev en publikmässig succé.

Måluppfyllelse resurser

Kommunledningskontorets verksamheter visar totalt sett ett positivt resultat och arbetet har skett enligt givna uppdrag. Stödet som förvaltningen ger till Kommunstyrelsen och programnämnderna prioriteras och arbetet med att tydliggöra former för resursfördelning för ökad effektivitet behöver slutföras.

Politisk ledning har en ekonomi i balans vid årets slut, efter att Kommunfullmäktige under året kompenserats med tilläggs-

Verksamhet, nettokostnader i mnkr	2013	2014	2015
Kommunledning	-35,7	-37,0	-38,9
Kommunledningskontoret	-243,8	-257,0	-270,4
Kommungemensamma verksamheter	-102,0	-103,0	-94,1
Kommungemensamma statsbidrag	88,2	105,9	107,7
Fastighetsverksamhet	-33,5	-33,7	8,0
Nerikes Brandkår	-70,3	-70,9	-72,1
Totalt	-397,1	-395,7	-359,8

budget. Första året på en ny mandatperiod har inneburit extra kostnader för utbildning av politiker. Kommunledningskontoret uppvisar ett överskott på drygt 14 mnkr, varav nära 9 mnkr är AFA-medel som inte nyttjats under året och kommer att begäras bli överförda till 2016. Kommunledningskontoret har under hösten påbörjat en anpassning till kommande ekonomiska och organisatoriska förutsättningar 2016. Bland annat har all vakansprövning passerat förvaltningschefen. Under året har insatser gjorts från kommuncentral nivå för att särskilt följa och stödja Vård- och omsorgsförvaltningen i sitt anpassningsarbete. Den stora satsningen på ledarutveckling har påbörjats och ett antal chefer och ledningsgrupper deltar i första utbildningsomgången.

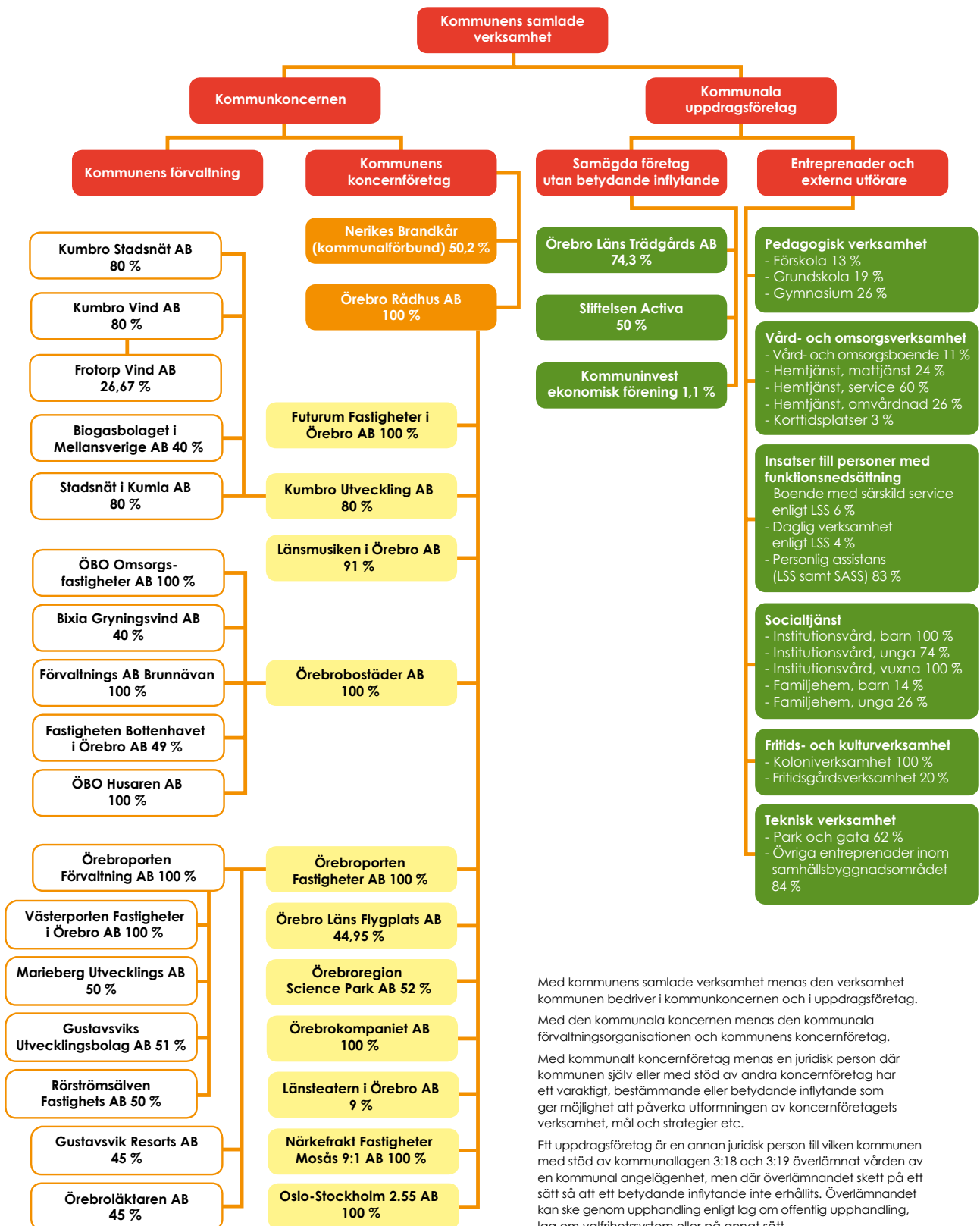
Framtid

Det ökade antalet människor som kommit till landet och till Örebro innebär nya förutsättningar för berörda verksamheter. Kommunstyrelsen har en viktig roll i samordning av insatser, strategier och principer för fördelning av resurser, och i att säkra att statsbidrag återsöks och används för avsedda områden. En väsentlig utmaning i Kommunstyrelsens uppdrag är att säkerställa en samlad utveckling och samordning av insatser för social sammanhållning och sysselsättning. En samordnare har rekryterats för att fördjupa arbetet.

En stor utmaning framåt är även att anpassa förvaltningen till de nya förutsättningarna när de båda förvaltningskontoren och Kommunledningskontoret förs samman. Från och med 2016 kommer ökad styrning av IT-utvecklingen ske när samtlig IT-verksamhet hör under Kommunstyrelsens direkta ansvar.

Kommunens kraftiga tillväxt, ökande befolkning med olika behov, den relativt svaga konjunkturen och den svaga ekonomiska tillväxten, samtidigt som kommunens internbank har stora uppläsningsbehov för kommunkoncernens räkning, kräver tydliga prioriteringar. Detta kommer vara en central uppgift för Kommunstyrelsen hela året och mandatperioden.

KOMMUNENS SAMLADE VERKSAMHET

Med kommunens samlade verksamhet menas den verksamhet kommunen bedriver i kommunkoncernen och i uppdragsföretag.

Med den kommunala koncernen menas den kommunala förvaltningsorganisationen och kommunens koncernföretag.

Med kommunalt koncernföretag menas en juridisk person där kommunen själv eller med stöd av andra koncernföretag har ett varaktigt, bestämmande eller betydande inflytande som ger möjlighet att påverka utformningen av koncernföretagets verksamhet, mål och strategier etc.

Ett uppdragsföretag är en annan juridisk person till vilken kommunen med stöd av kommunallagen 3:18 och 3:19 överlämnat värden av en kommunal angelägenhet, men där överlämnandet skett på ett sätt så att ett betydande inflytande inte erhållits. Överlämnandet kan ske genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling, lag om valfrihetssystem eller på annat sätt.

Kommunens ekonomiska resultat och finansiell ställning

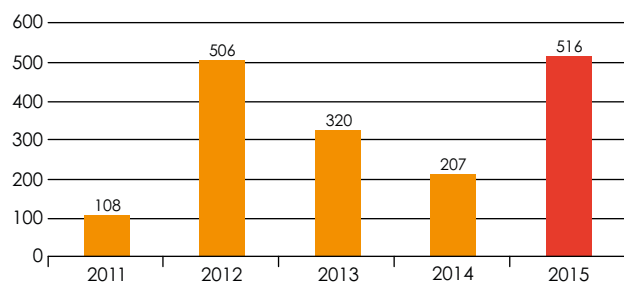
I detta avsnitt beskriver vi utvecklingen av kommunens ekonomiska resultat och finansiella ställning med stöd av RK-modellen. RK-modellen är en modell för finansiell bedömning som har utvecklats inom Kommunforskning i Västsverige (KFI) och bygger på fyra olika aspekter vid finansiell bedömning; resultat, kapacitet, risk och kontroll. Genom att analysera dessa olika aspekter identifieras kommunens finansiella styrkor och svagheter.

Resultat

Årets resultat

Kommunens resultat för 2015 uppgår till 516 mnkr. Exklusive de jämförelsestörande posterna uppgår resultatet till 109 mnkr vilket ska ställas mot budgetens 82 mnkr, ett överskott på 27 mnkr. De jämförelsestörande posterna består av exploateringsintäkter, återbetalning från AFA-medel samt reavinsterna inom de materiella och finansiella anläggningstillgångarna, specificeras i not 3 och 9 i resultaträkningen.

Resultat före extraordinära poster, mnkr

Budgetöverskottet inklusive jämförelsestörande poster på 434 mnkr beror främst på konsekvenser av ändrad redovisningsprincip för exploateringsverksamheten som ger intäkter på 306 mnkr år 2015. Kommunen har dessutom fått återbetalning av premier för AFA-försäkringen på 55 mnkr.

Nämnderna redovisar ett samlat överskott på 40 mnkr. Vård- och omsorgsnämnderna inom Programnämnd social välfärd redovisar ett underskott på 72 mnkr men detta vägs upp av överskott Programnämnd barn och utbildning, Programnämnd samhällsbyggnad, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt Kommunstyrelsen.

För skatteintäkter inklusive utjämningsbidrag redovisas ett underskott mot budget med 41 mnkr. Skatteintäkterna har ökat med 296 mnkr jämfört med förra året, 4,3 procent.

Kommunens nettointäkter från finansverksamheten är 211 mnkr, vilket är 86 mnkr högre än budget. Den huvudsakliga orsaken till överskottet är ökad avkastning inom kapitalförvaltningen samt lägre räntekostnad för pensionsavsättningen.

För att få en hållbar ekonomisk utveckling måste finansieringen i form av skatteintäkter och finansnetto tillsammans öka minst lika mycket som nettokostnaderna över tid. Både skatte- och nettokostnadsutvecklingen påverkas av befolkningsutvecklingen. Ökad befolkning innebär ökade skatteintäkter men samtidigt ökade krav på samhällsservice. Konjunkturen påverkar

också skatteintäkterna som därför varierar mellan åren. Även verksamhetens kostnader påverkas av konjunkturen eftersom minskade skatteintäkter ofta innebär omprövningskrav i verksamheten. Under året har verksamheten haft ett omprövningskrav motsvarande 48 mnkr.

Relateras årets resultat exkl. jämförelsestörande poster till skatteintäkter, redovisar kommunen ett resultat på 1,5 procent, mot budgeterade 1,1 procent. Resultatet ligger således under de cirka 2 procent som brukar betraktas som god ekonomisk hushållning.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 mnkr. Jämförelsestörande poster bör särskilt beaktas vid jämförelser av resultatet mellan olika år.

Som jämförelsestörande poster räknas också återkommande poster som varierar stort mellan åren, till exempel kostnader och intäkter för exploatering och realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar och vinster och förluster vid försäljning av finansiella tillgångar. De jämförelsestörande posterna i bokslutet uppgår till 407 mnkr i nettointäkter.

lanspråktagande av reserveringar i eget kapital

I de senaste årens bokslut har kommunfullmäktige beslutat om att ianspråkta delar av årets resultat på ett sätt som har flerårig effekt. Genom att reservera medel i eget kapital öronmärks medel för specificerade ändamål. För reserveringar som gjorts av de AFA-medel som återbetalts för åren 2004–2008 har 21 mnkr ianspråktagits under året och med årets återbetalning inräknad återstår 59 mnkr. Ackumulerade resultat från intraprenader finansieras genom ianspråktagande av eget kapital. 3 mnkr har förbrukats och 20 mnkr nya överskott har ackumulerats. Intraprenadernas ackumulerade överskott uppgår nu till 35 mnkr. Av de 80 mnkr som reserverats för Sociala investeringar har 4,3 mnkr förbrukats under året och 6,9 mnkr har tillförts från AFA-medel och uppgår nu till 81,2 mnkr. I eget kapital har även delar av resultatet från exploateringsverksamheten reserverats för kapitalkostnader efter övergången till ny redovisningsprincip. 62 mnkr har reserverats i resultatet för 2015 (19 mnkr 2014). Av det exploateringsresultat som direktbokats mot eget kapital reserveras 518 mnkr (avser objekt sålda 2014 och tidigare). Resultatet från avfallsverksamheten 8 mnkr reserveras inom eget kapital. Sedan tidigare finns även en resultatutjämningsreserv och en konjunktur- och strukturbuffert reserverad för att vid behov kunna utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Balanskravsavstämning

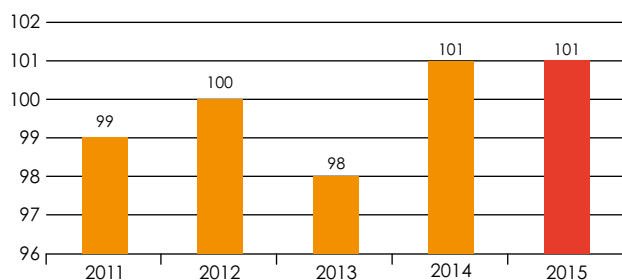
Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, så ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Kommunfullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur återställandet ska ske. Vid avstämningen mot balanskravet räknas inte realiserade vinster och orealiserade förluster med i resultatet. Resultatet för 2015, justerat enligt kommunallagens krav, visar att kommunen uppfyller kravet på en ekonomi i balans (se tabell på sid 25).

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 6 905 mnkr. Exkluderas jämförelsestörande poster uppgår nettokostnader till 7 283 mnkr, vilket är en ökning med 331 mnkr eller 4,8 procent jämfört med 2014.

Verksamhetens nettokostnad,

andel av skatteintäkter och statsbidrag

Genom att ställa verksamhetens nettokostnader i relation till kommunens skatteintäkter och statsbidrag, ges en bild av hur kommunen finansierat sin verksamhet. Kommunens långsiktiga mål är att andelen inte ska överskrida 99 procent. Är andelen högre än 100 procent betyder det att skatteintäkter och statsbidrag inte räcker till att finansiera den verksamhet som bedrivs.

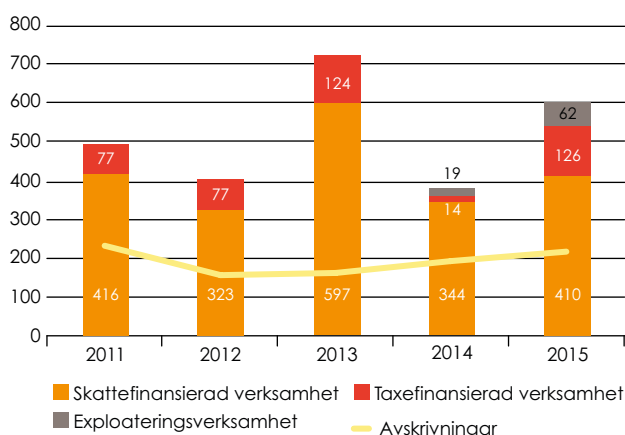
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna år 2015 (exkl. jämförelsestörande poster) uppgick till 101 procent, en ökning med cirka 1 procentenhet. Således täcks inte kommunens driftkostnader full ut av skatteintäkter.

Kommunens investeringar och exploateringsverksamhet

Årets nettoinvesteringar uppgår till 598 mnkr (504 mnkr 2014), vilket är 283 mnkr lägre än budgeterat. Investeringarna för de taxefinansierade verksamheterna uppgår 126 mnkr (140 mnkr 2014) vilket är 80 mnkr lägre än budgeterat. Investeringarna inom exploateringsverksamheten uppgår till 62 mnkr (19 mnkr 2014).

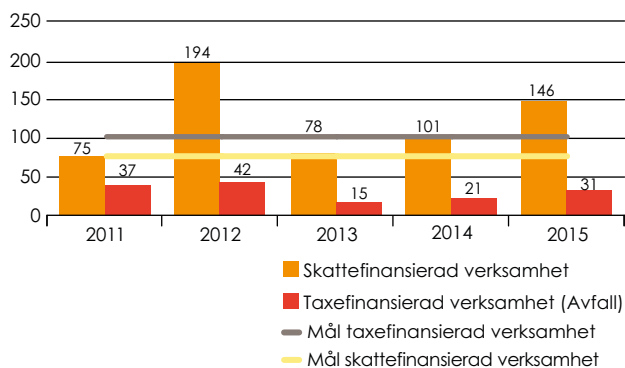
Investeringarna för de skattefinansierade verksamheterna uppgår till 410 mnkr (345 mnkr 2014) vilket är 265 mnkr lägre än budget. Av investeringarna avsåg 132 mnkr inventarier och 278 mnkr infrastruktur m.m.

Nettoinvesteringar, mnkr

Nettoinvesteringarna har under flera år överstigit avskrivningskostnaderna. Trots detta har avskrivningskostnaderna varit relativt konstanta. Vi ser nu en viss ökning och på lång sikt kommer avskrivningskostnaderna att ta i anspråk ett allt större utrymme i kommunens budget.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden uppgår till 146 procent, mycket tack vare stora försäljningsintäkter från exploateringsverksamheten. Målet har därmed uppnåtts. Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket in sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

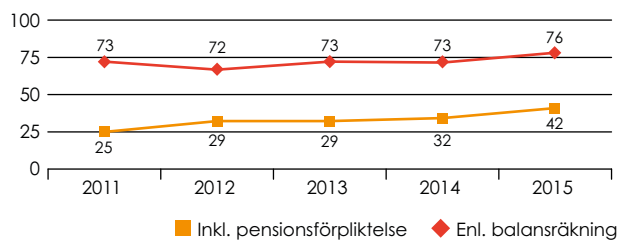
Taxekollektivet uppnår inte 100 procents självfinansieringsgrad, men verksamheten kan finansiera sina investeringar till 100 procent inom taxekollektivet med hjälp av internlån och belastar inte skattekollektivet. Då VA-verksamheten reglerar sitt resultat via förutbetalda intäkter, s.k. skuld till abonnenter, är inte nyckeltalet tillämpligt på dem. Resultatet i diagrammet ovan härrör från avfallsverksamheten.

Kapacitet

Soliditet

Soliditet beskriver kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och visar hur stor del av kommunens tillgångar som motsvaras av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. Soliditeten uppgick 2015 till 33 procent. Den finansiella samordningen i kommunkoncernen ökar balansomslutningen och minskar därmed soliditeten. Exkluderas kommunens in- och utlåning till koncernens bolag inom internbanken, så uppgår soliditeten till 76 procent (73 procent 2014). Det är denna soliditetsnivå som bör användas när Örebro jämförs med andra kommuner i Sverige. Kommungensnittet i Sverige ligger på cirka 50 procent. Kommunen har en stor del av sin pensionsskuld i form av en ansvarsförbindelse som inte redovisas bland andra skulder inom balansräkningen, i enlighet med den så kallade blandmodellen för redovisning av pensionsförpliktelser. Pensionsförpliktelsen uppgår till 3 230 mnkr. Om denna pensionsskuld medtas i beräkning av soliditeten, så sjunker soliditeten till 18 procent respektive 42 procent exklusive finansiell samordning. Kommungensnittet i Sverige ligger på cirka 7 procent.

Soliditet exkl. internbank, procent

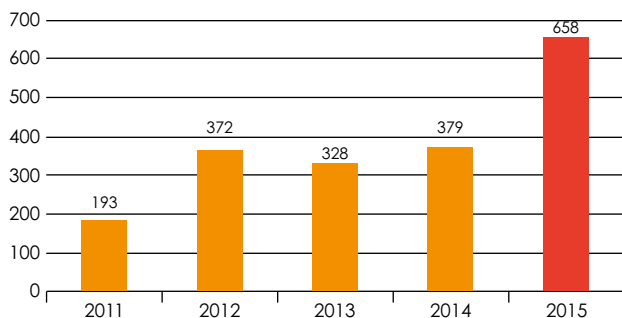

Risk

Likviditet

Kommunen samordnar in- och utbetalningar samt rörelsekrediter med kommunens bolag i ett gemensamt koncernkontosystem. Likviditeten uppgick vid årsskiftet till 658 mnkr exklusive placeringar. Utöver likvida medel har kommunen en rörelsekredit på 300 mnkr för hantering av kortsiktiga likviditetsförändringar. Kommunen placerar löpande likviditetsöverskott i en kortfristig likviditetsportfölj för medel som beräknas användas inom ett år. Placeringar sker i räntefonder med kort duration. Vid årsskiftet uppgick placerade medel till 475 mnkr.

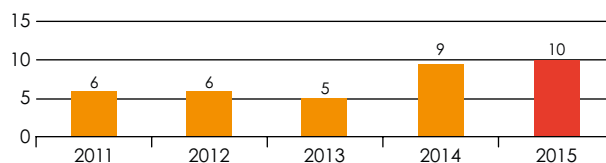
Koncernens likviditet, mnkr

Låneskuld och borgen

Kommunen svarar sedan år 2010 för all extern upplåning för de majoritetsägda bolagen inom kommunkoncernen, i avsnittet Verksamheten i kommunens företag beskrivs finansiering inom koncernen närmare. Kommunens låneskuld var 11 835 mnkr vid årsskiftet, en ökning med 2 049 mnkr. Exkluderas internbankens upplåning inom den finansiella samordningen så uppgår kommunens långfristiga lån till 10 mnkr som främst avser finansiell leasing av fordon.

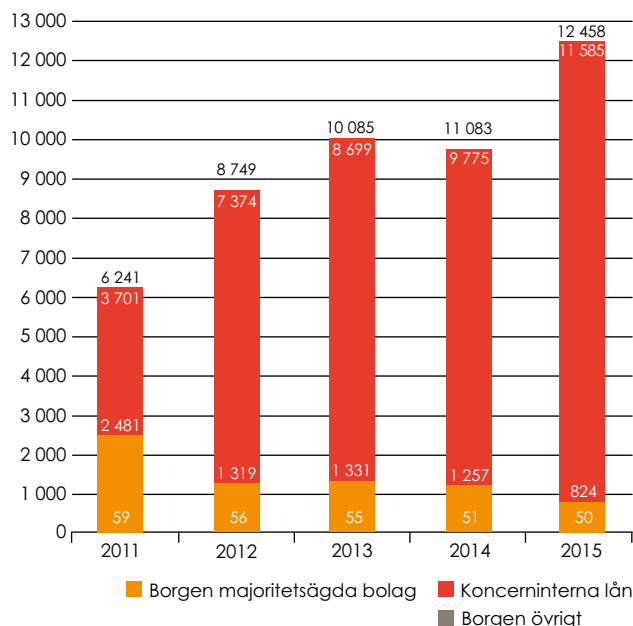
Långfristig låneskuld exkl. internbanken, mnkr

Kommunens totala borgensåtagande inklusive koncerninterna lån till kommunens koncernbolag uppgår till 12 458 mnkr, vilket är en ökning med 1 375 mnkr jämfört med föregående år. Åtagandet rör i huvudsak bolagen inom kommunkoncernen, 99,6 procent eller 12 409 mnkr. Örebro kommuns borgensansvar uppgick vid årsskiftet till 874 mnkr. Bolagen inom kommunkoncernen står för 93,9 procent av kommunens totala borgensförbindelse eller 735 mnkr. De koncerninterna lånen uppgick vid årsskiftet till 11 585 mnkr.

Ekonomi i koncernens bolag är sammantaget stark och riskerna i åtagandet bedöms som små. Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt, vilket har inneburit att investeringar i bostäder och verksamhetslokaler har legat på en hög nivå. Huvuddelen av åtagandet utgörs av koncernens fastighetsbolag, 89,8 procent eller 11 191 mnkr, varav Örebrobostäder utgör den största delen med 5 600 mnkr. Övriga fastighetsbolag inom koncernen, Örebroporten, Västerporten, Futurum Fastigheter och ÖBO Omsorgsfastigheter, utgör 5 591 mnkr av åtagandet. Låneskulden inom koncernen kan relateras till tillgångarna i fastigheterna där marknadsvärdet för fastighetsbeståndet uppgår till 28 965 mnkr.

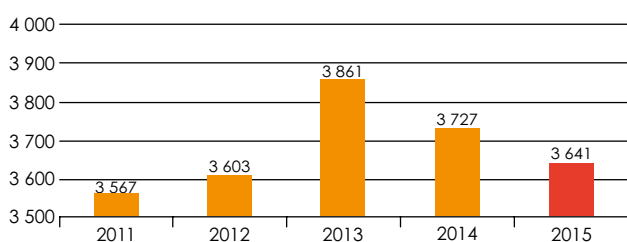
Borgensåtagande inkl. koncerninterna lån, mnkr

Pensionsåtagande

Kommunens pensionsåtagande uppgår totalt till 3 641 mnkr, en minskning med 85 mnkr. Avsättningen för avtalspensioner som redovisas inom balansräkningen är 411 mnkr, medan ansvarsförbindelser för pensioner som redovisas utanför balansräkningen är 3 230 mnkr. Kommunens externa placeringar av pensionsmedel motsvarar vid årsskiftet hela avsättningen till avtalspensioner och 28 procent av ansvarsförbindelserna. Den del av kommunens ansvarsförbindelser som inte motsvaras av externt placerade medel uppgår till 2 323 mnkr. Dessa medel har kommunen använt för finansiering av egna anläggningstillgångar.

Kommunens pensionsåtagande, inkl. löneskatt, mnkr

Kapitalförvaltning

Kommunens långsiktiga kapitalförvaltning är från och med år 2014 uppdelad på två förvaltningsområden, långfristig likviditetsförvaltning (start år 2014) och pensionsförvaltning (start år 2000). Syftet med den långfristiga likviditetsförvaltningen är att erhålla en god avkastning och skapa förutsättningar för att minska effekten av de likviditetsmässiga påfrestningar som kommer att följa av framtida åtaganden. Syftet med pensionsförvaltningen är att skapa en långsiktig likviditetsreserv för kommunens framtida utbetalningar av pensionsåtaganden. Målet är att långsiktig värdesäkra kommunens pensionsskuld. Båda för-

Långfristig likviditetsportfölj i mnkr Marknadsvärde	2014		2015	
	Belopp	Andel i %	Belopp	Andel i %
Svenska räntebärande värdepapper	1 288	70	1 371	72
Svenska aktier	331	18	263	14
Globala aktier	233	12	262	14
Likvida medel	-	-	-	-
Summa marknadsvärde	1 852	-	1 897	-
Bokfört värde	1 802	-	1 876	-
Insatta medel	1 800	-	1 800	-

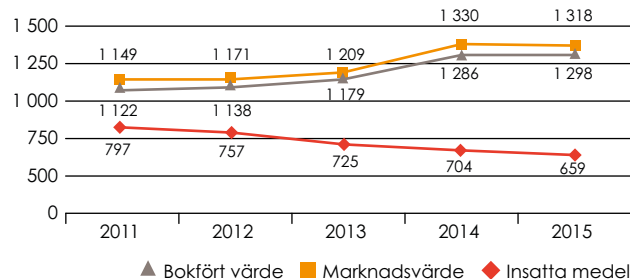
Pensionsmedel i mnkr Marknadsvärde	2014		2015	
	Belopp	Andel i %	Belopp	Andel i %
Svenska räntebärande värdepapper	925	70	952	72
Svenska aktier	238	18	183	14
Globala aktier	167	12	182	14
Likvida medel	-	-	-	-
Summa marknadsvärde	1 330	-	1 318	-
Bokfört värde	1 286	-	1 298	-
Insatta medel	703	-	659	-

valtningsoverområdena följer samma placeringsreglemente och har samma långsiktiga avkastningsmål, statslåneränta plus 0,5 procent, enligt Kommunfullmäktiges fastställda placeringspolicy. Placeringar sker i aktiefonder och räntefonder. Portföljerna är vid årsskiftet placerade med 72 procent i räntebärande värdepapper samt med 28 procent i svenska och globala aktiefonder. Enligt kommunens placeringspolicy får andelen aktier variera mellan 0 och 35 procent med normalfördelningen 30 procent. Durationen i ränteförvaltningen får maximalt uppgå till 6 år, per 2015-12-31 uppgår durationen till 3,2 år.

Den långsiktiga likviditetsportföljens marknadsvärde uppgick till 1 897 mnkr vid årsskiftet och bokfört värde till 1 876 mnkr. Ränta och utdelning på placerade medel var 58 mnkr. Försäljning av värdepapper under året har lett till realiserade nettokursvinster på 16 mnkr. Marknadsvärdet har under 2015 ökat med 45 mnkr, +2,5 procent som är 0,3 procent lägre än jämförelseindex och 1,5 procent högre än kommunens avkastningsmål.

Pensionsportföljens marknadsvärde uppgick till 1 318 mnkr vid årsskiftet och bokfört värde till 1 298 mnkr. Ränta och utdelning på placerade medel var 42 mnkr. Försäljning av värdepapper under året har lett till realiserade nettokursvinster på 14 mnkr. Marknadsvärdet har under 2015 minskat med 12 mnkr, samtidigt som kommunen under året överfört 44 mnkr från pensionsförvaltningen för årets pensionsutbetalningar. Avkastningen för året uppgår till +2,5 procent, som är 0,3 procent lägre än jämförelseindex och 1,5 procent högre än kommunens avkastningsmål. Under perioden 2000–2015 har avkastningen varit i genomsnitt 5,0 procent per år. Detta är 1,2 procentenheter högre än kommunens långsiktiga avkastningsmål.

Förvaltning av pensionsmedel, mnkr

Utvärdering av ansvarsfulla och hållbara placeringar

Örebro kommun har fattat många strategiskt viktiga beslut om insatser för att uppnå ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Kommunens kapitalplaceringar ska leda i samma riktning. Genom hållbar och ansvarsfull kapitalförvaltning av kommunens medel kan företag i Sverige och i världen medverka till att Örebro kommun ökar måluppfyllelsen inom det fastställda miljöprogrammet. De fondförvaltare som kommunen anlitar ska följa FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UNPRI) och företagen i fonden ska följa UN Global Compact grundläggande principer om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupcion för ett ansvarfullt företagande. Placeringar ska inte ske i företag vars omsättning huvudsakligen härrör från produktion och distribution av tobak, alkohol, droger, kommersiell spelverksamhet, krigsmateriel och pornografi. Placeringar ska heller inte ske inom fossil energi. Kommunen gör en extern

granskning av alla innehav utifrån fastställd placeringspolicy. Granskningen har genomförts av GES Investment Services AB. Granskningen visar att det inte finns något innehav som bryter mot UNPRI:s eller UN Global Compacts principer. Kommunen ska inte göra några placeringar i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av olja, gas, oljesand eller annan okonventionell fossil olja. På motsvarande sätt placerar kommunen inte i företag inom kolbranschen. Finansmarknaden behöver ställa om för att möjliggöra ett större utbud av fossilfria investeringsalternativ. Under en övergångsperiod accepteras därför investeringar där fossil energi får utgöra en mindre andel av innehavet. Kommunen äger inga aktier med fossila innehav. Räntemarknaden har inte kommit lika långt i sitt produktutbud för hållbara alternativ. Granskningen av kommunens placeringar visar därför att kommunen vid årsskiftet har fossila innehav i företagsobligationer som uppgår till 9 mnkr eller 0,2 procent (2,2 procent år 2014) av totalt placerade medel på 3 690 mnkr. Inkluderar man elbolag som enbart genererar energi så uppgår det fossila innehavet till 39 mnkr eller 1,1 procent. Kommunen för löpande en dialog med ett antal fondbolag om fossilfria alternativ. Utifrån den diskussionen har flera fondbolag meddelat att man kommer ta fram fossilfria alternativ även på räntesidan. Kommunen kommer därför anpassa sina placeringar med strävan att under år 2016 uppnå målet på noll procent innehav av fossil energi i kommunens kapitalförvaltning.

Fördelning av budgetavvikelse Belopp i miljoner kronor	Prognos april	Prognos augusti	Bokslut december
Nämndernas resultat	-80	-41	40
- outnyttjade reserverade medel	14	26	36
Taxefinansierad verksamhet	6	6	8
Kommungemensamt, finansiering och avskrivningar exklusive AFA och exploatering	18	39	55
Återbetalning av AFA-medel	55	56	18
Exploateringsverksamheten	0	24	268
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	-29	-40	-41
Finansnetto	87	80	86
Budgetavvikelse	57	124	434
Årets resultat	133	203	516
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	89	183	448

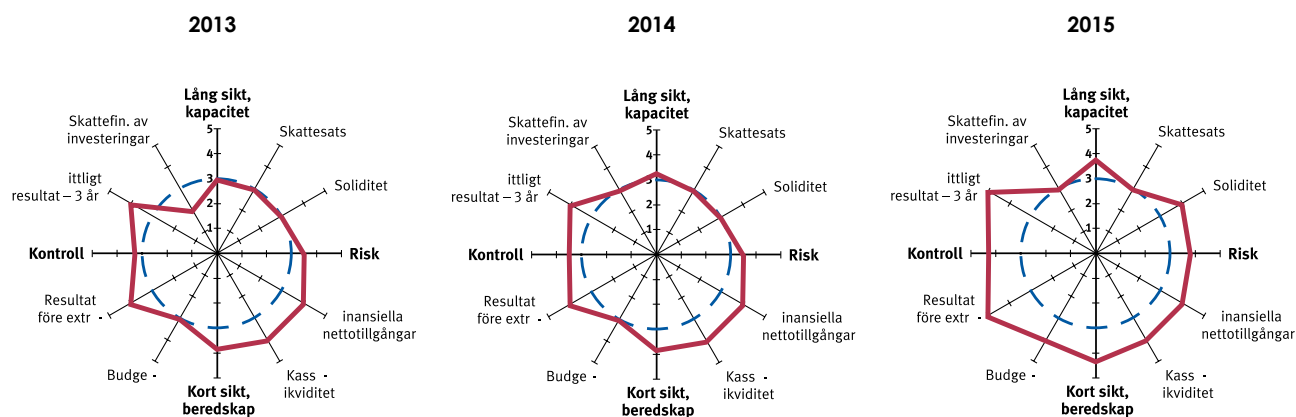
Kommunen har även bidragit till att ta fram gröna investeringsmöjligheter för omvärlden genom den gröna obligationen som emitterades 2014.

Kontroll

Örebro kommun upprättar två delårsrapporter per år, den 30 april och den 31 augusti. Delårsrapporten i augusti utgör kommunens officiella delårsrapport som också granskas av kommunens revisorer. I delårsrapporterna görs även prognoser för utfallet för helåret. En förutsättning för en ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet. Jämfört med budget blev det ett överskott med 434 mnkr.

Finansiell ställning jämfört med andra kommuner

Örebro har tillsammans med fem andra kommuner (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping och Västerås) jämfört den finansiella ställningen med hjälp av en nyckeltalsmodell framtagen av Kommunforskning i Västsverige (KFI) som benämns "Den finansiella profilen". Profilen är konstruerad som ett polardiagram. Diagrammet innehåller åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont, samt fyra finansiella perspektiv som är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast axeln. De fyra perspektiven är lång sikt – kapacitet, kort sikt – beredskap, risk samt kontroll. Varje kommun poängsätts på en femgradig skala utifrån inbördes relation för respektive nyckeltal. Nedan redovisas Örebros profil i förhållande till de fem jämförelsekommunerna för åren 2013–2015. Den heldragna linjen visar Örebros poäng för varje enskilt nyckeltal respektive de fyra sammanvägda perspektiven. Den streckade ringen i mitten visar genomsnittet för jämförelsekommunerna. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Örebro ligger på eller över genomsnittet för samtliga nyckeltal i förhållande till jämförelsekommunerna. Nyckeltal där kommunen ligger över genomsnittet är resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat de tre senaste åren, budgetföljsamhet, kassalikviditet, soliditet och finansiella nettotillgångar. Förändringar mellan åren i profilen beror på antingen den egna kommunens förbättring/försämring eller på att de andra kommunerna har förbättrat/försämrat sina resultat, eftersom kommunernas värden hela tiden jämförs med gruppens. I bilaga 5 visas kommunens nyckeltal i jämförelse med övriga kommuner som ingår i profilen.

Verksamheten i Örebro kommuns företag

Örebro kommun har valt att bedriva en del av sin verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser.

Företagsstruktur

Örebro kommun har en koncern för huvuddelen av de kommunägda aktiebolagen med det helägda Örebro Rådhus AB som moderbolag. Följande 11 bolag ägs helt eller delvis direkt av moderbolaget:

- Örebrobostäder AB
- Örebroporten Fastigheter AB
- Futurum Fastigheter i Örebro AB
- Kumbro Utveckling AB
- Länsmusiken i Örebro AB
- Örebrokompaniet AB
- Örebro Läns Flygplats AB
- Örebroregionen Science Park AB
- Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB
- Länsteatern i Örebro AB
- Oslo–Stockholm 2.55 AB

Dotterbolagen inom Örebro Rådhuskoncernen har i sin tur totalt 17 hel- eller delägda dotterbolag vid årsskiftet 2015/2016. De största är Gustavsvik Resorts AB, Kumbro Stadsnät AB, Kumbro Vind AB, Västerporten Fastigheter i Örebro AB och ÖBO Omsorgsfastigheter AB.

Örebro kommun äger även direkt aktier eller andelar i kommunägda företag och stiftelser som svarar för regional samverkan inom en viss verksamhet, eller i övrigt bedriver en verksamhet som är av särskild betydelse för kommunen. De större delägda företagen är kommunalförbundet Nerikes Brandkår, Stiftelsen Activa och Kommuninvest ekonomisk förening.

Förändringar i företagsstrukturen

Under 2015 har inga större förändringar av koncernstrukturen skett. De förändringar som är gjorda är att Örebroporten Förvaltning AB har startats ett dotterbolag, Rörströmsälven Fastighets AB, tillsammans med en extern aktör. Bolaget skapades för att tillgodose behovet av bostäder och affärs- och verksamhetslokaler i Örebros västra stadsdelar, samt att se till att människor som bor i närområdet blir delaktiga i områdets utveckling. Arbete sker främst genom utveckling av området för Kvarteret Rörströmsälven i Vivalla.

Örebro Rådhus AB har också startat ett nytt bolag, Oslo–Stockholm 2.55 AB, som har till ändamål att med administrativa åtgärder söka åstadkomma en snabb och driftsäker järnväg mellan Oslo och Stockholm med en restid på högst tre timmar. Bolaget kommer att samägas med Region Örebro län, Karlstad kommun och Region Värmland.

Ägarstyrning

Kommunfullmäktige fastställde i januari 2014 en bolagspolicy som tydliggör kommunens ägarroll och anger hur ägarstyrning av kommunens bolag ska genomföras.

I Örebro kommuns övergripande strategier och budget finns budgetdirektiven för bolagen med. På så vis kommer bolagens

ägardirektiv uppdateras varje år och bli en naturlig del av kommunens totala styrning.

Kommunstyrelsen ska årligen lämna en särskild rapport till Kommunfullmäktige där en bedömning görs av bolagens verksamhet under året, utifrån de ändamål och befogenheter som har fastställts av Kommunfullmäktige. Denna rapport för verksamhetsåret 2015 kommer att lämnas runt maj 2016. I detta avsnitt kommenteras därför endast bolagens ekonomiska resultat.

Bolag inom Örebro Rådhuskoncernen

Örebro Rådhus AB

Kommunens ägardirektiv anger att Örebro Rådhus AB ska utöva och samordna kommunens ägarroll för de majoritetsägda bolagen så att resurserna inom bolagskoncernen utnyttjas på ett optimalt sätt.

Örebro Rådhus AB äger och förvaltar aktier till ett bokfört värde av 1 802 mnkr i bokslut 2015 (1 790 mnkr år 2014). Under året gjordes ett aktieägartillskott till Kumbro Utveckling AB på 32 mnkr samt bolaget Oslo–Stockholm 2.55 AB skapades för 0,5 mnkr. Aktierna i Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB skrevs ned med 20 mnkr då bolaget har sålt sin fastighet.

Moderbolaget erhåller vid bokslut 2015 aktieutdelning från dotterbolagen på totalt 60,1 mnkr. Moderbolaget har i bokslutet erhållit 20 mnkr i koncernbidrag från Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB men har i bokslutet inte lämnat något koncernbidrag eller aktieägartillskott till dotterbolagen.

Årets resultat för Örebro Rådhus AB är en vinst på 41,8 mnkr efter bokslutsdispositioner. Örebro Rådhus AB kommer att föreslå en aktieutdelning till Örebro kommun på 40,3 mnkr vid årsstämman i maj 2016.

Resultatet för hela Örebro Rådhuskoncernen är en vinst på 231 mnkr efter skatt (130 mnkr år 2014).

Kommunledningskontoret bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebro Rådhus AB uppfyller Kommunfullmäktiges uppdrag om ekonomisk uppföljning, avkastning, kapitalbildning och skattesamordning.

Örebrobostäder AB och dotterbolag

Kommunens ägardirektiv anger att Örebrobostäder ska stödja kommunens bostadspolitiska intentioner, aktivt bidra till en god bostadsförsörjning, skapa trivsamma, trygga och attraktiva bostadsområden samt skapa långsiktigt hållbara fastigheter. Dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter har till uppgift att äga, förvalta och uppföra omsorgsboenden på uppdrag av Örebro kommun och dotterbolaget ÖBO Husaren som ska äga och förvalta fastigheter som huvudsakligen nyttjas av Örebrobostäder.

Örebrobostäder och dotterbolagen förvaltade vid årsskiftet 526 fastigheter med 23 297 lägenheter och 1 077 lokaler. Antalet nyproducerade lägenheter var 88. Vakansgraden för bostäder var 0,54 procent under 2015. Årets investeringar uppgick till 903 mnkr och försäljningar av fastigheter och aktier till 19 mnkr. Försäljningarna har lett till realisationsvinster på 8,5 mnkr.

Fastigheterna som förvaltas av Örebrobostäder och dess dotterbolag har ett totalt bokfört värde på 7 708 mnkr i bokslut 2015, varav 462 mnkr avser dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter och 20 mnkr ÖBO Husaren. Den interna beräkningen av marknadsvärde för samtliga fastigheter per 2015-12-31 uppgår till 21 342 mnkr (17 533 mnkr år 2014). Övervärdet på dessa fastigheter uppgår därmed till 13 634 mnkr vid årsskiftet. Utifrån denna värdering har Örebrobostäder gjort nedskrivning med 38 mnkr och återtagning av tidigare nedskrivningar med 33 mnkr. Även ÖBO Husaren har gjort nedskrivningar med 9 mnkr medan inga nedskrivningar har gjorts i ÖBO Omsorgsfastigheter.

Örebrobostäder och dotterbolagen har under året genomfört fastighetsunderhåll för totalt 287 mnkr (242 mnkr år 2014), varav 12 mnkr avser ÖBO Omsorgsfastigheter.

Örebrobostäder äger 40 procent av aktierna i Bixia Gryningsvind AB. Bolaget äger och förvaltar åtta vindkraftverk med ett bokfört värde på 153 mnkr i bokslut 2015. Under året har bolaget gjort stora nedskrivningar på sina vindkraftverk med 39,5 mnkr. Detta har gjort att Örebrobostäder i sin tur har skrivit ned aktierna i Bixia Gryningsvind med 17,4 mnkr.

Kommunledningskontoret bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebrobostäder och ÖBO Omsorgsfastigheter stämmer överens med kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Örebroporten Fastigheter AB med dotterbolag

Örebroporten Fastigheter har till ändamål att – inom ramen för en allmänt inriktad och kompetenslig kommunal näringspolitik – komplettera marknadens utbud av lokaler för näringsverksamhet genom att förvärva, äga, förvalta, utveckla, överlåta eller upplåta fastigheter, samt att genom information och marknadsföring lämna näringslivet en god service i frågor om mark- och lokalutnyttjande i kommunen. Vidare ska bolaget på uppdrag av kommunen förvärva, äga, förvalta, utveckla och upplåta fastigheter för kommunens egen verksamhet. Örebroporten ska även vidta åtgärder för att skapa långsiktigt hållbara fastigheter ur energi- och miljösynpunkt.

Örebroporten ägde vid årsskiftet förvaltningsfastigheter med en yta på 370 000 kvm. Vakansgraden för lokalerna uppgick till 2,8 procent av uthyrningsbar yta vid årsskiftet. Årets investeringar uppgick till 308 mnkr, medan försäljningar av fastigheter och aktier uppgick till 4,0 mnkr. Försäljningarna har lett till realisationsvinster på 1,8 mnkr.

Fastigheterna som ägs av Örebroporten har ett totalt bokförd värde på 3 453 mnkr i bokslut 2015. Marknadsvärdet för fastigheterna har internt beräknats till 4 200 mnkr per 2015-12-31 (3 625 mnkr år 2014). Övervärdet på dessa fastigheter uppgick därmed till 747 mnkr vid årsskiftet. Utifrån denna värdering gjorde Örebroporten en nedskrivning med 14 mnkr. Örebroporten genomförde under året fastighetsunderhåll för 28 mnkr (28 mnkr år 2014).

Örebroporten Förvaltning AB är ett helägt dotterbolag till Örebroporten Fastigheter AB och har till ändamål att i fastighetsbolag på uppdrag av Örebroporten Fastigheter AB förvärva, sälja, äga och förvalta aktier och andelar. Bolaget bedriver för övrigt ingen verksamhet.

Västerporten Fastigheter i Örebro AB är ett helägt dotterbolag till Örebroporten Förvaltning AB med ändamål att äga, förvalta, utveckla och överlåta fastigheter för att tillgodose behovet av

affärs- och verksamhetslokaler i de västra stadsdelarna i Örebro för kommunen, näringslivet och nyföretagare. Bolaget ska också i samverkan med Örebro kommun och andra aktörer bidra till att fler arbetstillfällen skapas i de västra stadsdelarna samt att människorna som bor där blir aktiva i utvecklingen av sina när-områden. Bolaget har sålts till Örebrobostäder i början av 2016.

Västerporten ägde vid årsskiftet förvaltningsfastigheter med en yta på totalt 53 900 kvm med ett bokfört värde på 254 mnkr i bokslut 2015. Fastigheterna hade vid årsskiftet ett marknadsvärde på 367 mnkr (322 mnkr år 2014). Bolaget genomförde fastighetsunderhåll med 8 mnkr.

Gustavsvik Resorts AB är ett intressebolag till Örebroporten med uppgift att äga, driva och utveckla turist- och fritidsanläggningen Gustavsvik. Bolagets anläggningar hade ett bokfört värde på 242 mnkr vid årsskiftet. Under året har bolaget genomfört investeringar på 60 mnkr. Utfört fastighetsunderhåll ligger på 3 mnkr.

Gustavsviks Utvecklingsbolag AB är ett delägt dotterbolag till Örebroporten Förvaltning AB. Bolaget ska utveckla markområden kring Gustavsvik.

Marieberg Utvecklings AB är intressebolag till Örebroporten Förvaltning AB. Bolaget har till ändamål att utveckla området för södra Marieberg i Örebro, främst genom ägande av fastigheten Örebro Rävgräva 1:52.

Kommunledningskontoret bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebroporten Fastigheter samt dotterbolaget Västerporten Fastigheter uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Futurum Fastigheter i Örebro AB

Futurum Fastigheter har som ändamål att förvärva, utveckla, överlåta eller upplåta fastigheter för att i första hand tillgodose Örebro kommuns behov av och anläggningar för verksamheter inom barn och utbildning, social verksamhet samt motion och rekreation. Bolaget ska även i samverkan med kommunala nämnder, föreningar och andra organisationer sträva efter att skapa en god uppväxtmiljö för barn och unga. Vidare ska bolaget verka för god miljö och god ekonomisk hushållning.

Futurum Fastigheter ägde vid årsskiftet 141 fastigheter med en yta på 356 944 kvm. Därutöver har bolaget ett förvaltningsuppdrag från Örebro kommun som omfattar cirka 300 fastigheter.

Fastigheterna som ägs av Futurum hade ett totalt bokförd värde på 2 421 mnkr i bokslut 2015 (2 001 mnkr år 2014). Under året färdigställde bolaget investeringsprojekt för 424 mnkr. Bolaget sålde fyra fastigheter för 33 mnkr som ledde till reavinster på 19 mnkr.

Futurum genomförde fastighetsunderhåll för totalt 121 mnkr (92 mnkr år 2014). Av dessa aktiverades 86 mnkr och resten resultatfördes.

Kommunledningskontoret bedömer att årets ekonomiska resultat för Futurum Fastigheter överensstämmer med kommunens ekonomiska mål för bolaget.

Kumbro Utveckling AB och dotterbolag

Kumbro Utveckling AB har till ändamål att äga, förvärva och utveckla gemensamma bolag för Örebro och Kumla kommuner inom området energi och teknisk försörjning. Bolaget ska även utveckla nya samarbetsformer och projekt mellan de två kommunerna inom sitt verksamhetsområde.

Utvecklingsbolaget ägde och förvaltade aktier till ett bokfört värde av 76 mnkr i bokslutet 2015.

Kumbro Utveckling AB:s helägda dotterbolag Kumbro Stadsnät AB har till ändamål att skapa ett öppet och konkurrensneutralt bredbandsnät inom Örebro och Kumla kommuner för anslutning av egna förvaltningar, som ger möjlighet för anslutning av företag, hushåll och andra organisationer i de båda kommunerna.

Stadsnätsbolaget ägde och förvaltade vid årsskiftet ett bredbandsnät på totalt 1130 km med 36 572 driftsatta portar och 515 kommunala anslutningar. Det bokförda värdet på bolagets anläggningstillgångar uppgick till 232 mnkr i bokslutet 2015. Investeringarna under året uppgick till 34 mnkr.

Kumbro Vind AB som är ett helägt dotterbolag till Kumbro Utveckling AB, har till ändamål att planera, projektera och äga vindkraftverk, upphandla och producera vindkraft för energiförsörjning i Sverige, främst i Örebro län, i första hand inom Örebro och Kumla kommuner, samt svara för administration och kompetens kring vindkraft för det egna bolaget och dess ägare.

Kumbro Vind AB ägde vid ingången av 2015 fyra vindkraftverk och påbörjade installationen av ytterligare sex. Under året förvärvades ytterligare sex vindkraftverk för 175 mnkr som beräknas vara i produktion vid årsskiftet 2016/2017. Det totala bokförda värdet på bolagets anläggningstillgångar var 290 mnkr inkl. pågående projekt på 186 mnkr. Totalt uppgick produktionen 2015 till 26 GWh.

Det delägda dotterbolaget Biogasbolaget i Mellansverige AB, som äger och driver en biogasanläggning, är fortfarande i en uppstartsprocess. Bolaget producerade 2015 24 GWh biogas av en total framtida kapacitet på 48 GWh. För 2016 är målet att anläggningen ska producerat 33 GWh.

Länsmusiken i Örebro AB

Länsmusiken i Örebro AB har till ändamål att erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet.

Länsmusiken äger och förvaltar inventarier med ett bokfört värde på 6,2 mnkr i bokslut 2015. Bolaget hyr Konserthuset i Örebro av Örebroporten Fastigheter. I december 2015 återinvigdes Konserthuset efter den renovering som gjordes under åren 2014–2015.

Under år 2015 arrangerades 104 musikevenemang med en samlad publik på cirka 57 000 personer. Ungefär en tredjedel av orkesterns publik var barn och ungdomar.

Kommunledningskontoret bedömer att årets resultat för Länsmusiken i Örebro AB överensstämmer med kommunens ekonomiska mål för bolaget.

Örebro Läns Flygplats AB

Örebro Läns Flygplats AB har till ändamål att tillvarata och utveckla kommunikationer med reguljärflyg, fraktflyg och charterflyg till och från regionen, och därigenom bidra till regionens utveckling och tillväxt. Bolaget ska verka för att Örebro flygplats ingår i ett med övriga trafikslag integrerat logistik- och transportcentrum i regionen. Bolaget ska verka för en utveckling som i ekonomiskt, socialt och miljömässigt avseende är långsiktigt hållbart.

Bolaget äger markanläggningar, byggnader och inventarier vid Örebro Flygplats med ett bokfört värde på 179 mnkr i bokslut 2015. Under året har investeringar gjort på totalt 93 mnkr varav det största investeringsobjektet var banförlängningen på 80 mnkr.

Passagerarflyget vid Örebro flygplats omfattade 95 443 resenärer år 2015 (96 309 resenärer år 2014). Av dessa var 90 procent resenärer med charterflyg. Under hösten startades en reguljärlinje till Köpenhamn. Fraktverksamheten vid flygplatsen omfattade totalt 8 569 ton år 2015 (8 865 ton år 2014). Bolaget har tagit marknadsandelar på en marknad med minskade flygfraktsvolymerna.

Kommunledningskontoret bedömer att årets resultat för Örebro Läns Flygplats AB överensstämmer med kommunens ekonomiska mål för bolaget.

Örebrokompaniet AB

Örebrokompaniet AB har till ändamål att bedriva marknadsföring av Örebro i Sverige, främja privat- och affärsturism i Örebro samt bedriva turistbyråverksamhet. Genom Örebro Convention Bureau arbetar bolaget med att värva nya möten samt större evenemang till Örebro.

Under 2015 ansvarade Örebrokompaniet för projektet "Örebro 750 år" som innehöll 60 stycken evenemang där höjdpunkten var jubileumsveckan med 261 aktiviteter och över 400 000 besökare.

Örebroregionen Science Park AB

Örebroregionen Science Park AB bildades i december 2013 med uppgift att främja en långsiktig utveckling av företag och innovationer i Örebroregionen tillsammans med universitet/högskolor, företagsutvecklande organisationer och näringslivet. Örebro Rådhus AB äger 52 procent av aktierna i bolaget. Övriga delägare i bolaget är Karlskoga kommun med 20 procent samt Region Örebro län och Örebro universitet med vardera 14 procent av aktierna. Örebro universitet kommer att sälja sina aktier under 2016 till Karlskoga kommun och Region Örebro län.

Under 2015 har bolaget fortsatt sin uppbyggnad av företaget och har bytt lokaler både i Örebro och Karlskoga samt är mitt uppe i en namnbytesprocess. Dessutom har bolaget beviljats medel till ett stort treårsprojekt av Europeiska regionala utvecklingsfonden för att utveckla verksamheten vid ett nationellt centrum för 3D-printing och röntgen i Karlskoga.

Länsteatern i Örebro AB

Länsteatern i Örebro AB har till uppgift att erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell teater av hög konstnärlig kvalitet samt att vara en resurs inom kommunen och länet för såväl professionella teateraktörer som amatörteater för skolorna.

Under år 2015 gav Länsteatern 354 teaterföreställningar med en samlad publik på 28 590 personer, varav 10 179 barn och ungdomar.

Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB

Bolaget har fram till december 2015 ägt fastigheten Mosås 9:1 i Örebro vilken nu är såld till Örebro kommun. Bolaget kommer att fusioneras ihop med Örebro Rådhus AB under 2016.

Övriga kommunägda företag

Örebro Läns Trädgårds AB

Örebro Läns Trädgårds AB har till uppgift att förvärva, äga och underhålla konstverk i Stadsparken, Skytteparken och Stora Holmen i Örebro. Bolaget har konstverk och installationer till ett bokfört värde av 2 mnkr.

Nerikes Brandkår

Nerikes Brandkår är ett kommunalförbund som har till uppgift att svara för räddningstjänsten för de åtta kommunerna Örebro, Lindesberg, Kumla, Hallsberg, Laxå, Nora, Askersund och Lekeberg.

Antalet utryckningar inom Nerikes Brandkår var 3 157 under år 2015 (2 917 stycken år 2014).

Nerikes Brandkår äger och förvaltar fordon och inventarier med ett bokfört värde på 48 mnkr i bokslut 2014. Under året

gjorde förbundet nyinvesteringar på totalt 4 mnkr.

Kommunalförbundet förvaltar sitt pensionskapital. Det bokförda värdet uppgick till 44 mnkr i bokslut 2015.

Kommuninvest ekonomisk förening

Kommuninvest ekonomisk förening ägs idag av 280 kommuner, landsting och regioner. Föreningen har till uppgift att organisera ett finansiellt samarbete mellan medlemmarna. Den operativa verksamheten sköts av det helägda kreditmarknadsbolaget Kommuninvest i Sverige AB. Detta bolag ska genom utlåning och rådgivning uppnå långfristigt goda villkor för medlemmarnas lånefinansiering av investeringar.

Stiftelsen Activa

Stiftelsen Activa har till uppgift att stödja arbetslösa personer med funktionsnedsättning i Örebro län genom att förbereda dem för varaktigt arbete, sysselsättning eller vidare studier.

Kommunens företag i siffror

Företag Belopp i miljoner kronor	Ägarandel i %	Rörelse intäkter	Årets resultat	Balans omslutning	Eget kapital	Soliditet i %
Örebro Rådhuskoncernen						
Örebro Rådhus AB	100	0,0	41,8	1 887,3	783,4	41,5
Örebrobostäder AB	100	1 532,1	166,9	7 992,0	1 993,5	24,9
- ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100	104,7	5,1	551,3	56,7	10,3
- Förvaltnings AB Brunnävan	100	0,0	0,0	0,2	0,0	18,3
- ÖBO Husaren AB	100	1,2	-0,4	219,0	3,1	1,4
- Fastigheten Bottenhavet i Örebro AB	49	0,0	0,0	58,9	0,0	0,1
- Bixia Gryningsvind AB	40	16,2	-41,8	165,3	-2,1	-1,2
Örebroporten Fastigheter AB	100	344,5	39,8	3 590,3	555,8	15,5
- Örebroporten Förvaltning AB	100	0,0	0,0	69,7	0,1	0,1
- Västerporten Fastigheter i Örebro AB	100	43,3	1,7	281,2	34,3	12,2
- Gustavsvik Resorts AB	45	87,0	1,2	255,9	55,2	21,6
- Gustavsviks Utvecklingsbolag AB	51	2,8	1,1	3,3	1,2	37,5
- Marieberg Utvecklings AB	50	1,5	-0,8	15,1	0,5	3,6
- Örebroläktaren AB	45	3,1	0,2	3,1	0,6	18,1
- Rörströmsälven Fastighets AB	50	0,0	-0,1	14,1	0,4	3,1
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100	332,7	37,4	2 762,3	355,2	12,9
Kumbro Utveckling AB	80	1,7	1,7	111,3	43,7	39,3
- Kumbro Stadsnät AB	80	58,7	0,0	266,5	25,6	9,6
- Kumbro Vind AB	80	10,0	0,3	329,2	9,9	3,0
- Stadsnät i Kumla AB	80	0,0	0,0	4,7	4,7	100,0
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	40	25,4	-10,3	173,7	42,3	24,4
- Frotorp Vind AB	26,66	8,0	0,0	1,0	0,3	28,7
Länsmusiken i Örebro AB	91	54,0	0,4	15,8	2,5	16,0
Örebrokompaniet AB	100	20,4	0,0	9,1	1,0	10,6
Örebro Läns Flygplats AB	44,95	74,8	-4,3	221,3	19,4	8,8
Örebroregionen Science Park AB	52	8,7	-0,3	4,0	0,2	6,1
Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB	100	0,0	0,0	20,0	0,1	0,2
Länsteatern i Örebro AB	9	40,9	0,3	15,1	8,1	53,5
Oslo-Stockholm 2,55	100	-	-	0,5	0,5	100,0
Regionala företag						
Nerikes Brandkår (kommunalförbund)	50,2	159,6	2,1	113,5	15,0	13,2
Övriga företag						
Kommuninvest ekonomisk förening	1,13	-	-	-	-	-
Stiftelsen Activa	50	27,8	-1,3	19,7	1,8	9,1
Örebro läns Trädgårds AB	74,3	0,1	0,1	2,0	1,9	97,2

Särskilda upplysningar om företagen i kommunkoncernen

Belopp i miljoner kronor	Koncernbidrag		Ägarillskott		Utdelning		Driftbidrag		Lån		Borgen		Försäljning		Räntor	
	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	köpt	sålt	kostnad	intäkt
Örebro kommun	-	-	32,0	-	-	40,3	156,5	-	11 584,1	-	824,6	-	722,7	104,0	-	61,4
Örebro Rådhus AB	-	20,0	-	-	40,3	61,0	-	-	-	-	500,0	-	1,6	-	9,7	-
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 125,0	-	-	22,9	311,1	8,6	-
KumBro Utveckling AB	-	4,2	10,0	32,0	-	-	-	-	-	-	53,6	-	0,4	1,7	-	-
- KumBro Stadsnät AB	6,0	-	-	-	-	-	-	-	-	36,0	-	132,0	8,5	19,1	0,7	-
- KumBro Vind AB	-	1,8	-	-	-	-	-	-	-	248,8	-	-	0,8	-	0,7	-
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49,0	-	-	0,2	-
Länsmusiken i Örebro AB	-	-	-	-	-	-	-	26,3	-	-	-	-	-	5,4	1,0	0,0
Örebrostäder AB	-	20,1	9,0	-	31,0	-	-	-	5 400,0	-	-	-	66,1	90,8	22,9	-
- ÖBO Omsorgsfastigheter AB	20,1	-	-	-	-	-	-	-	428,0	-	-	-	31,6	98,7	2,0	-
- ÖBO Husaren AB	-	-	-	9,0	-	-	-	-	200,0	-	-	-	1,4	1,2	0,4	-
Örebroporten Fastigheter AB	-	0,0	-	-	30,0	0,5	-	3,2	2 813,0	-	-	-	13,0	236,9	13,9	-
- Örebroporten Färdtjänst AB	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Gustavsvik Resorts AB	-	-	-	-	0,5	-	-	11,6	108,3	-	-	-	1,4	1,3	0,8	-
- Västerporten Fastigheter AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-
- Örebroåktaren AB	-	-	-	-	-	-	-	-	225,0	-	-	-	5,3	24,5	1,2	-
Örebro Läns Flygplats AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebrokompaniet AB	-	-	-	-	-	-	-	13,8	-	-	-	90,0	-	0,3	0,2	-
Örebroregionen Science Park AB	-	-	-	-	-	-	-	15,6	-	-	-	-	-	0,9	-	-
Närkefrakt Fastigheter Mosås 9:1 AB	20,0	-	-	-	-	-	-	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Länsteatern i Örebro AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nerikes Brandkår	-	-	-	-	-	-	-	6,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stiftelsen Activa	-	-	-	-	-	-	-	72,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	46,1	46,1	51,0	51,0	101,7	101,7	156,5	156,5	11 584,1	11 584,1	824,6	824,6	891,5	891,5	61,4	61,4

Investering och finansiering i koncernen

Finansiell samordning i kommunkoncernen

Från och med år 2010 samordnas all extern upplåning för kommunens majoritetsägda bolag av kommunens internbank. Internbanken ger i sin tur koncerninterna lån till bolagen. Ränteriskhanteringen ansvarar respektive bolag för. Syftet med den finansiella samordningen i koncernen är att skapa bättre förutsättningar för kreditanskaffning som ska leda till lägre räntenivå, minskad finansieringsrisk och en effektivare finansförvaltning. Den koncerngemensamma finanspolicyn som fastställts av Kommunfullmäktige sätter ramarna för den finansiella verksamheten i kommunen och bolagen. Kommunfullmäktige fastställer en låneram för koncernens upplåning och Kommunstyrelsen fastställer låneramar för bolagen. Internbankens finansieringskällor utgörs av Kommuninvest, Publika låneprogram, Europeiska investeringsbanken samt banklån.

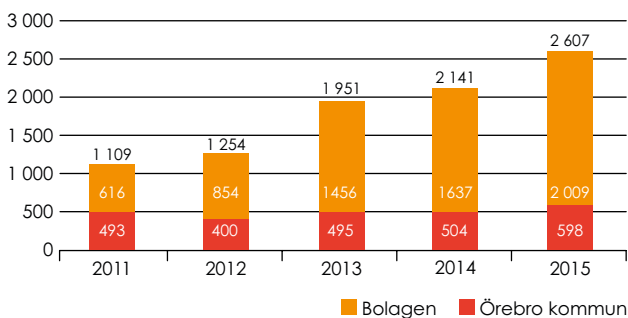
Hög kreditvärdighet

Kommunens kreditbetyg är fastställt till AA+ av ratinginstitutet Standard and Poor's, vilket är det näst högsta betyg man kan erhålla.

Investeringar i koncernen

Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt vilket har inneburit att investeringar i både bostäder och verksamhetslokaler ligger på en fortsatt hög nivå. Samtidigt finns det ett stort underhållsbehov inom både verksamhetslokaler och hyresbostäder. Kommunkoncernens investeringar uppgick 2015 till 2 607 mnkr, varav 598 mnkr i kommunen och 2 009 mnkr i rådhuskoncernen.

Koncernens investeringar, mnkr

Bolagens investeringar

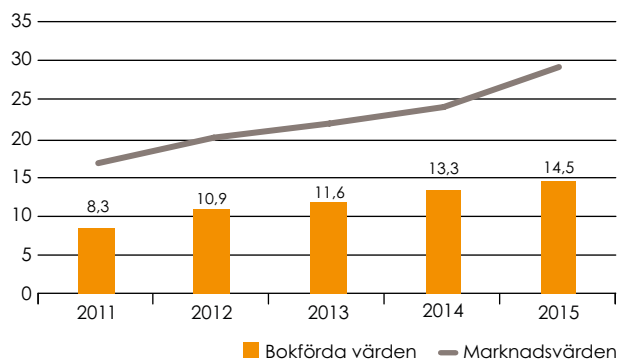
Örebrobostädernas investeringar inklusive dotterbolagen uppgår till 903 mnkr. Örebrobostäder har under året färdigställt 88 lägenheter varav flertalet i kvarteret Brunnen i Adolfsberg. Större pågående byggprojekt är bland annat nya bostäder i Ladugårdsängen och på Norr. ÖBO Husaren har investerat 124 mnkr i den pågående byggnationen av ÖBO:s nya kontor som även kommer innehålla bostäder. Futurums investeringar i skolor och förskolor uppgår till 372 mnkr vilket främst utgörs av Karolinska skolan, Vintrosa skola och Lillåns skola. Örebroportens har

investerat 308 mnkr i fastigheter och under året färdigställdes bland annat Handelshögskolan (Novahuset) och Konserthuset. Västerportens investeringar uppgår till 37 mnkr. Kumbro Vinds investeringar i pågående vindkraftsprojekt uppgår till 201 mnkr och Kumbro Stadsnätets investeringar till 31 mnkr.

Bolagens tillgångsvärden

Ekonomi i koncernens bolag är sammantaget stark. Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt vilket har inneburit att investeringar i bostäder och verksamhetslokaler har legat på en hög nivå, vilket i sin tur medfört att koncernens låneskuld har ökat 12 procent årligen de senaste åren. Låneskulden inom koncernen kan relateras till bolagens tillgångar i fastigheter där marknadsvärdet har ökat med 15 procent per år i genomsnitt, vilket är mer än låneskulden under samma period. Marknadsvärdet för fastighetsbeståndet uppgår till 28 965 mnkr (23 757 mnkr). Det bokförda värdet uppgår till 14 460 mnkr (13 301 mnkr).

Fastigheternas marknadsvärden mot bokförda värden, mnkr

Koncernens låneskuld

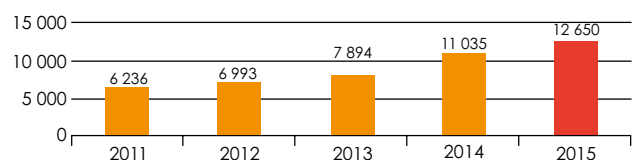
Internbankens och bolagens externa låneskuld uppgick vid årsskiftet till 12 650 mnkr, en ökning med 1 612 mnkr.

Den totala externa låneskulden

	mnkr
Internbanken	11 825
Örebro Rådhus AB	500
Kumbro Utveckling AB*	54
Kumbro Stadsnät AB	132
Örebro läns flygplats AB*	90
Biogasbolaget i Mellansverige AB*	49

* Avser kommunens ägarandel av låneskulden.

Koncernens externa låneskuld, mnkr

Internbankens utlåning till kommunens bolag

Koncerninterna lån till kommunens koncernbolag uppgår till 11 584 mnkr, en ökning med 1 808 mnkr.

Internbankens utlåning	mnkr
Örebrobostäder AB	5 600
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	428
Örebroporten Fastigheter AB	2 813
Västerporten Fastigheter i Örebro AB	225
Gustavsviks Resorts AB	108
Futurum Fastigheter i Örebro AB	2 125
Kumbro Vind AB	249
Kumbro Stadsnät AB	36

Internbankens upplåning

Internbankens finansieringskällor utgörs av Kommuninvest, Publika låneprogram, Europeiska investeringsbanken och banklån. Kommunen har ett certifikatsprogram med en ram på 3 000 mnkr där kommunen emitterar kommuncertifikat med en löptid upp till ett år. Kommunen har ett MTN-program med en ram på 6 000 mnkr där kommunen emitterar obligationer med en löptid på 1–15 år. Kommunen har ett låneprogram hos Europeiska investeringsbanken med en ram på 1 500 mnkr.

Internbankens upplåning	mnkr
Certifikatsprogram	3 000
Obligationlån	5 925
Kommuninvest	2 600
Europeiska investeringsbanken	300

Grön obligation

Som andra kommun i Sverige emitterade Örebro kommun under 2014, en grön obligation om 750 mnkr inom ramen för kommunens MTN-program, för att finansiera klimatsmarta och ekologisk hållbara investeringar. Gröna obligationer är ett sätt att låna pengar till särskilt miljöriktade investeringsprojekt. De gröna investeringsprojekten ska genomföras för att målen ska kunna nås i kommunens miljöprogram med tillhörande klimat-, vatten-, avfalls- och naturplaner samt trafikprogram. Investeringarna som kan finansieras via en grön obligation beskrivs i vårt ramverk, vars principer SEB utvecklat tillsammans

Projekt finansierade via den gröna obligationen per 2015-12-31

Projekt	Total investering	Upparbetat 2014	Upparbetat 2015	Upparbetat totalt
Investering i vindkraftverk	450	100	149	249
Investering i solcellspark	16	0	0	0
Vintrosa skola – Miljöbyggnad "Silver"	70	0	70	60
Kväverening – minskar kväveutsläppen med 75 %	18	0	0	0
Pärllöken – ett passivhus för hyresbostäder	51	51	0	51
Studentcity – 140 studentlägenheter i centrala Örebro	176	49	127	176
Summa totalt	781	200	346	546

med Världsbanken. Ramverket har genomlysts av den norska klimat- och miljöforskningsstiftelsen CICERO.

Våra projekt riktar sig till att

- begränsa kommunens klimatpåverkan genom förnybara energikällor och energieffektiviseringar
- klimatanpassningsåtgärder
- till en mindre del (max 20 procent) avse projekt som är relaterade till hållbar miljö istället för direkt klimatrelaterade åtgärder.

Projekt som finansieras via den gröna obligationen beslutas av Finanskommittén efter förslag från Ekonomi- och hållbarhetsavdelningen och återrapporteras årligen på kommunens webbplats. Nedan redovisas aktuella projekt:

Självförsörjande på förnybar el

- År 2020 ska Örebro kommun vara självförsörjande på förnybar egenägd el. Kumbro Vind, som är ett samägt bolag med Kumla kommun, ska år 2020 äga vindkraftverk som producerar 100–150 GWh/år vilket motsvarar hushållsel för 20 000 hushåll. Det innebär att 15–20 vindkraftverk ska byggas och tas i drift fram till 2020, en investering på cirka 556 mnkr. (Örebro kommuns andel är 450 mnkr.) Produktionen på 100 GWh innebär minskad klimatbelastning med 40 000 ton CO₂/år, vilket motsvarar den årliga klimatbelastningen från 20 000 normalbilar. Under 2015 uppgick årsproduktionen till 26 Gwh.

Pärllöken – ett passivhus för hyresbostäder med 24 lägenheter

- Energiförbrukning per m² är 23 kWh/m²/år. Energiförbrukningen är 74 procent lägre än nuvarande lagkrav. Byggnaden har bergvärme, solfångare och ledlampor. Fönster och tak med U-värde 0,9 respektive 0,09 W/m²C.

Studentcity – 140 studentlägenheter i centrala Örebro

- Energiförbrukningen är cirka 60 kWh/m²/år. Energiförbrukningen är 33 procent lägre än nuvarande lagkrav.

Vintrosa Skola – Skolbyggnad och matsal i miljöbyggnad silver

- Energiförbrukning 75 procent av Boverkets byggregler, 60 kWh/m². Pelletseldning. Fönster U-värde 0,9 för hela fönstret.

Finansiella risker

De finansiella riskerna inom internbanken och bolagen regleras i den koncerngemensamma finanspolicyn.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte kunna erhålla lån till refinansiering av befintlig låneskuld eller nyupplåning. Finansieringsrisken begränsas genom att internbanken använder flera olika finansieringskällor för sin upplåning. Risken begränsas också genom att kapitalförfall sprids över tiden och att den genomsnittliga kapitalbindningstiden inte får understiga 2 år. Dessutom får högst 50 procent av låneskulden förfalla inom tolv månader. Samtidigt ska internbanken ha en likviditetsreserv som minst motsvarar 70 procent av låneförfall inom 12 månader. I likviditetsreserven ingår likvida medel, placerade medel, checkräkningskrediter och avtalade länelöften.

Ränterisk

Ränterisk är risken för de förändringar i marknadsräntor som påverkar kostnaden för räntebärande skulder. Ansvaret för ränterisken ligger på respektive bolag och internbanken. Internbankens utlåning med koncerninterna lån till bolagen är med rörlig ränta, plus en marginal för internbankens upplåningskostnader. Bolagen ränteriskhanterar sedan låneskulden med finansiella derivat. Genom derivat kan räntebindningsstrukturen anpassas

för att uppnå en önskad ränterisk. I de fall internbanken gör en upplåning med fast ränta så omvandlas den till rörlig ränta med en ränteswap med direktmatchning mot lånet. Inom internbanken finns därför ingen ränterisk då all in- och utlåning är med rörlig ränta.

Motpartsrisk

Motpartsrisk är att de finansiella motparterna inte fullgör sina åtaganden. Denna risk ska hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt sprida avtalen mellan ett flertal motparter. Godkända motparter vid upplåning och derivatavtal är motparter som erhållit rating av Standard and Poor's på nivån minst A, vilket är uppfyllt.

Valutarisk

Internbanken har ingen valutarisk då all upplåning under året är i svenska kronor.

	Finanspolicy	Uffall 2015-12-31
Kapitalbindningstid	min 2 år	2,5 år
Låneförfall inom tolv månader	max 50 %	38 %
Likviditetsreserv/låneförfall inom tolv månader	min 70 %	85 %

Foto: Susanne Flink.

Tillämpade redovisningsprinciper och räkenskapsrapporter

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunalredovisning (RKR). Följande beskrivning kan göras av de viktigaste redovisningsprinciperna som har tillämpats under 2015.

Förändrade redovisningsprinciper

Under året har redovisningsprincipen för kommunens exploateringsredovisning ändrats. Exploateringsprojekt har tidigare intäkts- och kostnadsförts först när hela exploateringsområdet har färdigställts och avslutats. I enlighet med RKR 18:1 kommer nu intäkter att successivt bokföras i takt med att tomtförsäljningar sker, och intäkterna matchas mot kalkylerade kostnader. När exploateringsområdet är färdigt och avslutats sker slutlig avräkning mot faktiska kostnader. Samtliga nya objekt 2015 har redovisats enligt den nya principen. Gamla objekt har konverterats till den nya redovisningsprincipen, exploateringsintäkter och kalkylerad kostnad för sålda tomter 2014 och tidigare på 735 mnkr har redovisats som en korrigeringspost i ingående eget kapital. 62 mnkr har aktiverats som pågående investeringsprojekt (19 mnkr aktiverades 2014 för två pilotprojekt). För pågående investeringar 2014 och tidigare har 518 mnkr omklassificerats från omsättningstillgång till anläggningstillgång. Det återstår ännu arbete med att kvalitetssäkra exploateringsredovisningen. Omräkning av jämförelsetal i de finansiella rapporterna har inte gjorts.

Rättelse av fel

Det har under senare delen av året framförts synpunkter från länets kommuner om att Örebro kommun har överdebiterat länets kommuner som har elever inom gymnasieskolan i Örebro kommun, inom ramen för det interkommunala ersättningsystemet, i form av ett så kallat marknadshyrestillägg. 12,7 mnkr har redovisats som en korrigeringspost i ingående eget kapital och avser perioden 2012–2014. Omräkning av jämförelsetal i de finansiella rapporterna har inte gjorts då beloppet för respektive år inte har klargjorts vid tiden för bokslutet.

En genomgång av anläggningsregistret har vid övergången till komponentredovisning föranlett justeringar på 5 mnkr som redovisats som en korrigeringspost i ingående eget kapital. Någon justering av de materiella anläggningstillgångarna i de finansiella rapporterna för 2014 har inte gjorts.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 mnkr. Realisationsvinster och förluster vid fastighetsförsäljningar och vid försäljning av värdepapper samt intäkter och kostnader till följd av exploateringsverksamheten redovisas alltid som jämförelsestörande. För år 2015 betraktas även återbetalningen av AFA-medel från 2004, effekten av sänkt diskonteringsränta för pensionsskulden 6 mnkr och räntan för upparbetade investeringar för exploateringsverksamheten för objekt 2014 och tidigare 8 mnkr, som jämförelsestörande poster.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med RKR 4.2. Kommunal-skatten periodiseras, det innebär att kommunen i bokslutet för 2015 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2014 och en preliminär slutavräkning för 2015. Skatteintäkten specificeras i not till resultaträkningen. Efter det att bokslutet upprättats har SKL publicerat en ny prognos i februari, den innebär ingen förändring för 2015.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt enligt RKR 18.1, redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. För anläggningar tidigare än 2010 redovisades investeringsbidragen så att de reducerade det bokförda värdet.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal används avtalsperioden som avskrivningstid.

För tillgångar där anskaffningsvärdet uppgår till minst 100 prisbasbelopp och med identifierbara komponenter med nyttjandeperioder som överstiger 10 år tillämpas från och med 2015 komponentredovisning. Gamla anläggningar med ett anskaffningsvärde överstigande 100 prisbasbelopp har delats in i komponenter som speglar varje komponents återstående nyttjandeperiod. Det utgående värdet på anläggningstillgångarna är komponentindelade. En differens på 5 mnkr som uppkommit med anledning av justeringar i samband med konverteringen har bokats upp som en korrigeringspost i eget kapital.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år, klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsvärdet överstiger ett halvt prisbasbelopp. Undantag kan göras för vissa fastighetsutgifter, undantagen är akuta åtgärder, kostnader för komponenter som understiger 300 000 kronor eller del av komponent som understiger 10 procent av komponentens anskaffningsvärde.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

I anskaffningsvärdet för större investeringar som överstiger 100 prisbasbelopp, 4,4 mnkr, ingår lånekostnader. Kostnaden beräknas utifrån kommunens korta upplåning under motsvarande tid. Räntan påförs årligen och under hela byggnadstiden, tills objektet tas i bruk. Under 2015 är räntan negativ och inga räntor har aktiverats. De exploateringsfastigheter som genom ny redovisningsprincip har belastats med uppärlad ränta tom 2014 på totalt 7,5 mnkr. Engångskostnader vid kreditlöften m.m. för certifikatsprogram periodiseras över avtalets löptid.

Redovisning av leasingavtal

I enlighet med RKR 13.2 redovisas finansiellt leasade objekt som anläggningstillgångar och skulder i balansräkningen. Tillgångslagen maskiner, inventarier och modulbyggnader är prövade och redovisas som operationell leasing.

Finansiella tillgångar

Kommunens placeringsportföljer är avsedd att täcka framtida åtaganden och är i enlighet med RKR 20 klassificerade som omsättningstillgång, kortfristiga placeringar, eftersom de kontinuerligt är föremål för köp och försäljning. Portföljens förvaltning regleras i av Kommunfullmäktige antagen placeringspolicy för Örebro kommun § 258/2014. Samtliga placeringsmedel är kollektivt värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet.

Finansiella skulder

Säkringsredovisning

All extern kreditanskaffning i koncernen ska samordnas, vilket innebär att Örebro kommun står för all kreditanskaffning till koncernens bolag där inte ägarförhållande medger annat. Bolagen finansierar sig med koncerninterna lån från Örebro kommun. Räntevillkoren för de koncerninterna lånen baseras på Stibor 90 dagar plus en intern räntemarginal som täcker kommunens aktuella upplåningskostnader för kreditanskaffningen. I de fall kommunen gör en upplåning med fast ränta så används en ränteswap för att omvandla lånet till rörlig ränta. Detta för att kommunen inte ska ha någon ränterisk. Inlåningen i internbanken med rörlig ränta matchas mot utlåning med rörlig ränta. Örebro kommun har per 2015-12-31 fem utestående derivatkontrakt med totalt nominellt belopp som uppgår till 1 600 mnkr. Kommunen bedömer att ovanstående säkringsinstrument kvalificerar sig för säkringsredovisning i enlighet med RKR 21, eftersom de överensstämmer med den säkrade posten med avseende på nominellt belopp, löptid samt räntebas. Användandet av derivat har inte haft någon påverkan på kommunens resultaträkning. Räntekostnaden har minskat med 15,8 mnkr genom användandet av räntederivat. Eftersom all upplåning vidareutlånas till bolagen så har även kommunens ränteintäkt minskat med samma belopp. Marknadsvärdet för kommunens derivat är positivt och uppgår till 21,1 mnkr per 2015-12-31.

Transaktionsutgifter

Direkta emissionsutgifter och direkta transaktionsutgifter som hänförs till kommunens kreditanskaffning periodiseras jämt över lånets löptid.

Avsättningar

Återställning av deponi

I enlighet med RKR 10.2 sker avsättning av medel för återställning av deponi årligen från och med år 2002. Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Åtagandet är nuvärdesberäknat med en ränta på 3 procent.

Medfinansiering av Citybanan

I enlighet med RKR 6.2 redovisades denna infrastrukturella investering som kostnad i resultaträkningen 2007 och 2008 och redovisades som jämförelsestörande post i resultaträkningen. Avsättningen räknas årligen upp med för Citybanan utvalda parametrar inom Entreprenadindex med januari 2011 som bas.

Medfinansiering av utbyggnad av E20

I enlighet med RKR 6.2 redovisas detta bidrag till infrastrukturell investering som kostnad i resultaträkningen 2013. Beslutet överklagades och förvaltningsrätten ogiltigförklarade beslutet och därmed återförs avsättningen i 2014 års resultat.

Förtida upphörande av arrende

I enlighet med RKR 10.2 redovisas detta som en avsättning då kommunen har för avsikt att exploatera ett markområde och för att kunna göra det ingått en överenskommelse om ett förtida upphörande av arrende med ersättning som förfaller senast 2020-12-31.

Pensioner

Kommunen redovisar pensionerna i enlighet med RKR 2.2. Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionskulden återfinns under raderna "avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder" och under raden "pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder och avsättningar". Denna rad ligger under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen.

Örebro kommun tillämpar den blandade modellen för redovisning av pensionsåtaganden från och med år 1998. Avsättning till pensioner redovisar avtalspensioner som intjänats från och med 1 januari 1998 samt samtliga garanti- och visstidspensioner. Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07, och redovisas i not till balansräkningen i enlighet med RKR 17.1. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFN K3. Pensionsskultsberäkning på utfästelser enligt KPA-planen är gjord enligt föreskrifter om försäkringstekniska grunder som finansinspektionen har föreskrivit (FFFS 2007:24) och beräkningen är gjord enligt tryggandelagens bestämmelser.

Visstidsförordnanden för förtroendevalda som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att

de kommer att leda till utbetalningar. Visstidspension för förtroendevalda som ännu inte har avgått med pension har tagits fram av KPA och redovisats för sju personer. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. OPF-KL är ett nytt avtal för förtroendevalda från 2015. De flesta nya förtroendevalda omfattas av denna förmån. Avgiften uppgår till 4,5 procent av inkomster (arvoden och andra kontanta ersättningar) upp till 7,5 inkomstbasbelopp (motsvarar cirka 36 300 kr per månad i 2015 års nivå) och 30 procent av inkomster mellan 7,5 och 30 inkomstbasbelopp. Pensionsavgiften avsätts årligen till en pensionsbehållning.

Periodisering av löneskatt

Den särskilda löneskatten på pensionskostnaden har periodiserats. 2015 års löneskatt för perioden belastar resultatet.

Semesterlöneskulden

Personalens sparade semesterdagar och okompenserade övertid har bokförts som en kortfristig skuld i balansräkningen. I skulden ingår upplupen arbetsgivaravgift.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (2005:590), den så kallade transparenslagen, ställer krav på öppen och separat redovisning för vissa verksamheter i offentliga företag om nettoomsättningen överstiger lagens tröskelvärde på 40 miljoner

euro (cirka 365 mnkr), va-verksamheten och avfallsverksamheten särredovisas i bilaga.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt RKR 8.2 Sammanställd redovisning. De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i förvärvat dotterföretag vid förvärvstidpunkten elimineras. I den sammanställda redovisningen ingår endast eget kapital intjänat efter förvärvstidpunkten. Proportionell konsolidering innebär att ägarandel av koncernföretagens intäkter, kostnader, tillgångar och skulder inkluderas i den sammanställda redovisningen.

Örebro Rådhus AB koncern har i bokslut gjort en reversering (återföring) av tidigare nedskrivningar på fastigheter med totalt 33,6 mnkr (8,9 mnkr2014). Dessa uppskrivningar av bokförda värden på fastigheterna har inte eliminerats i den sammanställda redovisningen, eftersom motsvarande nedskrivning på dessa fastigheter gjordes i den sammanställda redovisningen år 2014.

Den sammanställda redovisningen omfattar bolag där kommunen har ett röstetal på minst 20 procent. De delägda bolagen Örebro Läns Trädgård AB och Stiftelsen Activa har undantagits med hänvisning till att deras respektive omsättning uppgår till mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Tillsammans överstiger de inte heller 5 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultaträkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen				Kommunkoncernen	
		Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2015	Avvikelse	Bokslut 2014	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter	1	1 972,2	2 405,6	*	*	3 608,5	4 109,0
Verksamhetens kostnader	2	-8 666,2	-9 096,9	*	*	-9 312,4	-9 863,9
- jämförelsestörande poster	3	67,1	378,0	-	-	-	-
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-190,5	-213,5	-190,0	-23,5	-670,3	-620,8
Verksamhetens nettokostnader		-6 884,5	-6 904,8	-7 292,9	388,1	-6 374,2	-6 375,7
Skatteintäkter	5	5 382,7	5 662,2	5 681,8	-19,6	5 382,7	5 662,2
Generella statsbidrag och utjämning	6	1 530,6	1 547,5	1 568,5	-21,0	1 530,6	1 547,5
Finansiella intäkter	7	275,4	267,4	140,0	127,4	141,2	128,2
Finansiella kostnader	8	-96,8	-56,1	-15,0	-41,1	-313,9	-274,7
- jämförelsestörande poster	9	80,7	29,3	-	-	-	-
Resultat före extraordinära poster		207,4	516,2	82,4	433,8	366,4	687,5
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på årets resultat	10	-	-	-	-	-27,8	11,8
Årets resultat	11	207,4	516,2	82,4	433,8	338,6	699,3
Ianspråktagande av reservering av eget kapital		58,8	27,6	47,6	-20,0	-	-
Resultat inkl. ianspråktaget eget kapital		266,2	543,8	130,0	413,8	-	-

* Relevanta värden saknas till följd av nettobudgetering.

Kassaflödesrapport för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2015
Den löpande verksamheten					
Periodens/årets resultat		207,4	516,2	338,6	699,2
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	22	-21,5	-38,2	-21,5	-38,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	12	201,6	439,3	705,2	867,5
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		387,5	917,3	1 022,3	1 528,5
Ökning (-)/minskning (+) förråd, lager, exploateringsfastigheter	17	92,1	-217,7	90,9	-221,3
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	18	65,3	-103,0	-51,5	-191,3
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder		-69,6	233,8	188,5	308,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		475,3	830,4	1 250,2	1 424,1
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar (-)	14	-3,1	0,0	-4,3	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	14	-511,1	-637,9	-2 237,8	-2 688,1
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar (+)	14	10,5	40,3	10,5	40,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	14	14,7	17,6	92,0	65,8
Investering i finansiella tillgångar (-)	16	-0,1	-92,2	-118,9	-102,8
Försäljning av finansiella tillgångar (+)	16	21,3	0,1	20,0	23,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-467,8	-672,1	-2 238,5	2 661,8
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån (+)	24	3 394,2	2 069,7	3 340,4	3 439,3
Nyupptagna lån, leasing (+)	24	6,3	4,6	6,3	4,6
Amortering av skuld (-)	24	-2,3	-2,9	-5,8	-3,5
Ökning långfristiga fordringar (-)	16	-1 076,0	-3 908,8	-3,6	-3 916,7
Minskning av långfristiga fordringar (+)	16	31,3	2 117,8	17,9	2 147,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		2 353,5	280,4	3 355,2	1 671,1
Årets kassaflöde		2 361,0	438,7	2 366,9	433,4
Likvida medel vid årets/periodens början	19, 20	1 506,6	3 867,6	1 567,9	3 934,8
Likvida medel vid årets/periodens slut	19, 20	3 867,6	4 306,3	3 934,8	4 368,2
Räntebärande nettotillgång/skuld					
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		4 128,4	3 385,3	-	-
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		3 385,3	3 510,9	-	-

Balansräkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2015
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	13	4,0	2,9	5,3	3,9
Materiella anläggningstillgångar	14-15	2 968,8	3 852,6	16 420,0	18 793,1
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	14	2 373,6	2 646,1	14 526,0	15 928,7
- pågående nyanläggningar	14	179,4	769,2	1 084,7	1 956,1
- fordon, maskiner och inventarier	15	415,8	437,3	809,3	908,3
Finansiella anläggningstillgångar	16	10 700,9	12 583,5	334,5	414,4
Summa anläggningstillgångar		13 673,7	16 439,0	16 759,8	19 211,4
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager	17	4,7	4,8	12,9	16,8
Exploateringsfastigheter	17	-165,0	55,2	-165,0	55,2
Tomträtter	17	38,3	35,7	38,3	35,7
Kortfristiga fordringar	18	729,8	832,8	623,1	714,5
Kortfristiga placeringar	19	3 488,0	3 648,5	3 508,5	3 670,7
Kassa och bank	20	379,6	657,8	426,3	697,5
Summa omsättningstillgångar		4 475,4	5 234,8	4 444,1	5 190,4
Summa tillgångar		18 149,1	21 673,8	21 203,9	24 401,8
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Årets resultat	21	5 954,6	7 187,8	6 913,2	8 329,0
Resultatutjämningsreserv		207,4	516,2	338,6	699,3
Resultatutjämningsreserv		68,0	68,0	-	-
Övrigt eget kapital		5 679,2	6 603,6	6 574,6	7 629,7
Avsättningar		536,9	522,8	981,1	967,0
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	382,8	411,0	418,4	447,9
Övriga avsättningar	23	154,1	111,8	156,1	113,3
Avsättning för uppskjuten skatt		-	-	406,6	405,8
Skulder					
Långfristiga skulder					
Långfristiga lån	24	9 988,4	12 060,2	11 196,8	12 861,5
Långfristiga lån, koncernen	24	8,7	10,4	10 994,8	12 625,3
Långfristiga lån, koncernen	24	9 778,0	11 825,0	-	-
Övriga långfristiga skulder	25	201,7	224,8	202,0	236,2
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder	26	1 669,2	1 903,0	2 112,8	2 244,3
Leverantörsskulder	26	339,2	330,6	643,0	645,6
Kortfristiga lån, koncernen	27	221,9	375,5	-	-
Övriga kortfristiga lån	28	2,3	2,9	102,3	106,4
Interimsskulder	29	891,0	987,8	1 087,3	1 213,4
Övriga kortfristiga skulder	30	214,8	206,2	280,2	278,9
Summa skulder		11 657,6	13 963,2	13 309,6	15 105,8
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		18 149,1	21 673,8	21 203,9	24 401,8
Panter och ansvarsförbindelser					
Ställda säkerheter	32	-	-	684,9	724,9
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22	3 343,9	3 230,3	3 343,9	3 230,3
Övriga ansvarsförbindelser					
Borgensåtaganden	31	1 443,2	1 009,4	51,1	49,8
Övrigt	32	0,3	0,3	8,7	8,5

Noter för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 1: Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	67,1	60,3	-	-
Taxor och avgifter	538,0	571,0	-	-
- konsumtionsavgifter va/avfall	222,9	228,1	-	-
- barnomsorg	86,0	87,0	-	-
- äldre och funktionshindrade	31,9	33,2	-	-
Hyror och arrenden	227,9	231,2	-	-
Bidrag	677,2	779,1	-	-
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	346,9	346,0	-	-
Exploateringsintäkter	80,6	331,1	-	-
Tomträttsintäkter	15,3	68,5	-	-
Realisationsvinster	19,2	18,4	-	-
Summa	1 972,2	2 405,6	3 608,5	4 109,0

I verksamhetens intäkter i kommunen ingår jämförelsestörande poster med 400,5 mnkr, not 3 (68,4 mnkr 2014)

Not 2: Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-4 805,0	-5 065,0	-	-
Pensionskostnader	-315,3	-348,1	-	-
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-95,9	-117,2	-	-
Bränsle, energi- och vatten	-63,9	-64,7	-	-
Köp av huvudverksamhet	-1 130,6	-1 221,6	-	-
Lokal- och markhyror	-801,5	-832,0	-	-
Lämnade bidrag	-526,4	-520,1	-	-
Realisationsförluster och utranteringar	-1,3	-0,7	-	-
Tjänster	-726,2	-706,4	-	-
Varor	-200,1	-221,1	-	-
Summa	-8 666,2	-9 096,9	-9 312,4	-9 863,9

I verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster med -22,5 mnkr, not 3 (-1,3 mnkr 2014)

Not 3: Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnader				
Realisationsvinster för anläggningsstillgångar	14,7	17,6	-	-
Realisationsvinster försäljning bostadsrätter	4,5	0,7	-	-
Realisationsförluster för anläggningsstillgångar	-1,3	-0,7	-	-
AFA återbetalning	-	54,8	-	-
Resultat av försäljning av exploateringsfastigheter	49,2	305,6	-	-
Summa	67,1	378,0	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 4: Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar immateriella tillgångar	-0,7	-1,1	-0,8	-1,4
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-88,2	-93,9	-397,6	-413,0
Avskrivningar maskiner och inventarier	-100,2	-115,5	-153,4	-175,2
Avskrivning på leasingavtal	-1,4	-2,8	-1,4	-2,8
Årets avskrivningar	-190,5	-213,3	-553,2	-592,4
Återföring av tidigare nedskrivna anläggningsstillgångar	-	-	8,9	33,6
Nedskrivningar materiella anläggningsstillgångar	-	-0,2	-126	-62,0
Summa	-190,5	-213,5	-670,3	-620,8

Not 5: Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	5 392,6	5 658,8	5 392,6	5 658,8
Slutavräkning ¹⁾	0,9	-10,8	0,9	-10,8
Preliminär slutavräkning ²⁾	-15,1	6,1	-15,1	6,1
Mellankommunal kostnadsutjämning	-4,0	-	-4,0	-
Skatteväxling gymnasieseror	8,3	8,1	8,3	8,1
Summa	5 382,7	5 662,2	5 382,7	5 662,2

1) Mellanskillnaden mellan den i bokslut uppbokade 7 kr/inv och nu aktuell prognos för 2014 -78 kr/inv.

2) Den preliminära slutavräkningen för 2015 uppgår till 43 kr/inv.

Not 6: Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	1 129,6	1 175,7	1 129,6	1 175,7
Kostnadsutjämning	-35,4	-37,8	-35,4	-37,8
Strukturbidrag	14,6	14,8	14,6	14,8
Införandebidrag	29,4	-	29,4	-
Regleringsbidrag	32,6	-	32,6	-
Regleringsavgift	-	-5,5	-	-5,5
Generellt bidrag från staten	-	10,7	-	10,7
Generellt bidrag från staten, med avseende på flyktingsituationen	-	5,0	-	5,0
Utjämningsbidrag LSS	155,2	173,2	155,2	173,2
Kommunal fastighetsavgift	204,6	211,4	204,6	211,4
Summa	1 530,6	1 547,5	1 530,6	1 547,5

Örebro kommun fick 62,6 mnkr i tillfälligt statsbidrag för ökat flyktingmottagande, av dessa periodiserades 57,6 mnkr till 2016, i enlighet med RKR:s information, enligt metoden tidsmatchning. Av de 5,0 mnkr som använts under 2015 har 4,0 mnkr fördelats till Socialnämnd väster och 1,0 mnkr till Socialnämnd öster enligt Ks 1373/2015.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 7: Finansiella intäkter				
Ränteintäkter internbank	95,9	19,4	-	-
Ränteintäkter, likviditetsförvaltning	1,2	71,0	-	-
Ränteintäkter pensionsförvaltning	36,6	42,0	-	-
Ränteintäkter övriga	4,0	3,6	-	-
Borgensavgifter/ räntetillägg	28,1	31,4	-	-
Utdelningar koncernbolag	24,3	50,0	-	-
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	0,4	27,4	-	-
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	84,3	22,5	-	-
Övriga finansiella intäkter	0,5	0,1	-	-
Summa finansiella intäkter	275,3	267,4	141,2	128,2

Not 8: Finansiella kostnader				
Räntekostnader, Internbank	-76,5	-16,1	-	-
Ränta på pensionsskuld	-5,4	-4,6	-	-
Räntekostnader, övrigt	-5,2	2,2	-	-
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper Internbank	-	-0,6	-	-
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	-	-24,4	-	-
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	-4,0	-8,8	-	-
Bankkostnader, Internbank	-5,0	-3,8	-	-
Övriga finansiella kostnader	-0,7	0,0	-	-
Summa finansiella kostnader	-96,8	-56,1	313,9	-274,7

Not 9: Jämförelsestörande poster i finansnettot				
Ränta under byggtid för objekt som klassats om från omsättnings-tillgång till anläggningstillgång,	-	7,5	-	-
Effekt av sänkt diskonteringsränta pensioner	-	5,7	-	-
Realiserad kursvinst på värdepapper	84,8	49,9	-	-
Realiserad kursförlust på värdepapper	-4,1	-33,8	-	-
Summa	80,7	29,3	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 10: Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-	-	-0,5	12,8
Uppskjuten skatt enligt företagets årsredovisningar	-	-	-27,3	-1,0
Summa skatt på årets resultat	-	-	-27,8	11,8

Not 11: Årets resultat i förhållande till balanskravet				
Årets resultat enligt resultaträkningen	207,4	516,0	-	-
Realisationsvinster anläggningstillgångar	-14,7	-17,6	-	-
Realisationsvinster finansiella tillgångar	-89,2	50,6	-	-
Resultat efter balanskravsjusteringar	103,5	447,8	-	-

Medel till resultatutjämningsreserv	-34,4	-	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-

Årets balanskravsresultat				
Medel till reserveringar i eget kapital	-33,6	-129,5	-	-
Medel från reserveringar i eget kapital	58,8	27,6	-	-
Summa efter medel till och från reserveringar i eget kapital	94,3	345,9	-	-

Reservering av eget kapital fr 2014 och tidigare för de 518 mnkr som bokats om till anläggningstillgångar av de totalt 717 mnkr som direktbokats mot eget kapital 2015.

Not 12: Ej likviditetspåverkande poster				
Justering för av- och nedskrivningar	190,5	213,5	670,3	620,8
Förändring avsättningar	19,8	24,1	26,9	26,7
Avsatt till pensioner	22,3	28,2	-	-
Återföringar	-5,6	-5,7	-	-
Nya avsättningar	3,1	1,6	-	-
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-8,7	201,7	8,0	220,1
Realisationsförluster	1,3	0,7	-	-
Realisationsvinster	-14,7	-17,6	-	-
Ränta anslutningsavgifter och byggränta	4,3	12,5	-	-
Effekter av ändrade redovisningsprinciper	-	206,6	-	-
Övrigt	0,4	-0,5	-	-
Summa ej likviditetspåverkande poster	201,6	439,3	705,2	867,6

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 13: Immateriella tillgångar				
Ingående bokfört värde	1,7	4,0	1,8	5,3
Investeringar under året	3,0	0,0	4,3	0,0
Årets avskrivningar	-0,7	-1,1	-0,8	-1,4
Utgående bokfört värde	4,0	2,9	5,3	3,9
Bokfört värde totalt, immateriella tillgångar				
Anskaffningsvärde	9,2	9,2	10,6	10,6
Ackumulerade avskrivningar	-4,5	-5,2	-4,5	-5,3
Årets avskrivningar	-0,7	-1,1	-0,8	-1,4
Summa	4,0	2,9	5,3	3,9

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning.

Tillämpad tid för avskrivning är 3–5 år.

Samtliga externt förvärvade.

Not 14: Materiella anläggningstillgångar				
Bruttoinvesteringar	514,2	637,9	-	-
- fastighetsförvärv	67,0	132,3	-	-
Investeringsinkomster	-8,3	-37,8	-	-
Periodiserade investeringsbidrag	-2,2	-2,5	-	-
Summa	503,7	597,6	-	-
Försäljningspris anläggningstillgångar	115,2	417,9	-	-
- bostadsrätt	4,6	0,7	-	-
- omsättningstillgångar	95,9	399,6	-	-
Försäljningspris materiella anläggningstillgångar	14,7	17,6	-	-
Försäljningsomkostnader	-0,3	-25,5	-	-

Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående bokfört värde	2 199,4	2 373,6	13 461,7	14 526,1
Investeringar under året	288,4	386,5	1 629,0	1 946,1
Investeringar, effekter av införande av komponentredovisning	-	2 437,0	-	-
Utrangering/avyttring/korrigerering	-26,9	-19,9	-59,2	-74,6
Utrangeringar, effekter av införande av komponentredovisning	-	-2 437,0	-	-
Årets avskrivningar	-87,3	-93,3	-397,5	-413,0
Nedskrivningar	-	-	-116,0	-75,2
Återförda nedskrivningar	-	-	8,9	24,6
Överföringar från/till annat tillgångsslag	0,0	-0,8	-	-0,8
Övriga förändringar	0,0	-	-0,8	-4,4
Utgående bokfört värde	2 373,6	2 646,1	14 526,1	15 928,8
Pågående nyanläggningar				
Ingående bokfört värde	101,1	179,4	708,7	1 084,7
Investeringar under året ej aktiverade	163,1	175,9	1 256	1 718,0
Nedskrivningar	-	-	-10	-
Utrangeringar/omklassificeringar	-84,8	-104,1	-870	-1 365,1
Övriga förändringar	-	-	-	0,5
Direktbokning, Exlpotering 2014 och tidigare	-	518,0	-	518
Utgående bokfört värde	179,4	769,2	1 084,7	1 956,1

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Bokfört värde totalt mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	3 592,6	3 964,5	19 480,0	20 578,2
Ackumulerade avskrivningar	-1 131,7	-1 225,1	-4 449,4	-4 236,4
Årets avskrivning	-87,3	-93,3	-504,6	-413,0
Summa	2 373,6	2 646,1	14 526,0	15 928,8

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning.

Tillämpad tid för avskrivning är mellan 5–100 år. Från och med 2015 tillämpas komponentredovisning.

Mark skrivs inte av.

Med pågående nyanläggningar avses investeringar som ännu inte färdigställt och därmed inte aktiverats.

I årets avskrivningar totalt för kommunen ingår 0,6 mnkr avskrivningar på bostadsrätter. Bostadsrätter redovisas under finansiella anläggningstillgångar.

Not 15: Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst				
Ingående bokfört värde	368,9	415,8	770,3	809,3
Investeringar under året	155,0	145,8	212,4	284,0
Utrangering/avyttring/korrigerering	-6,4	-5,8	-18,6	-7,9
Årets avskrivningar	-101,7	-118,5	-154,8	-153,4
Övriga förändringar	0,0	0,0	-	-23,7
Utgående bokfört värde	415,8	437,3	809,3	908,3
Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst				
Anskaffningsvärde	1 443,4	1 514,3	2 198,2	2 401,5
Ackumulerade avskrivningar	-925,9	-958,5	-1 234,0	-1 339,8
Årets avskrivningar	-101,7	-118,5	-154,8	-153,4
Summa	415,8	437,3	809,4	908,3

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning.

Tillämpad tid för avskrivning är mellan 3–20 år.

Konst skrivs inte av.

Not 16: Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper, andelar och bostadsrätter				
Aktier	227,0	227,0	-	-
Andelar och grundfondskapital	3,6	95,2	19,6	123,3
Bostadsrätter	18,1	18,1	18,1	18,1
Summa	248,7	340,3	37,7	141,4
Utlåmnade lån				
Kommunala bolag	698,6	698,6	-	-
Staten	-	-	-	-
Landsting	0,3	0,3	0,3	0,3
Föreningar och stiftelser	15,7	15,5	15,7	15,5
Företag	18,0	18,0	18,0	18,0
Summa	732,6	732,4	34,0	33,8
Utlåmnade lån internbank, koncernen				
Futurum Fastigheter i Örebro AB	1 805,0	2 125,0	-	-
Kumbro Vind AB	100,0	248,8	-	-
Stadsnät i Örebro AB	36,0	36,0	-	-
Västerporten AB	210,0	225,0	-	-
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	428,0	428,0	-	-
ÖBO Husaren AB	-	200,0	-	-
Örebrobostäder AB	4 500,0	5 400,0	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	2 588,0	2 813,0	-	-
Summa	9 667,0	11 475,8	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Övriga långfristiga fordringar				
Långfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	50,6	34,9	-	-
Övriga	2,0	0,1	262,8	239,2
Summa	52,6	35,0	262,8	239,2
Summa finansiella anläggningstillgångar	10 700,9	12 583,5	334,5	414,4

Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagets samtliga åtaganden. Detta borgensåtagande är begränsat till den enskilde medlemmens andel av bolagets samtliga åtaganden. Denna andel bestäms utifrån medlemmens insatskapital i förhållande till det totala andelskapitalet i kommuninvest ekonomisk förening.

Örebro kommuns borgensåtagande 2015-12-31 är totalt 5 921,5 mnkr dvs 4 912,1 + 1 009,4 (4 246,9 mnkr 2014). Örebro kommuns borgensåtagande för Kommuninvests skulder beräknas till 4 912,1 mnkr per 2015-12-31 (2 938,7 mnkr 2014).

Not 17: Förråd m.m.				
Förråd	4,7	4,8	12,9	16,8
Exploateringsfastigheter	-165,0	55,2	-165,0	55,2
Tomträttsfastigheter småhus	38,3	35,7	38,3	35,7
Summa	-122,0	95,7	-113,8	107,7

Från och med 2015 tillämpas en ny redovisningsprincip för exploateringsverksamheten. Från och med 2015 tillämpas successiv vinstavräkning för sålda tomter. Upparbetade resultat från 2014 och tidigare har direktbokats mot ingående eget kapital. Upparbetade investeringar 2014 och tidigare har omklassificerats till anläggningstillgångar.

Not 18: Kortfristiga fordringar				
Statsbidragsfordringar				
Flyktingar	23,9	57,8	-	-
Fordran avseende särskild moms-kompensation kommunal fastighetsavgift/skatter	79,7	86,3	-	-
Övriga statsbidragsfordringar	55,2	62,5	-	-
Summa	164,5	217,0	-	-
Övriga omsättningsstillgångar				
Interimsfordringar	256,9	284,4	-	-
Upplupna ränteintäkter	24,6	13,5	-	-
Upplupna skatteintäkter, inbetald preliminär skatt	76,9	87,6	-	-
Kortfristig del av långfristig fordran	1,2	1,2	-	-
Kortfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	18,2	16,3	-	-
Kortfristig fordran, anteciperad utdelning Örebro Rådhus AB	3,0	40,3	-	-
Övriga fordringar	2,1	1,7	-	-
Summa	382,9	445,0	-	-
Kortfristig fordran inom koncernkontot				
Örebrobostäder AB	21,3	-	-	-
Summa	21,3	0,0	-	-
Kundfordringar	161,1	170,8	-	-
Summa kortfristiga fordringar	729,8	832,8	623,1	714,5

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 19: Kortfristiga placeringar				
Likviditetsförvaltning	2 201,6	2 350,4	2 201,6	2 350,4
Pensionsförvaltning	1 286,4	1 298,1	1 306,9	1 298,1
- Placerade medel Nerikes brandkår	-	-	20,5	22,3
Summa	3 488,0	3 648,5	3 508,5	3 670,8

Not 20: Kassa och bank				
Bank och giro	379,6	657,8	426,2	697,5
Summa	379,6	657,8	426,2	697,5
Summa omsättnings-tillgångar	4 475,4	5 234,8	4 444,0	5 190,5

Not 21: Eget kapital				
Eget kapital (IB)	5 747,2	5 954,6	6 574,6	6 913,2
Korrigerad ingående värde eget kapital	-	717,0	-	716,2
- Exploatering 2014 och tidigare	-	735,1	-	-
- Effekter införande av komponentredovisning	-	-5,4	-	-
- Interkommunala ersättningar	-	-12,7	-	-
Årets resultat	207,4	516,2	338,6	699,3
Reserveringar	509,9	1 145,4		
- eget kapital avfall	94,7	94,7	-	-
- resultatutjämnings-reserv	68,0	68,0	-	-
- konjunktur- och strukturbuffert	200,0	200,0	-	-
- jubileumssatsning	2,4	0,3	-	-
- AFA-medel (åter från 2007 och 2008) till prioriterade tillväxtsatsningar	2,4	0,0	-	-
- AFA-medel (åter från 2005 och 2006)	27,6	18,8	-	-
- AFA-medel (åter från 2004)	-	40,6	-	-
- sociala investeringar	78,6	81,2	-	-
- överfört resultat intraprenader	17,6	34,6	-	-
- exploateringsfastigheter	18,6	80,9	-	-
- exploateringsfastigheter 2014 och tidigare	-	518,0	-	-
Eget kapital (UB)	5 954,6	7 187,8	6 913,2	8 328,7

2014 beslutade Kommunfullmäktige att reservera 34 mnkr av resultatet till resultatutjämningsreserven (2013 reserverades 34 mnkr för resultat under perioden 2010-2012). 15 mnkr reserverades till sociala investeringar och 19 mnkr till exploateringsfastigheter.

2015 reserveras kvarvarande 47,5 mnkr för återbetalda AFA-medel. 6,9 mnkr av dessa reserveras till Sociala investeringar Ks 388/2015 och Ks 1090/2015. 62 mnkr reserveras till exploateringsfastigheter och 8,3 mnkr reserveras för Avfallsverksamhetens del av eget kapital. Av intraprenadernas ackumulerade resultat reserveras 17,2 mnkr från nya överskott. Därutöver reserveras 518 mnkr av de direktbokade exploateringsintäkterna från objekt sålda 2014 och tidigare enligt ny redovisningsprincip för exploateringsredovisning. Beslut om överfört resultat behandlas i Kommunstyrelsen i särskilt ärende.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 22: Avsättning till pensioner och liknande förpliktelser				
Örebro kommun tillämpar den blandade modellen för redovisning av pensionsåtaganden fr.o.m.år 1998 enligt KPA:a beräkningar med RIPS07 som grund. Avsättning till pensioner redovisar avtalspensioner som intjänats fr.o.m. 1998-01-01 samt samtliga garanti- och visstidspensioner. Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Denna del av pensionsåtagandet har minskat med 90,6 mnkr mellan åren 2014 och 2015. Örebro kommun har beslutat att betala ut maximalt belopp av den avgiftbestämda ålderspensionen. För 2015 sker det i mars 2016 och beräknas till 174,6 mnkr och är bokförd som en kortfristig skuld. Beräkningarna baseras på uppgifter per 2015-12-17. Aktualiseringsgraden är 95 % (94 %).				
Specifikation avsatt till pensioner				
Avtalspensioner	241,4	258,8	-	-
- förmånsbestämd ålderspension	203,9	218,5	-	-
- särskild avtalspension	-	-	-	-
- pension till efterlevande	4,6	6,1	-	-
- PA-KL pensioner	32,9	34,2	-	-
Örebro:s särskilda pensionsplan (ÖSPP)	46,6	51,9	-	-
Särskild avtalspension- och visstidspensioner	10,8	9,8	-	-
- särskilda avtalspensioner	0,9	0,5	-	-
- visstidspensioner	9,9	9,3	-	-
Avtalspensioner förtroendevalda ej avgångna	9,3	8,3	-	-
Avtalspensioner förtroendevalda OPF-KL	-	1,1	-	-
Löneskatt	74,7	81,1	-	-
Summa	382,8	411,0	418,4	448,0
Ingående avsättning avtalspensioner	226,8	241,4	-	-
Nyintjänad pension	21,3	23,9	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	3,1	4,2	-	-
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-	-
Övrigt	-0,1	-0,1	-	-
Årets utbetalningar	-9,7	-10,6	-	-
Löneskatt	58,6	62,8	-	-
Summa avsättning	300,0	321,6	-	-
Ingående avsättning ÖSPP	42,4	46,6	-	-
Nyintjänad pension	3,8	-	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,9	1,2	-	-
Sänkt diskonteringsränta	-	-2,0	-	-
Årets utbetalningar	-0,5	6,1	-	-
Löneskatt	11,3	12,6	-	-
Summa avsättning	57,9	64,5	-	-
Ingående avsättning ÖK-SAP	10,3	10,8	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,1	0,2	-	-
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-	-
Arbetstagare som pensionerats	3,6	0,6	-	-
Övrigt	0,2	0,1	-	-
Årets utbetalningar	-3,4	-1,9	-	-
Löneskatt	2,6	2,4	-	-
Summa avsättning	13,4	12,2	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Ingående avsättning förtroendevalda	10,6	9,3	-	-
Nyintjänad pension	1,8	0,6	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,2	0,2	-	-
Överfört till ordinarie beräkning	-3,3	-1,8	-	-
Löneskatt	2,2	2,0	-	-
Summa avsättning	11,5	10,3	-	-
Ingående avsättning förtroendevalda OPF-KL	-	0,0	-	-
Förmånsbestämd ålderspension	-	0,3	-	-
Förmånsbestämd ålderspension intjänad pensionsbehållning	-	0,8	-	-
Löneskatt	-	0,3	-	-
Summa avsättning	13,7	1,4	-	-
Rättelse löneskatt från 2014	-	1,0	-	-
Utgående avsättning	382,8	411,0	-	-
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.				
Avtalspensioner	2 686,5	2 595,9	-	-
Förtroendevalda	4,5	3,7	-	-
Löneskatt	652,9	630,7	-	-
Summa	3 343,9	3 230,3	-	-
Ingående ansvarsförbindelse	2 806,4	2 686,5	-	-
Pensionsutbetalningar	-126,4	-129,0	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	27,7	49,0	-	-
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-	-
Ändringar av försäkringstekniska grunder	-0,4	-	-	-
Övrigt t.ex. bromsen och aktualisering	-20,8	-10,6	-	-
Löneskatt	651,8	629,8	-	-
Delsumma ansvarsförbindelse	3 338,3	3 225,7	-	-
Ingående ansvarsförbindelse förtroendevalda	9,5	4,5	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,1	0,1	-	-
Sänkt diskonteringsränta	-	-	-	-
Nyintjänad pension	-2,0	-	-	-
Överfört till ordinarie beräkning	-3,1	-0,9	-	-
Löneskatt	1,1	0,9	-	-
Delsumma förtroendevalda	5,6	4,6	-	-
Utgående ansvarsförbindelse totalt	3 343,9	3 230,3	-	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015

Not 23: Övriga avsättningar

Avsättning för återställande av deponi

Ingående bokfört värde	72,7	67,6	-	-
Förändring av nuvärdet	-0,6	-5,7	-	-
Uttag	-4,5	-9,2	-	-
Utgående bokfört värde	67,6	52,7	-	-

För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning görs motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan till miljöödomstolen om att få fortsätta att deponera till år 2025 på nuvarande deponi beviljad 071206. Enligt den senaste fonderingskalkylen uppgår de kvarvarande kostnaderna för sluttäckning till 58,3 mnkr vid en diskonteringsränta på 3%. Om sluttäckning skulle genomföras idag beräknas kostnaden till 59,7 mnkr. Hittills har uttag på 20,3 mnkr gjorts från avsättningen. Arbetet med sluttäckningen pågår mellan 2008 och 2025. Vid 2015 års avstämning återfördes 5,7 mnkr på grund av förändrad kalkyl (0,6 mnkr 2014).

Avsättning för bidrag till medfinansiering av Citybanan

Ingående bokfört värde	99,0	83,7	-	-
Årets avsättning	-	-	-	-
Uttag	-16,6	-28,1	-	-
Årets avsättning	1,3	0,8	-	-
Indexuppräknning				
Utgående bokfört värde	83,7	56,4	-	-

Länstrafiken i Örebro AB's andel i medfinansieringen är 185,4 mnkr under tidsperioden 2013–2017. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2009-11-18 § 164. Ks 1164/2009. Örebro kommun har avsatt 50 % av den andel som Länstrafiken i Örebro AB har i medfinansieringen av Citybanan 92,7 mnkr jämte indexjustering enligt uppdragsavtalet. Utbetalningen påbörjades 2013 och ska enligt avtalet pågå tom 2017. Hittills har 46,4 mnkr samt utveckling i index 9,4 mnkr reglerats.

Avsättning för sanerings- och markarbeten Gulsippan 1 (fd Vasaskolan)

Ingående bokfört värde	1,4	1,0	-	-
Uttag markarbete	-0,4	-0,9	-	-
Utgående bokfört värde	1,0	0,1	-	-

Avsättning för sanerings- och markarbeten Rörströmsälven 10 (Öknaskolan)

Ingående bokfört värde	0,0	1,8	-	-
Årets avsättning	1,8	-	-	-
Utgående bokfört värde	1,8	1,8	-	-

Avsättning för förtida upphörande av arrende

Ingående bokfört värde	-	-	-	-
Årets avsättning	-	0,8	-	-
Utgående bokfört värde	-	0,8	-	-

Avtal om förtida upphörande av arrende (2016-12-31) för exploatering av delar av arendestället för bostäder, skola etc.

Avsättning för bidrag till medfinansiering av E20s utbyggnad

Ingående bokfört värde	5,0	-	-	-
Årets avsättning	0,0	-	-	-
Outnyttjat belopp som återförts	-5,0	-	-	-
Utgående bokfört värde	0,0	-	-	-

Avsiktsförklaring, Ks 1264/2013 medfinansiering av statlig utbyggnad av E20. Ärendet överklagades och Förvaltningsrätten hävde beslutet, avsättningen återfördes 2014.

Summa övriga avsättningar	154,1	111,8	535,8	519,0
Summa avsättningar	536,9	522,0	954,2	967,0

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015

Not 24: Långfristiga lån

Långfristiga lån

Certifikatslån	2 458,0	3 000,0	-	-
Obligationslån	5 720,0	5 925,0	-	-
Kommuninvest	1 400,0	2 600,0	-	-
Europeiska investeringsbanken	-	300,0	-	-
Handelsbanken	200,0	-	-	-
Övriga låneinstitut	-	-	-	-
Landsting	4,0	4,0	-	-
Långfristig leasingsskuld	4,7	6,4	-	-
Summa	9 786,7	11 835,4	10 994,8	12 625,3

Varav 11 825 mnkr avser upplåning till Internbanken (9 778,0 mnkr bokslut 2014).

Kreditlöften, ej nyttjade

Handelsbanken	750,0	250,0	-	-
Kommuninvest	-	-	-	-
SEB	500,0	500,0	-	-
Swedbank (ej utnyttjad)	250,0	250,0	-	-
Summa	1 500,0	1 000,0	-	-

Europeiska investeringsbanken

Låneram (outnyttjad del av 1 500 mnkr)	-	1 200,0	-	-
--	---	---------	---	---

Checkräkningskrediter

Swedbank (ej utnyttjad)	300,0	300,0	-	-
-------------------------	-------	-------	---	---

Låneskuldens struktur

Kapitalbindningstid, år	2,5	2,5	-	-
Räntebindningstid, år	0,1	0,1	-	-
Räntebindningstid exkl. derivat, år	0,5	0,7	-	-
Andel lån som förfaller inom ett år,%	40,0	38,0	-	-
Ränta i genomsnitt,%	0,5	-0,1	-	-
Ränta i genomsnitt exkl. derivat,%	0,6	0,1	-	-

Finansiella leasingavtal över 3 år

Fordon

Totala minimileaseavgifter	10,2	12,2	-	-
Nuvärde minimileaseavgifter	6,9	9,2	-	-
Därav förfall inom 1 år	2,2	2,8	-	-
Därav förfall mellan 1–5 år	4,7	6,4	-	-
Därav förfall senare än 5 år	-	-	-	-
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	-	-	-	-

I minimileaseavgiften ingår anskaffningspriset exkl. restvärdet samt 12,5 procent moms.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 25: Övriga långfristiga skulder				
Periodiserade anslutningsavgifter	150,2	177,2	150,2	177,2
Periodiserade gatukostnadsersättningar	0,5	0,4	0,5	0,4
Periodiserade investeringsbidrag	50,9	47,1	50,9	47,1
Övriga långfristiga skulder	0,1	0,1	0,4	11,5
Summa	201,7	224,8	202,0	236,2

Anslutningsavgiften ska främst täcka investeringskostnaden för va-ledningen. I samband med en anslutning finns vissa mindre driftskostnader, som administrationskostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras.

Summa långfristiga skulder	9 988,4	12 060,2	11 196,8	12 861,5
----------------------------	---------	----------	----------	----------

Not 26: Leverantörsskuld	339,2	330,6	643,0	645,3
--------------------------	-------	-------	-------	-------

Not 27: Kortfristig skuld inom koncernkontot				
Örebro Rådhus AB	9,6	3,8	-	-
Örebrobostäder AB	-	47,6	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	113,2	106,1	-	-
Futurum Fastigheter i Örebro AB	80,5	106,7	-	-
Länsmusiken Örebro AB	1,3	1,6	-	-
Kumbro utveckling AB	16,4	87,1	-	-
Örebroregionens Science Park AB	-	2,1	-	-
Närkefrakt Fastigheter AB	-	20,0	-	-
Övriga	0,9	0,5	-	-
Summa	221,9	375,5	-	-

Not 28: Övriga kortfristiga lån				
Nästkommande års amorteringar	2,3	2,9	102,3	106,4
Summa	2,3	2,9	102,3	106,4

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 29: Interimsskulder				
Den del av de nyintjänade pensionsförmånerna för år 2015 som Örebro kommun har beslutat att betala ut som avgiftsbestämd ålderspension i mars 2016 beräknas till 174,6 mnkr och är bokförd som en kortfristig skuld.				
Semesterlöneskuld	319,7	334,0	-	-
Nyintjänade pensionsförmåner, avgiftsbestämd ålderspension	159,1	174,6	-	-
Upplupna löner	5,5	3,3	-	-
Upplupna sociala avgifter	197,9	211,2	-	-
Upplupna räntekostnader	17,3	7,8	-	-
Förutbetalda hyresintäkter	20,1	19,4	-	-
Förutbetalda konsumtionsavgifter VA*)	21,0	16,5	-	-
Förutbetalda bygglovavgifter	7,6	4,2	-	-
Förutbetalda skatter	49,0	9,8	-	-
Övriga interimsskulder	93,8	207,0	-	-
Summa	891,0	987,8	1 087,3	1 213,4

*) Förutbetalda konsumtionsavgifter, skuld till abonnenter.

Not 30: Övriga kortfristiga skulder				
Momsskuld	3,1	7,0	-	-
Avfallsskatt	3,3	1,8	-	-
Personalens källskatt	71,2	75,9	-	-
Fastighetsskatt	6,2	6,8	-	-
Avr. gem. hushållskassor VFH	0,6	0,7	-	-
Övriga kortfristiga skulder	130,4	114,0	-	-
Summa	214,8	206,2	280,2	278,9
Summa kortfristiga skulder	1 669,2	1 903,0	2 112,8	2 244,0

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 31: Borgensåtaganden				
Majoritetsägda bolag	1 339,6	864,6	-	-
- Örebrobostäder AB	630,0	130,0	-	-
- Örebro rådhus AB	475,0	500,0	-	-
- Kumbro utveckling AB	53,6	53,6	-	-
- Kumbro stadsnät AB	132,0	132,0	-	-
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	49,0	49,0	-	-
Minoritetsägda företag	52,5	95,0	-	-
- Örebro läns flygplats AB	52,5	95,0	-	-
Övriga	51,1	49,8	51,1	49,8
- delägda stiftelser	4,0	4,0	4,0	4,0
- förlustansvar, egna hem	0,9	0,7	0,9	0,7
- övriga bostadslån	29,5	29,2	29,5	29,2
- föreningar och andra organisationer	16,7	15,9	16,7	15,9
Summa	1 443,2	1 009,4	51,1	49,8

Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagetssamtliga åtaganden. Se not 16. Från och med 2014 ingår beviljad ej nyttjad kredit för Örebrobostäder AB och Örebro läns flygplats AB.

Belopp i miljoner kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2014	2015	2014	2015
Not 32: Övriga ansvarsförbindelser				
Örebro kommun förvaltar egna medel åt privatpersoner motsvarande 0,3 mnkr. Kommunen förvaltar hushållskassor för boende i gruppbostad, finns inom övriga kortfristiga skulder.				
Ställda säkerheter				
Fastigheteinteckningar	-	-	684,9	690,8
Företagsinteckningar	-	-	0,2	34,1
Summa	-	-	685,1	724,9
Övriga tilläggsupplysningar				
Villkorat kapitalfillskott, mnkr				
Örebro Rådhus AB	4,3	4,3	-	-
ÖSK (Örebro Sportklubb)	4,2	4,1	-	-
KIF Örebro Dam-fotbollsförening (DFF)	2,3	2,3	-	-
Örebrokompaniet AB	0,7	0,7	-	-
Kommunens framtida åtaganden för operationell leasing				
Maskiner, fordon och inventarier, mnkr				
Redovisade kostnader innevarande år	7,7	8,3	-	-
Beräknade kostnader kommande 12 mån	7,0	5,0	-	-
Beräknade kostnader kommande 13–60 mån	6,2	2,6	-	-
Beräknade kostnader kommande 61– mån	-	-	-	-
Hyra fastigheter				
Avgifter med förfall inom 1 år	254,6	125,0	-	-
Avgifter med förfall inom 1 år men innan 5 år	196,8	372,0	-	-
Avgifter med förfall senare än 5 år	209,1	380,0	-	-
Andel antal objekt per fastighetsägare (koncern)				
Futurum fastigheter AB	15%	8,9%	-	-
Örebrobostäder AB	47%	32,9%	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	9%	5,8%	-	-
Externa fastighetsägare	-	0,4%	-	-

Revisionsberättelsen för år 2015

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder. Verksamheten i de kommunala bolagen samt stiftelsen har granskats av lekmannarevisorer och revisor. Granskningsrapporter och revisionsberättelser för de olika bolagen har bilagts denna revisionsberättelse.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisions- sed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsregle- mente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningsinsatserna har prioriterats utifrån en riskbedömning.

Utifrån genomförda granskningsinsatser bedömer vi samman- taget att kommunstyrelsen och nämnderna har bedrivit verk- samheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi kan konstatera att Vård- och omsorgsnämnd öster uppvisar ett negativt resultat om -44,5 mnkr och Vård- och omsorgs- nämnd väster uppvisar ett negativt resultat om -27,8 mnkr. Då de båda nämnderna under 2015 tillsammans fick ett tillskott i form av en omställningsbudget på ca 30 mnkr innebär det att nämndernas kostnader tillsammans är ca 100 mnkr högre än den volymbaserade ersättningen.

Redan under första halvåret 2015 prognostiserades stora under- skott i de båda nämnderna och nämnderna fattade då beslut om åtgärder. Flertalet av de beslutade åtgärderna verkställdes dock inte vilket innebar att besluten inte gav avsedd ekonomisk effekt.

Vi bedömer därmed att Vård- och omsorgsnämnd öster och Vård- och omsorgsnämnd väster haft en bristande styrning, led- ning, uppföljning och kontroll av verksamheten vilket medfört att kostnadsutvecklingen inte kunnat stoppas trots att prognosen tidigt under året visade på underskott.

Enligt Programnämnd social välfärds reglemente ska nämnden inom sitt programområde ”svara för ekonomisk uppföljning inom

anvisade ramar med ett ansvar gentemot Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen för det ekonomiska resultatet i hela pro- gramverksamheten”.

De stora underskotten i vård- och omsorgsnämnderna tyder på att Programnämnd Social välfärd inte tagit det ekonomiska ansvaret på ett tillfredsställande sätt.

Vi riktar anmärkning mot Vård- och omsorgsnämnd öster och Vård- och omsorgsnämnd väster för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

I förvaltningsberättelsen görs utvärderingar av i vilken ut- sträckning kommunfullmäktiges mål för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts på kommunövergripande nivå, både finansiellt och verksamhetsmässigt.

Till varje strategiskt område är kopplat målområden samt indi- katorer. För 2015 är det 22 mål som har koppling till god ekono- misk hushållning. Till målen är kopplat indikatorer för att mäta måluppfyllelsen varav 20 följs upp i årsredovisningen. Av dessa har 14 uppnåtts helt, 5 har helt eller delvis en positiv utveckling i målets riktning och 1 visar på en negativ utveckling. Fullmäktige har antagit tre finansiella mål varav ett uppnåtts 2015.

Vi delar kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Örebro kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ända- målsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen görs med reservation för Vård- och omsorgs- nämnd Öster och Vård- och omsorgsnämnd Väster mot vilka vi riktar anmärkning mot på grund av bristande ekonomiska kontroll under 2015.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig. Bedömningen görs med reservation för Vård- och omsorgsnämnd Öster och Vård- och omsorgsnämnd Väster mot vilka vi riktar anmärkning på grund av bristande ekonomiska kontroll under 2015.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast delvis är förenligt med de finansiella mål och verksam- hetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens års- redovisning för 2015.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter

Örebro kommun 2016-04-07

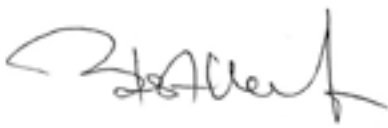
Britta Bjelle

Ingemar Karlsson

Lena Jansson

Bengt Wentzel

Gunvor Lindkvist

Jan Rohlén

Kerstin Nilsson

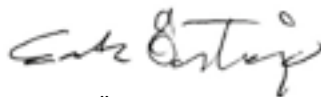
Lars Norling

Yvonne Nordström

Sven Landh

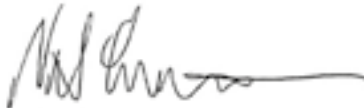
Gösta Örtensjö

Eva Johansson

Anders Fredriksson

Nils Gunnarsson

Fredrik Persson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Revisorernas redogörelse (nr 1)

Revisionsberättelse från Region Örebro län (nr 2)

Granskningsrapporter från lekmanarevisorerna i de kommunala bolagen samt revisionsberättelser från de auktoriserade revisorerna i de kommunala aktiebolagen enligt bilagd förteckning (nr 3)

Bilaga 1 Indikatorer strategiska områden

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och i morgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Grönt visar att mål/riktvärden uppnåtts

Gult visar en positiv utveckling men att mål/riktvärden inte uppnåtts

Rött visar när mer behöver göras för att utvecklingen ska gå i önskad riktning

Vitt visar att perspektivet inte är tillämpligt för den aktuella verksamheten

Blått visar att bedömning uteblir eftersom underlag eller jämförelsedata saknas

Indikatorer för hållbar tillväxt		2013	2014	2015	Målvärde 2015	Bedömning
Andel arbetslösa av arbetskraften 16–64 år, skillnad mot riket, procentenheter		0,5	0,5	0,3		Gult
Andel arbetslösa totalt av arbetskraften 16–64 år, procent	Totalt	9,8	8,6	8,2	I nivå med rikets snitt	
	Kvinnor	8,6	7,4	7		
	Män	10,2	9,6	9,4		
Andel arbetslösa totalt av arbetskraften 18–24 år, procent	Totalt	18,8	14,7	13,6		
	Kvinnor	15,5	11	10,1		
	Män	21,9	18,2	17,1		
Andel långtidsarbetslösa (öppet arbetslösa), procent		1,3	1,2	1,2		

Motivering: Grund i samhällsstrukturen är att den vuxna befolkningen kan försörja sig och sin familj via inkomster från arbete eller studier. Långtidsarbetslösa och ungdomar är prioriterade grupper för att bryta den strukturella arbetslösheten.

Andel unika hushåll som erhållit försörjningsstöd i minst sex månader under ett år	Totalt Kvinnor Män	43 42 44			Minska en halv procentenhet	Grönt (Se förklaring s. 29)
--	--------------------------	----------------	--	--	-----------------------------	--------------------------------

Motivering: Volymen hushåll med försörjningsstöd under längre tid är ett mått på hur kommunen utvecklas.

Företagares nöjdhet med kommunens service och verksamhet, Nöjd Kund-Index SKL:s Öppna jämförelser: företagsklimat	Totalt Kvinnor Män	61 73 76			Lägst 70	Grönt
- intervall i de bedömda myndighetsområdena		49–76 68–81 63–81				

Motivering: För att utveckla ett attraktivt näringslivsklimat behöver stödet till och dialogen med företagen fungera bra och nöjdheten regelbundet mätas.

Verksamhetens och de kommunala bolagens miljö- resp sociala insatser						Grönt
Matsvinn		20	20	17	Minska	
Ekologiska livsmedel, procent		33	42	52	Öka	
Elförbrukning, andel egenproducerad		13	22	27	Öka	
- andel klimatsmart el av elförbrukning		100	100	100	100	
Upphandlingar av kommunen med hänsyn					Öka	
- med miljöhänsyn			67 av 75	125 av 139	Öka	
- med sociala hänsyn			12 av 75	61 av 139	Öka	

Motivering: Att stärka de gröna näringarna i stort och lokalt är prioriterat för att ge förutsättningar för ett mer hållbart samhälle såväl ekologiskt som socialt. Klimatsmarta alternativ ska värderas och målet är att vara självförsörjande på klimatsmart-el 2018. Matsvinnet ska halveras per serverad portion till 2020.

Andel timavlönade årsarbetare i relation till samtliga anställda, procent.	Totalt	7,6	8	8	Minska	Gult
--	--------	-----	---	---	--------	------

Motivering: För att skapa en bättre kvalitet i verksamheterna ska andelen timanställda minska till förmån för tillsvidareanställda.

Indikatorer för hållbar tillväxt	2013	2014	2015	Målvärde 2015	Bedömning
Andel omsorgspersonal som erbjudits heltid, procent	-	-	54 (Funk) 75 (VoO V) 73 (VoO Ö)	Öka	Blått
Motivering: Fler heltider ger en högre kvalitet för människorna i våra verksamheter utifrån detta ska omvårdnadspersonalen erbjudas möjlighet att gå upp till heltid.					
Andel delade turer av samtliga schemalagda turer för omsorgspersonal, procent	-	-	8 (hemvård) 2 (vobo)	Minska	Blått
Motivering: Personalen ska ges möjlighet att vara den resurs som kommunen behöver för att utföra bra tjänster och service i våra verksamheter genom att i högre grad kunna få samlade arbetstider under arbetspassen.					
Effektiv lokalanvändning – andel omställningsyta i kommunens verksamhetslokaler, procent	1,2	1,2	1	Max 3	Grönt
Motivering: Kommunens totala lokalutnyttjande behöver effektiviseras så att onödiga och kostnadskrävande ytor avvecklas till förmån för de ändamålsenliga lokaler verksamheterna behöver					
Verksamhetens ramavvikelse, mnkr	125	8	40	+/-0	Grönt
Motivering: Verksamheten som bedrivs och utvecklingen av den ska rymmas inom den tilldelade ekonomiska resursen för verksamhetsåret.					
Antal beviljade insatser ackumulerat över tid:	-	4	6	Öka	Grönt
Motivering: En fortsatt utveckling med sociala investeringar ger fler möjligheter för aktörer inom bland annat civila samhället att bidra till den kommunala välfärden och Örebro utveckling mot ett hållbart samhälle.					

Strategiområde 2 – människors egenmakt

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Indikatorer för människors egenmakt	2013	2014	2015	Målvärde 2015	Bedömning
Segregationsindex	42,1	41,9	42,2	Minska	Rött
Motivering: Kommunen arbetar aktivt med att minska segregationen med målet att minska värden av segregationsindex som görs på bostadsområdesnivå. Ett värde på 100 innebär att fullständig segregation råder, ett värde på 0 innebär att individer med utländsk bakgrund är jämnt fördelade över varje bostadsområde i kommunen.					
Genomförda insatser för medborgardialog			Ökar		Grönt
Ungdomsdemokrati			Påbörjad		
Trygghetstelefon			Pågår	Öka	
Utvecklingsråd			Pågår		
Medborgarbudget			Påbörjad		
Motivering: Målet är att medborgarna ges ett mer aktivt inflytande och större delaktighet för att påverka kommunens utveckling. Genom olika insatser för ökad dialog möjliggörs inflytande och delaktighet i verksamheterna.					
Genomförda insatser för ökad jämställdhet					Grönt
jämställdhetsintegrerad budget (genderbudget-analys)	6	3	8	Minskar	
konsekvensbedömningar		-	Mäts		
aktiv fritid oavsett kön			Utgår		
Motivering: En grundläggande förutsättning för kommunen är att service och tjänster till medborgare och målgrupper sker på lika villkor för flickor, pojkar, kvinnor och män. Det innebär att kunskapen om hur arbetet i utförs ständigt behöver öka och utvecklas för att likvärdig service kan säkras.					

Strategiområde 3 – barns och ungas behov

Alla barn förtjänar en god barndom och en trygg och utvecklande skolgång. Genom tidiga insatser och arbete för att förebygga såväl fysisk som social och psykisk ohälsa, kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor negativ effekt på barns och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Indikatorer för barns och ungas behov		2013	2014	2015	Målvärde 2015	Bedömning
Andel elever som avslutar sina studier:						
- med minst godkända betyg i alla ämnen, årskurs 9, i procent: (kommunala skolor inom parentes)	Totalt	75 (72)	77 (73)	75 (70)		Gult
	Flickor	79 (76)	82 (78)	76 (70)		
	Pojkar	71 (69)	73 (69)	74 (69)		
- med yrkesexamen från gymnasieskolan (endast kommunala skolor), i procent:	Totalt	-	76	78		
	Kvinnor	-	78	79		
	Män	-	74	78		
- med högskoleförberedande examen från gymnasieskolan (endast kommunala skolor), i procent:	Totalt	-	85	83	I nivå med riket	
	Kvinnor	-	86	84		
	Män	-	83	82		
- med lägst betyg E, grundläggande kurs (vuxenutbildning), i procent:	Totalt	94	93	96		
	Kvinnor	95	95	98		
	Män	92	92	93		
- med lägst betyg E, allmän gymnasial kurs (vuxenutbildning), i procent:	Totalt	83	83	77		
	Kvinnor	84	83	79		
	män	77	77	74		
- med lägst betyg E, gymnasial yrkeskurs (vuxenutbildning), i procent:	Totalt	93	95	94		
	Kvinnor	93	96	96		
	män	95	94	93		

Motivering: Skollagar och kommunens mål anger att eleverna i de olika skolsystemen ska uppnå slutbetyg för att ha förutsättningar till en framtid med egenförsörjning.

Andel elever i kommunala skolor:	Totalt	81	83	82		Gult
- som nått mål i alla ämnen med kunskapskrav, årskurs 3	Flickor	83	86	85		
	Pojkar	79	81	80		
	Totalt	77	78	75	I nivå med riket	
- med godkända betyg i alla ämnen, årskurs 6	Flickor	78	78	79		
	Pojkar	76	78	71		
	Totalt	71	72	73		
- med godkända betyg i kärnämnen (eng, sv, sva och matte) i årskurs 8	Flickor	75	75	75		
	Pojkar	67	69	71		

Motivering: Varje elev har rätt till det stöd som behövs för att klara resultaten i skolans samtliga nivåer. Genom att följa utvecklingen för elevgrupperna ges större möjlighet att ge stödet så att möjligheterna ökar att klara grundskolan med godkända betyg.

Andel föräldrar som är nöjda med förskolans respektive fritidshemmets verksamhet:					Lägst 80	Grönt
- Förskola		84	89	90		
- Fritidshem		81	81	86		

Motivering: Föräldrarna ska känna sig trygga och nöjda med de skattefinansierade tjänster som erbjuds inom förskolan och fritidshemmen.

Gruppstorlek inom förskolan och årskurserna 1–3:						Grönt
- Förskola		17,1	17,1	16,6	Minska	
- Åk 1–3		-	-	22		

Motivering: Ett led i att utveckla att förskoleverksamheten präglas av pedagogisk kvalitet, kreativitet och trygghet är minskade storlek på barngrupperna och ökad personaltäthet.

Barnfattigdomsindex		15,3	14,9	14,6	minska	Grönt
---------------------	--	------	------	------	--------	-------

Motivering: Ett långsiktigt mål är antalet barn i ekonomisk utsatta hushåll ska halveras och detta mäts via barnfattigdomsindex. Detta långsiktiga mål innebär att år 2020, dvs redovisningsår 2022 ska indexet ha minskat till 7,9.

Strategiområde 4 – trygg välfärd

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapas också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill bo, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Indikatorer för trygg välfärd		2013	2014	2015	Målvärde 2015	Bedömning
Servicemottagarnas upplevelse av trygg och god omsorg:						
Vård och omsorg, oavsett utförare	Totalt	82	82	83	Lägst 80	Grönt
	Kvinnor	82	82	82		
	män	82	80	85		
Hemvård, oavsett utförare	Totalt	90	91	90		
	Kvinnor	90	92	91		
	män	91	88	89		
Upplevelse av trygg och god omsorg i stöd till funktionshindrade	Totalt	86	86	80		
	Kvinnor	79	83	84		
	Män	89	93	80		

Motivering: Det är viktigt att de målgrupper som får skattesubventionerat stöd och service också är nöjda med de insatser som erbjuds.

Andel mottagare som anger att de fått välja** utförare av:						
Hemtjänst (service/omvårdnad), procent	Totalt	67	58	66	Öka	Grönt
	Kvinnor					
	män					
Mattjänst (nytt 2014)	Totalt			Utgår		
	Kvinnor					
	män					
Daglig verksamhet (nytt 2015)	Totalt			Utgår		
	Kvinnor					
	Män					

Motivering: Den äldre ska ha rätt att ha rätt att bestämma över sin tillvaro och uppleva att trygghet, värdighet och livskvalitet präglar verksamheten.

Andel uppnådda servicegarantier/värdighetsgarantier								
Generella servicegarantier (4st)		55–69	<90	<90	Lägst 90	Gult		
Verksamhetsunika servicegarantier:								
- Barn och utbildning (15 st)		90–100	90–100	58–100				
- Samhällsbyggnad (18 st)		95–100	98–100	88–100				
- Social välfärd (9 st)		85–100	85–100	67–100				
Verksamhetsunika värdighetsgarantier:								
- Social välfärd, Vård och omsorg (12 st) (intervallet visas inom parentes)		78	89	91 (67–100)				

Motivering: Servicegarantier är löften till medborgarna om den kvalitet av service och tjänster som verksamheten utlovar att leva upp till.

Bostadssituationen:						
Antal nyproducerade bostäder (Beviljade slutbesked för lägenheter i nybyggda hus)		291	975	1 131	Öka	Grönt
	Antal nya bostäder för äldre (även växlingar från ordinarie lägenheter)	-	101	0		
	Antal nya gruppboende (enl LSS)	17	0	14		
Nya lägenheter i flerfamiljshus på landsbygden	6	0	0			

Motivering: För att kunna vara en växande kommun behöver tillgången till olika former av bostäder förbättras såväl i staden som på landsbygden.

Bilaga 2 Flerårsöversikt

Resurser	2011	2012	2013	2014	2015
Skattesats					
Skattesats	21,22	20,88	20,88	20,88	20,88
Total skattesats	31,90	31,90	31,90	32,40	32,40
Resultat					
Skatteintäkter och statsbidrag, mnkr	6 343	6 396	6 729	6 913	7 210
Skatteintäkter och statsbidrag, förändring, i %	2,8	0,8	5,2	2,7	4,3
Verksamhetens nettokostnader, mnkr (exkl. avskrivningar)	6 020	5 843	6 332	6 694	6 691
Av- och nedskrivningar	231	155	161	191	214
Verksamhetens nettokostnad inkl. avskrivningar jämfört med skatteintäkter och statsbidrag, i %	98,5	93,8	96,5	99,6	95,8
Verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar förändring, i %	3,9	-4,0	8,2	6,0	0,3
Finansnetto, mnkr	15	109	84	179	211
Resultat före extraordinära poster, mnkr	108	506	320	207	516
- varav jämförelsestörande poster, mnkr	-19	423	113	148	407
Resultat före extraordinära poster, exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	127	83	206	60	109
Resultat före extraordinära poster jämfört med skatteintäkter, i %	1,7	7,9	4,7	3,0	7,2
Balans					
Bruttoinvesteringar, mnkr	508	407	730	514	638
Nettoinvesteringar, mnkr	493	400	721	504	598
- varav skattefinansierade, mnkr	416	323	597	345	410
- varav taxefinansierade, mnkr	77	76	124	140	126
- varav exploateringsverksamhet, mnkr	-	-	-	19	62
Nettoinvesteringar jämfört med skatteintäkter, i %	7,8	6,2	10,7	7,3	8,3
Självfinansieringsgrad av investeringar, i % totalt	69	166	67	79	122
Självfinansieringsgrad av skattefinansierade investeringar, i %	75	194	78	101	146
Självfinansieringsgrad av taxefinansierade investeringar, i %	37	42	15	21	31
Tillgångar, mnkr	10 195	12 891	14 615	18 149	21 674
Skulder och avsättningar, mnkr	5 259	7 463	8 868	12 195	14 486
Eget kapital, mnkr	4 936	5 428	5 747	5 955	7 188
Förändring av eget kapital, mnkr	108	506	320	207	516
Soliditet, i %*	48	42	39	33	33
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse, i %	16	17	15	14	18
Kommunens likvida medel, mnkr	197	376	331	380	658
Kortfristiga lån från koncernbolag, mnkr	203	95	345	222	376
Långfristig låneskuld, mnkr	3 247	5 298	6 418	9 787	11 835
Pensionseskuld, avsättning, mnkr	289	317	361	383	411
Pensionseskuld, ansvarsförbindelse, mnkr	3 278	3 286	3 499	3 344	3 230

* Kommunen samordnar kreditanskaffningen till kommunkoncernen. Kommunen ger i sin tur krediter till koncernbolagen. Detta påverkar soliditetsmättet då enbart upplåningen till kommunens bolag ingår i mättet och inte utlåningen till koncernbolagen. Exkluderar man den finansiella samordningen inom kommunkoncernen så uppgår soliditeten till 76 % (73 % 2014, 73 % 2013, 72 % 2012, 73 % 2011, 71 % 2010).

Hållbar utveckling	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Befolkning, totalt antal invånare	-	134 006	135 460	137 121	138 952	140 599	142 618	144 200
- kvinnor	-	68 567	69 186	69 989	70 802	71 467	72 400	73 162
- män	-	65 439	66 274	67 132	68 150	69 132	70 218	71 038
Utrikes födda, andel i %	-	14,5	14,8	15,0	15,3	15,6	16,0	16,3
Barn 0–18 år	-	29 832	29 970	30 259	30 695	31 118	31 687	32 076
Öppet arbetslösa (oktober), 18–24 år, andel i %								
- kvinnor	-	5,4	4,4	4,9	4,3	3,9	2,9	2,9
- män	-	6,8	6,3	6,0	5,9	6	4,6	4,9
Självskattad hälsa (mycket bra/bra), andel i %								
- kvinnor	72	-	-	-	74	-	-	-
- män	76	-	-	-	75	-	-	-
- flickor, årskurs 7, 9 och år 2 på gymnasiet	-	78	-	81	-	-	79	-
- pojkar, årskurs 7, 9 och år 2 på gymnasiet	-	90	-	89	-	-	91	-
Ohälsotal, 16–64 år, antal dagar/person								
- kvinnor	38,9	36,8	30,5	29	27,7	29,4	30,3	-
- utrikes födda kvinnor	45,7	43,7	35,8	34,7	34,4	35,3	35,4	-
- män	26,5	25,8	22,2	20,8	19,2	20,4	20,7	-
- utrikes födda män	34,6	33,9	28	26,8	27,8	27,2	26,2	-
Utbildning, minst 3-årig eftergymnasial, 25–64 år, andel i %								
- kvinnor	28,2	29,0	30	30,9	32,0	32,8	33,3	-
- män	20,3	20,7	21,1	21,4	21,8	22,2	22,2	-
Förvärvsarbetande 25–64 år, andel i %								
- kvinnor, totalt	77,1	75,3	76,8	77,3	77,6	77,9	78	-
- män, totalt	80,7	77,9	79,1	80,6	80,2	80,4	80,5	-
- kvinnor, utrikes födda	52,5	49,9	52,3	53,2	53,8	54,3	55,1	-
- män, utrikes födda	58,7	54,2	56,5	59,7	59,6	60,2	60,7	-
Låg inkomst, (<120 000 kr), 25–64 år, andel i %								
- kvinnor	18,2	18,8	19,3	18,7	18,4	17,9	-	-
- män	15,8	16,7	16,8	16	15,6	15,9	-	-
Barnfattigdomsindex	-	16,8	15,9	15,3	14,9	14,6	-	-
Segregationsindex; bosättningsmönster mellan utrikes- och inrikesfödda	41,83	41,8	41,8	41,7	41,7	41,8	42,2	-
Ekologisk hållbarhet								
Andel ekologisk odlad mark, i %	7	7	9	10	11	14	19	-
Antal resenärer med stadsbusstrafiken, i miljoner	7,5	7,3	7,3	7,7	7,8	7,5	7,7	-
Trafik över citysnittet, medeldygn vardag, tusental fordon	167	167	160	155	147	142	144	-
Trafik över Svartåsnittet, medeldygn vardag, tusental fordon	124	124	128	133	132	133	135	-
Partiklar i stadsluften, antal dygn överskridande miljö kvalitetsnormer (MKN)	10	9	9	10	-	18	2	-

* Värden i fet stil är de senast tillgängliga.

Bilaga 3 Driftsredovisning per verksamhetsområde

Verksamhetsblock belopp i miljoner kronor	Intäkt totalt	Kostnad				Netto kostnader	Netto kr/invånare		
		totalt	personal	lokal/ kapital	övrigt		2013	2014	2015
Politisk verksamhet	7	83	56	0	26	76	655	619	527
Infrastruktur och skydd	497	828	176	92	560	331	2 050	2 354	2 295
- fysisk och teknisk planering	236	287	64	35	188	51	203	380	354
- gator, vägar och parkering	179	282	49	47	186	103	705	786	716
- parker	59	112	33	9	70	53	339	369	368
- miljö- och hälsoskydd	14	34	20	2	12	20	94	113	141
- räddningstjänst	0	72	0	0	72	72	500	510	500
- övrigt	10	41	10	0	31	31	209	197	216
Fritid och kultur	80	485	135	146	203	405	2 695	2 733	2 808
- bibliotek	6	56	29	12	15	50	345	347	348
- kulturskola	13	50	36	6	8	37	280	283	256
- idrotts- och fritidsanläggningar	31	173	23	97	53	143	907	920	989
- övrigt	31	206	47	32	127	175	1 163	1 183	1 215
Pedagogisk verksamhet	694	3 877	2 099	486	1 292	3 182	20 657	21 448	22 069
- förskola m.m. 1–5 år	137	1 067	670	112	285	931	6 341	6 227	6 455
- F-klass, grundskola, fritids	146	1 690	864	214	612	1 543	9 471	10 366	10 703
- grundsärskola	5	57	40	4	13	52	480	413	358
- gymnasieskola	345	843	391	133	320	499	3 286	3 389	3 458
- gymnasiesärskola	27	69	44	8	18	42	286	292	292
- vuxenutbildning	30	100	55	8	37	70	386	455	485
- uppdragsutbildning	2	1	1	0	1	0	0	-5	-1
- svenska för invandrare	3	49	35	7	7	46	406	311	319
Vård och omsorg	1 003	4 167	2 108	202	1 856	3 164	19 989	20 880	21 941
- äldre och funktionshindrade	967	3 427	1 855	179	1 393	2 460	15 264	16 111	17 062
- äldreomsorg	566	2 089	1 166	124	799	1 523	9 261	9 969	10 564
- insats personer med funktionsnedsättning	4	100	77	3	20	96	324	359	665
- insatser inom LSS/LASS	393	1 196	612	51	533	803	5 386	5 493	5 570
- färdtjänst	4	42	0	0	42	38	294	291	263
- socialtjänst	36	739	253	24	463	704	4 725	4 769	4 879
- vård, råd och behandling	28	492	206	20	266	464	2 973	3 066	3 218
- ekonomiskt bistånd	8	248	47	4	197	240	1 752	1 703	1 661
Arbetsmarknad och flyktingar	244	328	206	17	105	83	661	650	578
- arbetsmarknadsåtgärder	72	197	147	10	40	125	812	946	864
- flyktingmottagning inkl. bistånd	172	131	59	7	65	-41	-151	-296	-285
Affärsverksamhet	494	514	106	94	314	20	246	192	138
- kollektivtrafik	23	46	0	2	44	23	161	165	161
- VA	279	291	58	62	172	12	167	83	84
- avfall	131	128	32	12	84	-4	10	33	-25
- fordonsgas	6	7	0	2	5	1	6	6	7
- övrigt	54	41	16	16	9	-13	-98	-94	-89
Nämndernas kostnader	3 019	10 281	4 886	1 038	4 357	7 261	46 953	48 876	50 355
Gem. fördelat, internt m.m.	1 585	1 229	528	110	592	-356	-772	-604	-2 472
S:a kostnader och intäkter	4 605	11 509	5 413	1 148	4 949	6 905	46 181	48 272	47 883

Bilaga 4 Nyckeltal – den finansiella profilen

Nyckeltalen redovisas i procent om inget annat anges	RS-nätverk* 2013	Örebro kommun 2013	RS-nätverk* 2014	Örebro kommun 2014	RS-nätverk* 2015	Örebro kommun 2015
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	93,9	94,1	96,7	96,8	94,6	92,8
Avskrivningar/skatteintäkter	3,2	2,4	3,2	2,8	3,4	3,0
Finansnetto/skatteintäkter	-1,4	-1,2	-1,8	-2,6	-1,8	-2,9
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	95,6	95,3	98,1	97,0	96,2	92,8
Skattefinansieringsgrad av investeringar	151	97	100	79	128	122
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader	6	8	6	7	7	9
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	3,6	3,9	1,5	2,4	3,1	5,7
Årets resultat/verksamhetens kostnader	3,6	3,9	1,5	2,4	3,1	5,7
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster	3,3	3,8	3,0	4,2	2,8	4,0
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	27	29	28	32	33	42
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	20	40	18	38	17	39
Kassalikviditet	218	304	216	302	237	296
Primärkommunal skattesats (kr)	21,07	20,88	21,20	20,88	21,19	20,88
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	86	122	85	128	62	138
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/ verksamhetens kostnader	1,0	3,2	0,9	1,6	1,6	0,14

* RS-nätverket består av kommunerna i Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Västerås och Örebro. Se sidan 62.

Bilaga 5 Slutredovisning av större investeringar i kommunen som färdigställda under 2015

Belopp i miljoner kronor	Åtgärd	Totalt anslag	Total kostnad	Avvikelse
SM-veckan	Snökanon, byggnation och markarbeten inför SM-veckan	13,1	15,8	-2,8
Rörligt friluftsliv	Spår, snökanon, omklädningsbyggnation i Ännaboda	16,0	13,9	2,1
Återköp Ekeby Almby IP	Återköp från Futurum Fastigheter	-	2,3	-2,3
Övriga fastighetstekniska investeringar	Fastighetstekniska investeringar planlagda under 2015	10,6	7,1	3,6
Övrigt planerat underhåll	Planerat underhåll för 2015 som ska tas som investering enligt nya redovisningsriktlinjer	10,0	3,1	6,9
Tillbyggnad Mossen (Budget inom Social välfärd)	Tillbyggnad på gruppbostad i Ormesta	9,5	8,1	1,4
Medborgarbudget (Budget inom Samhällsbyggnad)	Medborgarbudget - spontanidrottsplats i Brickebacken	0,8	0,7	0,1
Cykelparkering vid Resecentrum	Byggnation	1,3	1,9	-0,6
Gamla Kvarnen Karlslund	Restaurering av kulturfastighet	1,0	1,0	-0,1
Bryggghus Karlsnäs	Restaurering av kulturfastighet	0,4	0,5	-0,1
Kollektivtrafik hållplatser	Byggnation	4,8	5,3	-0,5
Asfaltsunderhåll		25,0	26,7	-1,7
Lekplatser	Ombyggnad/underhåll	3,5	3,2	0,3
Trädplantering		3,0	3,8	-0,8
Industrispår	Ombyggnad/underhåll	1,0	0,6	0,4
Skydd på Svampen		3,3	3,4	-0,1
Gatubelysn stolpar och kablar	Utbyte	3,0	2,0	1,0
Trafikreglering	Ändringar i vägvisning och skyltning	1,3	1,1	0,2
Trafiksäkerhetsobjekt		2,8	2,5	0,3
Konstbyggnader	Underhåll	3,4	2,4	1,0
Trafikreglering	Ändringar i vägvisning och skyltning	1,3	1,1	0,2
Tillgänglighetsåtgärder		1,4	0,4	1,0
Trafiksäkerhetsobjekt		2,8	2,5	0,3
Pergolan i Rosengården Stadsparken	Nybyggnad	1,5	1,9	-0,4
Ombyggn av trästrandsskon. östra sidan Svartån		1,2	1,2	-0,0
Planlager för flis, utbyggnad		1,0	1,1	-0,1

* Investeringar i kommunal regi.

Bilaga 6 Investeringar i kommunen

Belopp i miljoner kronor	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Summa skattefinansierad verksamhet	-674,3	36,3	-446,1	-409,7	264,6
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-58,9	0,0	-33,3	-33,3	25,7
Social välfärd	-10,2	0,0	-6,3	-6,3	3,9
- Udda boenden	-4,7	-	-0,7	-0,7	3,9
- Mossen	-5,5	-	-5,5	-5,5	0,0
- Övrigt	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnad	-18,2	0,0	-3,5	-3,5	14,6
- Tegelbruket	-1,2	-	-2,6	-2,6	-1,4
- Konstgräs	-7,0	-	-0,2	-0,2	6,8
- Småbåtshamnen	0,0	-	-	0,0	0,0
- Fritidsanläggningar	-4,2	-	-	0,0	4,2
- Övrigt	-5,8	-	-0,7	-0,7	5,0
Lokalförslingsenheten	-30,6	0,0	-23,4	-23,4	7,1
- Fastighetstekniska åtgärder	-20,6	-	-13,0	-13,0	7,6
- Järntorget paviljong	-3,7	-	-	0,0	3,7
- SM-veckan	-0,4	-	-	0,0	0,4
- Det rörliga friluftslivet inkl. vattendom	-5,9	-	-10,4	-10,4	-4,5
Trafik- och miljöinvesteringar	-265,4	36,2	-146,7	-110,4	154,9
Stadsliv och city	-35,6	0,1	-20,6	-20,5	15,1
Offentliga rum utanför city	-11,5	-	-1,0	-1,0	10,5
Åstaden	-2,9	-	-0,8	-0,8	2,2
Järnvägar	-12,0	-	-	0,0	12,0
Kollektivtrafik	-4,8	0,2	-5,5	-5,3	-0,5
Trafik	-58,0	2,6	-7,4	-4,8	53,3
Grev Rosengatan	-1,0	27,5	-35,7	-8,2	-7,1
Natur/miljö	-20,4	3,8	-10,8	-7,1	13,4
Naturum	-7,1	-	-2,0	-2,0	5,1
Kulturmiljö	-0,7	0,5	-0,8	-0,3	0,4
Vatten	-11,3	0,1	-1,0	-0,9	10,4
Park och gata	-95,4	1,5	-60,0	-58,5	36,9
Tillgänglighetsåtgärder – tekniska	-1,4	-	-0,4	-0,4	1,0
Tillgänglighetsåtgärder – handikapprådet	-2,3	-	0,0	0,0	2,3
Medborgarbudget	-0,8	-	-0,7	-0,7	0,1
Inventarier	-234,3	0,1	-131,7	-131,6	102,8
Barn och utbildning	-74,2	0,1	-47,2	-47,1	27,1
Social välfärd	-55,2	-	-16,2	-16,2	39,0
Samhällsbyggnad	-87,5	0,0	-65,2	-65,2	22,3
- Fordon	-28,0	-	-20,2	-20,2	7,8
- IT Drift och teknik	-41,4	-	-36,6	-36,6	4,7
- Konstnärlig utsmyckning	-2,5	-	-3,3	-3,3	-0,8
- Fritidsnämnden	-1,7	-	-0,9	-0,9	0,9
- Kulturnämnden	-1,9	-	-0,5	-0,5	1,3
- Övriga inventarier - Samhällsbyggnad	-12,0	-	-3,8	-3,8	8,2
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-1,3	-	-2,3	-2,3	-1,0
Kommunstyrelsen	-1,0	-	-0,3	-0,3	0,8
- Konstnärlig utsmyckning (KS)	-15,2	-	-	0,0	15,2
- Bredbandsutbyggnad	-	-	-0,6	-0,6	-0,6

Belopp i miljoner kronor	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Förvärv av anläggningstillgång	-115,7	0,0	-134,5	-134,5	-18,8
- Förvärv av fastighet/mark	-110,0	-	-132,3	-132,3	-22,3
- Markreserv	-3,4	-	-1,4	-1,4	1,9
- Truckstop	-2,3	-	-0,8	-0,8	1,5
Summa taxefinansierade verksamheter	-206,1	3,9	-129,6	-125,6	80,5
VA	-189,9	3,9	-114,4	-110,5	79,4
Avfall	-8,2	-	-8,1	-8,1	0,1
Inventarier, fordon VA/Avfall	-8,0	-	-7,1	-7,1	1,0
Totalt investeringar	-880,4	40,3	-575,6	-535,4	345,0
Exploateringsfastigheter	-	-	-62,3	-62,3	-62,3
Totalt	-880,4	40,3	-637,9	-597,6	282,8

Vid övergången till ny redovisningsprincip för exploateringsfastigheter har 513 mnkr av de fastigheter som sålts 2014 och tidigare omklassificerats, från omsättningstillgång till anläggningstillgång.

Bilaga 7 Särredovisning av VA- och avfallsverksamheterna

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens vatten- och avloppsverk samt avfallsverk. Dessa verksamheter regleras av va-lagen respektive miljöbalkens avfallsförordning.

Huvudprincipen är att dessa två verksamheter helt ska finansieras med avgifter för utförda tjänster till sina abonnenter, dvs. medborgare och företag i kommunen. Avgifterna för VA- och avfallsverksamheterna ska baseras på självkostnadsprincipen. Verksamheterna ska därför normalt redovisa ett nollresultat.

VA- och avfallsverksamheterna ska normalt ha ett eget kapital som motsvarar 10 procent av verksamhetens intäkter.

Denna finansiella reserv behövs för att kunna hantera oförutsedda händelser under året med stora ekonomiska effekter för verksamheterna.

Om det egna kapitalet vid bokslutet är markant högre eller lägre än denna normalnivå, ska det egna kapitalet återställas till normalnivå genom en planerad anpassning av framtida taxenivåer. Denna återställning av eget kapital ska ske så snart som möjligt och längst inom en treårsperiod. 2012 ändrade VA-verksamheten redovisningsprincip och redovisar det s.k. överuttaget som en förutbetalad intäkt, skuld till abonnenten.

VA-verksamhet, belopp i miljoner kronor			
Resultaträkning	Not	2014	2015
Verksamhetens intäkter	1	172,2	183,3
Verksamhetens kostnader	2	-131,9	-139,2
Avskrivningar	3	-20,0	-21,5
Verksamhetens nettokostnader		20,3	22,6
Finansiella intäkter	4	0,3	0,1
Finansiella kostnader	5	-20,7	-22,7
Årets resultat		0,0	0,0

Balansräkning			
	Not	2014	2015
Tillgångar			
Anläggningsstillgångar	6,7,8	711,1	799,8
Omsättningsstillgångar	9	62,3	53,4
Summa tillgångar		773,4	853,2
Skulder och eget kapital			
Eget kapital			
Eget kapital (IB)	10	0,0	0,0
Årets resultat		0,0	0,0
Summa eget kapital		0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder	11,12	730,8	811,9
Kortfristiga skulder	13	42,6	41,3
Summa skulder		773,4	853,2
Summa skulder och eget kapital		773,4	853,2

Avfallsverksamhet, belopp i miljoner kronor			
Resultaträkning	Not	2014	2015
Verksamhetens intäkter	14	126,3	129,4
Verksamhetens kostnader	15	-117,3	-111,9
Avskrivningar		-9,6	-9,2
Verksamhetens nettokostnader		-0,6	8,3
Finansiella intäkter	16	0,7	0,1
Finansiella kostnader	17	-0,1	-0,1
Årets resultat		0,0	8,3

Balansräkning			
	Not	2014	2015
Tillgångar			
Anläggningsstillgångar	18-20	62,9	61,8
Omsättningsstillgångar	21	115,1	106,7
Summa tillgångar		177,9	168,4
Skulder och eget kapital			
Eget kapital			
Eget kapital (IB)	22	94,7	94,7
Årets resultat		0,0	8,3
Summa eget kapital		94,7	103,0
Avsättningar	23	67,6	52,7
Skulder			
Långfristiga skulder	24	0,0	0,0
Kortfristiga skulder		15,6	12,8
Summa avsättningar och skulder		83,2	65,5
Summa skulder och eget kapital		177,9	168,4

Noter till sårredovisning av VA- och avfallsverksamheterna, belopp i miljoner kronor

Not 1 Verksamhetens intäkter	2014	2015
Brukningavgifter externa	139,0	142,0
Brukningavgifter interna	2,3	2,1
Förutbetalda intäkter	-2,3	4,5
Anslutningsavgifter ianspråktaga för		
- exploateringsinvesteringar	5,1	5,8
- att täcka räntekostnader i exploateringsområden	9,3	9,9
Övriga intäkter externa	7,5	9,3
Övriga intäkter interna	11,4	9,6
Summa intäkter	172,2	183,3

Anslutningsavgiften (anläggningsavgift) ska främst täcka investeringskostnaden för VA-ledningen. I samband med en anslutning finns vissa mindre driftskostnader som administrationskostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras. se not 12.

Not 2 Verksamhetens kostnader	2014	2015
Kostnader externa	-93,2	-99,6
Övriga interna kostnader	-38,7	-39,5
Summa kostnader	-131,9	-139,2

Not 3 Avskrivningar	2014	2015
Vatten- och avloppsledningar, år	-7,8	-8,3
VA-anläggningar, t.ex. vatten- och reningsverk	-11,4	-12,1
Maskiner och inventarier	-0,9	-1,1
Summa avskrivningar	-20,0	-21,5

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden. Följande avskrivningstider tillämpas:

- vatten- och avloppsledningar 50 år,
- VA-anläggningar, t.ex. vatten- och reningsverk 25 år samt
- maskiner och inventarier 5–10 år.

Från och med bokslut 2015 tillämpas komponentavskrivning.

Not 4 Finansiella intäkter	2014	2015
Ränta på kundfordringar	0,1	0,1
Ränta på överlikviditet	0,2	0,0
Summa finansiella intäkter	0,3	0,1

Not 5 Finansiella kostnader	2014	2015
Ränta på influtna anslutningsavgifter	-4,1	-5,0
Ränta kapitalkostnad	-16,5	-17,6
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-20,7	-22,7

Not 6 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2014	2015
Ingående bokfört värde	566,2	647,9
Nettoinvesteringar	104,3	118,6
Korrigeringar	-3,2	-1,0
Avskrivningar	-19,4	-20,6
Utgående bokfört värde	647,9	744,9

Not 7 Pågående ny-, till- och ombyggnader	2014	2015
Ingående bokfört värde	42,0	57,7
Drifftagning	-36,4	-48,3
Utrangering*	-2,2	0,0
Strykningar/flyttningar	-0,6	0,8
Nya pågående, ej avslutade investeringar	54,9	39,6
Utgående bokfört värde	57,7	49,8

* Anläggningen har överförs till exploateringsfastigheter

Not 8 Maskiner och inventarier	2014	2015
Ingående bokfört värde	2,5	2,5
Nettoinvesteringar	3,8	3,8
Korrigeringar	0,1	0,1
Avskrivningar	-0,9	-0,9
Utgående bokfört värde	5,5	5,5

Not 9 Likvidkonto

Beloppet avser VA-verksamhetens kortfristiga interna fordran på balansdagen.

Not 10 Eget kapital	2014	2015
Ingående eget kapital	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0
Utgående eget kapital	0,0	0,0

Aktuellt s.k. överuttag redovisas som en förutbetalad intäkt, not 13.

Not 11 Anläggningslån	2014	2015
Ingående skuld	495,6	580,6
Nytt lån	98,0	68,0
Amortering	-12,9	-13,9
Utgående skuld	580,6	634,7

Not 12 Periodiserade anslutningsavgifter	2014	2015
Ingående bokfört värde	126,2	150,2
Årets avsättning	34,3	37,8
Ränta influtna anslutningsavgifter, värde-säkring	4,1	5,0
lanspråkstagna anslutningsavgifter för		
- exploateringsinvestering VA-ledning	-5,1	-5,8
- räntekostnader för investeringar i exploateringsområden	-9,3	-9,9
Utgående bokfört värde	150,2	177,2

Fr.o.m. 2002 periodiseras anslutningsavgifterna för exploatering. Anläggningsavgifter togs till och med 2006 succesivt i anspråk med 1/33 per år. Från och med 2007 tas de i anspråk med 1/50 årligen. En retroaktiv beräkning från 1996 har skett. Återstående del som periodiserats tillförs årligen ränta med en räntesats motsvarande kommunens inlåningsränta i bank. Influtna anläggningsavgifter ianspråkats även för att täcka räntekostnader för investeringar i exploateringsområden. Utgående skuld 2015-12-31 uppgår till 177,2 mnkr inklusive ränta.

Not 13 Förutbetalda intäkter	2014	2015
Ingående bokfört värde	18,8	21,0
Förutbetalda intäkter	2,3	-4,5
Utgående bokfört värde	21,0	16,5
Normalnivå på eget kapital/förutbetalda intäkter 10 % av verksamhetens intäkter	17,2	18,3

Fr.o.m. 2012 tillämpas en ny redovisningsprincip som går ut på att om utfallet på inkomsterna från avgiftsuttaget överskrider de nödvändigaste kostnaderna, så har verksamheten i princip en skuld till abonnenterna. Normalt görs inte någon återbetalning, utan istället reglerar man avgiften så att man i praktiken gör ett underuttag de närmaste åren.

Not 14 Verksamhetens intäkter	2014	2015
Brukningsavgifter	87,3	90,1
Övriga intäkter	39,1	39,3
- kommuninterna intäkter	7,8	7,3
Summa intäkter	126,3	129,4

Not 15 Verksamhetens kostnader	2014	2015
Kostnader externa	-86,7	-78,7
Övriga interna kostnader	-30,6	-33,1
Summa kostnader	-117,3	-111,9

Not 16 Finansiella intäkter	2014	2015
Ränta på kundfordringar	0,0	0,1
Ränta på överlikviditet	0,7	0,0
Summa finansiella intäkter	0,7	0,1

Not 17 Finansiella kostnader	2014	2015
Ränta på kapitalkostnad	-0,1	-0,1
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-0,1	-0,1

Not 18 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2014	2015
Ingående bokfört värde	62,2	60,3
Nettoinvesteringar	6,9	5,1
Korrigeringar	0,0	0,0
Avskrivningar	-8,9	-8,4
Utgående bokfört värde	60,3	57,0

Not 19 Pågående ny-, till- och ombyggnader	2014	2015
Ingående bokfört värde	0,0	0,0
Drifftagning	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	0,0	0,0

Not 20 Maskiner och inventarier	2014	2015
Ingående bokfört värde	3,1	2,6
Nettoinvesteringar	0,1	3,0
Korrigeringar/flyttning	0,0	0,0
Avskrivningar	-0,7	-0,8
Utgående bokfört värde	2,6	4,8

Not 21 Likvidkonto
Beloppet avser avfallsverksamhetens kortfristiga interna fordran på balansdagen.

Not 22 Eget kapital	2014	2015
Ingående eget kapital	94,7	94,7
Årets resultat	0,0	8,3
Utgående eget kapital	94,7	103,0
Normalnivå på eget kapital 10 % av verksamhetens intäkter	12,6	12,9

Det pågår en utredning av avfallsverksamhetens eget kapital.

Not 23 Avsättningar till deponi	2014	2015
Ingående bokfört värde	72,7	67,6
Årets avsättning	0,0	0,0
Uttag	-4,5	-9,2
Förändring av nuvärdet	-0,6	-5,7
Utgående bokfört värde	67,6	52,7

För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan om att få fortsätta att deponera på nuvarande deponi beviljad av miljödomstolen 071206. Slutlig avsättning i fonden gjordes i samband med bokslut, då avstämning mellan kalkyl och faktiskt utfall genomförts. Vid 2015 års avstämning återfördes 5,7 mnkr på grund av förändrad kalkyl (0,6 mnkr 2014).

Not 24 Anläggningslån	2014	2015
Ingående skuld	0,1	0,0
Amortering	0,0	0,0
Utgående skuld	0,0	0,0

- **📄 Broschyren Ett år i Örebro berättar kort om**
- **vårt verksamhetsår 2015.**
- Du kan hämta eller beställa den hos Servicecenter,
- Drottninggatan 5, 019-21 10 00, servicecenter@orebro.se

Örebro kommun

019-21 10 00
orebro.se

2016

FOTO: ÖREBRO KOMMUN DÄR INGET ANNAT ANGES.
PRODUKTION: ADVANT PRODUKTIONSBYRÅ. TRYCKERI: ÄTTA.45.